

T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİMDALI

TÜRKİYE'DE İSLAMCI BASININ FİLİSTİN
SORUNUNA BAKIŞI (1948-1990) MİLLİ GAZETE
ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

Hasan KAYHAN

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Haşim ERDOĞAN

Nevşehir
Ağustos 2018

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Tezi Hazırlayan
Hasan KAYHAN

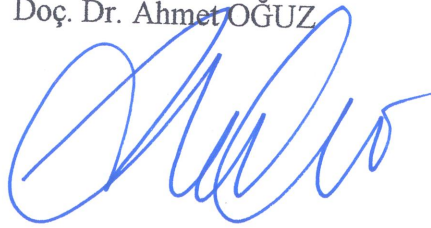
“Türkiye’de İslamcı Basının Filistin Sorununa Bakışı (1948-1990)-Millî Gazete Örneği” adlı Yüksek Lisans tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzu’na uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan
Hasan KAYHAN

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Haşim ERDOĞAN

Tarih Ana Bilim Dalı Başkanı

Doç. Dr. Ahmet OĞUZ

Dr. Öğr. Üyesi Haşim ERDOĞAN danışmanlığında Hasan KAYHAN tarafından hazırlanan “Türkiye’de İslamcı Basının Filistin Sorununa Bakışı (1948-1990)- Milli Gazete Örneği” adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

09. / 08. / 2018

JÜRİ

Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Haşim ERDOĞAN
Üye : Prof.Dr. İlyas GÖKHAN
Üye : Doç.Dr. Kürşat KOÇAK

İMZA

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun .06. / .09. / 2018 tarih ve 2018.35.691 sayılı Kararı ile onaylanmıştır.

.06 / .09. / 2018

Dr. Öğr. Üyesi Vedat AKTEPE
Enstitü Müdürü

TEŐEKKÖR

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında kıymetli bilgilerini benden esirgemeyen, sarf ettiği her sözcüğün hayatıma kattığı önemini asla unutmayacağım saygıdeğer danıőmanım; Dr. Öğr. Üyesi. Haőım Erdoğan'a, çalıőmam süresince hiçbir zaman yardımlarını esirgemeyen arkadaőım Suat şahin'e ve aynı şekilde bütün güçlükleri benimle göğüsleyen ve hayatımın her kısmında bana destek olan kıymetli eőim Hülya Ateş Kayhan'a sonsuz teőekkürlerimi sunarım.

Nevşehir, 2018

Hasan KAYHAN

TÜRKİYE'DE İSLAMCI BASININ FİLİSTİN SORUNUNA BAKIŞI (1948-1990) MİLLİ GAZETE ÖRNEĞİ

Hasan KAYHAN

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tarih Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans, Ağustos 2018

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Haşim ERDOĞAN

ÖZET

Günümüz medyasında muhafazakâr, liberal ya da dinci gibi isimlerle adlandırılan basın yayın organlarının etkililiği ülkemizde giderek artmaktadır. Kendisine ait bir okur kitlesi edinen, kendisine özgü bir dili olan, kimi zaman ülke gündemiyle paralel kimi zaman bundan ayrı bir yayın politikası takip eden söz konusu medya grupları, -pek çoğu kendisini bu isimle tanımlamasa da -akademik olarak İslamcı şeklinde adlandırılmaktadırlar.

Bu çalışmada ülkemizin son 45 yıllık dönemine damgasını vurmuş bir siyasal oluşum olan Milli Görüş Hareketi ile onun yayın organı detaylı bir biçimde incelenmiştir. Asıl olarak ise, İslamcı basın arasında bulunan Milli Gazete'de Filistin sorununa ilişkin olarak ne tür haberlerin yer aldığı irdelenmiştir. Haber yapma, basının savunduğu farklı ideolojiler çerçevesinde incelediğinden gazetenin sunum farklılıkları esas problem olarak tespit edilmiştir. Bu nedenle ideolojisi bilinen ve bir siyasi partinin yayın organı olan bir gazete seçilmiştir. Bu gazetenin, ilk yayınlandığı tarih olan 12 Ocak 1973'ten 31 Aralık 1990'a kadar, İsrail-Filistin olaylarıyla alakalı yayınlanan bütün anasayfa haberlerinin başlıkları, içerikleri ve haberde düşüncelerine yer verilen kişilerin/kurumların mesajları, gazetenin vakaya dair bakış açısını belirleyebilmek amacıyla incelenmiştir. Sonuçta gazetenin ideolojisi ile İsrail-Filistin olaylarını haber yapmadaki tutumu arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Nicel ve nitel bu bulgular vasıtasıyla ise, Milli gazetenin bu olaylara ilişkin haberlerini ABD'yi ve İsrail'in takip ettiği siyaseti eleştiren bir tutumla hazırladığı, ABD ve İsrail politikalarına karşı haberler yaptığı görülmüştür. Böylece İslamcı bir gazetenin haber yapma politikalarına dair çıkarımlarda bulunulmuş, haber metnindeki ideolojik yaklaşım belirlenmiş ve gazetenin yanlı sunum yaptığı ve bu yanlılığı haber yapmada kendi ideolojik çerçevesine uygun bir seçme, sunma, yapılandırma ve şekillendirme süreçlerini kullanarak ürettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İslamcılık, Milli Görüş Hareketi, Milli Gazete, Siyonizm, Filistin

**THE ISLAMIST PRESS IN TURKEY ON THE PALESTINIAN ISSUE
LOOK (1948-1990) EXAMPLE OF THE MİLLÎ GAZETTE**

Hasan KAYHAN

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Institute of Social Sciences
Department of History, M.A. / M.B.A. vb., August, 2018
Supervisor: Dr. Haşim ERDOĞAN**

ABSTRACT

The effectiveness of the press organs, which are called conservative, liberal or religious, in today's media is increasing in our country. These media groups have acquired a readership of their own, followed by a publication policy, which is language unique to itself, sometimes in parallel with the country's agenda and sometimes separate from it. And also these media groups are academically called Islamists.

In this study, Milli Görüş Movement which is a political formation that stamped the last 45 years of our country and its publication organ has been examined in detail. In fact, what kind of news was made about the Palestinian question in the Milli Gazete, which is among the Islamist press, has been examined. The news handled in the context of the different ideologies that the press embraced of the journal were the main problem. For this, a newspaper was chosen whose ideology was known and the organ of a political party. This newspaper has been reviewed from January 12, 1973 to December 31, 1990. The headings, contents and messages of persons/institutions involved in the news coverage of all the headline news reports on Israeli-Palestinian incidents between these dates have been examined in order to determine the point of view of the journalist. As a result, a meaningful relationship was found between the ideology of the journalist and the attitude of the Israeli-Palestine incidents to the news.

Through these quantitative and qualitative findings, it was seen that the national newspaper reported on US and Israeli politics, prepared by a criticism of the politics followed by the US and Israeli. Thus, conclusions about the politics of news of an Islamic journalist were found. The ideological approach within the news texts has been determined. The newspaper gave a side presentation and this bias was achieved in the news, using the process of selection, presentation, structuring and shaping in accordance with his ideological frame.

Keywords: Islamist, Milli Görüş Movement, Milli Gazete, Zionism, Palestine

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK.....	ii
TEZ YAZIM KILAVUZUNA UYGUNLUK.....	iii
KABUL VE ONAY SAYFASI.....	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR VE SİMGELER.....	x
TABLolar LİSTESİ.....	xi

GİRİŞ.....	1
-------------------	----------

BİRİNCİ BÖLÜM

İSLAMCILIK

1.1. İdeoloji Kavramı Bağlamında İslamcılık.....	10
1.1.1. İslamcılık İdeolojisinin Temel Öğretisi Olan İslam Dini.....	11
1.1.2. Yazarlara Göre İslamcılık.....	12
1.2. Osmanlı'dan Cumhuriyet'e İslamcılık (İlk Dönem: 1856-1950).....	18
1.3. Cumhuriyetle Birlikte İslamcılık (İkinci Dönem: 1950-1990).....	25
1.4. Siyonizm ve Filistin Sorununun Tarihsel Arka Planı.....	29
1.4.1. 1948 İsrail'in Kuruluşu, Sorunun Başlangıcı ve 1967-1990 Savaş ve Barış Süreci.....	35
1.5. Tarihsel Süreçte İslamcı Düşüncenin Filistin Sorununa Yaklaşımı.....	49

İKİNCİ BÖLÜM

İSLAMCI BASINDA FİLİSTİN SORUNUNUN ORTAYA ÇIKIŞI

21. Haber Yapmada İdeoloji Etkeni.....	60
22. Türkiye'de İslamcı Basın Bağlamında Milli Görüş Hareketinin Gazetesi Milli Gazete.....	65
2.2.1. Kuruluşu ve Geçirdiği Evreler.....	67
2.2.2. Necmettin Erbakan-Milli Gazete İlişkisi.....	71

2.2.3. Yazı İşleri Kadrosu ve İçerik.....	72
2.2.4. Tiraj.....	73
23. İslamileştirme Projesi.....	73
24. Milli Gazete'nin Filistin Sorununu Sunum Farklılıklarına İlişkin Bulgular.....	75
SONUÇ.....	86
KAYNAKÇA.....	92
EKLER.....	100
ÖZ GEÇMİŞ	

KISALTMALAR

Ak Parti	Adalet ve Kalkınma Partisi
akt	Aktaran
bkz	Bakınız
BM	Birleşmiş Milletler
CHP	Cumhuriyet Halk Partisi
CNN	Cable News Network (Kablolu Haber Ağı)
DP	Demokrat Parti
drl	Derleyen
FP	Fazilet Partisi
FKÖ	Filistin Kurtuluş Örgütü
GUMG	Glasgow Media Group (Glasgow Medya Grubu)
HAMAS	Harakat al-Muqawama al-Islamiya (İslami Direniş Hareketi)
HDP	Halkın Demokrasi Partisi
MGH	Milli Görüş Hareketi
MGV	Milli Gençlik Vakfı
MNP	Milli Nizam Partisi
MSP	Milli Selamet Partisi
ÖDP	Özgürlük ve Dayanışma Partisi
RP	Refah Partisi
SP	Saadet Partisi
TDV	Türkiye Diyanet Vakfı
TRT	Türkiye Radyo Televizyon Kurumu

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Milli Gazetenin Yazı İşleri Kadrosu	73
---	----

GİRİŞ

Arap Baharı ile yeniden canlanan İslamcılık akımı, bugünlerde modern tarihte karşı karşıya kaldığı en büyük sınavı yaşamaktadır. Osmanlı Devleti'nin yıkılışının ardından Müslüman Kardeşlerin 1928'te kurulması ile ortaya çıkan, günümüze dek farklı yapılar oluşturan, bazen iktidarın uzağında kalan bazen ise iktidara sahip olma fırsatı bulan İslamcılık, Türkiye'de de Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana siyaset sahnesinde yer almıştır.

Modern dünyada siyasi ideolojiler devrinin kapandığı iddia ediliyor olsa da, İslamcılık, halen tartışılmaya, toplumsal ve siyasi hayatı etkilemeye devam eden etmektedir. İslamcılığın tanımı, muhtevası ve sınırlarına dair geniş çevreler tarafından kabul gören bir fikir birliği oluşmamasına rağmen halen tartışılmaya ve birçok fikir adamı, siyasi ve yazarın gündemini meşgul etmeye devam etmektedir. Hakkında geniş ölçekli bir fikir birliğine ve mutabakata varılmamış olmasına karşın geniş kitleler tarafından kabul gören İslamcılık akımı dinamik bir hüviyete sahiptir.

I. Dünya Savaşı yıllarından 1960'lı yıllara kadar, emperyalist batılı devletlerin işgal ve sömürsü altında kalan Asya, Ortadoğu ve Afrika'daki Müslüman halkların bağımsızlık mücadelesinde etkin rol alan İslamcılık akımı, 1990'lı yıllara kadar yine batılı devletler tarafından Komünist Sovyetlere karşı kullanılmaya çalışılmıştır. 1991 yılında Sovyetler Birliği'nin yıkılmasından itibaren ise tekrar dünya siyaset sahnesine bir aktör olarak dönmüştür. İslamcı partiler, bu süre zarfında, halk tarafından sevilen ancak çoğunlukla demokrasinin yokluğundan talip olduğu iktidara sahip olamayan yapılar olarak kalmıştır.

Türkiye'de bilhassa Demokrat Parti (DP)'nin iktidar olduğu 1950 yılından başlayarak kendisine belirli bir hareket alanı bulan İslamcılık, Necmettin Erbakan'ın 1969 yılında siyaset sahnesine çıkması ile daha bağımsız ve belirgin bir yapıya kavuşmuştur. 2000'li yıllara kadar Millî Görüş Hareketi olarak da nitelendirilen bu yapıyı temsil eden birçok siyasi parti kapatılmış ve bu partilerin yöneticilerine siyaset yasağı getirilmiştir. Buna karşın, 2002 yılında Millî Görüş

Hareketi içerisinde değişimi savunan bir kitlenin kurduğu Adalet ve Kalkınma Partisi (Ak Parti) son 16 senede tek başına iktidar olmayı başarmıştır.

Türkiye’de İslamcılık, daha çok siyasi partiler ön plana çıkartılarak tartışılrsa da gelişimi esas itibariyle “basın” yoluyla olmuştur. İslamcılık akımı, kendini geniş kitlelere ifade etmenin yolunu gazete ve dergileri etkin olarak kullanarak bulmuş ve Osmanlı’dan modern Türkiye’ye kadar farklı basın organları ile fikrî zemin oluşturma ve düşüncelerini yayma imkânı bulmuştur.

Bu çalışmada, İslamcılık akımının temsilcisi olarak görülen basın organları merkeze alınarak Türkiye’de İslamcılığın nasıl doğduğu, hangi safhalardan geçtiği, günümüzde ne şekilde temsil edildiği ve Filistin Sorunu’na nasıl baktığı ayrıntılı olarak incelenmiştir. Osmanlı’nın yıkılışından çok partili hayata geçiş dönemine kadar var olan değerlerini ve sahip olduğu olanakları kaybetmemek adına muhafazakâr bir portre çizen, ancak dünya siyasetindeki gelişmelere göre bazen liberal, otoriter veya milliyetçi bazen sosyalist ya da demokrat refleksler gösterebilen İslamcılığın aslında özü itibariyle devrimci ve modernist bir yapısı vardır. İslamcı olarak nitelendirilen basının bahsi geçen süreç içerisindeki yayınlarının, yukarıda öne sürülen önermeleri doğruladığı görülmektedir.

İslamcı basın tabirinin çok geniş ve müphem bir tanım olduğu göz önünde bulundurularak, bu çalışmada iki farklı tarih aralığı esas alınmıştır. Buna göre, Osmanlı Devletinin,yabancı devletlerin içişlerine müdahalesini önlemek amacı ile ilan ettiği,Müslüman-Gayrimüslim eşitliği sağlayan ve bu sebeple İslamcılık akımının ortaya çıkmasına yol açan İslahat Fermanı (1856) ve Osmanlı’dan Demokrat Partinin iktidara geldiği(1950) yılına kadarki (1856-1950)dönemi, ilk İslamcı basın dönemi, 1950’den 1990’a kadar olan yıllar ikinci İslamcı basın dönemi olarak incelenmiştir.

İslamcılık akımını incelerken mümkün olduğunca objektif davranmak adına ilk olarak İslamcılığın bir ideoloji olarak siyasi ve toplumsal hayata dahil olmasına ön ayak olan İslamcı ideologlar mercek altına alınarak ardından Türk İslamcılığı incelenmiştir. Bu kapsamda, ilk çıkan İslamcı süreli yayından başlayarak

günümüze kadarki Millî Görüş Hareketi detaylı olarak değerlendirildi.

Çalışma kapsamında ele alınan Millî Gazete ile yalnızca İslamcı basında yer alan bir gazete değil aynı zamanda bir siyasi hareketin gazetesi incelenmiştir. Bu sebeple, İslamcılık akımının ne anlama geldiği, nasıl ve kimler tarafından bir ideoloji haline getirildiği, bugüne kadar hangi merhalelerden geçtiği ve siyaset sahnesinde neleri başardığı da incelenmiştir. Bunu bağlamda, Türkiye’deki İslamcı basında yer alan gazete ve dergiler ile bu gazete ve dergilerde yer alan yazarlar da gözden geçirilmiştir. Çalışmada İslamcılık akımına dair literatür ayrıntılı olarak taranmıştır. Bu kapsamda, Millî Görüş Hareketi’ni etkileyen başta Cemaat-i İslami (İslam Cemaati) ve İhvan-ı Müslimin Hareketi (Müslüman Kardeşler) ile çeşitli İslamcı hareketler mercek altına alınmıştır. 1969 yılında Bağımsızlar Hareketi ile siyasi hayatı başlayan, ardından Millî Görüş Hareketi’ni kuran Necmettin Erbakan’ın politik duruşu ve hayatı ayrıntılı olarak incelenmiştir. Türkiye’nin son 40 yıllık siyasi ve toplumsal hayatında etkin bir rol alan Millî Görüş Hareketi, bu süreç içerisinde kapatılan ve halen hayatta olan siyasi partiler üzerinden ele alınmıştır. Bu çalışmanın temelini oluşturan Millî Gazete, kuruluşundan günümüze kadar geçirdiği evreler dikkate alınarak değerlendirilmiştir.

Daha önce de değinildiği gibi İslamcılığın çok geniş ve sınırları belirsiz bir kavram olduğu ve yüzlerce irili ufaklı kurum, kuruluş ve yapıyı şemsiyesi altında topladığı bilinmektedir. Bu sebeple, bu çalışmada İslamcılık akımına dahil edilen bütün yapılar yerine “Siyasal İslam” kavramı ve Siyasal İslamı basın yoluyla destekleyen yayın kuruluşları ele alınmıştır.

1908-1948 arası dönemde Türkiye’nin Filistin politikasına milliyetçilik, ulusal menfaat ve Batılılaşma kavramları doğrultusunda baktığımızda Osmanlı Devleti’nin sürdürülebilirliğini sağlamayı hedefleyen askeri-bürokratik seçkinler 1908-1923 tarihleri arasında Filistin ile münasebetlerine bu açıdan yaklaşmış, bu coğrafyada Osmanlı etkinliğini sürdürebilmek adına farklı teşebbüslerde bulunmuşlardır. 1923-1939 arasında ise iç siyasetteki gelişmeler ve atılan modernleşme adımları Türkiye’yi genel itibariyle Ortadoğu’dan ve özel olarak da

Filistin'den uzaklaştırmış olmasına rağmen, bilhassa 1931'deki İslam Kongresi'nin Türkiye'nin reform maratonuna etki edebileceği gerekçesiyle dikkatleri gene Filistin'e çekmiştir. 1939-1948 yılları arası ele alındığında, II. Dünya Savaşı'nın ardından Batı ile yakınlaşan Türkiye kısa bir süre Araplara yakın bir politika takip etmişse de Batı ittifakının bir bileşeni olduktan sonra Filistin politikasında farklı bir siyaset takip etmeye başlamıştır.

Siyasal sahadaki bilimsel çalışmalarda, pozitif bilimlerde olduğu gibi problemlerin ya da çalışma konularının nesnel olarak ele alınması ve araştırmacıların kendi öznel görüşlerinden arındırılarak incelenmesi mümkün olmamaktadır. İdeolojiler ile çevrelenmiş araştırmacıların dünya algısı ve yorumlayışı da ideolojilerin etkisi altında kalmaktadır. Bu konuyla ilişkili olarak, Max Weber "siyaset bilimcinin değerlerden arındırılmış ve aksiyolojik yansızlık statüsüne erişen bir bilim üretebilme faaliyetine" vurgu yapmaktadır.

Dünyaya belirli bir ideolojinin penceresinden bakan düşünürler bu yönleri ile zaten siyasallaşmışlardır. Bu sebeple tarihsel ve toplumsal olayları kendi ideolojik kaygılarını önceleyerek yeniden kurgulamaktadırlar. Descartes'in yüzyıllar öncesinde ifade ettiği gibi "Dahası, eğer tüm insanlar bütünüyle dürüst ve açıksözlü olmuş olsalardı ve bize hiçbir zaman kuşkulu görüşler gerçek diye dayatılmayıp her şey iyi bir inançla ortaya serilseydi bile, gene de hiç kimse hemen hemen birbaşkası tarafından karşıtı savunulmamış hiçbir şey ileri sürmediği için, ikisinden hangisine inanmamız gerektiği konusunda sonsuza dek belirsizlik içinde kalırdık."

Sağ Muhafazakâr-İslamcı düşünürler tarafından günümüz Türkiye'sinin yalnızca modern hayat biçimi ve iç koşulları değil, izlediği dış siyasette de ciddi şekilde eleştiri konusudur. Sağ Muhafazakâr-İslamcı düşünürler için Cumhuriyet'in dış politikada Ortadoğu coğrafyasını Osmanlı İmparatorluğu mirası olarak görmemesi ve "Araplar bizi arkamızdan vurdu!" savı ile Ortadoğu'ya uzun müddet kayıtsız kalması büyük bir hata olarak görülmektedir.

İşte bu çalışmanın araştırma problemi, Filistin Sorununun ortaya çıkmasından

itibaren (tarihsel ve dini nedenlerden dolayı) bu konuda en fazla duyarlılığa sahip olan yukarıda belirttiğimiz İslamcı camianın gelişmeleri yakından takip etmesi ve İsrail Devleti'nin kuruluşundan itibaren Türkiye'de İslamcı düşüncenin bu konuda yaşananları İslamcı basın aracılığıyla nasıl işlediği ve yorumladığıdır. Bu bağlamda, 1948-1990 tarihleri arasında, Türk dış politikasının Filistin'deki gelişmelere yaklaşımı ve bu süreçte yaşananlara Türkiye'deki İslamcı düşüncenin bakışı irdelenmiştir.

Günümüz Türkiye medyasında muhafazakâr ya da dinci olan nitelendirilen basın kuruluşlarının sayısı gözle görünür şekilde artmaktadır. Kendisine ciddi bir okur ve izleyici kitlesi edinen, ülke gündemine ilişkin konularda kimi zaman diğer medya kuruluşları ile paralel kimi zaman ise ayrı bir yayın politikasına sahip olan ilgili kuruluşlar literatürde İslamcı olarak isimlendirilmektedir. Bu çalışmada, genellikle mütedeyyin ya da muhafazakâr yönetici, yazar, çizer ve çalışanlara sahip olan bu medyaya dair literatür taramasına, Osmanlı'nın son döneminden günümüz Türkiye'sine kadar yayınları ve okur kitlesi ile Siyasal İslam'ın savunuculuğunu ve sözcülüğünü yapan isimleri de dahil edilmiştir. Ayrıca, Türkiye siyasi ve toplumsal hayatında son 45 yılında etkin rol oynamış Millî Görüş Hareketi ve gazetesi Millî Gazete kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır.

Ortadoğu'da yaşanan problemleri yalnızca Filistin ve İsrail başlığı adı altında ele almak doğru değildir. Bu ülkelerin komşuları olan veya bu soruna bir şekilde dahil olan Türkiye, Mısır, Suudi Arabistan, Suriye, Lübnan ve Ürdün gibi devletlerin de sorunun içerisinde oldukları söylenebilir. Diğer taraftan, bölgede tespit edilen zengin yeraltı kaynaklarının varlığı sebebiyle emperyalist devletler, bu coğrafyaya yalnızca bu kaynakların sömürülmesi gözüyle bakmamış, aynı zamanda, bölge ülkelerinin sınırları dahilinde heterojen bir yapı oluşturacak şekilde bölme yoluna gitmiştir. Bu durum İsrail-Filistin örneğinde görüldüğü gibi Ortadoğu'da sürekli olarak devam eden savaşlara, iktidar mücadelelerine ve mezhep çatışmalarına sebep olmuştur.

Filistin ve İsrail arasında yürütülen çeşitli barış görüşmelerinde masaya gelen, Filistin'in bağımsız kimliğinin tanınması, Filistin'de gündelik yaşamın yeniden

tesis edilmesi, mültecilere evlerine dönüş hakkı tanınması, Filistin halkının can ve mal güvenliğinin sağlanması gibi temel talepleri dahi İsrail'in karşılamaya yanaşmaması esasen İsrail'in yalnızca kendi güvenliğine odaklanması ile açıklanabilir. Bugüne kadar tasarısı sunulan ve barış getireceği düşünülen görüşmelerde dahi yol kat edilememiş ve gerek Birleşmiş Milletler (BM) gerekse İsrail, Filistin sorununda aşama kaydedilmemiştir. Gerçekçi bir bakış açısıyla, İsrail'in bölgede mutlak bir güce sahip olmak ve topraklarını mümkün olabildiğince genişletmeye çalışmak amacıyla çocukların ölmesini bile umursamayacak bir tutum içinde olması İsrail'in bu konudaki uzlaşmaz taraf olduğunu ortaya koymaktadır. İsrail ve Filistin'in tekrar masaya oturup ortak bir karar alması mümkün olduğu gibi sorunun daha da çözülmez bir hâl alması oldukça kuvvetli bir olasılık olarak görülmektedir.

Ortadoğu coğrafyasına yıllardan beri süregelen savaş ve kaos ortamı hakimdir. Bu kaos, Ortadoğu'da bir Yahudi devleti kurulması fikrinin ortaya atılması ve bu fikrin uygulanmaya konulmasından başlayarak bugüne kadar devam etmektedir. İsrail ve Filistin arasında uzlaşının sağlanması mümkün olsa da kaos ve savaş ortamının hangi şartlarda ve ne zaman son bulacağı belirsizliğini korumaktadır.

Bu süreçte gerçekleştirilen barış çalışmalarında uygulanan temel yöntem;barışın tesis edilmesi için gereken koşulların süregelen savaşların sebepleri üzerinde çalışarak araştırılması şeklindedir. Elde edilen netice barışı tesis etmenin en doğru yönteminin politik birleşmeler olduğu yönündedir.

Müslüman aleminde ise barış İslama inananların öteki kişilerle münasebetleri doğrultusunda değerlendirilmektedir. Bütün insanlık adına barışın tesis edilmesi mesajına sahip olan İslamiyet'te insan yaşamının kutsallığı esas görülmektedir. İslamiyet'in başvuru kaynağı Kur'an-ı Kerim'de "...Kim, bir cana kıymayan veya yeryüzünde bozgunculuk çıkarmayan bir nefsi öldürürse, bütün insanları öldürmüş gibi olur. Kim de bir nefsin yaşamasına sebep olursa, bütün insanları yaşatmış gibi olur..."denmektedir. İslam'da dünya siyaseti savaş ve barış haline dikkate alınarak üç kısımda ele alınmıştır. Müslümanların özgür ve emin oldukları, ibadetlerini rahatlıkla gerçekleştirdikleri yerler Darü'l- İslam adıyla

nitelendirilmiştir. İslam devletleri ile anlaşan, yani Müslümanların tehdit yaşamadığı Darü's- Sulh ismiyle nitelendirilen Müslüman olmayan topraklar ise Darü'l- Ahd olarak görülmektedir. Bunlar, Müslümanlar için barış içinde olunan yerlerdir ve İslam yargı sisteminin devamıdır. Darü'l- Harb ise, Darü'l- İslam'ın aksine Müslümanlara, onların bağımsızlık ve güvenliğine düşman ülke veya ülkelerin topraklarıdır. İslam'ın savaş ve barışa yaklaşımında mühim bir yeri olan unsurlardan birisi de cihattır. Cihat, İslam hukukunda tamamiyle askerî olmamakla beraber daimî bir psikolojik ve politik savaş durumunu temsil etmektedir. Cihat, Darü'l- Harb Darü'l- İslam'a dönüştürülene dek Müslümanlar için "farz olan" bir eylemdir. Kimi Müslüman alimlerine göre ise İslamiyet'e mensup olanlar "kâfir" bir devlet ile yani Darü'l- Harb ile on seneyi geçmeyecek şekilde barış anlaşmaları yapabilir. Ebu Hanife'ye göre ise bu süre on seneyi de geçebilir. Hatta yapılan barış İslam Devleti'nin yararına ise barış anlaşması süre sınırlaması olmadan da yapılabilir.

İsrail Devleti, Yahudi geleneği ile 19. yy. Avrupa felsefesi ve kurumlarının bir sentezi olduğu için Yahudiliğin barışa bakış açısında behsetmek fayda sağlayacaktır. Yahudilerin kutsal kitabı Tevrat'ta aktarılan Yahudilerin göçü ve bugünkü İsrail topraklarına geri dönüşü Yahudiliğin esası olmuş, Avrupa'da milliyetçilik akımlarının yükseldiği yıllarda Yahudi milliyetçiliği de bunun üzerine inşa edilmiştir. Bu sebeple, Filistin topraklarında bulunan Kudüs, El Halil ve buna benzer kutsal bölgelerin kendi kontrollerinde bulunması hayati bir siyasi gayeye dönüşmüştür. Bu durum İsrail ve Filistin arasındaki sorunda barış çabalarının önünde duran en önemli engellerden biri haline gelmiştir. Yahudilerin barış perspektifinde; kutsal olarak görülen toprağın hakimiyetine, insan hayatının kutsallığına ve savaşın engellenmesine öncelik tanıyanlar ve demokrasinin (Tevrat'ın üstünlüğüne dayanan, idarecilerin, halkın haklı isteklerine duyarlı ve sorumlu olduğu bir idare) oluşturulması ile iç çatışmanın engellenmesine öncelik tanıyanlar olmak üzere öne çıkan üç yaklaşım bulunmaktadır. Bu yaklaşımların savunucularının tümünün referans noktası Tevrat'tır. Ancak, her grubun kutsal sayılan kitaptaki farklı ifadeleri ön plana alması nedeni ile farklı görüşler ortaya çıkmıştır. Judea, Samaria (Batı Şeria) ve Gazze'deki Yahudi Yerleşimleri Konseyi gibi birinci görüşü savunanlar 1985

yılında, bu toprakları terk etme düşüncesini İsrail Devleti'nin yıkılmasına sebebiyet verecek bir ihanet olarak görmüştür. 1993 yılında Haham Shlomo Goren, Yahudilerin buralardaki yerleşimleri boşaltmalarının dini olarak yasak olduğunu duyurmuş, askerlerin bu durumda görevi reddetmelerini istemiştir. Felsefî bakımdan Yahudilerin barışa karşı tutumları ise ikinci yaklaşımda daha net biçimde görülmektedir. Tevrat'taki "pikuachnefesh", yani insan hayatının korunması yaklaşımı bu görüşün çıkış noktasıdır. Eski başhaham Ovadia Yosef gibi bu bakış açısını benimseyerek barış hakim olduğu bir yaşam sürmeyi ve insan hayatının kutsal topraklara hâkim olmaktan daha üstün olduğunu düşünenler de mevcuttur. Bu kişiler, savaşın önlenmesi yönünde hareket etmişlerdir. Bizim gerekçemiz ise; Türkiye'de İslamcı düşüncenin Filistin Sorununa yaklaşımının arka planındaki sosyolojik, felsefi ve tarihsel nedenlerin ortaya konulmasıdır.

Çalışmamızın kuramsal çerçevesi, 1948-1990 tarihleri arasında Filistin sorununa, Türkiye'de İslamcı düşüncenin yaklaşımını İslamcı yayın organları üzerinden değerlendirmektir.

Bu çalışmada, gazete haberlerinin içerik çözümlemesi yoluyla incelenmesinin ve bu sonuçların analiz edilmesi hedeflenmektedir. Bu bağlamda "basın organı eğer farklı ideolojik yönelimlere sahipse, bu basın organının haber sunumunda da farklılık olacaktır." varsayımı temel alınmıştır. Oluşturulan kuramsal çerçeveye istinaden belirlenen bu temelvarsayımdan yola çıkılarak denenmesi gereken üç hipotez ileri sürülmüştür. İlgili hipotezler aşağıdaki şekilde ifade edilebilir:

Hipotez 1: Millî Gazete'nin haber sunumundaki farklılık önce haberin başlığında görülür.

Hipotez 2: Millî Gazete'nin habersunumundaki farklılık ikinci olarak haberin içeriğinin şekillendirilmesiyle zuhur eder.

Hipotez 3: Millî Gazete'nin haber sunumundaki farklılık haberin içerisinde düşüncelerine yer verilen bireylerin görüşlerinin içeriğinde görülür.

Bu hipotezlerin doğruluğunun kanıtlanması amacıyla, Millî Gazete'nin haber başlıkları ve içerikleri ile bu haberlerde fikirlerine yer verdikleri kişilerin yaklaşımları arasındaki bağlantı araştırılmıştır. Yapılan değerlendirme neticesinde üç hipotez için de değişkenlerin arasında anlamlı bir ilişki olduğu yönünde bulgulara ulaşılmıştır. Ayrıca, gazetenin haber için kullandığı başlıklardan, içeriklerinden ve fikirleri alınan kişilerin görüşlerinden örnekler verilerek söz konusu haberler çözümlenmeye çalışılmıştır.

Yöntemimiz, Türkiye'de yayınlanan İslamcı basın yayın organlarından başat olanın taranması, telif ve tetkik eserlerin incelenmesi şeklinde olmuştur.

Basının özellikle de gazetelerin kamuoyunu ilgilendiren konularda toplumun en önemli bilgi kaynaklarından birisi olduğu ve okuyucuların fikirlerini ya da düşüncelerini yapılandırma süreçlerine etki etme gücü dikkate alındığında, basının herhangi bir olay karşısında takındığı tutum ve aldığı konum toplumsal olarak büyük önem arz etmektedir. Buradan hareketle, basının herhangi bir olay karşısındaki tutum ve konumu gibi incelemenin medya, toplum, mülkiyet yapısı ve ilişkileri bağlamlarında yapılması gerekmektedir.

Ülkemizde iletişim ve medya alanında yapılan çalışmalarda, gazetelerde çıkan haberlerin metin özellikleri, yayın üretme stratejileri ve ideolojik mücadele sahaları noktasındaki potansiyelleri yeterince kapsamlı olarak araştırılmamıştır. Basının genel olarak bahsi geçen olgulara, özellikle de bu çalışmanın konuaunu oluşturan, Filistin sorununa dair bakış açısının değerlendirilmesi ve okuyuculara sunulan haberlerin yapısının araştırılması, benzerlik ve farklılıklarının vurgulanması gerektiği halde literatürde bu sahadaki eksiklik devam etmektedir. Var olan bu durum bu çalışmanın önemini artırmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İSLAMCILIK

1.1. İdeoloji Kavramı Bağlamında İslamcılık

İslamcılık “fenomeninin” bir ideoloji olup olmadığı, kapsadığı kişiler, amaçlarının ne olduğu dahi tartışılmaktadır. Bu yüzden herhangi bir ideoloji, İslamcılığın yerinde bulunmak istememektedir. Hiç şüphe yoktur ki bir dinin siyasal bir ideoloji haline gelmesi herkesin kolaylıkla anlayabileceği bir olay değildir. Hıristiyanlık ve Yahudiliğinin ideoloji olup olmadıkları tartışma konusu değilken tam tersine İslamiyet daima bu tartışmaya maruz kalmıştır. Marksizm, Sosyalizm, Komünizm, Faşizm, Liberalizm, Feminizm, Kemalizm gibi ideolojilerin hepsinin de ideoloğu, savunucusu, geliştiren ibilmektedir iken, konu İslamcılık olduğunda bunları rahatlıkla söylemek mümkün değildir. Çünkü kastedilenin din bakımından İslamcılık mı, ideoloji bakımından İslamcılık mı, yönetim şekli olarak İslamcılık mı, yaşam biçimi olarak İslamcılık mı yoksa inanç açısından mı olduğu net değildir. İslamcılığın ne olduğu, kimlerin İslamcı olduğu, bütün Müslümanların İslamcı olup olmadıkları ya da İslamcılarının İslamcı Müslüman mı olmaları gerektiği gibi soruların kesin cevapları olmadığından ortaya esaslı fikir koymak zordur. Bu bağlamda İslamcılık başkaları için yakıştırılan bir sıfat olmaktan ileriye gidemeyebilmektedir. Mesela; sokaktaki herhangi bir kimseye “3 tane İslamcı yazar ismi sayar mısınız” denildiğinde adı geçecek kişilerden biri olacak Abdurrahman Dilipak bile, ısrarla kendisinin İslamcı olmadığını söylemektedir (A. Dilipak ile Görüşme, 15.06.2017) Yalnızca Dilipak değil, normal koşullar altında kesinlikle İslamcı olarak nitelendirilebilecek pek çok isim, bu sıfatla anılmayı istememekte, “Ben Müslüman’ım, bu bana sıfat olarak yeter” diyebilmektedir.

Bazılarına göre siyasal İslam, radikal İslam gibi değişik adlarla anılan İslamcılık, ünümüzde dünyasında yaşanan savrulmalara, olaylara ve çatışmalara sessiz kalmayan, bunlardan etkilenen, canlı ve sürekli gelişen bir organizma olduğunu

göstermiştir. “Siyasal İslam’ın İflası” isimli kitaptan beri “İslamcılık öldü mü?” tartışmaları devam etmektedir. Bu tartışmaların devam etmesinde Müslümanların ekseriyeti meydana getirdiği ve çatışmaların, savaşın, terörün, komplo teorilerinin, sömürünün hiç bitmediği Ortadoğu’nun bütün dünyanın ilgisini hala çekmesinde çok büyük etkisi vardır. İnsanlığın “son adası” Osmanlı Devleti’nin yıkılışından beri hiçbir şekilde “dikiş tutmayan” bu topraklar, Batı’nın sürekli gözünün üstünde olduğu, kimi zaman saldırdığı ama her zaman çok değerli bir bölge olmuştur. İşte İslamcılık, bu durumdan kurtulmak isteyenlerin ürettiği onlarca farklı alternatiften birisi olmuştur. Bazılarınca bu coğrafyaya yabancı, bazılarınca öz evladı, bazılarının cami adını çoktan dolduran eski zamanın bir destanı, bazılarınca ise tek kurutuluş yolu olan İslamcılık tüm bunlar bir yana üzerinde düşünülmesi, araştırılması ve yazılması gereken, “yaşayan” bir ideolojidir (Akbaş, K.M., 2015).

1.1.1. İslamcılık İdeolojisinin Temel Öğretisi Olan İslam Dini

Yaklaşık iki milyarlık inanan sayısı ve giderek artan bağlı sayısı ile İslamiyet, her ne kadar egemen ideolojiler ve politik sistemler arasında kıyıda kalmış bir görünse de insanlık adına söyleyecekleri, insanoğlunun kurtuluşu için göstereceği yön ile göz önünde bulundurulması gereken pozisyondadır. İslamcılık gibi “ideolojik” bir kavramdan bahsetmeden, bunun referans noktası “din” olan İslam’dan kısaca bahsetmek gerekmektedir.

İslam dini; 571 yılında Mekke’de doğmuş olan Hazreti Muhammed’e 40 yaşından başlayarak Allah’ın ayetlerini, dört büyük melekten biri sayılan Cebrail aracılığıyla ulaştırması ile ortaya çıkmıştır. Kendisinden önceki dinlerden sonra inen İslam, hem Hıristiyanlık ve Yahudilik öğretilerinin bir açıdan takipçisi hem de tekrar yorumlanmış halidir. Müslüman bilginlerinin genel kanısına bakıldığında Hz. Âdem’den Hz. Muhammed’e kadarki peygamberlerin getirdiği ve insanlara anlattığı dinin tek ve onun da yalnızca İslamiyet olduğunun savunulduğu görülmektedir (Sırma, 2014: 52).

Hz. Muhammed’in 632 yılında Medine’de vefatı üzerine, İslam, biçim değiştirmeye ve Müslümanların gayretleri doğrultusunda farklı coğrafyalarda

yayılmaya başladı. İlk başta yalnızca Araplar tarafından kabul gören İslamiyet'in, bir süre sonra dünya üzerindeki bütün insanlara ve toplumlara anlatıldıkça onlarca da kabul edildiği görülmüştür. Asr-ı Saadet ismiyle anılan ve peygamberin bizzat yetiştirdiği ilk nesil, hatta ikincisinin ardından, bazılarınca Müslümanlar arasında yozlaşma, atalet, bıkkınlık ve dinden uzaklaşmalar yaşanmaya başlanmıştır. İnsanların İslamiyet'i benimsemelerine rağmen, yaşamlarına başka "izm"leri, yani ideolojileri, hayat biçimlerini egemen hale getirmeye başlamaları, İslamiyet hakkında kafa yoran, yazan ve insanlara doğru yolu göstermeyi kendilerine görev edinmiş pek çok İslam bilginini endişelendirmeye başlamıştır. Günümüzde İslamcılık konusunda yetkin olan pek çok araştırmacıya göre, İslamcılığın tarihsel kökeni işte tam bu noktadır.

1.12. Yazarlara Göre İslamcılık

Bir ideoloji olarak İslamcılığın kökenleri genel olarak 13.ve 14. asırda bir İslam bilgini olan, Hanbelî mezhebine mensup İbn-i Teymiyye'ye kadar götürülmektedir (Çağlayan, 2011: 67). İslam dünyasında yaşanan kaosu giderek gün yüzüne çıktığı bir dönemde, 1263'te, Harran'da dünyaya gelen İbn-i Teymiyye, Moğol istilalarına maruz kalmış, İslam alemindeki Müslüman idarecilerin yozlaşmış idarelerine yakından tanık olmuş bir İslam bilginidir. İbn-i Teymiyye, Abbasilerin Moğollarca ortadan kaldırıldığı, Müslümanların otoritesiz kaldığı, başta Bağdat olmak üzere birçok önemli kentin yakıp yıkıldığı, kütüphanelerin tahrip edildiği, Haçlı saldırılarının sürdüğü, bid'a tehilleri ya da sapkın fırkaların isyana kalkıştığı ve Müslümanlar arasında birçok tartışma ve eğilimin baş gösterdiği, mezhep ve tarikata körü körüne bağlılığı yaygın olduğu, dinî ve siyasî bütün fırkanın kendi fikirlerinin üstünlüğü amacıyla muhaliflerine acımasızca davrandığı, tasavvufa pek çok yabancı felsefî ve batıl inançların girdiği ve hurafelerin arttığı bir devirde yaşamıştır (Biçer, 2011: 12).

Bu dönemde Müslüman ülkelerin bir yandan Moğollar ve diğer yandan Haçlılar tarafından talan ve tahrip edilmesi ilmi ve fikri hayatta gerileme yaşanmasına yol açmıştır. Ayrıca asayişin kalmaması sonucu halk korku ve tedirginliğe kapılarak siyasi herhangi bir etkileri olmayan tasavvuf ve tarikatlara yönelmiştir. Bu

dönemintasavvufi düşüncesi yoğun bir biçimde Felsefi-Bâtini inanç ve düşüncelerin etkisi altında kalmış, sultanlar kendilerine yakın buldukları tarikat şeyhleri adına zaviyeler yaptırmışlardır. Tüm bunların bir sonucu olarak bu devirde ilmi çalışmalar bağımlı hale gelmiştir. Fakihler içtihadattan uzaklaşmışlar ve temeli taklit etmek ile nakletmek olan çalışmalarla ilgilenmişlerdir (Biçer, 2011: 13).

Hız Muhammed'in ölümü ve dört halife döneminin ardından, bilhassa Emeviler döneminde başlayan, yozlaşma ve bozulmanın bir neticesi olarak bir yandan hurafeler, diğer yandan felsefe ve kelam tartışmaları, bir yandan gelenekler, eski inanç ve kültürlerin arta kalanlarından nemalanan tasavvuf, bir yandan da donmuş ve bütünü ile taklitçi bir kimlik haline gelmiş fıkıh, Müslümanları İslam'ın esas kaynakları olan Kur'an ve Sünnet'ten uzaklaştırmıştır. Fikirsiz donukluk kendini biteviye tekrarlama ve kendinden öncekileri daima taklit, kimi bilgin ve düşünürleri öze dönüşün zorunluluğu hususunda arayışlara ve bu tarz yozlaşmalar karşı savaşmaya yönlendirmiştir. İslam tarihi süresince siyasî, sosyo-kültürel, iktisadî vb. bozulmalar ve İslamiyet'ten sapmalara karşı ilk olarak mezhep imamları ve ardından da İbn-i Teymiyye gibi bilginler, Müslümanları dinlerinin esas kaynaklarına geri dönmeye çağırarak ve bunun için büyük bir gayret göstermişlerdir. Yani, ilk devir bilginlerinin silkinişi ve arınma tamamen bir öze dönme hareketidir. İbn-i Teymiyye'ye göre bu, "İslâm'ın aslına müracaat etmek," "selef dönemine dönüş", "taklidi ret", "bid'atleri yok etme" idi. Onun bu ilkeleri, modernleşme yanlısı İslamcılara da etki etmiştir. Çünkü bu prensipler, aslına uygun bir İslam anlayışına ulaştırarak esas kaynaklar şeklinde görülmüştür (Amedi, 2014).

İbn-i Teymiyye'nin "kaynaklara dönüş" ismiyle adlandırabileceğimiz bu hareketi 19. yy. sonu-20. yy. başlarındaki ıslahat hareketlerine de etki etmiştir. Hindistan'da Şah Veliyyullah Dehlevi, Vahhabiliğin kurucusu Muhammed bin Abdulvehhab, Cemaleddin Afgani, Muhammed Abduh, Reşid Rıza, Mevdudi, Hasanen-Nedvi gibi önde gelen ıslahatçı mütefekkirleri İbn-i Teymiyye'nin görüşlerinden yararlanmışlardır. Günümüzde hem yöntem ve hem de toplumsal ve siyasal düşünceleri farklı versiyonlarda da olsa etki etmiştir (Aydın, 1993: 26).

İbn-i Teymiyye'nin modern manada bir ideolog ve İslamcılık gibi bir ideolojinin de modern manada kurucusu ve teorisyeni olmadığı göz önünde bulundurulmalıdır. İbn-i Teymiyye, ancak modern dönemin İslamcılarına ilham vermiş öncü bir şahsiyettir. Selefilik olarak adlandırılan ve Müslümanların esas kaynaklarına dönmeleri için yapılan bu çağrının modern anlamda bir ideoloji düzeyine erişmesi Osmanlı'nın dönemlerine denk gelmektedir. Bu noktada Cemaleddin Afgani ve Muhammed Abduh'un isimleri dikkat çekmektedir. Bu ikili İslam dünyasının üzerinde en çok tartıştığı iki kişilerdir. Her ne kadar onlarla alakalı ilgi çekici iddialar olsa da Afgani ve öğrencisi Abduh ekseriyetle dünyada modern İslamcılığın kurucusu olarak sayılmaktadır (Çağlayan, 2011: 84).

Cemaleddin Afgani'ye geçmeden, modern manada İslamcılığın ne demek olduğundan bahsetmek gerekmektedir. Ülkemizde bu alanda araştırmalar yapan en önemli isimlerden birisi olan İsmail Kara'ya göre İslamcılık; 19 ve 20. asırda, İslamiyet'i bir bütün olarak tekrardan egemen hale getirmek ve akılcı bir yöntemle Müslüman alemini Batı'nın sömürgeci zihniyetinden, zalim ve baskıcı idarecilerden, esirlikten, taklitçilikten ve hurafelerden kurtararak uygarlaştırmak, bir araya getirmek ve kalkındırmak adına aktivist, modernist ve eklektik tarafları ön planda olan politik, düşünsel ve bilimsel çalışmaların, arayışların, ve çözümlerin tamamını kapsayan bir harekettir (Kara, 2014: 17).

Abdulaziz Tantik'e göre de; İslamcılığın esas hedeflerinden birisi Batı'nın yükselişi karşısında Müslüman aleminin dağılımı son verme ve siyasi birliği tesis ederek Müslümanların Ortaçağ'da sergilediği yüksek kültür, düşünce ve siyaseti tekrardan kurmaktır (Tantik, 2009: 122).

Günümüzdeki İslamcı kadın yazarlardan Cihan Aktaş'a göre ise İslamcılık, dinî kaynaklardan yola çıkılarak bir yandan dinî anlayış ve yaşayışları, öte yandan da modern yaşam biçimlerini sorgulamak suretiyle ilerleyen kuvvetli ve tarihi bir dalgadır. Aynı zamanda, Müslümanların tarihsel süreç içerisinde bazı dönemler yükselerek İslamiyet'in anlaşılma ve yaşanma şeklini teoride ve uygulamada tartışılır hale getiren bir hareket şeklinde de ifade etmiştir (C. Aktaş, 2007: 53).

Zerrin Kurtoğlu ise, 19. Asırda Müslüman topraklarında zuhur eden, Batı'nın sömürgesine dönüşen İslam devletlerinin bağımsızlıklarını elde etmelerini sağlamak için geliştirilmiş bir kurtuluş ideolojisi ve proje olduğunu belirtmiştir (Kurtoğlu, 2011: 201).

Ömer Lekesiz ise, Müslümanların ibadetlerini en rahat biçimde yapabilecekleri en uygun rejimi aramayı, genç jenerasyonları İslam üzerinden korumayı ve İslam'ın yayılacağı uygun ortamın daima mevcut olmasına çaba sarf etmeyi görev edinen kişileri İslamcı olarak tanımamıştır. Ardından İslamcılığın ise, bu üç noktanın dine saslı olmasına rağmen aslında dünyevi olması sebebiyle siyasi bir isim ve bu yönüyle ideolojik olduğunu, fakat beşeri ideolojilerden farklı olarak din ve dünya dengesinde Kuran'ı merkeze aldığını belirtmiştir. Yani İslamcılığın maddi kazanımları ve elle tutulur siyasi neticeleri amaçlasa da nihai zaferi belli bir neslin zorunluluğuna dönüştürmeyeceğini, tam tersine ertelenebilir özelliğiyle onu sürekli idealize ettiğini ifade etmiştir (Lekesiz, 2012).

Yusuf Kaplan'ın ise İslamcılığa farklı bir açıdan baktığı görülmüştür. Kaplan'a göre İslamcılık hiç de sevimli bir kelime değildir ve duyulduğu anda ideolojik bir çağrışım yapmaktadır. En büyük zaafı, siyasi bir ideoloji olarak sunulması ve Müslüman toplumlarda yaygın olarak sorgulanmadan kabul edilmesidir. Bu da İslam'ın yalnızca konjonktürel malzeme olarak görülmesine ve kullanılmasına neden olmaktadır. Bütünüyle bir varoluş yolculuğu olan İslamcılık, Müslüman toplumların ruhu olduğu kadar aynı zamanda omurga hareketidir (Kaplan, 2012).

Yaşayan en saygın Müslüman bilginlerinden Hayrettin Karaman, “Kendi halinde Müslümanca yaşamaya çalışan, İslam'ı kendi aile hayatında bile yaşatmayı dert edinmeyen Müslümanlara İslamcı demiyorum. İslam'ı en yakınından başlayarak en uzaklara kadar yaymayı, sahih İslam'ı bozulmaktan ve hayatta eksilmekten korumayı dert ve dava edinen, bu dert ve dava uğrunda maddi ve manevi fedakârlıklarda bulunan kimselere İslamcı diyorum.” biçiminde bir tanımlama yapmıştır (Karaman, 2012).

“Ayet ve Slogan” isimli kitabın yazarı Ruşen Çakır ise; Müslüman ve İslamcı arasındaki farkı ifade ederek “Elhamdülillah Müslüman’ım diyenleri”üç ayırmıştır. Birinci sırada, ekseriyeti oluşturan, dini inançlarını gündelik hayatlarının en temel belirleyicisi olarak görmeyen “sıradan Müslümanlar” yer alırken, ikinci sırada, sık sık “İslami kesim”, kimi zaman da “İslami cephe” biçiminde isimlendirildiği, mensup oldukları dini hayatlarını nasıl belirleyici unsuru şeklinde algılayan dindar kesim yer almıştır. Üçüncü ve son sırada ise, söz konusu kalabalıkların arasında olup İslam’ı sadece bir din olarak değil, bir dünya düzeni şeklinde algılayanlar olduğunu belirtmiştir (Çakır, 2002: 14).

İslam Ansiklopedisi’nde yer alan bilgiye göre İslamcılık, 19. yy. Osmanlı’sında zuhur eden dinî ve siyâsî bir ideolojidir. Bu ideoloji, İslâm’ı inanç, fikir, ahlâk, siyaset, yönetim ve hukuk açısından toplumsal yaşama egemen kılmak, Müslümanlar arasında beraberlik ve dayanışma yaratmak ve İslâm ülkelerini Batı karşısında geri kalmışlıktan kurtarmak amacıyla bir çözüm arayışı olarak 1850’lerden itibaren Osmanlı aydınlarınca gündeme getirilmeye ve tartışılmaya başlanmıştır. İlk kez Yeni Osmanlılar tarafından öne sürülen bu ideoloji, II. Abdülhamiddevrinde faydalı bir politik araç olarak görülmüş, II. Meşrutiyet’in ardından “ihya ve ıslah” çizgisinde bir İslâm görüşü biçiminde sunulmasının yanı sıra alternatif ve modernist bir toplum ve devlet yönetimi projesi olarak Cumhuriyet’in kuruluşuna kadar varlığını devam ettirmiştir (www.islamkultur.com, Erişim Tarihi: 15.01.2017). Cumhuriyet devrinde ise gittikçe ilmî ve kültürel bir alana dönüşmüş, 1960’lardan başlayarak da ismi aynı olmasına karşın nitelik değiştirerek yeni bir mahiyete bürünmüş ve popüler kimlik kazanmıştır. Yeni Osmanlılar’dan başlayarak bu hareketin içinde yer alan aydınların ilmî ve fikrî faaliyetleri hukuk, sanat, edebiyat vb. pek çok sahada farklı bir çizgi ve literatürün yaratılmasınaneden olmuştur (Türkiye Diyanet Vakfı [TDV] 2001: 60).

İbn-i Teymiyye’nin isyanının ardından İslam aleminde birçok değişik grup ortaya çıkmıştır. Selefilik, Vahhabilik vb. gibi isimlerle anılan bu gruplar, isteristemez İslam dünyasında hâkim olan görüşten pek çok açıdan farklılık arz etmiş ve ayrılmışlardır. Fakat İslamcılık Müslümanların tekrardan tarih sahnesine çıkması

bakımından daha etkili bir rol oynamıştır. Bilhassa Selçuklu ve Osmanlı gibi Batı'ya boyun eğmeyen devletlerin yıkılışından sonra, öndersiz kalan İslam aleminin tekrar eski gücüne kavuşması için bir sihirli formül olarak sunulmuştur.

Bir bütün olarak ele alındığında İslamcılık için “dini düşüncenin hayata ve topluma dair tekliflerinin, tasavvurlarının bütünüdür” demek mümkündür. Bu açıdan ele alındığında dinden ayrı ya da bağımsız olamayıp dini düşüncenin hayat ve insan açısından yorumlanmasıdır (Emre, 2014). İslamcılık, İslamiyet’i Batı karşısında bir kurtuluş çaresi ve bir uyanış umudu olarak öne plana çıkaran bir düşünüş ve hareket biçimidir. 19. asırda klasik din anlayışının İslam ülkelerindeki bozulmayı tespit etmekteki yetersizliğini görüp, Batı'nın emperyalist hareketlerine karşı sorumluluk hissi duyan yeni ve geleneksel aydınların içinde kendisine uygun ortam bulmuştur (Arioğlu, 2008: 5). Müslüman aydın sınıfının sahiplendiği bu ideoloji, Hulusi Şentürk’e göre Osmanlı Devleti’nde dağılma devrinde aydınların dağılmayı engellemek için öne sürdükleri fikirlerden yalnızca birisidir (Şentürk, 2011: 17).

Bu akım, Osmanlı Devleti’nin zayıflamaya başladığı, maddi unsurlarının Batı ile yarışamayacak duruma geldiği, İslam medeniyetinin Batı’nın karşısında gücünü yitirdiği bir dönemde ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla önceki gibi kurumların ıslah edilmesiyle eski günlere dönmenin imkânsız olduğu anlaşılmış, sorun için çözüm arayan belirli kesimler artık uygarlık değerlerinin tekrardan ele alınması gerektiği düşüncesine ulaşmıştır (Kiras, 2012).

Aktay ise, İslamcılığı modern koşullarda Batı emperyalizmine karşı bir tepkiye indirgeyerek marjinal bir hale getirmeye çalışanların İslamcılık tanımlarının çok dar ve yüzeysel olduğunu belirtmiştir. Ona göre, İslamcı reaksiyon Müslümanların yozlaşmasına, İslam’ın temel değerlerinden uzaklaşmalarına ve bu değerlere ters düşmelerine karşı gösterilen bir reaksiyondur. Özellikle Batı'ya ya dadiğer dinlere mensup olanların karşısından olmaktadır ve hatta bundan önce İslam haricinde yollara giren “sözüm ona Müslümanlara” karşı olan bir harekettir. Bu açıdan bakıldığında her ne kadar İslamcılık denilmemişse de, İslam’ın ilk dönemlerinden beridaima görülmüştür (Aktay, 2012).

Yukarıda İslamcılıkla ilgili aktarılan farklı görüşlerden yola çıkarak İslamcılığın genel olarak Batı'nın her alandaki sömürü anlayışına karşı bir direnme hali, özelde ise Müslümanların din açısından yozlaşmalarına karşı bir diriliş hali şeklinde değerlendirmek mümkündür.

1.2. Osmanlı'dan Cumhuriyet'e İslamcılık (İlk Dönem: 1856-1950)

19. yüzyılda neredeyse her sahada Batılı devletlerin ağır baskısına maruz kalan İslâm aleminde Avrupa'nın emperyalist emellerine direnebilmek ve İslâm toplumunun Batı karşısında geri kaldığı noktalarda gelişebilmesi için dünya genelinde bir İslâm dayanışması düşüncesi geliştirilmiştir. İslâm'ın temelinde bulunan beraberlik ve kardeşlik ruhunun Osmanlı Devleti'nin uhdesinde bulunan hilâfet kurumu çevresinde modern manada siyasî ideoloji olarak formüle edilmesi Tanzimat dönemi aydınları Yeni Osmanlılar vasıtasıyla gerçekleştirilmiştir. Bunun yanı sıra Yeni Osmanlılar Türkçülük, Osmanlılık ve Batıcılık gibi akımların ilk kez tartışıldığı bir aydınlar grubu olma özelliğine de sahiptiler. İslâmîlik akımının ortaya çıkmasına yol açan nedenler şu şekilde sıralanabilir (www.islamkultur.com, Erişim Tarihi: 15.01.2017):

1. 19. Yüzyılda İslam coğrafyası -Osmanlı Devleti- eğitim, teknoloji, askeri vb. alanlardaki geri kalmışlığını sona erdirmek için bir yandan Batı'nın ilim ve teknolojisini almasının gerektiğini düşünürken diğer yandan Batı'nın pozitivist ve materyalist dünya görüşleri karşısında kendi inanç ve geleneklerini korumak ve geliştirmek için bir dönüşüm ve değişim içerisine girmiştir. Bunun neticesinde yaşanan kültürel canlanma ve hareketlilik İslâmîlik'in entelektüel temelini meydana getirmiştir.

2. Tanzimat ve sonrasında özellikle Islahat Fermanı ile sağlanan Müslüman-gayri müslim eşitliğinin yol açtığı toplumsal huzursuzluk sürecinde kendilerini devletin sahibi olarak gören Müslümanlar, artık "millet-i hâkime" konumlarını yitirecekleri korkusuyla itirazlarını dillendirirken bir taraftan da bu ıslahatları şeriatın sapma şeklinde değerlendirmiş ve dine sıkı sıkıya sarılmak gerektiğini savunmuşlardır. Buna ilave olarak Tanzimat dönemi boyunca yenileşme hareketlerinin bir sonucu olarak bilhassa hukuk alanında yapılan eşitlik yönündeki

değişiklikler ile Avrupa'dan alınanyasalar Müslüman halkta bir dinî hassasiyet oluşmasında ve İslâmcı tepkiler gösterilmesinde temel oluşturmuştur.

3. Söz konusu yüzyılın ortaları, Avrupa devletlerinin emperyalist politikalarında köklü değişiklikler yaparak Müslüman toprakları direkt olarak işgal ve ilhak etmek suretiyle egemenlik kurmalarının hız kazandığı bir dönem olmuştur. Endonezya, Orta AsyaveHindistan'da bunu görmek mümkündür. Bu değişim üzerine sömürge konumundaki Müslümanlar Osmanlı Devleti'ne başvurarak yardım istemişlerdir. Hilâfet makamının gücünden dolayı gerçekleşen bu talep, Osmanlı aydınlarının dikkatlerini sınırların dışındaki İslâm dünyasına çevirmesine yol açmış ve yaşanan gelişmeler git gide dünya İslâm dayanışması düşüncesinin olgunlaşmasını neden olmuştur. Bu tarihe dek aralarında ciddi bir dayanışma olmayan İslâm toplumları birleşerek bir güç yaratabilirler ise Avrupa'nın sömürgeci ilerleyişi durdurulabilecek idi. Birleşmenin ne şekilde gerçekleşeceği hususu dinin millî ve uluslararası siyaset arenasında aktif olarak sorumluluk almasıyla, temel kavram ve hedeflerinin buna uygun yeni bir içeriğe bürünmesiyle, kısacası dinin ideolojiye dönüşümüyle mümkün idi. İşte İslâmcılık ilk kez, bu süreci ve dönüşümü temsil eden ve siyasî yönü ağır basan bir fikir olarak ortaya çıkmıştır.

Bu noktada Yeni Osmanlılar'ın yapısı süreçte önemli bir yer tutmuştur. Düşünce hürriyetini şiar edinen Yeni Osmanlılar'ın kısa vadedeki amaçları “usûl-i meşveret” denilen demokrasi, “meşrutiyet” ismi verilen anayasal düzen ve “şûra” denilen meclis idi. Toplum için yeni olan bu hedefe ulaşmak için ihtiyaç duyulan halk desteğini elde etmenin ve “Tanzimat diktatörleri” karşısında muhalefeti kuvvetlendirmenin yöntemi ise en kuvvetli toplumsal dinamik olan dinin esasî ilkelerine dayalı bir söylem geliştirmektir. Dinin bir tarafıyla siyasî bir görünüm kazanması anlamına gelen bu aşamada kısa sürede alternatif bir dünya için İslâmcı tezler geliştirilmeye başlanmıştır. Bu yaklaşım, aynı zamanda iktidarı alıp en kısa sürede hedefe varma iddiasında olduğundan dolayı siyaset ile İslâmcılığı harmanlayarak Türk tarihinde bundan sonra devam edecek bir geleneğin de başlangıcı olmuştur (www.islamkultur.com, Erişim Tarihi: 15.01.2017).

İslâmcılığın ideolojik yapısı ortaya çıkış evresinde iki farklı şekilde gelişmiştir.

İlk gelişen şeklinde, İslâm'ın umumi ilkelerini ve evrensel bildirisini 19. yüzyılın yeni gelişmeleri çerçevesinde yorumlayarak formülleştiren modern tezler yer almaktadır. İkincisi ise yine modern manada bir milliyetçilik olarak geliştirilen “İttihâd-ı İslâm” düşüncesidir (www.islamkultur.com, Erişim Tarihi: 15.01.2017). Bu gelişmeden yola çıkarak İslâmcılık, Batı'nın sosyal ve siyasal yaşamın merkezine oturttuğu pek çok yeni kavramı ve kurumu göz önünde bulundurarak bunları reddetme, kendi kavram ve kurumlarıyla uzlaştırma ya da kabul etmeye girişmiştir. Bu sayede İslam'ın bu yeni gelişmeler karşısında kendisini savunabilmesi ve evrensel tez ve kuramlar üretilebilmesi düşünülmüştür. İlk olarak demokrasinin yerine “meşveret”¹ ele alınıp İslâmî kanıtlarla yeni bir aşama başlatılmıştır. Bunu, meclis yerine “şûra”, seçmenler yerine “ehlü'l-hal ve'l-akd” gibi İslâmî düşüncede bir geçmişi olan kavramların öne çıkarılması takip etmiştir. Nâmık Kemal'in yazılarında temellendirilen bu süreç, Hürriyet gazetesinin yedi sayısında (ilk sayısı 14 Ekim 1868 tarihli 12. sayıdır) “Usûl-i Meşverete Dair Mektuplar” adıyla kaleme aldığı yazı dizisinde demokrasiye dinî dayanaklar bulma ve dinî itirazların yanıtlanması etrafında gelişmiştir.

Fransız İhtilâli'nden sonra yaygınlaşan ve sonrasında demokrasinin odak noktası olarak aldığı “halk egemenliği” kavramı da Yeni Osmanlılar tarafından din ile harmanlanarak savunulmuştur. Halk egemenliği ile Allah'ın egemenliği arasındaki çelişki “tabii hukuk” doktriniyle çözüme kavuşturulmuştur. Tabii hukuk, ilâhî ve beşerî düzenlemeler arasındaki farkı kapatarak bir köprü oluşturmak amacıyla kullanılan, basit bir mantığı olmasına rağmen önemli sonuçlar doğuran bir yaklaşımdır. Bu hukuka göre Allah dünya için ilâhî kanunlar koymuştur. İnsanlar ise kendileri için iyi ve yararlı olan bu yasalara uygun yaşamaktadır. Her toplumda geliştirilen hukuk düzgüleri Allah'ın koyduğu kanunlara uygun olmalıdır. Bu yaklaşım, Yeni Osmanlılar'ın şeriatı tekrardan ve tamamıyla egemen hale getirme girişimlerinin teorisini oluşturmuştur.

Yeni Osmanlılar, gerçekleştirmek istedikleri değişimi uluslararası bir açılımla desteklemek ve sonra tamamlamak amacıyla Batı'daki panslavizm ve pancermenizmden etkilenerek “ittihâd-ı İslâm” (panislâmizm) kavramını

¹Meşveret'i demokrasiye yakın bir anlamıyla ilk kez Tunuslu Hayreddin Paşa kullanmıştır.

kullandılar. İlk olarak 1869'da Hürriyet gazetesinde kullanılan bu kavram (Nâmık Kemal, Hürriyet, sy. 46, 10 Mayıs 1869), önce Yeni Osmanlılar'ın Avrupa'daki yayınlarında kendisine yer bulmuş ve 1871 yılına kadar hararetle tartışılmış, ardından 93 Harbi'ne kadar da Osmanlı fikir hayatında enikonu bir kitle ideolojisine dönüşmüştür (www.islamkultur.com, Erişim Tarihi: 15.01.2017). Yapılan tartışmaların, Osmanlı Devleti'nin önderliğinde toplanacak Müslüman dünyanın kurtulacağı merkezinde olmuştur. Bu düşünceye göre, Müslümanlar ancak birleşerek geri kalmışlığını ve yabancı güdümünde olmayı engelleyebilirdi. Bu birleşme tıpkı İtalyanlar'ın millî birliklerini kurmaları gibi halkın oluşturduğu bir hareketle yaşanabilirdi. Birleşme yaşanmasının önkoşulu, baskıcı yönetimlerin yıkılarak meşrutî idarenin kurulması ve halk egemenliğinin gerçekleştirilmesiydi.

1871'den başlayarak payitahtta süren bu tarz tartışmalar kısa sürede bir heyecan yaratmıştır. Bu yeni ideolojinin Osmanlılık akımına ters olmasının yarattığı çekinceye karşın aydınlar arasında ve matbuatta yoğun bir "İttihâd-ı İslâm" lafı dolaşmaya başlamıştır. Bu konuşmalardan, 19.yüzyıl ideolojilerinin toplumları ortak hedeflere yönlendirmişlerinin farkına varan Osmanlı aydınlarının İslâm'a da böyle bir misyon yüklemeye çalıştıkları net olarak görülmüştür. Bunu temin etmek için broşür dağıtmak, din adamlarını bu fikrini yaymak için harekete geçirmek, cami ve mescid gibi ibadet yerlerini bu amaç için kullanmak, hac vazifesini propaganda malzemesi yapmak gibi yöntemler önerilmiştir. Bu fikrin sadece siyasî bir düşünce değil, bir uygarlık davası haline getirilmesi için yapılan tartışmalarda öne sürülen öneriler ve itirazlar ittihad-ı İslâm'ın çağın koşullarına uygun bir milliyetçilik olarak geliştirildiği ve müdafaa edildiğini göstermiştir. Her şeyden önce Batılı milliyetçi ideolojiler, bilhassa 19. yüzyılın "pan" hareketleri fazlasıyla başvurulan örnekler olmuştur. Bunun yanı sıra Müslüman toplumların geleneksel kurumlarına çoğu zaman atıfta bulunulmasına karşın bu fikir gazetesinin ürünüdür. Ayrıca İslâmcılar, ittihad-ı İslâm'ın en mühim ortak paydası olan "terakki" kavramını bu fikrin tamamlayıcısı sunmuşlardır. En son ise fikrinin yeniliği, bizzat onu ortaya atanlar ve tartışanlarca çok iyi vurgulanmıştır. Bu fikri savunanların "İslâmlık fikri teşkili, İslâm mesleki mahsûsu, İslâm millettarlığı" gibi ifadeleri kullanmaları bu ideolojinin bilinçli bir şekilde oluşturulduğunu ortaya koymaktadır.

Sultan Abdülaziz, Namık Kemal, Ziya Paşa, Şebenderzade Ahmet Hilmi, Şeyhülislam Musa Kâzım, Sait Halim Paşa, Babanzade Ahmet Naim, İsmail Hakkı (İzmirli), İsmail Fenni (Ertuğrul), Şemsettin (Günaltay) gibi savunucuları olan bu düşüncenin, İslâm inancına güven oluşturma misyonu da vardır. Bu isimler İslâm'ın ilerlemeye mani olmadığı tersine ilimi ve gelişmeyi teşvik ettiğinin altını çizmişlerdir. II. Meşrutiyet'in ilanının ardından bu fikrisavunan yayın organlarının başında ise Sırat-ı Müstakim ve devamı olan Sebilürreşad ile başyazarı, Mehmed Âkif gelmiştir (Arabacı, 2017).

Mehmed Âkif, yapısı itibariyle hayal kuran, teorik fikirlerin veya sanatlı ifadelerin arasında kaybolan birisi olmaktan ziyade pratiği, yani eylemi tercih eden birisi olmuştur. Nitekim onun için İttihad-ı İslâm daeylemli bir düşünce idi. Çocukluğu, 93 Harbi'nin çalkantıları içinde geçmiştir. Trablusgarp ve Balkan savaşları ile yaklaşık yirmi yıl görev yaptığı toprakların elden çıkması şanssızlığını yaşamıştır. Ardından buna I. Dünya Savaşı, payitahtın işgali ve Kuruluş Savaşı eklenmiştir. Bu dönemlerdeki pek çok yıkım, geri çekiliş, yenilgiye neden olan “Tek dişi kalmış canavar”ın acıması yoktur. Bütün Müslüman coğrafya bu saldırılardan; sömürgeleşerek, maddî ve manevî olarak sahip olduklarını yitirerek çıkmıştır. Bu yüzden ittihad-ı İslam, bir savunma durumu, bir siyasi dayanışma arayışının tezahürüdür. Sömürgeci Batı karşısında direnebilmenin yolu, medeniyet açısından “kardeş” olan ve aynı saldırılara maruz kalanların güçlerini birleştirmesinden geçmektedir. Bu birlikteliği sağlayan iki temel motivasyon ise İslâm ve Haçlı saldırılarıdır. Bu yüzden, gayret gösterilmelidir. Çaba ve kahramanlık için gereken kuvvet, temel değerlerinde bulunmaktadır. Yılgınlık dönemi değildir: “Şehâmet dini, gayret dini, ancak Müslümanlıktır, / Hakiki Müslümanlık en büyük bir kahramanlıktır.”

Akif'in başyazarı olduğu Sırat-ı Müstakim ve Sebilürreşad'da, adı direkt olarak “İttihad-ı İslâm” olan 16 yazı kaleme almıştır (Ceyhan, 1991: 41, 253). Şairin aynı başlığa sahip olan hiçbir yazısının bilinmemesi ise ilginçtir. Zira kendisinin imzalı yazı, şiir ve çevirisi toplam 330 adettir. Fakat bunlar arasındanhiçbirinin “İttihad-ı İslâm” adını taşıması yanılmamalıdır (Ceyhan, 1991: 127-131, 400-405). Çünkü yazıların hiçbirinin içeriği bu konudan uzak olmamıştır. İslâm

dünyasında yaşananları yakından izlediğini yaptığı çevirilerden anlamak da mümkün olduğundan çevirileri de bu kategoriye dahil edilebilir. Ferit Vecdi'nin "Müslüman Kadını" (1909), Şeyh Muhammed Abduh'un "Mösyö Hanotauks'a Cevabı" (1915)", Said Halim Paşa'nın "İslâmlaşmak ve İslâm'da Teşkilâtı Esasiye" (1919), Abdülaziz Çaviş'in "İçkinin Hayat-ı Beşerde Açtığı Rahneler" (1924) ve "Anglikan Kilisesine Cevap" (1924) bunlardan bazılarıdır.

Âkif ittihad-ı İslam fikrini, bir şiar ya da slogan gibi kullanmamasına rağmen yazılarının satır aralarına sızdığı görülmüştür. Bu bağlamda, Müslüman toplumlarının birbirleriyle dayanışmadan yaşayamayacağını, hatta birbirlerinin olmazsa olmazı olduklarını ifade etmiştir. Nasıl bir beden el, ayak, göz olmadan olamazsa birbirlerinin eli, ayağı, gözü gibi olan Müslüman toplumları da bunun farkına varıp birlik olmalı, dayanışmalı ve ayrılıkçılığı dışlamalıdır.

1860'ların sonlarında Avrupa'ya kaçarak Osmanlı hükümetine karşı yeni bir muhalefet hareketine girişen aydınların klasik İslâm'ı İslâmcılığa dönüştüren ilk teorisyenler oldukları söylenebilir. Hürriyet arzusuyla yola çıkan ve hürriyetin anayasası olan birmeclis rejimiyle gerçekleştirilebileceğini öne süren bu aydınların savunularında "İslâm'ı hayata yeniden hâkim kılma" düşüncesi önemli bir yere sahip olmuş, Batı düşünce yapısının bir sonucu olan kavram ve kurumlarla İslâm düşüncesi toplanmaya çalışılarak İslâm'ın mantık ve ilerlemeye dayanan bir şeklini geliştirmişlerdir. Bunu gerçekleştirmek adına da seçmeci bir tutum göstermişler, statik toplumla özdeşleşen geleneksel Ortaçağ İslâm'ını uygun bulmadıkları noktalarda bir kenara koyarak İslâm'ın saf şekline ve esas kaynaklarına yönelmişler, mantığa dayalı kanıtlar için İslâm felsefesine başvurmuşlardır. Batı'ya da aynı şekilde yaklaşan aydınlar, 19.yüzyıl pozitivismi değil, 18.yüzyıl Aydınlanma hareketinde kendileri için uygun buldukları unsurlardan faydalanmışlardır. Faydalandıkları bu unsurlar arasında ilerlemeve demokrasi gibi temel kavramlar yer almıştır. Bu iki kavramı alarak bunları içeren bir siyasal ve sosyal teorinin İslâmiyet'de de bulunduğunu kanıtlamaya çalışmışlar, İslâm hukukunun mantık içeren bir hukuk sistemi olduğunu savunmuşlardır. Klasik İslâm'da çok az durulan "meşveret, şûra, biat, ehlü'l-hal ve'l-akd" gibi unsurlar ile Batı'daki demokrasi, parlamento, seçim, kamuoyu gibi

unsurları karşılamaya çalışarak kitlesel düzeyde başkentte yaygın hale gelen ittihâd-ı İslâm düşüncesiyle Batı'daki milliyetçi doktrinlerin bir benzerini oluşturmak için çabalamışlardır. Böylece, İslâm'a birinâçolmasına ek olarak ona ideolojik bir çerçeve kazandırılmış, toplulukları aydınlar tarafından seferber etmenin esas ögesi haline dönüştürülmüştür. Bu tarihlerde aydınların dile getirdiği temel görüşleri şunlardır:

1. İslâm, çağın gereksinimlerine cevap verecek, yaşanan gelişmeler üzerine bireyin dünyaya bakış açısını belirleyecek, değişimleri açıklama getirecek ve hayatın her alanına egemen olabilecek evrensel bir siyasî ve sosyal içeriği vardır. İnsanlara doğru ve yanlışınne olduğunu bildirmekte, ona yol göstermekte, toplumsal hayatın kurallarını vermekte, yöneten-yönetilen haklarını tespit etmektedir. İslâm bu kapsayıcılığının kökenlerini kutsal olandan alırken akıl ile de kavranıp temellendirilebilir. Çünkü akla paralel olmayan bir din değildir.

2. Modern gelişmelerin tümüne açık bir din olan İslam, çağın yeniliklerine kolaylıkla uyum sağlayabilir, gelişmenin önünde bir engel olarak durmaz ve hatta gelişmesini ister. İslâm'ın terakkiye engel gibi gözüken yönlerini esasen ona daha sonra eklenen geleneklerde aramak gerekmektedir. Bu nedenle İslâm'ı kısıtlayan gelenekler din boyunduruğundan kurtararak hakiki haline getirmek gerekmektedir. Esas kaynaklar ise yeniden yapılacak bir yorum ile gelişmeye açık bir İslâmî sisteme dönüştürülebilir. Bunu gerçekleştirebilmek için Ortaçağ'da kapanan içtihad kapısı tekrar açılmalı ve yeni hükümler getirilmelidir.

3. Batı'nın herkesçe kabul edilen bazı tartışılmaz üstünlükleri mevcuttur. Müslüman toplumlar/devletler Batı'yı herkesten üstünhale getiren bilim, teknik ve medenî usûlleri benimseyerek kendisini kalkındırmak mecburiyetindedir. Önceki çağlarda Müslümanların sahip olduğu bu olanaklarkendi ihmalkârlıkları neticesinde Batılılar'a geçmiştir. Ancak Batı yalnızca ilim ve teknik açısından değil geliştirdiği fikir ve kurumlarla da üstünlük sağlamıştır. Müslümanlar, Batı'dan kendi işlerine yarayacak fikir ve kurumları benimseyerek kendi toplumlarına uygulayabilirler ve bunu yaparken seçici davranılarak yapılmalıdır.

4. İslâmiyet, Müslümanlar'a tıpkı Batı'da olduğu gibi bir milliyet ilkesi getirmektedir. Müslümanlar bu ilke çevresinde bir araya gelerek siyasî bir topluluk meydana getirebilirler. Çünkü İslâm, inanlarına siyasî kimliğini esas alacakları milliyet temelini vermektedir.

Osmanlı Devleti'nin son dönemleri matbuat bakımından epey verimli olmuştur. Pek çok mecmua ve gazete İslamcı görüşlerin topluma aktarılmasında mühim rol oynamıştır. Meşrutiyet devrinde İslamcı aydınlar Beyanü'l Hak, İslam Mecmuası, Sırat-ı Mustakim, Sebilürreşad ve Volkan gibi mecmualarda bir araya gelmişlerdir. Buralarda bir taraftan oryantalistlerin görüşlerine karşılık vermeye çalışmışlar, diğer taraftan da Batı'nın İslam'a bakışı, Batılılaşma, İslam uygarlığı ve modern dünyadaki konumu, dinin yenilenmesi, İslam birliği düşüncesi ve milliyetçilik gibi konularda görüşlerini belirtmişler, Müslüman toplumların içine düştükleri durumdan çıkması için çözümler aramışlar ve İslam'ın modern dünyada yaşanabilirliğini kanıtlama çabası içine girmişlerdir. (Oral, 2011: 184).

İlk dönem İslamcı düşüncenin bayraktarlığını yapan basın yayın organları; Ürvetül Vuska (Muhammed Abduh tarafından 1884'te Paris'te çıkarılmaya başlanmıştır), El Menar (1898-1940 arasında Kahire'de yayımlandı), Beyanü'l Hak (1908-1912 tarihleri arasında İstanbul'da çıkan haftalık bir dergidir), Sırat-ı Müstakim (27 Ağustos 1908'de yayın hayatına başlamıştır. Kurucusu Eşref Edip, başyazarı Mehmet Akif Ersoy'dur) (Coşkun 2013: 9), Sebilürreşad (Sırat-ı Müstakim'in 182. Sayısından sonra aldığı isimdir. Milli Mücadele'nin manevi dergisi olarak anılmaktadır) (Yenikaya, 2010). Bunların yanı sıra İslam mecmuası, Volkan ve diğer yayınlarda değişik tonlarda tezahür etmiştir.

1.3. Cumhuriyetle Birlikte İslamcılık (İkinci Dönem:1950-1990)

Osmanlı devrinde başlayan ve Cumhuriyet devrinde de devam eden modernleşme süreci Cumhuriyet'e geçiş ile birlikte geçmiş ile olan bağların koparılması biçiminde değil bir süreklilik ilişkisi içerisinde gerçekleşmiştir. Tanzimat ile resmi olarak başlayan, anayasal yönetimlerin yürürlüğe konulması ile devam eden ve Cumhuriyet döneminde yapılan inkılaplarla nihai aşamasına ulaşan modernleşme çabaları bütün bu süreç boyuncadaha ziyade siyasi ve hukuki

reform hareketleri gerçekleştirilmiştir. Bu modernleşme çabalarının temel eksenini laikleşme ve ulusal kimlik yaratmak olmuştur. İttihat ve Terakki Cemiyeti ile Cumhuriyet dönemi yönetici kadrolarının gerçekleştirdikleri uygulamalarda laiklik ve ulusal kimlik üzerine yoğunlaşmıştır. Laikleşme sürecinde İslam'ın kamusal alandaki etkinliği siyasi ve hukuki değişiklikler yoluyla sınırlandırılırken, ulusal kimlik yaratma sürecinde ise Türklüğün esas alındığı bir vatandaşlık tipi oluşturulmak istenmiştir.

Bu modernleşme süreci oldukça yoğun gerilimlerin yaşanmasına da yol açmıştır. Modernleşmenin bir devlet politikası olarak kabul edilmesi ve toplumun tepkisinin ne nitelikte olacağını tahmin edilememesi söz konusu gerilimleri daha da çoğaltmıştır. Üst kısımlarda belirtilen merkezde bulunan ve iktidara sahip olan kesimler ile iktidarın dışında yer alan kesimlerin gerilimi, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçen siyasal anlayışın uzantısıdır. Modernleşme çabaları sırasında zuhur eden birey/toplum ile devlet arasındaki çatışmanın asıl sebebi politik ve sosyal anlamda iktidar aygıtının kullanılmasında "sınırların" belirgin olmaması idi.

İttihat ve Terakki döneminin ardından Atatürk döneminde hat safhaya ulaşan modernleşme sürecinde modern bir devlet ve toplum olabilmek için laiklik ve çağın gereklerine uygun bir ulusal yaratma çabaları zorunlu olarak görülmüştür. Başta siyasi ve hukuki sahanın sekülerleştirilmesi şeklinde başlayan laikleşme sürecinde amaç İslam'ın toplum nezdindeki belirleyiciliğini azaltmak suretiyle toplumun dini referanslardan uzaklaştırmak olmuştur. Modernleşmenin bir gereği olarak ulus devlet sınırları içinde bir "ulus" olması gerekmiştir. Fakat ulusal kimliğin ne şekilde tanımlanacağı Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçişte pek çok tartışma yaşanmasına yol açmıştır. İttihat ve Terakki'nin 1912'den sonra hız verdiği ve yeni Türk devletinin kadrolarının da sürdürdüğü ulusal kimliğin oluşturulmasında "Türklük" dikkate alınmıştır. 1924 Anayasası'na da giren vatandaşlık tanımı bu Türklük üzerinden şekillenmiştir. Ancak ulusal bir kimlik yaratımının laikleşme ile paralel geliştiği dikkate alındığında bu kimliğin öncelikle Müslümanlık ile tanımlandığı görülmektedir. Böyle olunca azınlık olan gayri müslimler bu kimliğe dahil edilmemişlerdir.

Modernizm sonrası dünyasında yaşanan dini, kültürel ve etnik çoğulculuk tartışmaları Türkiye’de de etkili olmuştur. Bilhassa Atatürk döneminde dışlanarak “öteki” haline getirilen dini ve etnik gruplar tekrardan “Biz varız!” demişlerdir. 1920 ve 30’lu yıllar boyunca yaratılmak istenen vatandaş tipi ve toplum işleme hale gelince yeni fikirler ortaya atılmıştır. Bu kapsamda din-devlet ilişkileri farklı zeminlerde tartışılmaya başlanmış ve Kürt meselesi pek çok bakımdan irdelenmiştir.

Bu topraklarda I. Dünya Savaşı’nın oluşturduğu yıkıntıdan yeni bir devlet olarak Türkiye Cumhuriyeti doğmuştur. Bu yeni devletin ilk öncelik atfettiği değer ulusçuluk olmuştur. Bu dönemde kurucu kadrolarca İslamiyet’e yönelik olarak Türkçe meal ve tefsir yazılması, kimi hadis kitaplarının Latin alfabesine çevrilmesi teşvik edilmiştir (Türkmen, 2008: 34). Bundaki amaç bir açıdan devletin din üzerinde bir gözetleme ve egemenlik kurma çabası olmuştur. Uzun bir zamandır tartışılan “kurtuluş reçetesi” Osmanlı’nın yıkılmasının akabinde Cumhuriyet’in kurulmasıyla batılılaşma, laiklik ve ulus devlet inşası şeklinde sonuçlandırılmıştır. Hem devrim yıllarında hem de akabindeki tek parti devrinde hala farklı arayışların dile getirilmesi mümkün olmamıştır (Mert,2011: 413).

Tanıl Bora’ya göre; modernleşme çabalarında egemen görüş, dinin artık tarihe karışmış bir çağdışılık değil, geri kalan her şey gibi modernleştirilmesine gerek duyulan bir olgu olduğu şeklinde idi. Din, hurafelerden temizlendiğinde, kamu ahlakını ve vicdanlarını “tertiplenecek” bir kurum şeklinde çalışabilirdi (Bora, 2003: 118).

Özellikle 1950’den önceki İslâmcı aydınlarının önemli bir özelliği ise, alternatif bir İslâmcı ideoloji ve projesi yaratmak yerine İslâm’ın iman, ibadet ve ahlâka hakkındaki hükümlerini öne plana çıkartarak o dönemki sistem içinde dinî kimliğin korunup geliştirilmesi ile maddî ve mânevî kalkınmanın bir arada olmasına katkıda sağlama çabası olmuştur. Fakat DP’nin iktidara gelmesiyle 1950’lerde başlayan demokratik gelişmeler, dindar kesimlerde o zamana dek meydana gelen birikimin siyaset sahnesine taşınması ve gittikçe artan dinî kavram ve değerlerin hemen hemen tüm toplumsal ve siyasal konularda ciddi bir

biçimde kendisine yer bulması sürecini tetiklemiştir. İslâm'ın bireysel ve toplumsal kimlikte kıstas ve demokratikleşmeyle değişen siyasi kültürün meşru haline getirilmesinde önemli bir araç olarak faydalanılan bu yeni dönem, 1950 öncesindeki belirsiz ayrışmayı gün yüzüne çıkardığından belirli bir kesim düşünür ve aydınının İslâmcı olarak isimlendirilmesine de neden olmuştur. Fakat isim benzerliği nedeniyle günümüzdeki İslamcılığın 19. yüzyıldaki İslâmcılığın direkt olarak devamı olduğunu düşünmek doğru değildir. Hatta fikir dünyaları düşünce yapıları Cumhuriyet döneminde oluşan Nurettin Topçu, Necip Fazıl Kısakürek, Sezai Karakoç gibi isimlerin düşünsel gayretleri İslâmcı olarak nitelendirilen ve büyük oranda modernistizler barındıran önceki düşünce akımının kategorik olarak bir devamı şeklinde görmek de tartışmalı bir noktadır (Kara, Türkiye'de İslâmcılık Düşüncesi, III, 6).

1970'lerden günümüze kadarki dönemde Seyyid Kutub, Hasan el-Bennâ gibi İhvân-ı Müslimîn aydınlarının, Ebü'l-Hasanen-Nedvî ve Mevdûdî gibi Hint alimlerinin, İranlı yazarların, Seyyid Hüseyin Nasr gibi gelenekçi ve Fazlurrahman gibi modernist düşünürlerin yapıtları Türkçe'ye çevrilmiş ve bu yapıtlar İslâmcı aydınların düşünce yapılarını farklı biçimlerde etkilemiş, bunun yanı sıra İslâmcılığın politize olma sürecini hazırlamıştır. Bu dönemde yazıları ve diğer yaptıklarıyla ön planda olan İslâmcı aydınlar, daha ziyade son zamanlardaki siyasî deneyimlerin yanı sıra Batı'daki düşünsel ve siyasal gelişmeler ve ülkemizin kendisine has sosyo-politik gerçeklerinin de dayatmasıyla çizgisini demokrasi ve insan hakları bakımından gözden geçirme gereğini hissetmişlerdir (<https://tr.scribd.com>, Erişim Tarihi: 15.01.2017).

İkinci dönem İslamcı basın hakkında bahsedilebilecek olanlardan Sebilürreşad dergisi, çok partili sistemin benimsenmesiyle beraber yeniden çıkmaya başlamıştır (Şentürk, 2011: 286). Büyük Doğu ise, 1943'den başlayarak 1978 yılına değin yayınlanan fikri, edebi, siyasi ve dini içeriğe sahip birdergi olmuştur (Subaşı, 2011: 224). Hareket, 1939-1975 tarihleri arasında yayınlanırken, Diriliş Nisan 1960-1990 yılları arasında yayınlanmıştır. Yeni İstiklal ve Bugün gazeteleri ise 1960-1970'li yıllardaki İslamcı basın söz konusu olduğunda bu iki gazete aklı gelmektedir. 1958'den itibaren çıkmaya başlayan Hilal dergisi, kendisine

bakıldığında kendisini dünyadaki bütün İslamcı aydınları, düşünür ve bilginleri Türkçe'ye kazandırmaya adanmış görülmektedir.

1.4. Siyonizm ve Filistin Sorununun Tarihsel Arka Planı

Dünyanın dört bir yanına dağılmış (Diaspora) olan Yahudilerin milli bilinç etrafında bir araya gelmeleri, yani Siyonizm'in doğması, 1850'lerde Avrupa'da hızla yayılan milliyetçilik hareketleri ile yakından ilişkilidir (Armaoğlu, 1989: 12).

“Filistin” ismi milattan önce dönemlerde buralarda yaşamış kavmin ismiyle ilişkilendirilmektedir. İbraniler bu topluluğa “Pelishtin” ve yaşadıkları bölgeye de “Pelesheth” adını vermişlerdir (İslam Ansiklopedisi, 1945). En az 4000 senedir tarih sahnesinde bulunan Filistin, o kadar çok fetih ve istilalara uğramıştır ki hudutları sürekli değişmiş ve bu yüzden de bu topraklarda spesifik siyasi sınır belirlemek mümkün olmamıştır (Armaoğlu, 1989: 3).

Mısır'dan gelerek Filistin topraklarına yerleşen Yahudiler MS I. yüzyıla dek burada yaşamışlardır. Yahudilerin ardından Roma İmparatorluğu'nun egemenliği altına girmiş, ardından Bizans İmparatorluğu'nun hakimiyetinde bulunmuş ve akabinde Perslerin kontrolüne girmiştir. Erken tarihlerde bu coğrafya ile alakadar olan Müslümanlar, Hz.Ebubekir döneminde, 634'te, Filistin'i İslam Devleti'nin hudutlarına dahil etmişlerdir. Hz.Ömer zamanında, 638'de, ise Kudüs'ün de alınması sonucunda bölge tamamıyla Müslümanların kontrolüne girmiştir. Kutsal yerleri ve bilhassa Kudüs'ü İslam egemenliğinden kurtarmayı hedefleyen Haçlı Seferleri esnasında bölge bir müddet Haçlıların kontrolüne geçmiştir, 1187'de Selahaddin Eyyubî tarafından burada tekrar Müslümanların egemenliği sağlanmıştır. Bir süre Memlûkluların hakimiyetinde iken 1516'da bütün Arap Yarımadası ile beraber Osmanlı Devleti'nin eline geçmiş ve tam 400 yıl Osmanlıların elinde kalmıştır.

Söz konusu coğrafya asıl itibari ile Suriye ile Mısır, Akdeniz ile Şeria Nehri

arasında kalan topraklardır.² II. Dünya Savaşı'nın ardından gündemi yoğun şekilde meşgul etmeye başlayan Filistin meselesinin kökenleri I. Dünya Savaşı esnasında Avrupalı devletlerin Osmanlı Devleti'ni parçalamak amacıyla takip ettikleri politikalaradır.

1897'de Basel'de toplanan Birinci Siyonizm Kongresi'nde önceki yıl gazeteci Theodor Herzl'in "Der Judenstaat" (Yahudi Devleti) isimli kitabında öne sürdüğü fikirler tartışılmıştır. Viyana'da yaşayan bir Yahudi olan Herzl, Yahudilerin kendi devletini kurması gerektiğini öne sürmüştür. Bilhassa Batı'daki Yahudi düşmanlığı nedeniyle bu görüşü ortaya atmıştır. Kongrenin sonunda işlan edilen Basel Programı ile Filistin'de bir Yahudi yurdunun kurulmasına ve Dünya Siyonizm Teşkilatı'nın bu hedefe erişmek amacıyla harekete geçirilmesine karar verilmiştir (<http://akademikperspektif.com>, Erişim Tarihi: 25.07.2017).

Kongrenin toplandığı tarihten öncezaten çok az sayıda da olsa Siyonist göçmen bölgeye göç etmeye başlamıştır. Çoğunluğu Doğu Avrupa'dan göç edenlerin sayısı 1903'e gelinceye kadar 25 bine ulaşmıştır. 1904-1914 arasında bunu 40 bin kişilik bir ikinci göç dalgası takip etmiştir. 16 Mayıs 1916'da ise İngiltere ile Fransa gizlice Sykes-Picot Antlaşması'nı imzalayarak Osmanlı Devleti'nin Ortadoğu'daki topraklarını kendi aralarında paylaşmışlardır. Söz konusu antlaşmada Filistin'in kimin egemenliği altına gireceğine karar verilmemiştir. Ancak İngilizler savaşın sonrasında yapılacak düzenlemede Filistin'in kendi kontrolü altına girmesi için yoğun bir çaba sarfetmiştir. Bu tarihlerde İngilizlerin Filistin ile ilgili takip ettiği siyaset İngiltere Siyonist Dernekler Federasyonu Başkanı Rotschild'in yaklaşımlarının etkisiyle şekillenmiştir. 2 Kasım 1917'de Rotschild tarafından kaleme alınan ve İngiltere Dışişleri Bakanı Lord Balfour'un imzası ile ortaya çıkan deklarasyon, Filistin meselesi açısından oldukça hayati bir öneme sahip olmuştur.

Balfour Deklarasyonu'nda, "Majestelerinin hükümeti, Filistin'de Yahudi halkı için bir ulusal yurt kurulmasını uygun karşılamaktadır. Ve bu amacın gerçekleşmesi için her türlü çabayı harcayacaktır." ifadesi yer almıştır. Her ne

² Bkz. Encyclopedia Americana, "Palestine", 1986.

kadar bu bildiriye, Yahudiler için kurulacak ulusal bir yurdun, bu bölgede yaşayan ve Yahudi olmayan toplulukların medenî ve dinî haklarının herhangi bir biçimde ihlal edilmesi anlamına gelmediği belirtilmişse de ne var ki Yahudilerin siyasi hakları öne çıkartılmıştır.

Filistin meselesi hakkında mevcut belirsizlik 1920 Nisan'ında toplanan San Remo Konferansı'nda giderilmeye çalışılmıştır. Bu konferansta Osmanlı Devleti'nin Ortadoğu topraklarını tekrardan bölüşen, yani Sykes-Picot Antlaşması'nı değiştiren İngiltere ve Fransa; Suriye ve Lübnan'ın Fransız mandası altına, Filistin, Ürdün ve Irak'ın ise İngiliz mandasına verilmesine karar vermişlerdir.

İngiltere'nin mandasına giren Filistin'e bu tarihten itibaren göç eden Yahudilerin sayısı hızla artmış, 1920-1922 arasında 25 bin Yahudi yerleşmiştir. Bu, Araplar ile Yahudiler arasında, bihassa Kudüs ve Yafa gibi mühim şehirlerde gerginliğin artmasına ve çatışmalar yaşanmasına neden olmuştur. Durumun bu noktaya gelmesinde bölgedeki çok sayıda Yahudi örgütünün faaliyetleri yol açmıştır.

İngiltere 3 Haziran 1922'de Dünya Siyonist Örgütü'ne bir beyanat yollayarak Balfour Deklarasyonu'nun bir Yahudi-Filistin ayrımı oluşturmayı hedeflediğini, Yahudiler için yalnızca ulusal bir vatanın kurulmasının bahis konusu olduğunu, üstelik hükümetin buradaki hakimiyetini Yahudi örgütleri ile paylaşmayı düşünmediğini belirtmiştir. İngilizlere göre Filistin'de yaşayan herkes Filistin vatandaşı idi. Yahudiler ise geniş Filistin nüfusu içinde ancak bir topluluk olarak sayılabılırdi. Milletler Cemiyeti Konseyi de 24 Temmuz 1922'de verdiği Filistin'in geleceğine yönelik kararda İngilizlerin yaklaşımını aynen benimsemiştir (Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi, 2010).

İngiltere, Balfour Deklarasyonu'nun belirsizlik yaratan hükümlerine açıklık kazandırmak ve suiistimal edilmesine engel olmak amacıyla yürüttüğü bu ve buna benzeyen çabalara karşın, bölgede sahip olduğu gücü ve etkisini tedricen kaybetmeye başlamıştır. I. ve II. Dünya Savaşı arasındaki dönem, bir taraftan Yahudilerin bölgede ulusal bir yurttan da öte bir Yahudi Devleti kurulması için yürüttüğü faaliyetlere, diğer taraftan da Arapların, Yahudilerin bu hedeflerine

ulaşmalarına engel olma çabasına sahne olmuştur.

Bölgedeki Araplar ve Yahudiler'in 1920, 1921 ve 1929'da üç kez karşı karşıya gelmesi, İngiliz güçlerinin bu olayları engellemekte yetersiz kalması ve Avrupa'da Yahudi düşmanlığının gittikçe artması sonucu bölgeye göç eden Yahudiler'in nüfus dengesini bozması gibi nedenlerden dolayı Filistin meselesi 1930'dan itibaren içinden çıkılmaz hale gelmiştir. Bu tarihlerde kurulan Arap ve bilhassa Yahudi terör örgütlerinin birbirlerini ve İngilizleri hedefleyen eylemleri, bölgede etkileri uzun bir zaman kalacak bir yıkıma yol açmıştır. İngiltere bazen güç kullanarak, bazen de siyasi çözüm önerileri içeren "beyaz kitaplar" yayımlayarak Filistin'deki olumsuz durumu halletmeye çalıştıysa da, bu girişimler hem Yahudi hem de Arapların siyasi liderlerine yeterli gelmemiştir. Bu ortam II. Dünya Savaşı süresince devam etmiş, savaşın ardından BM'ye intikal eden en mühim ve karışık sorunlardan biri olan Filistin meselesi BM'yi yoğun şekilde meşguleder olmuştur (Pehlivan, 2006).

Filistin'i 1920'den itibaren yöneten İngiltere, Siyonist-Arap problemine nihayet vermeşini 1947'de BM'ye devretmiştir. Çatışmalarla sarsılan bölgede Yahudiler artık nüfusun 1/3'ini oluşturur hale gelirken toprakların ancak %6'sı hakimiyetleri altında idi. Nazi zulmünden kaçan yüz binlerce Yahudi'nin ise bölgeye gelmesi sorunun daha hızlı çözülmesinigerekli kılmıştır. Siyonist önderlik 6 milyon Yahudi'nin öldürüldüğü II. Dünya Savaşı yıllarından Yahudi halkı adına en iyi biçimde faydalanmıştır. Ben Gurion 8 Eylül 1939'da Yahudi savunma kuvveti Haganah'ın komutanlarına şöyle seslenmiştir: "Birinci Dünya Harbi... bize Balfour Deklarasyonu'nu verdi. Bu sefer ise bir Yahudi devletini kurmalıyız." Devlet olmak hedefi bundan böyle Yahudi önderliğin düşüncelerine hakim olmuştur. Holokost da Nazi mezâliminin köklerinden kopartılmış Yahudi kurbanlar için ancak bir Yahudi devletinin yuva olabileceği şeklindeki Siyonist iddiasını kuvvetlendirmek için kullanılmıştır. Harp sona erdiğinde "yerinden edilmiş kişiler" problemi Filistin'deki vaziyeti vahimleştirmiştir. Sağ kalan yüzbinlerce Yahudi ölüm kamplarının yakınındaki herhangi bir yerde kalmayı reddetmiş, Batı Avrupa ülkeleri ile Amerika Birleşik Devletleri (ABD) bunları kabul etmekte gönülsüzlük göstermiş, Siyonistler ise onları Filistin'de istemiştir

(Fildiş, 2012).

Nisan-Mayıs 1947’de BM Genel Meclisi bir özel oturum yapmış ve bundan Filistin’deki vaziyeti inceleyip rapor etmek üzere bir Birleşmiş Milletler Özel Filistin Komitesi (United Nations Special Committee on Palestine - UNSCOP) kurulması kararı çıkmıştır. Filistin’in kaderini kararlaştırmak UNSCOP’un Şubat-Kasım 1947 arasındaki dokuz ayını almıştır. Komite yetkililerinin Orta Doğu tecrübesi olmadığı gibi Filistin’deki vaziyet hakkında bilgileri de yoktu. Komite, bölgenin Filistin ve Arap devletleri arasında paylaşılmasını tavsiye etmiştir. Adı Arap Yüksek Komitesi olarak geçen Filistinli temsilciler öneriyi reddetmiş, Yahudi temsilciler ise uygun bulmuştur. Plana göre, Filistin’in %56,47’si Yahudilere, %43,53’ü de Arap devletine kalacaktı. Kudüs’ten ise uluslararası bir yönetim sorumlu olacaktı (<http://akademikperspektif.com>, Erişim Tarihi: 25.07.2017). 29 Kasım 1947’de, ABD ve Sovyetler Birliği’nin ortaklaşa etkisi sonucu, Genel Meclis paylaşım kararını onaylamış, 33 devlet “evet” oyu, 13’ü de “hayır” oyu kullanmış; 10’u ise oylamaya katılmamıştır. Katılmayanlar birinin İngiltere olması ilginçtir. Aslında oylama pek de kolay olmamıştır. Çünkü üç devlet daha “hayır” oyu kullansa karar reddedilecek idi. Amerika’nın baskısı sonucunda “hayır” oyu verenler arasında Mısır, Irak, Suudi Arabistan, Lübnan, Suriye ve Yemen gibi Arap devletleri ile Afganistan, İran, Pakistan ve Türkiye gibi diğer Müslüman devletler yer almıştır. Ayrıca Küba, Yunanistan ve Hindistan “hayır” oyu vermiştir (Fildiş, 2012). Filistinlilerin reddettiği bu plan hiç uygulanmamıştır.

UNSCOP raporu BM’ye sunulduğunda Britanya, Genel Meclis oylamasını beklememiş ve Eylül 1947’de Filistin mandasının 15 Mayıs 1948’de kaldırılacağını açıklamıştır. Tüm bu kargaşanın ortasında, 14 Mayıs’ta, son İngiliz yüksek komiseri Hayfa’dan sessizce ayrılmıştır. Yüksek Komiser General Alan Cunningham’ın ayrılmasının birkaç saat ardından Ben Gurion İsrail’in istiklalini duyurmuş ve bu hemen ABD ile Sovyetler Birliği tarafından tanınmıştır. İngiliz mandası Filistin’de Siyonistlerin gücünü arttırarak tehlikeli bir istikrarsızlık yaratmıştır. İngiltere sadece uzlaşamaz biçimde ayrılmış bir ülke yaratmakla kalmamış, ortaya çıkan İsrail Devleti Arap dünyasına sürekli bir tehdit teşkil ederek Orta Doğu’daki bütün çatışmaların ana kaynağına

dönüşmüştür (Fildiş, 2012). Arap-İsrail Savaşı'nın birincisi, İngiliz mandasının bitmesinin hemen akabinde, 14 Mayıs 1948'de Tel-Aviv'de toplanan Yahudi Milli Konseyi'nin bir bildiri ile İsrail Devleti'nin kurulduğunu duyurmasının ve ABD ile Sovyetler Birliği'nin İsrail'i tanıdığını açıklamasının hemen ardından çıkmıştır (tr.wikipedia.org, Erişim Tarihi: 09.01.2017). Bu gelişmelerden önce ise İngiliz birlikleri bölgeden ayrılmaya başlamışlardır. 11 Mayıs 1949'da ise, BM Genel Kurul'u İsrail'i BM üyeliğine kabul eden 273 (III) sayılı kararı almıştır.

İsrail Devleti'nin kuruluşunun ertesi günü, yani 15 Mayıs'ta Mısır, Ürdün, Suriye, Lübnan ve Irak orduları saldırılarına başlamıştır. Savaşın ilk haftalarında üstünlük kurarak mühim yerleri alan Arap kuvvetleri ilerleyen haftalarda üstünlüğü İsrail'e kaptırmışlar ve aldıkları yerleri kaybetmişlerdir. BM Güvenlik Konseyi, 22 Mayıs'ta aldığı S/773 ve 29 Mayıs'ta da aldığı S/801 sayılı karar ile ateşkes çağrısında bulunmuş olmasına rağmen her iki çağrıya da uyan çıkmamıştır. BM'nin İsveçli Diplomat Bernadotte'yi ateşkesi tesis etmesi amacıyla vazifelendirmesi neticesinde, 10 Haziran 1948'de ateşkes yapılmıştır (http://acikerisim.lib.apta.org, Erişim Tarihi: 29.06.2017). Ateşkes müddetince, Arap orduları herhangi bir silah ithal edemezken İsrail kuvvetleri, BM kararlarını hiçe sayan Doğu Bloku ülkelerinden büyük miktarlarda silah ithal etmiş ve dolayısıyla söz konusu yaptırımı delmiştir (Pappe, 2007). Savaş sonunda İsrail, 1947'deki plan ile elde ettiği Filistin topraklarının %56'sını %78'e yükseltmiştir. 700.000 Filistinli (unispal.un.org, 2018), evlerinden ayrılmak mecburiyetinde kalmış, komşu ülkelere ya da Arapların yoğun olduğu yerlere göç etmişlerdir. Vatanlarını terk etmek zorunda kalan Filistin halkından 250.000'i Gazze'ye yerleştirilmiştir. Filistinlilerin göçleri ve Yahudilerin bölgedeki nüfusunun giderek artması nüfusun bölgenin esas yerleşik halkı olan Araplar aleyhine bozulmasına sebebiyet vermiş ve günümüze dek uzanan Filistinli mülteciler meselesini başlatmıştır. Benzer biçimde 1948-1952 yılları arasında Arap ülkelerinde yaşayan yaklaşık bir milyon Yahudi de yaşadıkları yerlerden kovulmuştur. Bunların çoğunluğu ise İsrail'eye yerleşmiştir (Best, Hanhimöki, Maioro, Schulze, 2012).

İsrail, savaşın sonunda karşı cephede yer alan bütün Arap ülkeleri ile tek tek

ateşkes antlaşmaları yapmıştır. Ürdün Batı Şeria'ya, Mısır ise Gazze Şeridi'ne asker birlikler konuşlandırmıştır. Kudüs'ün kontrolü ise (batıda) İsrail ile (doğuda) Ürdün arasında paylaşılmıştır. Ayrıca Gazze Mısır'a verilmiştir. İsrail sınırlarında kalan 150 bin Filistinliye de uzun zamandır Filistin'de oturdıklarını ispat etmeleri koşuluyla İsrail vatandaşlığı hakkı tanınmıştır. Fakat, siyasal ve sosyal örgütlenme hakları sınırlandırılmış ve ayrımcılığa uğramışlardır (Kemiksiz, 2017).

Haziran 1967'ye gelindiğinde, Altı Gün Savaşı adıyla da anılan Arap-İsrail Savaşı, Filistinli mülteciler sorununa yeni boyutlar katmış, İsrail işgal ettiği bölgeler sonucunda yaklaşık 1.5 milyon Filistinli ile nasıl baş edeceği problemi ve bir nüfus dilemması ile yüz yüze kalmıştır. Problem, işgal altındaki yerlerde birer askeri idare teşekkül ederek bütün yetki ve sorumluluğu askeri yönetime nakledilerek halledilmiştir (Fahredden, Çalışkan, 2000).

Filistin sorunu, Ortadoğu'yu ilgilendiren bölgesel bir sorun şeklinde tezahür etmekle beraber, kısa sürede uluslararası bir mahiyete bürünmüş ve bilhassa uluslararası arenada söz geçen süper güçlerin yakından alakadar oldukları başta gelen meselelerden birisi olmuştur. Filistin sorunu temelde, üç büyük dinin kutsal kabul ettiği Filistin toprakları ile alakalı bir sorundur. Bu sorun, çağımızın önde gelen uluslararası meselelerinden birisi olarak halâ çözülebilmemiş değildir.

Filistin-İsrail arasında yıllardır devam eden çatışmalar beraberinde hemmeselenin çözülmesine engel olan hem de olası bir çözümün esas noktalarını meydana getiren Kudüs meselesi, Filistinli Mülteciler meselesi, İsraili yerleşimciler meselesi, su ve İsrail'in duvar inşası meselesi gibi sorunların zuhur etmesine yol açmıştır. Bu problemlerle alakalı uluslararası hukuk kuralları bulunmasına karşın, bu hukuk kurallarının uygulanamaması problemleri giderek derinleştirmektedir (Aras, 2010).

1.4.1. 1948 İsrail'in Kuruluşu, Sorunun Başlangıcı ve 1967-1990 Savaş ve Barış Süreci

Tarihi gerçekler altında I. Cihan Harbi sonunda teşekkül etmeye başlayan

uluslararası hukuk normları referans alındığında Filistin'in öncelikli olarak ve aslında bir Arap devleti olması lazım iken; bilinen diğer katı bir tarihsel gerçek, 19. yy. sonlarından II. Dünya Savaşı'nın bitişine kadarlık bir süredeki özel gelişmelerle, Filistin'in -nihayetinde İsrailleşeceği surette- o zamandan bu zamana "Filistin Sorunu"na dönüşmesi olmuştur. Söz konusu katı tarih gerçeğini yaratacak bu özel gelişmeleriye bahsedilen dönemde doğan ve gelişen, dini olmaktan çok siyasi güdüyle, bu coğrafyada kalıcı bir Yahudi devletini amaç edinen ve girift bir halde bulunan Yahudi göçleri ile Siyonist faaliyetler olmuştur. Siyonizmin bir ideoloji şeklinde ortaya çıkışı, 1800'lerin sonlarında, geniş bir zaman diliminde azınlık statüsünde yaşadıkları ülkelerde yabancılaştırılmış biçimde hayatlarını sürdüren Yahudiler -bilhassa Doğu Avrupa'dakiler- arasında olmuştur. Dolayısıyla, bu Yahudiler arasında tarihteki ilk kalıcı göç fikri ve teşkilatlanması Rus Yahudilerinde görülmüştür. Bununun kuvvetli örneği "Hovevei (Hibbat) Zion" (Siyon Aşıkları) hareketidir. Bu harekete mensup kişiler, Rus baskısının artması neticesinde bu baskıya maruz kalan Yahudilerin Filistin'e göç ederek yerleşmeleri düşüncesini sadece dile getirmekle kalmayarak, Siyonizmin ortaya çıkması ve bir programa kavuşmasından önce Filistin'e ilk mühim Yahudi göçünü ("aliyah") gerçekleştirerek, sonraki süreçte dalga dalga sürecek bu sistematik göçler için öncü olmuştur. Bu şekilde ilk göç 1882-1903 yılları arasında gerçekleşmiştir. Siyon Aşığı 20 aile Yafa'nın güneyinde, "tarihi yurtlarında yeniden yerleşmek" anlamında kalıcı olarak "Rișon le-Zion"u (Siyon'da Birinci) kurmuşlardır (Karaman, 2009: 186). İşte bu ilk göçün tarihi rolü, bunu eylem olarak benimseyecek olan siyasi Siyonizm'in doğuşuna beşiklik etmek olmuştur.

Siyonizm'in kurucusu olan Theodore Herzl'in tarih sahnesine çıkacağı 1890'lı yıllarda Avrupa'nın yanı sıra öteki ülkelerde de Hibbat Zion hızla şubeler açarak Yahudiler arasında yaygınlık kazanmıştır. Bu sayede Herzl 1896 başında "Yahudi Devleti" isimli kitabı yayımlamakla Siyonizmin teorik çerçevesini oluşturarak teşkilatlandırırken, rahatlıkla üzerine inşa edebileceği bir öncü hareket ve kendi takipçilerini bulabilmesi bakımından siyasi olarak bilinci olan bir grubu karşısında bulmuştur. Söz konusu kitap, dünyanın dört bir tarafına yayılmış ve bilhassa Avrupa'da içinde yer aldıkları toplumlar tarafından istenmeyen ilan edilmiş Yahudi topluluklarınca farklı tepkiler gösterilmiş olursa bile, yayımının üzerinden

fazla geçmeden, Herzl'in liderliğinde kurumsal hale gelecek olan Siyonist hareket için tıpkı bir "işaret taşı" olarak düşünülebilir. Çünkü, kurumsallaşmadan kastedilen "Dünya Siyonist Teşkilatı", yazarın gayretleri ve başkanlığında, 29 Ağustos 1897'de Basel'de toplanan ilk Dünya Siyonist Kongresi ile tarihteki yerini almış; kongredeki tartışmalar neticesinde ilan edilen "Basel Programı" hareketin resmi kapsamını şu şekilde çizmiştir: "Siyonizm, Yahudi halkı için Filistin'de kamu hukukunun güvencesi altında bir yurt kurulmasını amaçlamaktadır." Bu şekilde kurulan Dünya Siyonist Teşkilatı, o tarihten beri, kapsayan kurumsal yapısı ve düzenli kongreleri vasıtasıyla, programını tespit ettiği Siyonist hareketi özgün amacına ulaştıracak olan Filistin'e daimi göçü tertip etme ve siyasi, ekonomik ve yerleşimci faaliyetleri yürütme yolunda en esas organ olma özelliğini korumuştur (Karaman, 2009: 186).

Yukarıda verilen bilgilerden de anlaşılacağı üzere, Siyonizmin Filistin topraklarında bir Yahudi vatanı amacı, bu topraklarda zaten yerleşmiş ve yerli bir nüfusa sahip olduğu ve bu yüzden sistemli ve bilinçli bir şekilde zamanla bu nüfus yapısını altüst edeceği için, Aliyah'a Siyonizmin "çekitaşı" özelliği kazandırmıştır. Kelime manası "yükselme" olan "Aliyah", Yahudilerin vatansız ve dağınık buldukları bölgelerden, sürekli şekilde yerleşmek için, din nedeniyle geçici göçlerden farklı şekilde siyasi bir bilinçle, atalarının devlet kurduğu topraklara ("Eretz Yisrael") sistematik bir biçimde göç edişidir. Bu bağlamda, 1880'li yıllardan II. Dünya Savaşı'na dek beş aşaması ayırt edilebilir: Sırasıyla, 1882-1903 yılları arasında çoğunlukla Rusya, Romanya ve Galiçya'dan göçeden 20-30.000 kişi; 1904-1914 yılları arasında çoğunlukla Rusya'dan göç eden 35-40.000 kişi; 1919-1923 yılları arasında Rusya, Polonya ve Romanya'dan göç eden, aralarından İsrail'in siyasi liderliğini yapacak isimlerinde yer aldığı 35.000 kişi; 1924-1931 arasında özellikle Polonya'dan gelen 88.000 kişi; 1932-1938 yılları arasında ise Nazizm'in yükselişe geçmesiyle özellikle Orta Avrupa'dan gelen 215.000 kişi (McCarthy, 1990). Bu noktada, bu göç ve yerleşimin sistematik bir kurumlaşmanın ürünü olduğu da belirtilmelidir. Zira, Siyonist teşkilat başta olmakla beraber, buna paralel bir grup başka kuruluş da ilk kongrenin ardından hayata geçirilmiştir. Bunlar; "Yahudi Sömürge Emniyet Sandığı Şirketi" (1898), "Kolonileştirme Komisyonu" (1901), "Yahudi Milli Fonu" (1920), "Filistin

Toprak Geliştirme Şirketi”dir (Karaman, 2009: 187).

Söz konusu kurumlaşma ile de güç kazanmış olarak, I. Dünya Savaşı’na değin sistemli göçler ve bu yolla halen Osmanlı idaresindeki Filistin topraklarına kalıcı yerleşme faaliyeti sürdürülmüştür. Bu bakımdan kaçınılmaz olarak Arap ve Yahudi milliyetçiliklerinin karşı karşıya geleceği Filistin’deki kaosu arttıran öteki mühim etken ise bu stratejik önemdeki topraklarda sömürgecilik menfaatleri olan Avrupalı devletlerin olaya ortak olmaları olmuştur. Emperyalist devletlerin kavgasıyla çevrili bu sistem, I. Dünya Savaşı’nın hemen öncesinde, yeni bir güç olarak sahneye çıkan Siyonist harekete, savaş esnasında gittikçe kök salması için yeni fırsatlar vermiştir. Çünkü Siyonizm savaş başladığı sırada teşkilatlanmış ve siyasi bir mahiyet kazanmış olarak, amaçladığı Yahudi ulusal vatani için (o tarihte ölmüş olan Herzl’in tersine) artık aleni bir şekilde Filistin’e odaklanmış bir halde idi. Dolayısıyla, bu noktada vurgu yapmak gerekir ki, gelişimi ve sonuçlarıyla tek başına savaş dahi, hareketin gelişmesi ve sağlamlaşması açısından tarihi bir önem arz etmiştir. Nitekim, savaş esnasında amaçlarına paralel olarak planlı bir biçimde faaliyetlerini sürdüren Siyonistler, bu menfaatleri için İngiltere’ye destek olmaktan kaçınmamış, bilhassa, Doğu Yahudilerinden olan ve ilk gençlik yıllarından başlayarak Siyonist harekete kendisini adayan Chaim Weizmann’ın savaş tekniğine dair icatları İngilizler ile Yahudileri daha fazla yakınlaştırmıştır. Bu yakınlaşmanın Siyonizm bakımından en önemli neticesi ise “Balfour Deklarasyonu” olmuştur. Kabinedeki mütalaalardan arkasından, İsrail Başkanı’nın da onayı alınarak, Dışişleri Bakanı Balfour’un 2 Kasım 1917’de Filistin’de vatan edinmek isteyen Siyonist Dernekler Federasyonu adına Lord Rotschild’a gönderdiği mektup olarak ortaya çıkan söz konusu belgede “Majestelerinin Hükümeti(nin) Yahudi halkı için bir milli yurdun Filistin’de kurulmasını olumlu karşılamakta ve Filistin’de mevcut Yahudi olmayan toplulukların medeni ve dini haklarına bir zarar getirmeyeceği açıkça anlaşılacak şekilde, bu hedefin tahakkukunu kolaylaştırmak için elinden gelen gayreti esirgemeyecek olduğu”nu belirtmiştir (Stein, s. 548). “Bir ulusun ikinci bir ulusa bir üçüncünün ülkesini ciddi ciddi vaat etmesi” (Koestler, s.4) anlamına gelen söz konusu belge ile İngilizler, o tarihlerde, “kendisine Filistin’de Yahudiler lehine hak tanıyabilme yetkisini verecek ne egemenlik veya sömürgecilik ve ne de herhangi bir diğer tasarruf hakkına sahip” (Cattan, s.12-13) bulunmadığı gibi, “Filistin,

nüfusunun yüzde doksanı Arap ve toprağının ancak yüzde ikisi Yahudi mülkünde olan bir ülkeydi.” (Zureik,s.47)

Bu aşamada, Siyonist hareketinde mografik açıdan ve toprak açısından Yahudiler içinbu kadar uzak bir ülkede 1948’e kadarki süreçte nasıl devlet kurma başarısı gösterdiğini anlamak için tarihi süreçte önemli bir konumda olan İngiltere’nin rolüne vurgu yapılmalıdır. Bu bağlamda, “Londra’nın Siyonizmi destekleme kararı emperyalistler arası mücadelede belirsiz olmayan bir hesaplamanın sonucu (olduğu gibi), ayrıca arkasında, Protestan kültürde Yahudilerin Kutsal Topraklara geri dönüşünü tasvip eden, uzun bir geçmişi bulunan bir ideolojik anlayış da yatmaktaydı, işte bu Hristiyan Siyonizmi Filistin’de Yahudi yerleşimlerinin oluşumu doğrultusunda İngiliz emperyal elitince sağlanan kalkan için esaslı bir dayanak teşkil etti... İngiliz sömürgeci gücü Yahudi kolonileşmesinin mutlak şartı oldu. Siyonizm kendi büyüüşü için tümüyle İngiliz emperyal devletinin elindeki şiddete dayandı... Böylece II. Dünya savaşı çıkışına kadar İngiliz emperyalizmi Filistinli siyasal toplumun belkemiğini kırmış, Siyonizmin o savaş sonrasındaki zaferine giden yolu açmış bulunuyordu.” (www.hayrettinkaraman.net, 2017). Bu gerçeğin ışığında bakıldığında, ilk dünya savaşı çıktığında, hesaplı tutumlarıyla tarihlerde Filistin’e yerleşmiş olan Yahudilerden bazılarının Osmanlı’ya karşı İngilizler tarafında ve yararına, Siyonist hedeflerineulaşabilmede önemli rol oynayacak, çeşitli faaliyetlerde bulunmaları anlaşılır olmaktadır. Ayrıca söz konusu bu faaliyetler savaşın Osmanlı egemenliğindeki Ortadoğu’nun elden çıkması şeklindeki sonucunu öngörmek açısından da önem arz etmektedir. Çünkü, 1917’nin sonlarında, Filistin’in simgesi konumundaki Kudüs’ün düşüşü,bu coğrafyada Osmanlı hakimiyeti açısından nihai sonun başlangıcı olmuş, aralıklarla devam eden çarpışmalar sonucunda Eylül 1918’e gelindiğinde İngilizler Filistin topraklarının tamamını işgal etmiştir. Tam da bu kısımda, Siyonizmin ilerlemesi ile sonraki senelerde ortaya çıkacak haksızlık ve çarpıklıkları anlamlandırma açısından, o tarihteki demografik yapısına dair bilgi vermek gerekirse: Bölgede 611.098 Müslüman, 58.728 Yahudi, 70.429 Hıristiyan, 7.268 Dürzi, 162 Şii ve 443 diğerleri olmak üzere toplam 748.128 kişi yaşamakta idi (doczz.biz.tr/doc./113073/tebligler-kitabı-uluslararası-filistin-sempozyumu, 2017). Filistin’de, İslamiyet’in ilk başlarında Yahudi nüfusun en fazla %5 olduğu göz önüne alınırsa, coğrafyada asırlar boyunca Arap nüfusunun

çoğunlukta olduğugörülmektedir.

I. Dünya Savaşı sonrasında uluslararası hukuk biçimlenirken, Wilson'un "kendi geleceklerini belirleme hakkı" doğrultusunda ve nüfus yapısı da dikkate alındığında Arapların umduklarının tam tersi şekilde San Remo Konferansı Filistin'i Şeria Nehri'nin doğusundaki kısımla beraber İngiliz mandasına vermiştir.³ Milletler Cemiyeti de bu yönetim şeklini 24 Temmuz 1922'de onaylamıştır. İngiltere, 1922'deki bu metne, "Yahudi halkın Filistin'le tarihi bağları ve bu ülkede yeniden bir yurt edinme hakkını" tanıma biçimindeki ibare ile Balfour Deklerasyonu'nudahil etmekle kalmamış, mandater devletin bunun gerçekleşmesi amacıyla koşulları sağlama sorumluluğu da başka birtakım maddeler aracılığıyla metne eklenmiştir. Bu durum hukuki karmaşayı arttırmıştır. Çünkü yeni uluslararası hukuk Filistin'i "A sınıfı" manda ülkelerinden saymakta, Milletler Cemiyeti anlaşmasına göre de bu kategorideki ülkeler, kendilerini ayakta tutacak teşkilatlanmalarını bitirene değin, mandater devletin sadece yönetsel önerileri ve yardımlarına tabi olup, kendi halklarının çoğunluğunun geleceğine karar verme hakları doğrultusunda bağımsızlıklarını kazanacaklardı. Buna karşın İngilizlerin Yahudilere vaat ettiği şeyisöz konusu metnedahil etmesi ve yönetime tavsiyeler verecek bir idarenin ötesine geçmesi nedeniyle Filistin'dehukuka aykırı bir durumun ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bunun neticesinde, İngilizlerin yönetimiele almasının akabinde rahatlayan (henüz 1919'da başlamış olan üçüncü aliyah ile) ve hız kazanan Yahudi göçleri, 1923 yılına dek hızı kesmeden daha sistematikleşmiştir. Bu noktada, sırası iken, İngiltere'nin arkasından Siyonist hareketin amacını gerçekleştirmesi ve sonrasında bir devlet biçiminde varlığını devam ettirmesinde 20. yy. süresince esas rolü oynayacak İsrail de, aynı manda yönetiminin resmiyet kazandığı esnada, 21 Eylül 1922'deki kongrenin kararıyla ve Balfour Deklerasyonu'na oldukça benzer şekilde, Filistin'de bir Yahudi yurdunun kurulmasını uygun bulmuştur (Karaman, 2001: 331).

Yukarıda dikkat çekilen nüfus durumu üzerine çarpıtıldığı belli olansöz konusu manda düzenlemesi, doğal olarak, Müslüman veya Hristiyan, Filistinli

³Söz konusu bölge çok geçmeden İngilizlerce ayrılarak Transjordan Emirliği oluşturulmuş ve savaş esnasında isyan etmesi amacıyla kendi saflarına çektiği Şerif Hüseyin'in oğlu Emir İsrailullah başa geçirilmiştir.

Araplardan tepki çekecekti. Bundan dolayı, bu tarihten sonra mandaterlik dönemi süresince, Yahudiler Filistin'e mümkün olduğunca çok göç sağlamak için uğraşırken, Araplarda bir taraftan bu göçlere engel olma ve Filistin'debağımsız bir Arap Devleti kurmak maksadıyla gayret sarfetmişlerdir. Ne var ki bu ikili mücadelede Araplar karşısında, Siyonist hareketin kurumlaşmış, sistemli ve planlı faaliyetlerine bağlı olarak, Yahudilerin daha güçlü ilerledikleri de görülmüştür. Bu ilerlemede, ayrıca temel bir diğer etken olarak, çeşitli bakımlardan mevcut yerleşmiş Yahudiler lehine işleyecek olan uygulamalar şeklinde tezahür edecek olan, manda idaresinin payına düşen rol de unutulmamalıdır. Bunun yanı sıra, gene, Siyonizmin bu bağlamda bilhassa iki savaş arasındaki kurumlaşması da tarihi bakımdan belirtilmelidir. Bu tarihlerde (ilk olarak 1920'lerde meydana gelen çatışmalara karşı Filistin'deki Yahudileri korumayı ileri sürerek ortaya çıkan) "Haganah" isimli silahlı örgüt Filistin'in geneline yayıldığı gibi, bunun haricinde gizli terör örgütleri de kurulmuştur. Böylece, II. Dünya Savaşı'na dek Filistin'de meydana gelen hadiseler; karşılıklı silahlanma, bunun yarattığı şiddet olayları ve isyanlar etrafında artan huzursuzluk ve ölümler; bu durumun giderek İngilizlerin otoritesinde problemler yarattığı için İngiltere'nin Siyonist ilerleme sebebiyle Arapları sakinleştirmeye dönük çözüm arayışlarına girişmesi; ama (bazen komisyonlar aracılığıyla yapılan araştırmalara dayanan raporlar, bazen de hükümetlerin politika değişikliklerini duyuran metinler) bu çözüm arayışlarının artan çatışma ve kaosa son vermede başarısız olması biçiminde sıralanabilir.

1939'da çıkan II. Dünya Savaşı, Siyonizmin tarihi yolculuğunda yeni dönemeçlere neden olmuştur. Bu kapsamda yaşanan en önemli olay, savaş esnasında artan Hitler zulmü sebebiyle dünya kamuoyundan aldıkları destek artan Siyonistlerin yoğun çabaları ile (giderek çatıştıkları İngiltere'den uzaklaşırken) yaklaşacakları ülke olan İsrail'in Biltmore şehrinde toplanan konferans olmuştur. Çünkü, 11 Mayıs 1942'deki bu konferans ve kararlaştırdığı ilk defa, "Filistin'de bir Yahudi yurdu kurulmasının açık bir savaş hedefi olduğu" vurgulanan) "Biltmore Programı", bir taraftan Siyonizmin devlet kurma isteğini daha da resmiyet kazandırmış, bir taraftan da İngiltere'yle bozulan ilişkilerin sonrasında Siyonizmin -hala devam etmekte olan- stratejik bağımlılığının İsrail'e kayışının işareti olmuştur. Olayların gelişimi,

çatışmaların birden fazla yönlü olarak devam edeceği, bilhassa mandater idare karşısında Siyonizm şiddetinde özel bir görünürlüğe bürüneceği ve savaş resmen bittiğinde ise, BM'ye ek olarak güç politikasında İsrail sahneye çıkmış, Filistin üzerinde aleni olarak karşı karşıya gelen menfaatler ve Siyonist liderlerin bilinçli çabaları da İsrail'in giderek Yahudi sorununa odaklanmasına neden olmuştur. Bu esnada Filistin'de yaşanan gelişmeler çatışmaları ve Yahudilerin terör faaliyetlerini giderek arttırmıştır. Bu nedenle 1946'da bir sıkıyönetim ve bağlantılı savunma yasaları Filistin'de yürürlüğe koyan İngiltere sonunda meseleyi BM'ye devretmiştir. BM Genel Kurulu'nun araştırmaamacıyla kurduğu özel bir komitenin hazırladığı 1947'deki sonuç raporunda, ancak bir çoğunluk planı olarak, bir iktisadi birlik altında bölgenin iki halkarasında bölünmesi önerilmiştir. Her yöndenyerinde yükselen karşı çıkmalara karşın bu karar 29 Kasım 1947'de oylanması içingeneral kurulun karşısına geldiğinde ise, “gerekli üçte iki oy çokluğunu sağlamak için, Kurul üyesi küçük devletlerde mevcut plana karşı yaygın direnç Amerikan şantaj ve rüşvet gücünün altında” kalmış ve kurul “Taksim Kararı”nı vermiştir. Buna karara göre Filistin, Kudüs ve civarı için kararlaştırılan uluslar arası statü nedeniyle o bölge hariç, yedi kısma ayrılmış; üç bölge Araplara ve üç bölge Yahudilere, Yafa ise Yahudi bölgeleri içinde kalan ayrı bir kısım olarak yine Araplara verilmiştir. Kararda belirlenen oranlamaya göre ise bu, Filistin topraklarının yarından fazlası, %56,4'ü Yahudilere verilmesi anlamına geliyordu. Bu karara o günün koşullarında dahi nüfus dengesi bakımından anlam verebilmenin zorluğunu anlamak için, sadece 1946 yılının sonları için hesaplanarak yapılan bir araştırmanın sonuçlarına göz atmak yeterli olacaktır (doczz.biz.tr/doc/113073/tebligler-kitabi-uluslararası-filistin-sempozyumu, 2017). Araştırmaya göre, 1.942.350 kişilik bir nüfusu olan Filistin'de bunun %60'ını Müslümanlar, %31'i Yahudiler, %8'ini Hıristiyanlar ve %1'ini diğer azınlıklar oluşturmakta idi. Siyonizmin başından, hatta İsrail'in doğuşuna dek gidenbir zamandiliminde ele alındığında görülecek gerçeği, en yalın haliyle, bir Filistinli bilim adamının şu hatırlatmasında bulmak mümkündür: “1882'den itibaren Yahudi sömürgecileri Filistin'e düzenli olarak gelmelerine rağmen, İsrail Devleti'nin kurulmasından hemen iki hafta sonrasına dek, orada büyük bir Arap ekseriyetinden başka bir şey olmadığının idraki içinde olmamız önemlidir.” (Said, 1985: 36).

Bu demografik hakikat göz önünde bulundurulursa, Arapların tarafından kabul edilmesi imkânsız olanbu taksim kararı, diğer taraftan Siyonizmin amacına ulaşma yolculuğundaki son istsasyonlardan birisi olmuştur. Çünkü, söz konusu kararı her ne kadar kayıtlı da olsa kabul etmiş ve dolayısıyla gerçekleştirdikleri terör faaliyetlerine hız vererek ilk olarak taksim kararı ile kendilerine verilmesi öngörülen bölgelerdeki Arapları evlerinden uzaklaştırmaya devam eden Siyonistler için, taksim kararının sonrasında İngilizlerin 12 Mayıs 1948’de tamamıyla manda yönetimine son vereceğini ilan etmesi büyük bir fırsat olmuştur. İngiltere, Filistin’deki son askerlerini belirttiği günden birgün daha erken çekerken, Tel Aviv’de bir araya gelen bir grup Siyonist lider, İsrail adı verilen devletlerinin kurulduğunu ilan etmişlerdir. Bu ilandan sadece birkaç dakika sonra İsrail’in tanıdığı bu devletin kurulması, fiili bakımdan Siyonizmin amacına ulaştığı ilk aşamayı göstermiştir. Fakat bu son aşama olmamıştır. Çünkü bu duyurunun akabinde başlayan ilk Arap-İsrail savaşının, yani 1949’un Temmuz ayında kaydedilen bir başka tarihi aşama, İsrail’in Kudüs’ün batısını da kapsayacak şekilde paylaşırma kararında belirlenen sınırları bir hayli geçen toprakları işgal etmesi, Filistin’den geriye kalan Gazze’nin Mısır’ın ve Doğu Kudüs ile birlikte Batı Şeria’nın ise Ürdün’ün kontrolüne girmesi olmuştur. Daha da vahimi, tarihi bakımdan Filistin’in yaklaşık %78’inin İsrail’in kontrolüne girmesi anlamına gelen bu yeni fiili durum, söz konusu tarihte tamamlanan ateşkes anlaşmaları (üstüne üstlük, yine aynı tarihte, mevcut sınırlarıyla beraber İsrail’in BM üyeliğine kabul edilmesi) ile o zamandan bu zamana sanki geri dönüşü olmayan bir hale gelmiştir.

Uluslararası sahada bilhassa BM Güvenlik Konseyi’nin meşhur 242 sayılı kararının verildiği 1967’den başlayarak, bir taraftan Filistin halkının ulusal haklarının bir taraftan da İsrail’in onlara ait olup (anılan karara gerekçe oluşturan 1967 Savaşı ile) işgal ettiği yerleri boşaltma koşulunun BM’ce Filistin meselesine dair esas unsurlar olarak tespit edilmesine paralel bir şekilde, sonraki senelerde sayısı artmak üzere, çeşitli barış planlarının öne sürüldüğü bilinmektedir. Hayata pek geçirilemeyen bu planlar esas itibariyle tarafların meseleye bakış açısına göre üç çelişkili çözüm önerisi getirmiştir: Filistinliler için Batı Şeria ve Gazze’de kısıtlı bir otonomi (1978’in Eylül ayında ilk öne sürülen Camp David Anlaşması buna örnektir),

Filistinlilerin Ürdün ile beraber değerlendirmek suretiyle Batı Şeria ve Gazze'nin ona bağlı bir federasyon olması (bir ara İsrail'in çözüm önerisi olup 1982'deki Reagan Planı en iyi örneğidir) ve işgal altındaki bütün Filistin topraklarının İsrail'in iade etmesiyle bağımsız bir Filistin devletinin kurulması. İlk iki öneri Filistinlilerin temel haklarını ve FKÖ'nün meşru temsilciliğini ciddiye almazken bu iki durumu temel alan üçüncü çözüm önerisine verilebilecek en iyi örnek ise 6-9 Eylül 1982'de Fas'ın Fez kentinde bir araya gelen Arap Zirvesi'nde onaylanan Arap Barış Planı'dır. Yukarıda bahsedilen temel koşulların kabul edilmesi şartıyla İsrail'in mevcudiyetini detanıyan ve nihâî çözümün BM denetimindeki ilgili tarafların hepsinin eşit haklara sahip olarak katılacağı bir uluslararası barış konferansı ile sağlanmasını talep eden söz konusu BM organlarının 1967'den 1982'ye kadar aldığı kararlarla ortaya çıkan bir çerçeveyi çizmiştir. Bu nedenle, Ağustos-Eylül 1983 arasında Cenevre'de BM'nin gözetmenliğinde Filistin meselesi hakkında yapılan konferansta da bu plandan bahsedilmiş ve plan doğrultusunda bir nihai çözümün gerekliliği üzerinde durulmuştur. Her ne kadar bu bakış açısı İsrail vetosuyla reddetmesi sebebiyle uygulanamamışsa da 1980'li yıllar süresince dünyada en fazla taraftar toplayan öneri olmuştur. Nitekim, bu çözüm önerisi (1987 sonlarında işgal edilen topraklardaki halkın başlattığı "intifada" ve bunun yarattığı gelişmelerin aldıracağı yol ile) BM Genel Kurulu'nda zamana kadar görülmeyen bir olumlu oy sayısı ile verdiği 6 Aralık 1989 tarihli ve 44/42 sayılı kararı ile BM üyesi ülkelerin hemen hemen hepsince kabul edilmiştir (Karaman, 2003).

Ancak, BM'in bağımsız ve gerçek manâdaki hukuk uygulayıcı işlevselliğine gölge düşüren uluslararası çok kutuplusistembu karar verildiğinde henüz çok değişmişti. Değişim ancak 1990'larda gerçekleşecekti. Bu açıdan, 2 Ağustos 1990'da Irak'ın Kuveyt'i işgal etmesiyle başlayan ve İsrail liderliğindeki uluslararası bir gücün 17 Ocak-28 Şubat 1991 tarihleri arasındaki askeri müdahalesiyle gelişen süreç Filistin meselesi bakımından da mühimdi. Çünkü bu esnada sert kutuplara ayrılmış olan dünya düzeni, Doğu blokunun hızla çözülmesiyle sanki birdenbire çökmüş; bu çözülüş ve askeri müdahale İsrail'in bilhassa Ortadoğu'daki üstünlüğünü iyice arttırmıştır. Çıkarların ve dengelerin değişmesi nedeniyle artık bu bölgede istikrarı sağlamanın gerekli olduğunu anlayan İsrail'in ilgili taraflara bu bakımdan baskısı ve diplomatik girişimleri artmıştır. Bu sayede, 30 Ekim 1991'de Madrid'de Ortadoğu

Barış Konferansı toplanmıştır. Fakat, büyük bir heyecanla başlayan, İsrail ile birlikte komşusu olan Arap ülkelerinin de katıldığı ve üç aşamalı olarak planlanan konferans sık sık kesintiye uğrayarak muallakta kalmış ve herhangi bir sonuç elde edilememiştir. Buna rağmen Soğuk Savaş'ın bitmesi sonucu dengelerin değişmesi ve bu değişim sebebiyle barış için yapılan baskı, (kimi yorumlara görede, zaten bölgede son zamanlarda yaygınlaşan radikal İslamî hareketin bilhassa işgal altındaki Filistin topraklarında da gelişmesi) ilk olarak İsrail'in ve diğer taraftan (Körfez Savaşı'nda Irak'ı destekleyerek ciddi bir stratejik tıkanma yaşayan) FKÖ'nün -bir bakıma İsrail'in de tasvip etmesiyle- Oslo'da gizlice ve doğrudan, barış amacıyla görüşmeler yapılmasına neden olmuştur (Karaman, 2017). Bu sayede İsrail'in ("barış için toprak" sloganıyla çözüm vaadinde bulunarak seçilen İşçi Partisi hükümetinin) askerlerini Gazze ve Eriha'dan çekme teklifi ile başlayan süreç, ilk olarak Filistinlilerin lideri Arafat'ın FKÖ içindeki sert tartışmalara karşın pek çok grubun desteğini sağlaması, daha sonra 9-10 Eylül 1993'te önce FKÖ'nün İsrail'i, ardından İsrail Başbakanı İzak Rabin'in de Filistin halkının meşru temsilcisi olarak FKÖ'yü tanıdıklarını kabul eden belgeleri imzalamasının ardından, 13 Eylül 1993 tarihinde ABD'nin başkentinde bizzat başkanın önünde FKÖ ile İsrail arasında imzalanan anlaşma dünya genelinde yankı uyandırmıştır. Resmi adı "FKÖ ve İsrail Hükümeti tarafından, Geçici Özyönetim Düzenlemeleri Üzerine İlkeler Bildirgesi" olan bu anlaşmaya göre, İsrail askerleri bahis konusu toprakları dört aylık bir sürede bütünüyle boşaltacak, fakat mevcut İsraili sivillerin güvenliği sağlanacak; geçici dönem süresince bu topraklardaki idareyi üzerine almak amacıyla "Filistin Milli Otoritesi" meydana getirilecek ve son olarak beş yılı geçmemek koşuluyla, nihai durumlarının tespiti için Batı Şeria ve Kudüs'ün geleceği ile Filistinlilerin hakları kapsamındaki öteki konular yapılacak görüşmelerle ayrıca anlaşmaya tabi olacaktır.

Filistin sorununa dair bilgi sahibi kimselerin hatırlayacağı üzere, Oslo (Barış) Süreci adıyla bilinen ve ilk teklif edildiğinde tarafların ve en mühimi Arafat'ın öncülük ettiği Filistin resmi çevrelerinin "tarihi barış" olarak nitelendirdiği İlkeler Bildirgesi'nin imzalanmasıyla başlayan süreç, o günlerden bugünlere, dünya kamuoyuna büyük adımlarmış gibi gösterilen çeşitli ara anlaşmalar ve/veya girişimlerle, açıkçası, bir araştırmacımızın "Ortadoğu Barış Süreci, yönetmeni (İsrail), oyuncularını ve temel konularıyla artık sıkıntı veren bir "TV dizisini"

andırır duruma gelmiştir” (Ortadoğu Analiz, 2010) değerlendirmesini haklı çıkaracak bir seyirle, sözde barış çabaları olarak sürdürülmüştür. Ancak ayrıntıya girmeden bu anlaşmaların herbirine bakıldığında açıkça görülen, İsrail’in (işgal altındaki topraklarda zaten tartışmalı olan Yahudi yerleşim merkezleri ortada dururken bunlara sistemli biçimde yenilerinin eklenişine meydan vermesi başta gelmek üzere) arada geçen sürede devam eden hukuk dışı uygulamaları ve çeşitli oldu bittileri dolayısıyla bu anlaşmaların herbirinin, uluslararası hukukun Filistinlilere tanıdığı haklar adına ne varsa onların inkârı ve hayata geçirilmesi yolunda “gedikler” açılması anlamına gelmekte oluşudur. Temel başlıklar halinde sıralanacak olursa:

(a) İşgal altındaki topraklarda 1967’den günümüze boy gösteren ve üstelik daha önce de değinildiği gibi Oslo süreci boyunca da yenileri inşa edilen (ve İsrail yönetimince, “güvenlik” bahanesi altında, bir Filistin devleti kabullenilse bile, tamamen vazgeçilmeyeceği şimdiye kadar açıklanagelen) Yahudi yerleşim merkezlerinin durumu;

(b)İsrail’in 1980’de (başka pekçok örnekte olduğu gibi gene uluslararası hukuk ve kararlara açıkça ters düşecek şekilde) birleşik ve bütün olarak ebedi başkenti ilan ettiği Kudüs’ün konumu ve geleceği (daha dar anlamda 1967’de işgal edilen Doğu Kudüs’ün Filistinlilere geri verilmesi meselesi);

(c)1948’den itibaren dönem dönem süregelen (bugün için sayıları dünya genelinde 4,5 milyonu bulan ve özellikle 1948-49’da “yurtlarından koparılmış bulunanlara ilişkin olarak İsrail’in hiçbir hak tanımaya yanaşmadığı) Filistinli mülteciler (geri dönüş ve/veya tazminat hakları) sorunu;

(d) İlk bakışta ikincil derecede gözükse de gerçekte bölgeye özgü kaynak azlığı dolayısıyla hayati önemde sayılması gereken (ve nitekim buna bağlı olarak 1967’den bugüne, İsrail hükümetlerince daima kendi vatandaşları lehine tam anlamıyla adaletsiz ve sıkı bir denetim altında kullanılagelirken asıl hak sahibi olmaları gereken yerli halk için çeşitli kısıtlamaların uygulanageldiği; dolayısıyla, İsrail’in muhtemel bir barış sonrası da bundan vazgeçmeye niyetinin bulunmadığı

bilinen) Batı Şeria'daki su kaynaklarının denetimi/paylaşımı sorunu;

(e) Kurulması öngörülen Filistin devletinin niteliği/yetkileri (bu noktada, mevcut uluslararası kararlara yansıyan şekliyle “adil ve kalıcı bir barış” için açıkça gerekli ve hukuki olan, 1967 öncesi sınırları içerisinde İsrail kadar bağımsız ve egemen bir devletin kabulü iken; İsrail tarafının, gene şu bütün dünya olmasa bile en azından Batılı kamuoyunun bir kısmı gözünde kendisini haklılaştırabildiği “güvenlik” bahanesi altında, şunları öngördüğü biliniyor; kurulacak devletin hava, kara ve deniz gücü anlamında düzenli bir ordusunun olmaması, sınır güvenliğinin İsrail denetiminde kalması, bu devletin topraklarında terketmeye yanaşmadıkları Yahudi yerleşim(ciler)inin güvenliği için stratejik noktalarda gözetleme merkezlerine sahip bulunması);

(f) Filistin devletinin nihai ve kesin sınırları (bu noktada da, gene, yukarıda vurgulandığı gibi, açıkça gerekli ve hukuki olmak üzere 1967 öncesi sınırları içerisinde İsrail kadar bağımsız ve egemen bir devletin kabulü sözkonusu iken Oslo'dan bu yana “barış süreci” adı altındaki o aldatıcı “TV dizisi” dünyaya seyrettirilmeye devam edildiği sıralarda, İsrail hükümetlerinin sürdürdüğü, mesela Doğu Kudüs'teki ilhak ve genişleme siyaseti, Batı Şeria'daki yerleşim merkezlerinden vazgeçmek bir tarafa mevcut bulunanlarının genişletilmeğe ve yenilerinin inşa edilmeğe devam edilmesi ve 2003 yılı ortalarından itibaren, İsrail lehine 1967 sınırlarınında ötesine fiili taşma yaratacak surette gene “güvenlik” gerekçesine yaslanarak inşa edilen ayırım duvarı gibi uygulamalar dolayısıyla, söz konusu muhtemel devletin sınırları, daha da daralacak surette, bilinçli ve hesaplı olarak belirsizliğe sürüklenmiş durumdadır). Buraya kadar, ayrımlandırılan temel konular, aslına bakılırsa, adil ve kalıcı bir barışın temel şartı olmak üzere, özlü ve fakat hepsini bir bakıma kuşatıcı tek bir maddeye indirilmek istendiğinde, ifade tam anlamıyla şu olmalıdır: Kuramsal olarak evrensel kabul görmüş şekliyle (ve zaten özellikle 1967'den bugüne BM'in çeşitli organlarının başı çektiği pekçok uluslararası forum ve onların girişimleriyle ortaya konan metinlerde ifadelerini bulmuş olan) uluslararası hukuk kuralları ve temel insan haklarının Filistin halkına da eşit ve doğru olarak uygulanması.

O halde, bu noktada, temel soruna ilişkin en asgarisinden adil ve kalıcı bir barış için anahtar nitelikte bulunan söz konusu temel noktalar özellikle göz önünde tutularak, aldatıcı “barış süreci” çerçevesindeki girişimlerin gölgelemekte olduğu, görebilen göz için çıplak, gerçeğin adını koymak gerekirse; o kaskatı gerçeğin şundan ibaret olduğu görülebilecektir: 1990’lardan günümüze adına barış denen sözde anlaşmalar/çabalar süreci boyunca, İsrail yönetimlerinin barışa yanaşmış imgesi verirken gerçekte, uzun vadeli ve sistemli bir “çekirdek devlet politikasının varlığını hissettirecek surette, her bir adımda Filistinli halkın toprakları ve hayatını sınırlandıran uygulamaları, üstelik hak, hukuk, hakkaniyet, dünya kamuoyu, evrensel normlar vb. ne varsa pervasızca onları çiğneme pahasına, ortaya koyabilmesi.

Baştan beri anlatılan ve sorunun tarihi geçmişindeki unutulmaması gereken çarpıklıkların yanı sıra, 1990’lardan bu yana adına “barış süreci” denen sözde gelişmelerin özüne inildiğinde çıplak bir “aldatmaca”dan ibaret kaldığı rahatlıkla öne sürülebilecek bu vahim tablo üzerine (hele bir de bu tabloya en son hatırlatılan, dünyanın Soğuk Savaş geçmişinde tanımak zorunda kaldığı “Utanç Duvarı’ndan beter, “Güvenlik Duvarı” eklenecek olursa), Filistin sorununun odağında yer aldığı Ortadoğu barış sürecinin şu an vardığı nokta, gerçekte barış sürecinin “tarihe gömülüşü” olarak görülebilir. Üstelik bir de, Oslo sürecinin başlarında daha henüz vakit varken muğlak da olsa çizilen çerçevenin Filistinliler açısından ne ölçüde tarihi anlamda katlanılabilecek fedakârlığın son sınırları olduğunu bize açıklıkla gösterebilecek olan, daha önce tarihi süreç boyunca hatırlatılan sayıların/oranların diline, tekrar pahasına, müracaat edecek olunursa; Tarih 1947 Kasımı: tarihi Filistin topraklarında büyük ağırlığıyla sistemli göçlerle gelip yerleşmiş Yahudi nüfus bütünüün ancak üçte biri ve mülkiyet anlamında Yahudi toprak sahipliği oranı yalnızca %7 iken, BM Taksim Kararı ile çarpık bir hukukilik kazandırılan oranlarla Filistin’in üçte ikilik çoğunluğuna bırakılan kısmı %43.53, Yahudilere verilen kısmı ise %56.47 idi. Ve çok geçmeden atılan fiili adımla, 1948 savaşıyla İsrail Devleti’nin ilanı, ardından hala aynı nüfus oranına sahip Yahudilerin fiili işgali sonucunda çizilen 1949 ateşkesi sınırları itibariyle (ikinci hukuki çarpıklık niteliğinde) tarihi Filistin’in %78’ine sahip olan bir İsrail gerçeği.

İşte Oslo sürecinin başında, eğer dünya kamuoyuna ilan edildiği gibi sürecin sonucunda nihai olarak (yukarıdaki sayı ve oranlara bakılacak olursa, İsrail Devleti'nden çok daha haklı surette) en az İsrail Devleti kadar “bağımsız bir Filistin Devleti” kurulacak idiyse, “Filistinliler açısından tarihi anlamda katlanabilecek fedakarlığın son sınırları” ancak (1967'den itibaren “işgal altındaki Filistin toprakları” adıyla tarihe yazılmış) geriye kalan “%22” iken; İsrail'in herbir sonraki adımda içinde “gedikler” açtığı Oslo süreci sonunda, başka ayrıntılar bir yana, bir de bu küçük oranın yukarıda anılan sözde güvenlik duvarının “altında kaybolan” kısmını “sayıların dile geldiği” bu tabloya ilave ediniz (Karaman, 2003).

Tarih sürecindeki çarpıklıkların bileşkesi niteliğinde altının bir kez daha çizilmesi gereken, sayıların dile geldiği böylesi bir durumun etkisiyle ve Filistinlileri bugün getirdiği nokta itibarıyla adeta tarihin de gerisine düşürmüş görülen sözde “barış süreci”ni başlatmış olan Oslo Anlaşmaları'nı bir tür Filistin'in Versay'ı olarak değerlendirmede Edward Said'e katılabilir ve dolayısıyla, Oslo'dan bugüne Filistinliler adına herbiri bir öncekinden daha olumsuz sonuçları doğuracak surette sürece eklenen halkalarla birlikte bir bütün olarak söz konusu süreç, en az İsrail kadar gerçek(ten) bağımsız bir Filistin Devleti haklı hedefine gerçekten de “varış”ı olmayan bir “barış” sürecinden ibaret sayılabilir.

1.5. Tarihsel Süreçte İslamcı Düşüncenin Filistin Sorununa Yaklaşımı

Milattan on yüzyıl eskiye kadar uzanan bir tarihte “Kenan Diyarı” olarak anılırken ilk başta bir İbrani krallığının doğuşuna, ardından çeşitli imparatorlukların işgallerine ve bu idareler süresince adı geçen krallığın bölünerek ve zayıflayarak M.S. ilk asra gelindiğinde yok oluşuna tanıklık eden; fakat tüm bu işgal devirleri süresince (tarih kaynaklarının İbranilerden de önce yerleşik halkı olarak belirttiği) Sami-Arap topluluğunun, çeşitli etkileşimler geçirse de, yok olmadan varlığını devam ettirdiği bilinen bir zamanlar bir “Filistin” mevcuttu. Nitekim, yine kaynakların belirttiği üzere, Filistin tarihinin bir sonraki önemli noktasında, Hz.Ömer devrinden başlayarak –Haçlı Seferleri hariç tutulursa- I. Dünya Savaşı'nın sonuna dek Filistin'in, Osmanlı dönemiyle taçlanan ve sona eren, çeşitli Müslüman hanedanların idaresi altında kaldığı uzun devir süresince, (Sami-Arap topluluğunun süregelen varlığı nedeniyle) İslam/Arap toprağı oluşusu götürmez bir tarihi gerçek

olmuştur (doczz.biz.tr/doc./113073/tebligler-kitabuluslararasıfilistinsempozyumu, 2017). Başka bir ifadeyle, yüzyılımızın başlarında İslam egemenliği dönemi kapanırken hakikat, bölge halkının asırlarca (hatta uzak geçmişteki Yahudi varlığının Romalılar yönetiminde hemen hemen tamamıyla sona erdiği de göz önünde bulundurularak yapılan hesaplama göre 19 asır boyunca) Arap esastı kaldığı idi.

İnsanlığın lider ve rehberleri peygamberlerin getirdiği mesajlar birbirini destek olan ve tamamlayan hükümler manzumesi olup bütün insanlığın tarihini oluşturan müşterek bir medeniyet şeklinde ortaya çıkmış ve söz konusu medeniyete “vahiy medeniyeti” adı verilmiştir. Peygamberler yerküre üzerinde mübarek ve kutsallığını ilân ettikleri bölgeleri birbirlerine devr-i teslim etmiş ve her gelen peygamber kendisinden sonra gelecek peygamberin bu görevi devralacağını bildirmiştir. Tevrat ve İncil’de “Paraklid”, yani Ahmed adında bir peygamberin geleceği ve bütün beşeriyetin peygamberi olarak tüm insanlığın ona tabi olması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca kutsal bir metin olarak da Tevrat ve İncil’den sonra Kur’an-ı Kerim’de de Hz. Muhammed’in peygamberlerin sonuncusu olduğu vurgulanıp yeryüzünde kutsal sayılan bütün mekânların son varisi olduğu belirtilmiştir (<http://www.vesiletunnecat.com>, Erişim Tarihi: 23.04.2017). Özellikle Miraç gecesinde bu kutsal mekânların mütevelliliği peygamberimiz Hz. Muhammed’e devredilmiş ve Hz. İbrahim’den kalma olan Ka’be ve Hicaz bölgesi ile Hz. Davud, Hz. Süleyman ve Hz. İsa’dan kalma olan Mescid-i Aksa ve Kudüs şehri son peygambere iman eden Müslüman ümmete intikal etmiştir. Hicaz bölgesi Hz. İbrahim’in bir mirası olarak ilk günlerden beri, Kudüs ve çevresi ise, hukuken Miraç gecesinde, fiilen de Hz. Ömer zamanında H. 17 (M. 639) yılında Müslümanlara intikal etmiştir. İşte o günden beri Kudüs Müslümanların bir ilim ve kültür merkezi olarak varlığını sürdürdüğü gibi kutsallığına ve etrafının mübarek kılındığına ve Müslümanlara ait bir şehir olduğuna inanılmaktadır. Böylelikle vahiy hukukuna göre diğer semavî dinlere mensup olan Yahudi ve Hıristiyanların bu topraklar üzerinde herhangi bir hak ve hakları kalmamıştır (Ağırakça, 1998).

Burada Kudüs’ün işgal edilmesi üzerine Müslüman dünyasının o günkü

tutumuyla alakalı da değerlendirme yapmamız çok açıklayıcı ve yararlı olacaktır. Milâdî 9. yüzyıldan itibaren bütün dünyayı aydınlatan İslâm medeniyeti batıda Endülüs'te kendisini göstermiş, doğuda da 11. yüzyıldan itibaren Anadolu toprakları üzerinde ortaya çıkmış ve Hıristiyan batı dünyasını doğudan ve batıdan çepeçevre kuşatmıştır. İşte bu 9. yüzyılın bitmesine birkaç yıl kala Hıristiyan batı dünyası, öncelikle ekonomik, sonra da dinî saiklerle Avrupa'da büyük bir heyecan uyandırmış ve Doğu'da kutsal mekânların kurtarılması heyecanını istismar ederek İslâm dünyasına büyük bir saldırı başlatmıştır.

Papa II. Urbanus Clermont Konsili'nde toplanan büyük bir Hıristiyan kitlesine seslenerek genel halk kitlesinin siyasîlerin ve şövalyelerin dinî heyecanlarını galeyana getirip Doğu Hıristiyanlarını Müslümanların hâkimiyetinden kurtarmak için yapılacak kutsal sefere katılmalarını istemiştir. Halbuki asırlardan beri Müslümanlarla birlikte aynı diyarlarda yaşayan Doğu Hıristiyanları büyük bir hoşgörü ile karşılaşmış ve Müslümanlarla aynı ortamı paylaşmaktan dolayı gayet memnun ve mutlu oldukları bir hayat sürmüşlerdir. Diğer taraftan Katolik olan Batı Hıristiyanları Ortodoks olan Doğu Hıristiyanlarına “köylü Hristiyanlar” gözü ile bakmış, aralarındaki inanç farklılığından dolayı da onları hiç mi hiç sevmemişlerdir. Ancak o yıllarda Avrupa'daki fakirliği ve özellikle topraksız köylülerin sefaletini gidermek ve İncil'de ifade edilen şekliyle “sokakları süt ve bal akan”Doğu'ya gidip burada ekonomik bir rahatlığa kavuşmak isteyen bufakir ve topraksız kitleleri harekete geçirmişlerdir. 27 Kasım 1095 yılında başlatılan bu hareket Papa Urbanus ve daha sonra Keşiş Pierre l'Ermite'in ateşli vaazlarıyla büyük kitleleri Filistin üzerine sevk etmeye yol açmıştır. Önü alnamayacak kadar kalabalık olan bu kitleler kısa zamanda asıl hedefleri onları ekonomik rahatlığa kavuşturacak olan verimli topraklara varmak için Balkanları aşip Bizans topraklarından Anadolu'ya geçerek Anadolu Selçuklu Devleti'nin başkenti İznik'i ele geçirmişlerdir. Sonra Eskişehir ve Konya üzerinden hızla ilerleyip Urfa ve daha sonra da Antakya'yı işgal ederek bir başka koldan da Kudüs üzerine saldırıya geçip 7 Haziran 1099 tarihinde bu kutsal şehri kuşatma altına almışlardır (Ağırakça, 2009: 156).

Kudüs o esnalarda birkaç defa üst üste el değiştirmiş ve bir yönetim boşluğuna

uğrattılmıştır. Kudüs'ün Haçlılar tarafından işgalinden yarım asır öncesine gittiğimizde işgali hazırlayan sebepleri daha kolay anlamamız mümkün olacaktır. 447 (1055) yılında Bağdat Selçukluların hâkimiyetine girmiş ve dolayısıyla Filistin Fâtimîler'in elinden alınmıştır. Selçuklular ile Abbasî halifeleri arasında böyle bir yakınlığın ortaya çıkması üzerine Abbasî halifesinin adı Kudüs camilerinde hutbelerde okunmaya başlanmıştır. Ancak birkaç yıl sonra 1077 yılında meydana gelen karışıklıklar sonunda Selçuklu Emiri Atsız burayı hâkimiyetinde tutmak için kendisine karşı isyan edenlerle şiddetli çarpışmalara girişmiş ve çok kimsenin kanı dökülmüştür. Hatta Mescid-i Aksa'ya sığınanların bile affedilmedikleri görülmüştür.

Haçlıların İslâm topraklarına ulaştıkları zorlu günlerde Bağdat Abbasîler'in, Anadolu Türkiye Selçukluları'nın, Mısır ve kısmî olarak Filistin Fâtimîler'in, Suriye ve Irak Selçuklular ile Artukoğulları'nın hakimiyetinde idi ve birbirlerine karşı oldukça sert ve acımasız davranarak birbirlerinden toprak almanın peşindeyken, Pierre l'Ermite, Godefroi, Tankred ve Boudoun gibi haçlı seferinin önder ve komutanları “çekişme sürülerine” benzeyen büyük ordularla Kudüs önlerine gelmiş, kenti dört bir yanından kuşatma altına almışlardır (Ağırakça, 2003). Birçok yerden kente giriş yapan Haçlılar, Müslümanlara karşı acımasızca saldırmış, tıpkı “tavuk keser gibi” insanları katletmeye başlamışlardır. Avrupalıların bu acımasız tavırları karşısında şaşkınlığa düşen Müslümanlar Harem-i Şerife, Mescid-i Aksa ve Kubbetu's-Sahra'ya doğru çekilmişlerdir. Müslümanlar böyle yaparak hayatlarını kurtarmanın yanı sıra bu yerlerden ikinci bir savunma hattı olarak faydalanmayı düşünmüşlerdir. Ama Müslüman kitle savunma için hiçbir teşebbüste bulunamadan Haçlılar Mescid-i Aksa'ya saldırıp insanlığa yakışmayacak bir şekilde önlerine geleni öldürmüşlerdir. Kentin emiri İftihâruddevle güç bir durumla yüz yüze kalınca son bir önlem olarak Davud Kulesi'ne sığınmıştır. Fakat herhangi bir faalrol üstlenmeden yüksek miktarda fidye ödemek suretiyle yakın akrabalarıyla beraber Askalan'a gitmiştir. Haçlıların Kudüs'ü işgali esnasında Müslümanlardan yalnızca bu ufak grup hayatta kalmıştır.

Haçlıların Kudüs'te öldürdükleri Müslümanların sayısı hakkında belki kesin bir rakam vermek mümkün görülmesi de kaynakların ve araştırmacıların bütün

kanaati işgal günü kentte yaşayan halkın tamamının son kişisine kadar öldürüldüğü istikametindedir. O gün şehrin nüfusunu tahmin edenlerden kimileri yetmiş bin, kimileri de iki yüz bin Müslümanın katliamdan geçirildiğini ifade etmişlerdir. Haçlıların bu davranışları ve insafsız tavırları günümüze dek süren haçlı ruhu ile haçlı zihniyetini bütün çıplaklığıyla ortaya koymaktadır. O günden bugüne kadar yaşayan Avrupalılar ve dolayısıyla Haçlılar bu büyük katliam karşısında bir çağdaş dünya olarak suskun kalmayı tercih etmişlerdir. İşte bu zulme karşı “Haçlı Ruhu” tabiri kullanılırken bütün Müslüman milletlerde oluşan ortak bir kanaat yansıtılmak istenmektedir (Ağırakça, 2003).

1099 yılında başlayan söz konusu işgal İslâm aleminin yüreğine saplanmış bir hançer misali bütün İslâm ümmetini derin bir şekilde büyük bir hüzne boğmuştur. Artık o gün için İslâm’ın ilk kıblesi Mescid-i Aksâ şövalyelerin işgali altındaydı. Kudüs’ün Franklar tarafından işgal edildiği haberi hilâfet merkezi Bağdat’a ulaştığında bütün Müslümanlar gözyaşı dökmüş, kalpleri hüznle dolmuştur.

Bu işgal bütün Müslümanlar için büyük bir ayıp ve nakısa idi. Ancak bunu telâfi etmek zorunda olduklarını hisseden Abbâsî Halifesi el-Muztazhir Billah derhal harekete geçip, Kadı Muhammed ed-Damganî başkanlığında Ebu Bekr eş-Şârsî, Ebu’l-Kasım ez-Zencânî, Ebu’l-Vefa İbn Ukayl, Ebu Saîdel-Hülvânî ve Ebu’l-Hüseyn İb-nu’s-Sem- mâk’tan oluşan bir heyeti İslâm dünyasında bir cihad çağrısı yapmak üzere görevlendirmiştir. Bu heyet, Selçuklu hükümdar ve emirleriyle meseleyi görüşmek ve İslâm dünyasında bir cihâdın başlatılması için Halîfe’nin isteklerini bildirmek üzere Hülvân’a kadar gitmiştir. Ancak bu sırada Selçuklu emir ve şehzadeleri arasında kıyasıya devam eden mücadeleler böyle bir cihad çağrısının olmasına imkân vermemiştir. Bu sırada Selçuklu hükümdarı olan Berkyaruk’un yönetimi sırasında devletin ileri gelen emirlerinden birisi olan Mecdu’l-mülk Ebu’l-Fazl Es’ad ibn Muhammed’in öldürüldüğünü ve olayların yeniden kızıştığını görülmüştür. Önemli bir devlet adamı olan Mecdu’l-mülk’ün öldürüldüğünü gören birçok emir, Berkyaruk’tan korkarak Muhammed Tapar’ın yanına gidince yeni bir anlaşmazlık ve mücadele ortamı zuhûr etmiştir. İslâm’ın emrettiği birlik âdeta terk edilmiş ve İslâm dünyası darmadağın bir duruma düşmüştür (Ağırakça, 2003).

Kudüs'ün işgali bütün İslâm dünyasında ve Müslümanların her bir ferdinde büyük bir hüzne sebep olmuş, kalp ve zihinlerde her şeyin üzerine çıkarak çok farklı bir yer edinmiştir. Bütün Müslüman emir ve yöneticilerin zihninde “Kudüs mutlaka kurtarılmalıdır” ama “Bu nasıl ve hangi yollarla gerçekleştirilebilir?” sorusu vardı. Bütün Müslümanlar Kudüs'ü kurtarmak üzere yapılacak bir çağrıya derhal hazır olduklarını her vesile ile ifade ediyorlardı. Her Müslüman gencin zihninde “Kudüs için neler yapabilirim?” sorusu âdetâ yer etmiştir. Kumandanlar Kudüs'ün haçlı işgalinden kurtarılması için sürekli plânlar kurmuşlar ve kendi aralarında hep bunu konuşmuşlardır. O günkü İslâm dünyasının gündeminde Kudüs ve Haçlıların işgaline son verme düşüncesi her şeyin önünde ilk sıralarda yer almıştır.

Bu duygu ile hareket eden İslâm dünyasının o günkü düşünce ve yaklaşımlarını eniyi bir şekilde yansıtan canlı bir örnek Halep'teki bir marangozun duygu ve düşüncesi idi. Bu marangoz her Müslüman gibi “ben Kudüs'ün yeniden fethi için neler yapabilirim?” sorusuna cevap ararken kendi mesleğinin dışında bir fonksiyonunun olmayacağını düşünüp “Kudüs mutlaka bir gün fethedilecektir, benim de bu fethi bir katkı olsun.” düşüncesiyle Mescid-i Aksa'nın Haçlılar tarafından yok edilen minberini yenilemek maksadıyla bir minber yapmış ve onu bir kenara koymuştur.

İşte o yıllarda bütün Müslümanlar bu kurtuluş duygusuyla yanıp tutuşmuş, anneler çocuklarını bu ninni ve düşüncelerle yetiştirmişlerdir. Bu dönemde yetişen ve İslâm ümmetinin yetiştirdiği ender kumandanlardan birisi olan İmadüddin Zengi Kudüs krallığına son vermek ve Kudüs'ü yeniden fethetmek heyecanı ile yanıp tutuşmuş ve bütün gücünü bu yolda harcamıştır. Ancak Kudüs'ü fethetmenin ilk adımının Suriye'de son derece dağınık bulunan İslâm siyasî birliğini gerçekleştirmekten geçtiğini gördüğü için öncelikle bunu sağlamış ve 1127 yılında bölgedeki bütün Müslümanları tek bir sancak altında toplamaya çalışmıştır. Bunun ardından da yapılması gereken ilk adımın Kudüs'e giden yolun Urfa'nın fethinden ve Urfa Haçlı Kontluğu'nun ortadan kaldırılmasından geçtiğini görmüş ve İslâm'ın ilk kiblesi olan Kudüs'e giden yolu aralamak için

ömrünün en verimli yıllarını bu yolda verip nihayet 1144 yılında Urfa'yı haçlı işgalinden kurtararak Kudüs'e giden yolu aralamış ve kendisinden sonra gelecek neslin önünü açmıştı. Urfa'nın yeniden İslâm toprağı olması üzerine Müslümanlarda büyük bir heyecan uyanmış ve işgalcilerin bölgeye gelişleri üzerinden yaklaşık elli yıl geçmişken birden büyük bir ümit belirmiş ve bütün emir ve kumandanlarla onların ordularında yer alan askerler artık Kudüs'ün alınması için bütün güçlerini bu istikamette harcamaya başlamışlardır.

İmadüddin'in oğlu Nureddin Zengi de bu emel ile yönetimini sürdürürken onun maiyetinde bulunan bütün emir ve kumandanlarına da tek hedeflerinin bu olduğunu kabul ettirmiştir. Zengi ailesi zihinlere âdeta Kudüs'ün yeniden fethi anlayışını nakşetmiştir (Demirkent, 1996). Urfa'nın fethedildiği yılda beş-altı yaşlarında olan Salahaddin el-Eyyûbî de bu duygunun toplumda çok yaygın olduğu bir ortamda büyümüş ve "Kudüs mutlaka fethedilmelidir!" düşüncesiyle o günlerde yetişen gençlerden birisi olmuştur. Nureddin Zengi'nin ordusunda yer alan Salâhaddin kitaplara karşı aşırı sevgisi ve ilim tahsiline olan yatkınlığına rağmen haçlı işgalinin bölgeyi kasıp kavurduğu bir dönemde çok sevdiği ilmi hayatı bırakıp amcası Şirkuh'un yanında Haçlılarla yapılan mücadeleye katılmış ve bu savaşların içinde büyümüştür. Çok iyi bir kumandan olmasının yanı sıra bir düşüncüyü gerçekleştirmeyi zihnine yerleştiren bir Müslüman olarak Kudüs'ün kurtarılmasından başka hiçbir hususu aklına getirmeyerek mücadelesini sürdürmüştür. Salahaddin Zengi'nin vefatına kadar ona itaatte bir kusur etmemiş, vefatından sonra da onun devletini daha da güçlendirip özellikle bölgenin tümünü bir araya getirerek İslâm dünyasının budağınıklığını giderdikten sonra Kudüs üzerine gidilebileceğine inanmıştır. İşte bu maksatla önce Fâtimî Devleti'ne son verip Mısır'ı Suriye'deki İslâm topraklarıyla birleştirip Yemen'deki dağınık aşiretleri de dize getirerek Yemen, Suriye ve Mısır'ı tek bir güç haline getirmiştir. Selahaddin'in bu başarısı onun ayrıca güçlenmesini sağladığından Musul Atabekleriyle aralarında bir çekişme sürmesine rağmen o, Müslümanların bölgede bir araya gelmelerini sağlamak için gayretini sürdürmüştür. Bunun için de Haçlılara karşı yapacağı hazırlıkların siyasî yönünü bir an önce tamamlamak amacıyla 1183 yılında kardeşi el-Meliku'l-Âdil'i Dımaşk'ta akdedilecek ve çevredeki bütün Müslüman emirlerin veya temsilcilerinin bir araya geleceği bir

İslâm birliği konferansına davet etmiştir. Bu konferansa katılmak üzere kısa zamanda Abbâsî Halifesi en-Nasır Lidinillah'ın elçileri ve temsilcileri olan şeyhu'ş-şuyûh Sadruddin ve Şihâbud- din Beşir başta olmak üzere, Musul Atabeklerini temsilen Kadı Muhyiddin eş-Şehrizorî ve Bahâuddin ibn Şeddâd, el-Cezire emiri Muizzuddin Sencer'in bizzat kendisi Dımaşk'a gelmişlerdir. Ayrıca İslâm dünyasının birçok yerinden birçok emir ve kabile reisleri davet edilmiştir. Salahaddin-i Eyyubi bu toplantıda Müslümanlar arasındaki anlaşmazlıkları sona erdirip aralarında iyi bir İslâm kardeşliği bağı ve bir dayanışma oluşturmayı hedeflemiştir. Bütün Müslümanlar için müşterek düşman olan işgalci Haçlılara karşı bölge Müslümanları arasında kısmen de olsa bir ittifak sağlanmışır. Çünkü Salahaddin-i Eyyubi Haçlılara karşı güçlü bir ittifak oluşturmadan Kudüs'ün geri alınmasının mümkün olmadığını biliyordu.

Salahaddin-i Eyyubi gecesini gündüzüne katıp bu gayesini gerçekleştirmek için çalışırken duyduğu ızdırıp ve çektiği sıkıntı yüzünden okunmakta idi. İlim adamları onun bu sıkıntılı halinin sebebini sorup ona tebessümün faziletinden söz ettiklerinde şöyle cevap vermiştir: “Maksadınızı anlıyorum, fakat Kudüs ve Mescid-i Aksa haçlıların zulmü ve işgali altında iken bir Müslüman nasıl olur da gülebilir, nasıl olur da rahat yemek yiyebilir ve hele hele nasıl olur da rahat uyku uyuyabilir bilemiyorum...” Selahaddin'in bu anlayışı kendisini başarıya ulaştırmıştır. Kadı Bahauddin İbn Şeddâd, Salahaddin'in yakın adamı ve sırdaşı idi. Bu ilim adamı Salahaddin-i Eyyubi'yi şöyle anlatmaktadır: “Salahaddin-i Eyyubi Kudüs hakkında öyle gamlı idi ki onun bu gam ve kederini dağlar kaldıramazdı. O, çocuğunu kaybeden bir anne gibi şaşırmış kalmıştı. Atını bir yerden bir yere koşturup Kudüs'ü haçlıların elinden kurtarmak için kitleler arasına dalıp ‘Müslümanlar! İslâm için, İslâm için’ diye bağırarak herkesi cihad'a davet ediyordu. Kudüs'te katliamdan geçirilen onbinlerce Müslümanın halini hatırladıkça boğazından yemek inmiyordu.”

Salahaddin-i Eyyubi o dönemin diğer kumandanları ve askerleriyle birlikte bu azimle 88 yıl sonra Hittin'de büyü bir zafer elde edip hemen ardından Haçlıların İslâm dünyasının göbeğinde kurdukları Kudüs krallığına son vererek Haçlıları bu kutsal şehirden uzaklaştırmıştır. Haçlılar 88 yıl önce Kudüs'e girerken tek bir

Müslümanı canlı bırakmayacak şekilde topyekün bir katliamdan geçirmişlerdir. Ama Salahaddin-i Eyyubi Kudüs'ü yeniden fethederken suçlu olan birkaç kişinin dışında halktan bir tek Hıristiyan'ın burnunu kanatmamıştı. Bu durum ve tavır, Müslümanlar ile haçlı zihniyetinin bir karşılaştırması olup başta Avrupalı tarihçiler olmak üzere bütün dünya ilim çevrelerinin bildiği bir gerçektir. Zaferden önceki hoşgörüler çeşitli çıkar ve stratejilere dayalı olabilir, ama zaferden sonraki hoşgörü ise gerçek bir âli cenâplıktır. İşte Salahaddin-i Eyyubi bunu yapmıştır.

Bunların yanı sıra tarihsel süreçte İslamcı düşüncenin Filistin sorununa yaklaşımına II. Abdulhamid Han döneminde Filistin'e yapılan Yahudi göçü ve alınan tedbirleri inceleyerek devam edildiğinde; Osmanlı Devleti'nin 19. yüzyılı siyasî, iktisadi, idari ve sosyal problemlerin arttığı bir dönem olmuştur. Muhtelif zamanlarda zulüm ve baskılar neticesinde göçe maruz bırakılmış olan insanlar, kurtarıcı olarak gördükleri Osmanlı Devleti'ne sığınmışlar, bu da mevcut sorunlara bir yenisini eklemiştir. Zira göçler devlete ek mali yükler getirmiştir. Devlet idaresinde vicdani murakabeyi en üst seviyede tutmuş olan devlet, bu göçlere karşı duyarsız kalmamış, karşı karşıya kaldığı problemlere rağmen göçmenlere her türlü insani yardımı yapmıştır. Rusların Kafkaslar, Karadeniz ve Hazar kıyılarına kadar genişleme siyaseti takip ederek, yaptığı tacizler ve baskılar sonucu insanlar göçe maruz bırakılmışlardır. Yunan, Sırp ve Bulgarların kurduğu çetelerin uyguladıkları şiddet ve katliamlar sonucu, Müslüman Türkler göçe zorlanmışlardır. Bunların sonucunda hem Kafkaslardan hem de Balkanlardan Osmanlı topraklarına göç yaşanmıştır. Aynı zamanda Osmanlı toprakları Yahudi göçüne de maruz kalmıştır. Osmanlı Devleti'ne yapılan göçler arasında Filistin'e yönelik Yahudi göçü, siyasi bir içerik taşıdığından diğer göçlerden ayrılmaktadır.

Osmanlı topraklarına Yahudi göçünü anlamak için Osmanlı Devleti-Yahudi münasebetlerinin tarihini tehirle ele almakta fayda vardır. Osmanlı Devleti'nin Yahudilerle teması, kuruluş yıllarına kadar gitmektedir. Orhan Gazi Bursa'yı fethettikten sonra Hıristiyanlarla birlikte Yahudilere de din serbestisi tanımış, bu cümleden Bursa Yahudilerine Etz ha Hayim (Hayat Ağacı) Sinagogu'nu inşa etmelerine izin vermiştir. Edirne'nin fethinden sonra ise Balkanlardan çok sayıda Yahudi Osmanlı topraklarına göçetmiştir. Avrupa'da hayat hakkı tanınmayan

Yahudilere Osmanlı hoşgörüsü kucak açmıştır. Bunun yanı sıra 1376'da Macaristan'dan, 1394'te de Fransa'dan kovulan Aşkenaz Yahudileri de Osmanlı hoşgörüsüyle karşılaşmışlardır. 15. yüzyılın başlarında Sicilya'dan, 1420'de de Venediklilerin eline geçen Selanik'ten Osmanlı topraklarına Yahudiler göç etmişlerdir. 1492'de İspanya Kralı Ferdinand, Katolik bir İspanya vücuda getirmek için Müslümanlarla birlikte Yahudilere dinlerini değiştirmeleri için baskı yapmış, bu baskılar neticesinde Yahudiler Avrupa devletlerinden sığınma talebinde bulunmuşlar ancak bu talepleri karşılanmamıştır. Osmanlı Devleti Haçlı zihniyetine karşı bir siyasetin gereği olarak Yahudilerin Osmanlı topraklarına yerleşmelerinde bir mahzur görmemiş ve İstanbul ve Selanik'e yerleşmelerine müsaade etmiştir. 19. yüzyılda Avrupa'dan tüm dünyaya yayılan ideolojik eğilimler Osmanlı idaresindeki Yahudileri de etkilemiştir. Bu yüzyıldan sonra Yahudiler arasında siyasal eğilimler giderek artmış, Nassi'nin başlatmış olduğu "Tiberias Projesi" bu yüzyılda Siyonist ideoloji halini almıştır. Bu yüzyılla birlikte Osmanlı Devleti, Balkanlarda isyan hareketleriyle uğraşırken, Yahudiler de Osmanlı idaresine muhalif gruplarla işbirliği yapmak suretiyle siyasî çıkar elde etme çabası içine girmişlerdir (Aslan, 2011).

1850'lerden itibaren Filistin'e yapılan Yahudi göçleri, Osmanlı Devleti'nin önemli dahili ve harici meselelerinden birisi dönüşmüştür. Yahudi göçleri siyasî bir gaye doğrultusunda yapıldığı için, hükümet buna izin vermemiş, fakat muhtelif yollarla hukuksuz bir şekilde sürdürülmüştür. Bilhassa ziyaret için gelen Musevilerin hem ziyaret kurallarına uymadıkları hem de ziyaret sürelerinin bitmesine rağmen Filistin'den ayrılmadıkları anlaşılmıştır. Bu ziyaretlerin belli kurallar çerçevesinde yapılması için bazı yasal önlemler alınmaya çalışılmıştır. Siyonistlerin, Yahudi devleti kurmak için yaptıkları faaliyetler ve bu faaliyetleri önlemek için yapılan uygulamalara ilişkin olarak şu tespitlere yer verebiliriz:

a) Yahudiler Filistin'de Yahudi devleti kurmak için siyasi bir hareket başlatmışlardır. Buna Siyonizm adını vermişlerdir. Bu siyasi hareket, Avrupa'daki Yahudileri Filistin'e yerleştirmek üzere şekillenmiştir. Bu projeleri belgelere göre gerçekleştirmiştir. Siyonistler, Yahudilerin Filistin'e göçünü gerçekleştirmek için Avrupalı devletlerle dostluklar kurarak, onların desteğini

sağlama gayreti içinde olmuşlar ve bunu sağlamışlardır.

b) Siyonistler, Yahudileri kurdukları örgütler vasıtasıyla bilinçli olarak göçe zorlamışlar, bunda da muvaffak olmuşlardır. Bu göçler için gerekli olan maddi kaynağı da zengin Yahudilerden elde etmişlerdir. Filistin’de arazi satın alma projesi hazırlamışlar, bunda da önemli başarılar elde etmişlerdir. Satın aldıkları arazilerde Yahudi yerleşim merkezleri oluşturarak, Yahudi devletinin temelini atmaya başladıkları, kurdukları örgütlerle Yahudilere, Yahudi tarihi ve lisanını öğretmek suretiyle, milli bilinç aşlamaya çalıştıkları görülmüştür.

c) Yahudi göçünün Osmanlı Devleti ayağına gelecek olursak; Osmanlı Devleti’nin Filistin’e Yahudi göçünü iki perspektiften ele almak mümkündür. II. Abdülhamit, Filistin’e Yahudi göçünün tamamen karşısında olmuş, politikasını da buna göre tayin ve tespit etmiştir. Yahudi göçünün önüne geçmede zaman zaman başarılı olduğunu söyleyebiliriz. Bu sebeple Yahudiler, II. Abdülhamit karşıtı muhalif hareketlerin yanında yer almışlar, onları madden ve manen desteklemişler, hatta içinde yer almışlardır. II. Meşrutiyet’in ilanından sonra mebus olarak Osmanlı parlamentosuna girmeyi başarmışlardır. Başlangıçta Yahudilere sıcak bakan İttihatçılar Yahudilerin maksatlarını anladıktan sonra, Abdülhamit döneminde göçe dair alınan yasal önlemleri tekrar yürürlüğe koymuşlardır.

d) Osmanlı hükümeti Yahudi göçünü önlemek için yasal önlemler almıştır. Kudüs ziyaretini bir ayla sınırlandırmış, bir ayı geçenler sınır dışı edilmişlerdir. Yerleşenlere Osmanlı tabiiyetine geçme hakkı tanımış, askerlikten bir yıl muaf tutmuş, tabiiyeti kabul etmeyenler de sınır dışı edilmişlerdir.

e) Osmanlı hükümeti Yahudi göçünde Avrupalı devletlerin tepkilerini çekmekten de uzak durmuştur. Bunu ince bir siyasetle halletmeye çalışmıştır.

Osmanlı hükümeti Filistin’den arazi satışını yasak etmesine rağmen bunu engelleyememiştir. Bunun zengin Yahudilerin arazilere biçtiği değerden ileri geldiği anlaşılmaktadır. Bu yüzden Filistin’de arazi fiyatlarının önemli ölçüde

arttığı görülmektedir. Arazi satışında yerel idarecilerin suiistimalleri olmuş, rüşvet mukabilinde bu arazilerin satışına kolaylık gösterdikleri tespit edilmiştir. Hükümet yerel idare üzerinde her türlü baskıyı ve tesiri kullanmasına rağmen bunun önüne geçememiştir. Bütün bunlar ileride kurulacak Yahudi devletinin temelini oluşturmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM

İSLAMCI BASINDA FİLİSTİN SORUNUNUN ORTAYA ÇIKIŞI

21. Haber Yapmada İdeoloji Etkeni

İnsanoğlu var olduğu günden itibaren birbiriyle iletişim halinde bulunmuş, hayatlarını ancak böyle sürdürebilmiştir. Değişen ve gelişen şartlar neticesinde çeşidi fazlaşan iletişim gereksinimlerine cevap verebilmek, bazı araçlardan yararlanarak mesajları farklı bölgelerdeki kişilere aynı ya da farklı tarihlerde yollamakla mümkün kılınabilmiştir. Bu noktada kitle iletişiminin ve kitle iletişim araçlarının önemiyeti artmıştır (Duruoğlu, T. 2003).

Çağımızda kitle iletişim araçları toplumsal alanı ve ilişkileri tanımlama ve kurmada tarihin herhangi bir devrinden daha etkilidir. Mesela, politik sahada önceden belirlenmiş gündemlerin oluşturulmasına yardımcı olmakta, üretken ekonomik münasebetleri yorumlamakta, modern endüstriyel sistemler arasında maddi bir kuvvete dönüşmekte, teknolojik sahayı tarif etmekte, kültürel alanda hakimiyet kurmaktadır. Yani toplumsal sahada münasebetlerin kurulmasına yardımcı olmaktadır. Modern iletişim vasıtalarını, toplumsal yapılar ve pratikler haricinde kavramsallaştırılması kesinlikle mümkün değildir, zira söz konusu alanın bir parçasına dönüşmüşlerdir (Hall, akt. İrvan, 1997: 84). Bunun yanı sıra kitle iletişim araçlarının, kişilerin kanaatlerini meydana getirmelerinde ve bu kanaatleri ifade etmelerini sağlayan vasıtaların en mühimleri arasında yer aldığını (Encabo, akt. İrvan, 1997:291) ve dahi kişilerin bilgi sahibi olmadıkları konuların tamamında medyaya bağımlı olduklarını da kabullenmek gerekliliği ortadadır (Neumann, akt. İrvan, 1997: 221). Dolayısıyla kitle iletişim araçları iletişim ihtimali ve etki potansiyeli sebebiyle inkârı mümkün olmayan bir güçtedir. Burton (1995: 14) da medyanın asıl gücünün, bireylerin dünya görüşlerini biçimlendirebilmesi, düşüncelerinin esası olabilmesi gerçeğine

dayanmakta olduğunu belirtmektedir. Medya, fikir ve davranış şekillerine oldukça yoğun olarak tesir edebilmektedir. Kalabalıklara tesir edip yönlendirme konusunda işlevsel vasıtalarından en eskisi ise yazılı basındır. Dünyada meydana gelen hadiselerin birçoğu üzerine bilgi edinmek ve kanı sahibi olmak genellikle, milyarlarca kişinin paylaştığı basın haberleri sayesinde olmaktadır. Van Dijk'a (akt. Küçük, 1999: 370) göre, başka herhangi bir ifade türü bu denli fazla kişi tarafından kısmen aynı anlarda paylaşılmamakta ve okunmamaktadır. Bu yüzden haberlerin etki gücü çok büyük olduğu için haberlerin yakından irdelenmesinin birçok konuyu anlamak bakımından hayati bir önemi mevcuttur. Mesela, haberin kesinlikle kolay ve saf olgulardan müteşekkil olmayıp mecburiyetten bir seçme, bir analiz etme ve bilhassa hakikatin bir değerlendirilmesi olduğu, haber çözümlemesinin yapıldığı neredeyse tüm çalışmalarda dikkat çekilmekte, taraf olmanın gerçeğin zıttı olmadığı iddia edilmektedir (GUMG, Hall, akt. Küçük, 1999a: 96; Dursun, 2001: 124; Çaplı, 2002: 91). Buradan yansız ve değer yargısı olmayan bir bilginin düşünülmemeyeceği sonucunu çıkarılabilir.

Esas itibariyle hayatın herhangi bir kısmın dakati bir tarafsızlık yoktur. Medya ve bu mecrada çalışanlarda kati surette bitaraf değildirler. Bu taraf olma durumu belirli kıstaslarda haberlerin seçilmesinde ve yansıtılmasına da etki etmektedir. Bu çalışmada da haber ile yorumun ayrılmaz bir bütün olduğu görüşü savunulmaktadır. Haberdeki yanlışlık olayların aktarılmasına yorumların sızması şeklinde de değerlendirilmelidir (Hackett, 1997: 33). Haber sadece hakikatler hususunda verilen yargılarla kısıtlı değildir. Sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel farklılıklar doğrultusunda kişilerin haberleri oldukça farklı tarzla epey değişik şekillerde yorumladıkları, düşündükleri ve değerlendirdikleri, bu sayede farklı kanılar, tutumlar ve ideolojiler ortaya çıktığı bilinmektedir (van Dijk, akt. Küçük, 1999: 370).

Haberlerde toplumsal değerler ile seçimler de kendisine yer bulmaktadır. Diğer taraftan bireysel davranışı sergileyen gazetecilik psikolojisi ile bunları şekillendiren kurumsal baskıları da göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Gazeteciler olayları algıladıkları kadarıyla haberleştirmektedir. Bu bakımdan haberleri kitle iletişim araçlarından takip eden insanlar, haberlerin neyi

amaçladığını asla tahmin edemeyeceklerdir. Gazeteci bir olayı habere dönüştürebilmek için kendisine göre olgular arasında bir tercih yaparak olayı asıl erçevesine yerleştirmek için çabalarken normaldir ki hadisenin arkasındaki hakikatleri anlamlandırmaya çalışmaktadır. (Tokgöz, 1994: 43, 125-126).

Burton da (1995) herhangi bir iletişimin tamamiyle yansız olamayacağını ifade etmiştir. Haberciler birikimleri, inançları ve ideolojilerinden faydalanarak yazmaktadırlar. Yani, gazeteler bitaraf değildirler zira herhangi bir iletişimin yansız olduğu veya değer yargısı içermediği öne sürülemez. Gazeteler siyasi ve toplumsal konularda spesifik bir düşüncenin tarafında olurlar, muhabirler de hadiseleri okuyucular için yorumlayarak anlam yaratmış olurlar. Burton'a göre, gazete sayfasında yazanlar gerçek değildir, sadece gerçeğe yorum getirilmiş halidir. Medya toplumsal hayatı yorumlar, kaçınılmaz bir şekilde dönüştürür. Medyada sahici gibi görünen mesaj taraf olma tutumu taşımaktadır. Metnin kurgulanma aşaması, özgün olayla alakalı bir bakış açısının oluşturulmasına aracılık etmektedir. Buna göre haberler oluşturulur. Medya gerçekliği kolayca tekrardan üretmez fakat tanımlar. Gerçekliğin tanımları, gerçeğe dair tanımların seçici şekilde temsiliyetiyle ve bu temsilin içinde meydana geldiği dilsel pratikler yorumu ile taşınır ve üretilir. Bu süreç, seçme ve sunma, yapılandırma ve şekillendirme süreçlerinin tamamını içeren eylemlerin ve fiillerin sürecidir. Bu, daha önce mevcut olan anlamların taşınmasından ziyade "şeyleri" anlamlandırma şeklinde tezahür eden aktif bir emek sürecidir. Bizim örneğimizde kaynak/gönderici en dar anlamıyla gazeteci, haber odası, editör ve kurumun yayın politikasından oluşan bir bütündür. Konu ya da olay haberleşmeden önce eldeki ajans metinleri ile görüşme ve toplantı notları gibi kaynaklardan bir araya getirilen bilgi, haber haline getirilirken bazı değişikliklere uğramaktadır. Haberin söylemi en mühim bilgi tarafından oluşturulur, geri kalanı çıkartılır veya arkaya itilir. Bu arada bazı eklentiler de olur. Habere ayrılan yer ya da zaman, dilin vurgu yöntemi, kullanılan cümleleri yapısı, kullanılan yüklem, zarflara ve edatlara ayrılan yerler, bunların tamamı birer ideolojik seçimdir (Özerkan, 2012: 66).

Yanlılık ya da objektiflik çoğu kişi tarafından medyanın ideolojik yönü ile bağlantılandırılmaktadır. Örneğin Glasgow Üniversitesi Medya Grubu, haberlerin ve

toplumsal ideolojilerin birbirleriyle bütünüyle bağlantılı olduklarını öne sürmüştür. Bu habere ait “olguların” içinde bu olgularla, izleyicilerin anlam vermelerine yardımcı olan arka plan varsayımlar arasında kurulan bir ilişkidir. Benzer şekilde Hall, belirli düşüncelerin, aleni şekilde taraflı ve çarpıtılmış olmaları nedeninden ziyade kısıtlı bir ideolojik matrisle dayanarak oluşturuldukları için ideolojik olduklarını iddia etmiştir (GUMG, Hall, akt. Hackett, 1997: 31, 51-52).

Haberde herhangi bir vakanın isimlendirilmesi dahi o vaka ile ilgili bir değerlendirme ve hadisenin haber üretiminin örgütsel özellikleri doğrultusunda bir kalıba sokulması anlamına gelmektedir. Değerlendirmeler bir kimsenin gözlemlediği ve yazdığı dil ve kavramların içinde saklıdır (Hall, Altheide, akt. Hackett, 1997: 40, 43). Bu aşamada çalışmanın asıl konusuna çerçeve oluşturabilecek, birbiriyle alakalı iki kavramın açıklanması faydalı olacaktır. Bunlar “ideoloji” ve “anlam”dır.

Medya takipçilerine ideoloji ulaştırmaktadır. Ulaştırdığı mesaj ideoloji, değer ve düşünceleri aktarma kuvvetini bulundurmaktadır. Neticede bu düşünceler izleyicinin bakış açısını biçimlendirme gücüne sahip olmaktadır. Her mesaj izleyiciye bir anlam taşımakta ve anlatıcının yorumları aracılığıyla sunulabilmektedir. Asıl mesaj aynıdır fakat farklı geliştirmeler bu mesajların bütünüyle aynı anlamda olmadıkları anlamına gelmektedir.

Anlam kendiliğinden meydana gelmez, sınırlı şekilde veya bir başka biçimde medya materyalinde oluşturulur. Medya, bağımsız bir gözlemci olmaksızın yaratma aşamasına faal olarak dahil olur (Burton, 1995: 46; Hackett, 1997: 41). Yani anlam verili olmayıp üretilmektedir. Basın, gerçekliği tekrar üretmekte ve tanımını yapmaktadır. Gerçeklik tarifleri, bütün dilsel pratikler aracılığıyla desteklenmekte ve üretilmektedir. Bu dilsel pratikler vasıtasıyla gerçeğin seçilmiş tarifleri temsil edilmektedir. Temsiliyet, faal bir seçme ve sunma, yapılandırma ve şekillendirme demektir. Söz konusu olan bir anlam pratiği, anlamın üretilmesidir. Veron’un dediği gibi medya anlamlandırma failidir. İletinin, ideolojik yapılış noktasında analizi yapılmalıdır. Anlam üretildiğinden dolayı aynı hadiseler farklı şekilde anlamlar yüklenmektedir. (Hall, akt. Küçük, 1999a: 88). Eagleton

(1996) da benzer biçimde, temsil edilenin asla katı bir gerçeklik olmadığını ve temsil etme fiilinin kendisince şekillendirilen bir olgu olduğunu ifade etmektedir. Anlamın verili olmayıp, üretilmesiyle ortaya çıkan sonuç aynı olaylara farklı manaların atfedilebileceğidir (Hall, akt. Küçük,1999a: 95).

Yukarı da kısaca basının yansızlığı, haberlerin oluşturulması ve anlamlandırılması, basın kuruluşlarının ideolojik rolü gibi mevzulardan bahsedilerek haber sunumunda ideoloji faktörünü ele alan yaklaşımlar anlatılmıştır. Bunlar, haberle alakalı çalışmalardan esinlenerek ulaşılan neticelerin bir özetidir ve o zamandan şimdiye bu düşünceleri kabul edip benimseyenlerce tekrarlanmıştır. Fakat bilhassa bir tezde bilinenleri tekrar etmek yenilikçilik ve yaratıcılıktan uzaklaşmak anlamına gelmektedir. Bu ise bilime ters düşeceği gibi herhangi bir katkıda sağlamayacaktır. Bundan dolayı bu tarz bir konu ancak yeni örnek olaylarla ele alındığı müddetçe bilime katkı sağlayabilir ve çalışmalar bir anlam ifade eder. Bu çalışmada, ideoloji ve haber arasındaki ilişki, İsrail-Filistin münasebetleri ve meselesi açısından ele alınmıştır.

Bu çalışmada da basın vasıtasıyla halka aktarılan farklı bakış açılarının Türkiye boyutunda incelenmesi gerekliliği fikrinden hareket edilmiştir. Çalışmanın hedefi hangi görüşün ne ölçüde doğru ve geçerli olduğunu tespit etmekten çok, Türk basınından seçilen Milli Gazete'nin ideolojik olarak şekillendirilmiş Filistin haberlerini analiz ederek, gazetenin görüş farklılığını ve bu farklılığın esas kaynağı olan ideoloji faktörünü haber sunumunda belirleyici hale getirmektir.

Yukarıda verilen bilgiler toparlandığında şu önermeler ortaya çıkmaktadır: Basın yansız ve değer yargısı içermeyen bir bilgi iletmez. Yanlılık, basının ideolojik rolüyle bağlantılıdır. Haberler hadiselerin, menfaatlere ve menfaatlerin çerçevesini çizdiği ideolojilere göre paketlenerek ve bu yorumların yorumlanması biçiminde gerçekleştirilir, bu yorumların kamuoyuna aktarılması kitle iletişim araçlarıyla sağlanmaktadır. Bunlardan ilk sırada yer alanlarından birisi de günlük yazılı basındır. Bu çalışmanın konusu ile alakalı yazılı basından birbirinden farklı yorumlar yapılmıştır ve bu yorumların en net izlenebileceği ortamlardan biri de günlük gazetelerdir.

22 Türkiye’de İslamcı Basın Bağlamında Milli Görüş Hareketinin Gazetesi Milli Gazete

Ana akım medyada yazar olanlar, ilk köşe yazılarında genel olarak ailelerinin okuduğu gazeteden bahsederler ve eğer okunulan gazeteler arasından herhangi birinde yazma işine başlamışlarsa bununla ne kadar onur duyduklarına vurgu yapmaktadırlar. Sol, Kemalist, ulusalcı, devletçi olarak tanımlanabilecek yazarların ilk okuduğu gazete Cumhuriyet gazetesidir. Sağ, Demokrat, muhafazakâr, devletçi olan bir yazarın ilk defa okuduğu gazete ise şayet yaşı uygunsa Tercüman gazetesidir. İslamcı olarak nitelendirilebilecek bir yazarın ilk göz gazetesi ise genellikle Milli gazetedir. Öteki iki gazete genel olarak gurur duyularak söylenirken Milli gazete, pek gurur duyularak ve özenilerek söylenmemektedir. Tabiki bunun sebepleri arasında Milli gazetenin politik bir hareketin, bir partinin yayın organı olmasının payı büyüktür. Çünkü bu gazeteyi okumak, bir anlamda onun savunduğu fikirleri kabullenmeyi, öne sürdüğü çıkarımlar sonucunda o siyasal harekete gönül vermeyi gerektirmektedir. Bu durum da herkesin kolaylıkla kabulleneceği bir seçim olmasa gerektir. Fakat bütün bunlara rağmen, bir yazarın evine giren ilk gazete Milli gazete ise, o yazarın ailesi de ülkemizkoşullarında tavırını ortaya koymuş ve gazete seçimini İslamcı bir gazeteyle yapmış anlamına gelmektedir. Siyasal olarak ise Milli Görüş Hareketi’ni desteklediği, Milli Selamet, Refah, Fazilet ve Saadet partilerine rey verdiği sonucu çıkarılabilir. İdeolojik olarak da Necmettin Erbakan’a saygı duyan, onun görüşlerine ve düşüncelerine katılan bir ailedir.

Milli Gazete, İslamcıların ilk gazetesi değildir. Daha önce de pek çok gazete çıkartılmış, İslamcı yayınlar yapılmıştır. Fakat Milli Gazete, yayın hayatına başladığı Ocak 1973’ten beri yayınlanmaya devam ettiği ve bu yayını kuruluşundan itibaren aynı siyasi çizgide sürdürmesi ile ötekilerden ayrılmaktadır. Milli gazete öncesinde çıkan gazetelerin pek çoğu belirli bir süre

sonra ya kapanmış ya da kapatılmıştır. Bu gazetelerin çoğunun adibile günümüzde hatırlanmamaktadır. Ancak Milli gazete, çıkış tarihinden sonra da kendisiyle aynı çizgide çok sayıda gazete yayınlanmasına karşın halâ varlığını devam ettirmektedir. Türkiye gibi gündemi çok sık farklı konulara kayan bir yerde süreç içinde herhangi bir değişime uğramadanaynı siyasi görüşün sesi olabilmek ve bunu da mütevazı koşullarda yapmak zordur. Yalnızca bu özelliği bile Milli gazeteyi saygı duyulması gereken bir yayın organı haline getirmektedir. İlk başta buna vurgu yapmak gerekmektedir.

Milli Görüş Hareketi'nin kurucusu ve değişmez önderi Necmettin Erbakan'ın bizzat maddi ve manevi destekleriyle çıkarılmaya başlayan Milli gazete, 44 senelik yayın hayatında, Erbakan'ın belirlediği çizgiye uygun olarak çıkmayı sürdürmektedir. Kendisinden sonra çıkmaya başlamış gazetelere tabir-i caizse ağabeylik ederek, bu gazetelerde çalışan, yazan kişilerin büyük kısmını yetiştirmiş olmanın mutluluğunu yaşamaktadır. Örneğin, gazeteninkurucularından Hasan Aksay, Abdurrahman Dilipak ve Mustafa Karahasanoğlu Akit gazetesinde, Mustafa Özcan Vahdet'te, bir dönem Milli gazetede çalışmış olan Rasim Özdenören, Nazif Gürdoğan, Yusuf Ziya Cömert ve İbrahim Tenekeci Yeni Şafak'ta, Ahmet Kekeç Star'da, Fehmi Kuru Habertürk'te köşe yazarlığı yapmakta, Hakan Albayrak ise Diriliş Postası'nı çıkarmaktadır. Görüldüğü üzere kendi kulvarındaki gazete ve gazeteciler, Milli gazetenin paltosu altından çıkmıştır denilebilir.

1969 yılından itibaren Türk siyasetini etkilemiş bir hareketin yayın organı olan Milli gazete, maalesef akademik camiada hak ettiği alakayı görmemiştir. Ülkemizin en eski gazetelerinden birisi olan, Türk siyasetinde belirleyici bir konumda bulunan gazete hakkında yeterince araştırma-inceleme yapılmamıştır. Şaşırtıcı olan bu durum aynı zmaanda üzücüdür. 45 senelik yayın hayatı süresince dar anlamda Milli Görüş Hareketi'nin, geniş kapsamda ise İslamcılığın savunuculuğunu yapan böyle bir gazete hangi görüşü desteklerse desteklesin üzerinde akademik araştırmalar yapılmasını hak etmektedir.

Gerek dünyada gerek Türkiye'de gazeteler, farklı parti ve ideolojilere doğrudan

veya dolaylı olarak destek olmaktadır. Mesela, İngiltere’de The Guardian İşçi Partisi’ne, Almanya’da Suddeutsche Zeitung sol ideolojiye, Frankfurter Allgemeine Zeitung ve Die Welt ise Hıristiyan Demokratlara ve Muhafazakârlara yakındır. Türkiye’de ise Cumhuriyet, Sözcü, Hürriyet ve Milliyet gibi gazeteler genellikle Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)’ni; Yeni Şafak, Star, Akit gazeteleri ise Ak Parti (AKP)’yi desteklemektedir. Aydınlık gazetesi İşçi Partisi (İP)’ni, Birgün gazetesi Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP)’ni, Yeni Mesaj isimli gazete Bağımsız Türkiye Partisi (BTP)’ni, Özgür Gündem gazetesi ise Halkların Demokratik Partisi (HDP)’yi desteklemektedir.

Logosunun hemen altında “Hak Geldi Batıl Zail Oldu” ayetine yer vererek (İsra Suresi 81. ayet) çıkış gayesini izah eden ve diğer gazeteler içinde slogan olarak Kur’an’dan bir ayeti kullanan tek gazete olan Milli gazete, İttihad-ı İslam’ı, yani İslam birliğini savunmuş, dünyanın her tarafından Müslümanların sorunlarına sütunlarında yer vermiş bir gazetedir (M. Kurdaş ile Görüşme, 10 Ocak 2017). Necip Fazıl Kısakürek, Sezai Karakoç, Cahit Zarifoğlu, İsmet Özel gibi birçok önemli İslamcı yazarın belirli dönemlerde yazarlık yaptığı bir gazete olan Milli gazete, günümüzde de İslamcı kesimin mühim isimlerine ev sahipliği yapmaktadır (<https://www.antoloji.com>, Erişim Tarihi: 11.08.2017).

2.2.1. Kuruluşu ve Geçirdiği Evreler

Millî gazete, 12 Ocak 1973’te İstanbul Cağaloğlu’ndaki Üretmen Han’da yer alan kiralık bir dairede yayınlanmaya başlamıştır. 1969’da “Bağımsızlar Hareketi” adıyla politikaya giren Milli Görüş Hareketi’nin basında hiçbir yayın organı mevcut değildi. Erbakan ve arkadaşları, en fazla kendileri ile ilgili yapılan olumsuz haberlerden rahatsız olmakta ve taraftarlarına hitap eden süreli yayınların ise kendi görüşlerini tam olarak yansıtmadığını düşünmekte idiler. Gazetenin kurucusu ve ilk genel yayın yönetmeni Hasan Aksay Milli gazetenin çıkış gayesiyle alakalı; tıpkı günümüzde olduğu gibi o dönemde de basın çok önemli olduğunu, Milli Görüş hareketinin ciddi bir yola çıktığını, bu kutsal yolculuk sessizce amacına ulaşamayacağından, yalnızca siyasi bir kaygıyla değil Anadolu’nun potansiyelinin ve Türkleri millet yapan değerlerin hatırlatılması amacıyla ve diğer gazetelerin asılsız haberlerinden dolayı da İslamî bir gazeteye

çok gereksinim olduğunu belirtmiştir (Aksay, 2012: 24).

Gazetenin şu andaki genel yayın yönetmeni Mustafa Kurdaş da Milli gazetenin çıktığı dönemi, “Milli Gazete’nin kurulduğu dönem önemli bir dönemdir. 12 Ocak 1973’te ilk baskısını yapmış ve bu dönemler artık Anadolu’nun siyaseten bir şeyler aradığı bir dönemdir. Önünü açmak istediği bir dönemdir. Sıkışmışlık vardır. Halk partisi ile Adalet Partisi arasında Türkiye’de siyaset de sıkışmıştır. Anadolu böyle bir arayışa girdiği dönemlerde Milligazete bu arayışın önünü açmak için yola çıkmıştır” şeklinde tarif etmiştir (M. Kurdaş ile Görüşme, 10.01.2017).

Gazetenin kuruluş haberini bizzat Erbakan, Milli Nizam Partisi (MNP)’nin 1. Olağan Kongresi’nde müjdelemiştir. Kendisi kongredeki konuşmasında Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT)’nin yayınlarından şikayet ederek davalarının yanlış yansıtılmasına engel olamk için bir gazete çıkaracaklarını belirtmiş, delegeleri ve üyeleri bu girişime destek vermeye davet etmiştir (Yorgancılar, 2012: 142).

Sekiz sayfa ve siyah-beyaz olarak, kırmızı bir logoyla çıkmaya başlayan gazete, ilk günden itibaren logosunda “Hak Geldi Batıl Zail Oldu” ayetini slogan olarak benimsemiştir. İlk sayının manşeti Londra’da gerçekleşecek olan Yahudi kongresi olmuştur. Gazete, kongrenin II. Dünya Savaşı sonrasında ilk defa toplanacak olmasına dikkat çekmiş ve Ortadoğu’da yeni gelişmeler yaşanacağını vurgulamıştır.

Gazetenin hangi amaçla çıkarıldığı ise, ilk sayfada Hasan Aksay’ın kaleme aldığı “Çıkarken” başlığını taşıyan yazıda verilmiştir. İslam medeniyeti ve Osmanlı’ya vurgu yapılan yazıda şöyle denilmiştir: “Milli Gazete, gemileri karadan yürüten, çağ kapayıp çağ açan, Hak davasının bayraktarı, asırlarca bütün insanlığa ışık tutmuş, büyük milletimizin temel duyusu, görüş ve çağrısının sahibi fikir gazetesi olmak için çıkmaktadır. Eğilmeden yürümek istiyoruz. Sefere giderken bağdan yediği üzümün parasını dalına bağlayan ecdadın evladı olarak, herkesin hakkına azami saygılı olma kararıyla çıkıyoruz.” (Aksay, 1973: 1).

Mustafa Kurdaş gazetesinin en başından itibaren takip ettiği İslamcı, ümmetçi ve İslam birliği siyasetleriyle ilgili olarak; Milli gazetesinin sadece bir parti yayını, kendilerinin de yalnızca bir İslamcı gazete olmadığını, böyle bir yakıştırmamanın eksik olacağını, çünkü kendilerinin bir taraftan “Hak geldi, batıl zail oldu” derken, olaylara İslam ve ümmet açısından baktıklarını belirterek “Milli Gazete sadece Anadolu’yu göremez, bununla sınırlandıramaz kendini. Ankara’yı merkeze alıp, Şam’ı, Bağdat’ı, Kahire’yi unutamaz; İslamabad’ı, Kabil’i, Saraybosna’yı öteleyemez. Çünkü biz İslam kardeşliğini esas alan bir gazeteyiz.” açıklamasını yapmıştır (M. Kurdaş ile Görüşme,10.01.2017).

Gazete, ilk dönemlerinde mesleki bilgi ve deneyim eksikliği ile maddi sorunlar yaşamıştır. Aksay, o döneme dair yaşadıklarını; “Gazete 240 bin lira sermaye ile kurulmuştu. Cağaloğlu’ndaki Üretmen Han’ın ikinci katını komple kiraladık. 19 odası bulunuyordu. Matbaamız yoktu. O dönem alt katımız da bir matbaa vardı, gazeteyi de orada bastırıyorduk. Ama bu matbaanın büyük harfleri yok. Mesela başlık koyacağız büyük harf yok. Onu entertip linotype düzüyoruz. Ama başlıkları koymak için başka matbaalara gidip büyük harflerle başlıkları düzüyoruz. Matris alacak paramız yok. Matrisimiz olmadığı için kurşunların etrafını iple sarıyoruz. Arkadaşımızın ayağı kaysa düşse o kalıptaki harfler dağılacak. Gazete çıkamayacak. Ayrıca kâğıt bir hafta yetiyor sonra bitiyor. Kâğıt bulmakta zorluk çekiyorduk.” sözleriyle aktarmıştır (Aksay, 2012: 24).

Milli gazete üzerine bir yüksek lisans tezi yazan Alman Şarkiyatçı Esther Debus, gazetesinin yarıdan az bir bölümünü ekonomi ve genel siyaset haberlerine ayırdığını, buna karşılık Türkiye’nin iç ahvali ve İslam alemiyle olan münasebetlere “ölçsüz denebilecek bir yoğunlukta” yer verildiğini belirtmiştir. Ayrıca, iç ve dış politika, iktisadi ve kültürel problemler vekonular hakkındaki yorumların dobra bir şekilde yapıldığını, gazetesinin “agresif ve pro-İslamcı bir çizgide” olduğunu ifade etmiştir. “Hak geldi, batıl zail oldu” sloganı çerçevesinde İslam’ın yurtiçi ve yurtdışındaki ilerlemeleri ve “emperyalizm tarafından ezilen Müslümanların” mücadelesinin izini sürdüğünü dile getirmiştir (Debus, 2010: 41).

Erbakan, gazetenin yayın hayatına başladığı günden itibaren her şeyi ile aynı zamanda Milli Selamet Partisi (MSP)'nden milletvekili olan Hasan Aksay'ın ilgilenmesini istemiştir. Aksay da, 1975 yılında MSP-CHP hükümetinde bakanlık yapmaya başlayana dek gazeteyi yönetmiştir.

Milli Gazete, 44 sene boyunca 9 farklı genel yayın yönetmenince idare edilmiştir. Aksay bu görevi bırakınca sırasıyla; Zübeyir Yetik, Fehmi Koru, Sadık Albayrak, Abdulkadir Özkan, Mehmet Emin Aksay, Ekrem Kızıldaş, Necdet Kutsal ve Mustafa Kurdaş gene yayın yönetmeliği yapmıştır.

Bir parti gazetesi olduğunu hiçbir zamangizlemeyen gazete, yayınlanmaya başladığından itibaren Milli Görüş'ün hangi partisi sahneye ona destek vermiştir. Bu bağlamda, MSP, Refah Partisi (RP), Fazilet Partisi (FP) ve son olarak Saadet Partisi (SP)'nin politikaları çizgisinde yayın yapmıştır. Bunu, Hasan Aksay'ın MSP milletvekiliği, şimdiki genel yayın yönetmeni Mustafa Kurdaş'ın ise SP Genel İdare Kurulu üyesi olmasından anlamak da mümkündür. Bu nedenle kurulduğu günden itibaren Milli Görüş Hareketi haricindekilerce sıklıkla parti gazetesi olmakla ve "Milli Gazete gazete değil, parti bültenidir" denilerek eleştirilmiştir (Kalyoncu, 2007: 25).

Kurdaş ise gazetenin yayın politikasını, "Biz Milli Görüş Hareketi'ni temel eksen olarak dikkate alıyoruz. Saadet Partisi bugün Milli Görüş'ün tek temsilcisi olan siyasi parti ise elbette biz Saadet Partisi ile çelişmeyiz. Ama illa Ankara'dan ne gelecek diye de bakmayız. Biz olaylara bir pencereden bakıyoruz. Zaten Milli Görüş'ün ve Muhterem Erbakan Hocamızın bize kattığı en büyük değer budur. Yani Hakkâri'deki bir Mili Görüşçü de Edirne'deki bir Milli Görüşçü de Refahlı, Faziletli, Saadetli de olsa Milli Selametli de olsa bir Milli Görüşçü olaylara aynı hissiyatla bakabiliyor; aynı şeye seviniyor ve aynı şeye üzülebiliyorsa, aynı şeye öfkelenbiliyor aynı şeye kızılıyorsa eğer, bizim Ankara ne diyor diye bakmamıza gerek yok." diyerek savunmuştur (M. Kurdaş ile Görüşme, 10.01.2017).

Bu yayın politikasının bir gereği olarak gazetede hangi haberlere yer verilmeyeceği konusunda ise; yaygınlaşması gerçekleşmesinden daha çok tehlike arz

eden, ahlaksız ve İslamiyetin yasakladığı şeylere yer verilmediğini belirtmiştir. Buna örnek olarak ise Milli Piyango ile ilgili haberlere yer vermemelerini göstermiştir. Yayın ilkelerinin ise, asılsız haber yapılmaması, şahsiyet ile alakalı haber yapılmaması, eleştiri dozu ayarlanarak ve özel hayata girilmeden haber yapılması, inançların dışınan çıkılmadan haber yapılması olduğunu ifade etmiştir (M. Kurdaş ile Görüşme, 10.01.2017).

Bir parantez açarak şunu da belirtmek gerekir ki Hindistan'da ismi "The Milli Gazette" ismiyle çıkan gazete, Ocak 2000'de Hindistan'ın kuzey bölgesinde yoğun olarak yaşayan Müslümanların bulunduğu eyaletlerde yayınlanmaya başlamıştır. Onbeş günde bir İngilizce olarak basılan gazetenin genel yayın yönetmenliğini ise Keşmir ile alakalı problemlerin dünya genelinde duyulmasını sağlayan Dr. Zafar'ul İslam Han yapmaktadır. Bu isimde bir gazete çıkarmadan önce Türkiye'de aynı isimde bir gazete olduğunu haber aldığını belirten Dr. İslam Han, Türkiye ve diğer Müslümanların adeta sesi olan Milli gazeteden ilham alarak böyle bir işe giriştiklerini belirtmiştir (Toprak, 2012: 2)

2.2.2. Necmettin Erbakan-Mili Gazete İlişkisi

Milli Gazete, Erbakan'ın siyasi görüşlerine paralel olarak gazetecilik yaptığını her platformda söylemekten korkmamıştır. Erbakan da Milli gazeteye büyük bir önem vermiştir. Hatta öyle ki -Kurdaş'ın aktardığına göre- Erbakan için önem verilmesi gerekli olan biricik yayın organı Milli gazetedir. Kendisi herhangi bir basın toplantısı düzenlediğinde, 3-4 farklı şekilde poz verdiğiğinde sadece Milli gazete muhabiri ile göz teması kurar, gazetenin muhabirinin konuşmadan fotoğrafı çektiğini anlatınca Erbakan poz değiştirir idi. (M. Kurdaş ile Görüşme, 10.01.2012). Bu örnekte de görüldüğü gibi Milli gazete, Erbakan'ın adeta evladı gibi olmuştur. Zira bir gazete çıkarılması fikrini onun verdiği gibi insanları gazete çıkarmaya teşvik eden de Erbakan olmuş, siyasi alandaki başarısının basındaki başarıya bağlı olduğuna inanmıştır (Özkan, 2012: 34).

Erbakan, gazetenin 38. Kuruluş yıldönümü nedeniyle yaptığı açıklamada, "Milli gazetenin değeri ve önemi, içindeki inanç ve şuur ile ölçülür." dedikten sonra şöyle devam etmiştir; "Milli Gazete çok mühim yayınlar yapmaktadır çünkü bir inanç ve şuur abidesidir. Milli Gazete'nin bugüne kadar yaptığı hizmetler

önemliydi. Şimdi daha da önemlidir. Çünkü önümüzdeki dönemde Milli Görüş'ün mutlaka iktidara gelmesi, Türkiye'nin ve insanlığın kurtarılması, yeniden Büyük Türkiye ve yeni bir dünyanın kurulması zarureti vardır." (Erbakan, 2012: 45).

Onun için Milli gazete, kesinlikle okunması lazım olan zorunlu bir kaynaktır. Partililere bu görüşünü şu şekilde aktarmıştır; "Saadet Partisi bir fabrikadır. Müslüman'ı alır, şuurlu Müslüman yapar. Nasıl şuurlu Müslüman yapıyor? Alıyor Müslüman'ı, başına üç tane çivi çakıyor. Bir tanesi cihat çivisi, ikincisi haftalık toplantı çivisi, üçüncüsü de Milli Gazete çivisi. Bir insanın başına cihat çivisi, haftalık toplantı çivisi, Milli Gazete çivisi çakılmışsa, o insan artık şuurlu bir Müslüman olmuştur." (Erbakan'ın ünlü sözleri, Hürriyet Gazetesi, 2011: 24)

Kurdaş ise, gazetenin kesinlikle ödün vermeyeceği noktalar arasında "Hak geldi, batıl zail oldu." şiarı ile "Erbakan Hoca"ya bilhassa vurgu yapmıştır (M. Kurdaş ile Görüşme, 10.01.2017).

2.2.3. Yazı İşleri Kadrosu ve İçerik

Tablo 1. Milli Gazetenin Yazı İşleri Kadrosu

Milsan Basın Sanayii A.Ş Adına Sahibi ve Genel Müdür	Ömer Yüksel Özek
Genel Yayın Yönetmeni	Mustafa Kurdaş
Yazı İşleri Müdürü	Ercan Özcan
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü	Adnan Öksüz
Haber Merkezi Müdürü	Gökçen Göksal
Ankara Temsilcisi	Mustafa Yılmaz
İnternet Sorumlusu	Muhammet Altındal
Dış Haberler	Emre Miyasoğlu
Kültür-Sanat	Bilali Yıldırım
Siyaset	Dursun Ali Bulut Rahmi Yolcu
Spor	İlhami Yetiş
Ekler	Nedim Odabaş
Dağıtım Koordinatörü	Cemil Pehlivan

20 sayfa olarak yayınlanan gazetenin, iki sayfası ekonomi haberleri, iki sayfası dış haberler, iki sayfası spor, beş sayfası da güncel haberlere ayrılmıştır. Geriye kalan sayfalardan birini bölge haberlerine ayırarak ülkenin farklı yerlerinde yaşanan sıcak olayları vermiştir. Toplumun genelini ilgilendirdiği düşünülen haberler ise çeşitli konularda hazırlanan dosyalar şeklinde ayrı bir sayfada yayınlanmıştır. Düşünce ve kültür-sanat üzerine birer sayfa ayıran gazete, iki tam boy sayfayı aile ve hayat meselelerine ayırmış, bu konuda hiçbir gazetede yer alamayacak bir içerikle milletin benliğini kaybetmemesi adına oldukça büyük bir çaba sarfetmiştir (<http://www.milligazete.com.tr/kunye.php>, Erişim Tarihi: 07.08.2017).

2.2.4. Tiraj

Gazete, ilk çıktığı zamandan beri vasatı bir tiraja dolaşmıştır. Belirli bir hareketin/partinin gazetesi olarak çıktığı için bütün kesimlere kucak açan bir yayın politikasına sahip olmamıştır. Bunun yüzden de tirajı, 20 ile 50 bin arasında olmuştur (<http://tiraj.org/milli-gazete-gazetesi/2008>, Erişim Tarihi: 07.08.2017). Ancak kimi zaman dağıttığı günlük promosyonlar sayesinde tirajını 100 binlere çıkardığı da olmuştur. Bu promosyonlar çeşitli konular da hazırlanan kitapçıklardan meydana gelmiştir. Gazetenin eski genel yayın yönetmeni Necdet Kutsal, verdiği bir röportajda günlük promosyon çalışmasıyla gazetenin bir günde 920 bin satışa ulaştığını belirtmiştir. Verdiği bilgiye göre, “Dünya Nereye Gidiyor?” isimli bir kitapçık hazırlanmış veki kitap bir günlük promosyon ile dağıtılmıştır. Bu promosyon ile o günkü tirajın 110 bine yükseldiği görülmüştür. Bu kadar yüksek bir rakam elde edilince promosyonlar ile tirajın arttırılabileceği düşünülerek bir seri haline günlük promosyonlar yapılmış, yavaş yavaş günlük promosyonlarla gazetenin tirajı 250 bin, 350 bin, 500 bin ve sonunda 920 binlere kadar çıkartılmıştır (Yeşil, Milli Gazete nasıl 920 bin tiraja ulaştı? <http://www.haber7.com/medya/haber/624237-milli-gazete-na-sil-920-bin-tiraja-ulasi>. Erişim Tarihi: 07.08.2017).

23. İslamileştirme Projesi

1967'deki savaş bölgenin siyasal durumunu değiştirmiştir. Filistin halkı, savaş

“Allah’ın gazabı” olarak görmüş, kabuğuna çekildiği tarihe kadar herhangi bir politik faaliyette bulunmayan İhvan tedrici olarak hareketlenmeye başlamıştır. 1975’ten sonra ise kabuğundan tamamiyle çıkmıştır. Bunun nedeni bu süreç boyunca Filistin’e bir “görünmez el”in girmesidir. İsrail Devleti, kendisine karşı yapılan İslamcı, milliyetçi ve solcuları içeren ittifakı dağıtmak amacıyla bir “yeşil” stratejiyi uygulamaya koymuştur (Yalçın, 2010). Bu bağlamda ilk hamlesi, Filistin halkını Müslüman, Hıristiyan ve Dürzi şeklinde parçalamak üzerine olmuştur. İsrail Radyosu’ndaki Arapça programda her sabah dinî yayınlar, Arapça çıkan İsrail gazetelerinde ise İslam propagandası yaptırmıştır. İslam’a dair kitaplar bastırarak dağıttırıştır. İslami yayınların sayısında artış yaşanırken Arap ulusalcılığına ve sosyalistlere dair bütün yayınlar ise yasaklanmıştır.

1967-1987 yılları aralığında Filistin’deki cami ve mescit sayısı 400’den 750’ye çıkmıştır. Sadece Gazze’de ise bu sayı 200’den 600’e çıkmıştır. Gazze sahilindeki kum tepeleri üzerine rastgele inşa edilen camiler, mülteci gençlerle doldurulmaya başlanmış, Kudüs, El Halil ve Gazze’de İslam üniversiteleri açılmıştır.

Filistin’in “İslamleştirilmesi” çabalarından laik kesimin kalesi olarak bilinen Nablusdahi etkilenmiştir. 1990’lı yıllara ulaştığında Filistinlilerin %50’si, İslami esaslı bir devlet kurulması taraftarı idi. “Şekillendirilen” bu Müslümanlar, ulusalcı, demokrat, ilerici, sosyalist Filistinli direnişçilerle aralarına mesafe koymaya başlamıştır.

Bu olaylar yaşanırken İhvan ise 1980’lerin başlarında kabuğunu tamamiyle kırmıştır. Kabuğunu kırmasının ardından öncelikli hedefi FKÖ hakimiyetindeki sivil toplum kuruluşlarını kendi kontrolleri altına almak olmuştur. Hatta FKÖ karşıtı sert ifadeleri kimi zaman çatışmaları yaşanmasına neden olmuştur. Böylece Filistin hareketi ikiye bölünmüş, hatta birbirlerini öldürecek hale gelmişlerdir. Arap cephesinde bunlar olurken İsrail’in bu yaşananlardan uzak olduğunu düşünmek inandırıcı değildir. Mesela, Filistin’e giden-gelen paraları kontrol eden İsrail, İhvan’a yurtdışından gönderilen paralara bu tarihlerde herhangi bir müdahalede bulunmamıştır. İsrail bu stratejisinin “meyvesini” ise 1986’dan sonra

almaya başlamıştır. FKÖ'nün en kuvvetli grubu El Fetih'den ve İhvan'dan ayrılanlar Hamas'ı kurmuştur. FKÖ lideri Y. Arafat Hamas'ı Güney Afrika'nın beyaz yönetimiyle işbirliği yapan siyah İnkatha/Zulu kabilelerine benzetmiştir. El Fetih Gazze lideri Tefvik Ebu Hawse'ye göre ise, İsrail, Hamas ile gizli işbirliği yapmakta ve Hamas'ın büyümesini müsaade etmekte idi. El Arab Gazetesi ise, "Hamas örgütünün kurulmasına müsaade eden kişi İsrail Hükümeti'nin Gazze'deki asker valisiydi ve hedefi FKÖ'yü bölmektir." iddiasında bulunmuştur (11.01.1993).

Türkiye'de 12 Eylül ile başlayan "İslamileştirme" siyasetiyle Filistin'de yaşananlar birbirine benzemiyor mu? Bizce pek çok ortak özellikleri mevcuttur. Aynı "görünmez eller" aynı "yeşil kuşak projesi"yle her iki bölgede de birbirine benzeyen siyasal İslam hareketlerinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Günümüzde Türkiye'de sürekli Gazze'den bahsedenler ile Hamas arasındaki işbirliği şaşırtıcı değildir. Her ikisi de aynı sürecinin meyveleridirler, aynı ideolojik görüşe sahiptirler. Onlara göre problemler geniş ve tarihi İslami boyut dahil edilerek çözümlenir! Evet...

Türkiye'de ve Filistin'de siyasal İslamcılar, İsrail'in "yeşil kuşak projesiyle" oluşturulmuş ve geçmişte komünizme karşı kullanılmıştır. Bugün ise İsrail'in dış tehdit olarak gösterdiği "medeniyetler çatışması" tezini güçlendirmek için kullanılmaktadırlar (Yalçın, 2010).

24. Milli Gazetenin Filistin Sorununu Sunum Farklılıklarına İlişkin Bulgular

Söz konusu bulgulara bakıldığında bu çalışmanın ikinci hipotezinin de kabul edildiği görülmektedir. Gazetenin ideolojisi ve haberlerinin içerikleri arasındaki bağlantı test edildiğinde ikisi arasında anlamlı bir ilişki olduğuna belirlenmiştir. Yani gazetenin Filistin ile ilgili haberlerinde bulunan bakış açısı, gazetenin ideolojisi doğrultusunda genellikle İsrail'in ve politikalarının karşısında olduğuna dair hipotez doğrulanmıştır.

Milli gazetenin 12 Ocak 1973 ve 31 Aralık 1990 yılları aralığındaki ilk sayfadaki haber başlıkları ve içerikleri incelendiğinde, bu haberlerin belirli başlıklar altında toplandığı görülmektedir. Böylelikle gazetenin İsrail'in ve onun takip ettiği siyaset karşısında haberlerin aktarılışına dair bir yöntem takip ettiği nitel örneklerle açıklanmıştır.

Haberlere bakıldığında, gazetenin Filistin ile ilgili haber yaptığı ilk günden itibaren bütün haberlerde suçlu olarak İsrail ve taraftarları gösterilmiş, Filistin meselesinin başlangıcından itibaren İsrail ve Yahudileri net bir biçimde suçlu ilan ettiği görülmüştür (Ek 2). Haberlerde İsrail saldırıları bir terör olayı olarak kabul edilmiştir. Gazete bunu kanıtlamak adına kendince kabul edilebilir delillerde göstermiş ve böylece okuyucularını asıl suçlunun başkaları olduğuna, İsrail'in de büyük bir hata yaptığına inandırmaya çalışmıştır. Ayrıca Yahudi örgütleri suçlanarak bu örgütler odak noktası yapılmıştır.

İsrail ve diğer Yahudi örgütlerinin suçluluğuna okuyucularını inandırmak amacıyla gazetenin takip ettiği bir başka yöntem “bulunduğu söylenen tüm kanıtları yalanlamadır.” Yani, bu tarz haberlerde suçlularla alakalı delillerin yalan ya da yanlış olduğu belirtilerek İsrail Devleti ve medya organları yalancılıkla itham edilmişlerdir. Bunun yanı sıra bu deliller gazetenin kendidelilleriyle çürütülmek suretiyle bunların delil sayılamayacağı öne sürülmüştür. Başlıklarda İsrail çok fazla eleştirilmiş, Yahudilere karşı alaycı ama sert, hatta bazen aşağılama ve hakarete uzanan bir üslup kullanılmıştır. Haberlerin hepsinde, İsrail ve Batı basını ve devlet kurumları “yalancılık” ve “sahtekarlık” ile itham edilmiştir. “Yalan bombardımanı ile dünyayı aldatıyor”, “dünyada terör estiriyor”, “devlet eliyle terör”, “kanıtlar fos çıktı” şeklinde başlıklar İsrail için kullanılan ifadelerden bazılarıdır. Haberlere göre, asıl terörü İsrail'in yapmakta, buldukları deliller “sivil katliamı”na bir kılıf uydurmak için bulunmuş, bunlar geçersizliği ve alakasızlığı ortaya çıkan “sözde” delillerdir. Bu haberlerden birisinde hatta CNN'in “Yahudilerin elinde bulunan televizyon” şeklinde tanıtıldığı görülmüştür. Bu haberde, dini aidiyetin üzerinde durularak dini ayrımcılık yapılmıştır. Nitekim gazetenin çoğu haberinde görüldüğü üzere söz konusu olayın başından beri İsrail ve onu destekleyenlerin Müslümanlara karşı savaş başlatılmak amacıyla bir

bahane olarak nitelendirdiği ve konuya en başından din perspektifinden baktığı ifade edilmiştir.

Milli gazetenin suçlularla alakalı son grupta yer alan haberi ise “Yahudileri destekleyen kişilerin kuşkularına yer veren açıklamalarının haber yapılmasıdır.” Bu sayede gazete Yahudilerin suçsuzluğunun doğru olduğuna Amerika ve müttefiklerinin kendisinin de inanmadığının altını çizerek Filistin’in suçsuz olduğuna destek aramaktadır. Hatta bu destek de Amerika’nın bizzat kendisinden veya ittifak yaptığı devletlerin açıklamalarına dayandırılarak yapıldığı için daha kuvvetli bir delil niteliğinde olmuştur.

Gazetenin incelenen müddet boyunca genellikle haberleştirdiği ikinci konu “olaydan sonra İsrail’in tutumuna destek olma ya da olmama” ile alakalıdır. Milli Gazete, İsrail’i takip ettiği siyaset sebebiyle yoğun olarak eleştirmiştir. Aleni olarak İsrail’intutumunu onaylamamakta ve bu yaklaşımına taraftar bulabilmek için de İsrail’e destek olmayan ülkeler ve kişilerin beyanatlarını sütunlarına taşımıştır. Bu tarz haberlerimizi ülkelerin, dönemin muhalefet partisi mensuplarının, iliminsanı ve yazarların kabul etmemesi ve bazı yerlerde gerçekleştirilen protestoların haber yapılması olmak üzere dört grupta incelenmiştir. İlk sırada bazı ülkelerin İsrail’i desteklemeyen beyanatlarına yer verilmiştir. Bu ilk grubu beyanatlarıyla; Suudi Arabistan, İran, Mısır, Suriye, Ürdün, Libya, Lübnan, Japonya ve Çin gibi ülkeler oluşturmuştur. Bu haberlerde İsrail’in yanlış bir siyaset takip ettiği, bütün Müslümanları hedef haline getirdiği, aceleci davrandığı, Filistin’e yapılacak bir saldırıya destek verilmeyeceği, dolayısıyla İsrail ile aynı tarafta bulunulmadığı gibi hususlar üzerinde durulmuştur. Böylece Siyonist harekete karşı olduğu aleni bir biçimde vurgulanmıştır. Haber başlıkları da olumsuz ifadeler içermesi bakımından aynı açıklığa sahiptir. “İsrail Kaybetmeye Mahkum”, “Milletimiz katliama kayıtsız kalmadı”, “Yahudi Kongresi”, “Ebrehe’nin kepeci”, “Siyonist’in Salomon’u”, “İsrail güçten anlar”, “Rezaletin fotoğrafı”, “İblis”, “Arz-ı Mev’ud Kuşatması”, “Siyonisterör”, “Neredesin Selahattin!”, “Haçlı Sofrası”, “Tartışmasız Katil İsrail”, “Planlarını başlarına yık Allah’ım”, “Hamuru bozuklar”, “Yinon Planı”, “Kahrolsun İsrail”, “Siyoniste kalkan olmayın”, “Büyük yüzüstü”, “Razı değiliz”, “Şeytanın

Askerleri”, “Kudüs İslam’ındır”, “Gazze bombası Yağdırdılar”, “Katiller Masaya Oturulmaz”, “Şimdi sen düşün zalim İsrail”, “Utanmaz yalancı terörist”, “İsrail’e lanet”, “İşgalci haydut”, “Şaron Dünyayı yakacak”, “Büyük İsrail Projesi”, “Siyonizme hizmet etmeyin”, “Mescid-i Aksa Kan Ağlıyor”, “Ey İnsanlık Neredesin”, “Adım adım yok etme planı” vb. başlıklarda karşı çıkma, eleştirme, tasvip etmeme veya destek olmama gibi yaklaşımlar görülmüştür.

“Dönemin muhalefet partilerinden yapılan açıklamalar”da İsrail’e karşı duruşun altının çizildiği haberler arasında yer almıştır. Bunun yanı sıra, ulusal ve uluslararası kuruluşların (BM, Arap Birliği gibi) Filistin lehine olan açıklama ve kararlarına yer verilmiştir. Haberlerde İsrail’in tutumuna karşı yoğun bir eleştiri söz konusudur. Seçme ve sunma mekanizmaları burada da çalıştırılmış, haberlerde muhalif fikirlerin sık sık yer bulması, gazetenin tutumunun desteklenmesi bakımından fonksiyonel olmuştur.

“Bir takım bilim adamı ve yazarın fikirleri”de haberleştirilmiştir. Siyonizm (Yesevizade), İsrail’in Kuruluşu ve Filistin Davası (Tufan Çorumlu), Yahudiler’i Suçlayan Deliller (Emin El Hüseyin), Dış Politika Yazıları, Dış Basından Seçmeler, Kim Kimi Tehdit Ediyor, Siyonistlerin Yeni Taktiği, Kalp Gözüyle (Mehmet Fahri), Arap Zirve Konferansı’na Doğru (H. Haseneym Heykel) gibi. Bu yazılar saldırıların İslam alemine karşı hazırlanan bir senaryo olduğuna dair görüşleri barındırmaktadır. Burada hadise gene Müslüman-Yahudi-Hıristiyan farklılığına getirilmiş, Müslümanların ortadan kaldırılması için hadiseden bir bahane olarak yararlanıldığına doğrudan olmayan bir yolla dikkat çekilmiş, böylelikle İsrail’in desteklenmemesi gerektiği ifade edilmiştir. Burada da vurgu İsrail’in eski uluslararası politikalarına yapılmış, bazı kişilerin açıklamalarıyla görüşlerini desteklemişlerdir. Bunlara göre, İsrail önceden beri “terör”e başvurmuştur. Bu yüzden bu tarz bir tutum uygun görülemez.

İsrail’e destek olmamaya dair son grupta yer alan haberler ise “dünyada yapılan İsrail karşıtı protesto gösterilerine ilişkindir.” İsrail’i protesto eden eylemler, barış ve adalet amacıyla gerçekleştirilen yürüyüşlerden bahsedilmiştir. Başlıklarda gene İsrail adına negatif anlam ve mesajlar yer almıştır. Bunun yanı sıra suçlama,

tehdit ve şiddet unsurlarıyla karşılaşmıştır. Öfke, lanetleme ve ölüm, “cevabını veririz”, “terörist İsrail”, “dünya ayakta” gibi ifadelerde tezahür etmiştir. Haberlerin içeriklerinde ise ilk olarak, “Kahrolsun İsrail”, “Terörist Şaron’u durdurun”, “İsrail saldırırsa cevabını veririz”, “İsrail’e ölüm” gibi ifadeler üzerinde durulmuştur. İfadelerde İsrail’e karşı olumsuz mesajlar gayet nettir. Ayrıca İsrail bir yandan “kör bir kin” gütmekle, “saldırganlıkla ve “terörist”likle açıkça suçlanmış, diğer yandan Filistin yüceltilmiştir.

Görüldüğü gibi gazete, İsrail’in olaylardan sonra uyguladığı politikaların desteklenmesi konusunda karşı tavırlar almıştır. İsrail’in karşısında duran, yaptıklarını desteklemeyen kişilerin ve devletlerin mesajlarını haberleştirmiş, İsrail’e karşı yapılan protestoları sık sık duyurmuştur. Gazetenin başlıklarında ve içeriklerinde zuhur eden unsurun kendi ideolojisine uygun olduğu, düşüncelerine uygun haberleri seçerek hazırladığı ve sunduğu “destek/destek olmama” konulu haberlerinde de zuhur etmiştir.

Gazetenin sık sık haberleştirdiği üçüncü husus “Türk hükümetlerinin İsrail’e verdiği askeri destek”e dairdir. İsrail’in Filistin’e karşı yaptığı operasyona Türkiye’nin fiili olarak destek vermek için kararlar alarak uygulaması şiddetle eleştirilmiştir. Bu kapsamda ilk önce Türkiye’nin “oyuna getirildiği” vurgulanmıştır. “Oyuna gelme Ankara, amaçları Müslüman’ı Müslüman’a kırdırmak” başlığını taşıyan haberde hükümetin İsrail taraftarı bir tutum takınması şiddetle eleştirilmiştir. Özellikle gazete bunu, “ders almamak”, “kazık yemek”, “İsrail’den çok İsrailcilik”, “İsrail dayatması”, “İsrail’e karşı teslimiyetçi bir tavır” ve “İslam’a ve Müslümanlara karşı yapılan saldırılara duyarsız kalmak” şeklinde yorumlamış, Türkiye ve İsrail’i eleştirilmiştir. Yine İsrail’in Türkiye’yi kendi çıkarları doğrultusunda kullandığı uyarısı yapılmış, “İslam’a saldırı”, “Müslüman’ı Müslüman’a kırdırma” gibi söylemlerle din ayrımcılığı yapılmış, “Haçlı Seferi”ni İsrail’in yapmayacağı, Müslümanlara yaptıracağı belirtilerek mesele bir din savaşı şeklinde sunulmuştur.

Öne sürülen Türkiye’nin desteği ayrıca Filistinlilere “ihamet” şeklinde yorumlanmıştır. Ayrıca söz konusu destek, “Kurtuluş Savaşı ruhuna ihamet”

“Tarihe ihanet” başlıkları atılarak yansıtılmış, Türkiye bu tutumuyla Filistinlileri hayal kırıklığına uğratmakla, geçmişi unutmakla ve “Filistin’i satmakla” suçlanmıştır.

Dördüncü tür haberlerde ise gazetenin, “yanında oldukları tarafın diğer tarafa gözdağı vermesini içeren vurgular yapmaları” bahis konusudur. Tehditvari haberlere gazetede rastlanmıştır. Gazetenin bunu FKÖ liderlerinin, Arap liderlerin ve diğer ülke liderlerinin birtakım açıklamalarına yer vererek, *Filistin’in İsrail’e gözdağı vermesi* biçiminde yaptığı görülmektedir. “Araplar İsrail’i BM’den çıkaracak tasarımı hazırladı”, “İsrail’e karşı Arapların müşterek hareketi istendi”, “Müstakil Filistin kurulacak”, “Araplar İsrail’e seslendi”, “Bu hareketiniz cezasız kalmaz” gibi başlıklarda haberlerin sert kısımları öne çıkarılarak dikkat çekilmeye istenmiş ve vurgu arttırılmıştır. “İsrail saldırırsa bedelini öder”, “ Hamas: Vururuz”, “İsrail halkı artık rahat olamayacak”, “Büyük kafiri yeneceğiz”, “Kimse Hamas’la baş edemez” türündeki başlıklar ve içerikleriyle, Hamas’ın herhangi bir saldırıda bütün bedelleri ödemeye ve bütün İsrail saldırılarına hazır olduğu, öçalmak amacıyla her şeyin yapılacağı, İsrail’e yardım eden herkesi cezalandıracağı, karşılık verebilecek ve hatta İsrail’i yenebilecek denli güçlü olduğu, İsrail’in asla amacına ulaşamayacağı ifade edilmiştir. Söz konusu haberlerde esas terörü İsrail’in gerçekleştirdiğine, Müslümanların katliama maruz kaldığına ve bunun bir din savaşı olduğuna dikkat çekilmiştir. Bu haberlerde gazetenin Hamas’tan yana tavır aldığı açıkça görülmektedir.

Beşinci grupta yer alan haberler ise, “gazetenin destekledikleri tarafın operasyondaki başarılarını ilettikleri haberler”dir. Doğal olarak bu haberler, Hamas’ın İsrail karşısında kazandığı başarılarla dairdir. “2 İsrail uçağı düşürüldü”, “Tabutla dönüş başladı”, “İsrail’e 40 tabut”, “ Hamas: 95 İsrail askerini öldürdük”, “4 İsrail uçağı düştü” gibi başarı ve üstünlük unsuru barındıran haberler birçok İsrail askerinin Hamas kuvvetleri tarafından öldürüldüğü veya esir alındığı, İsrail uçaklarının ve helikopterlerinin düşürüldüğü, kaybedilen çoğu şehrin geri alındığı ve İsrail’in bu haberlere sansür koymak suretiyle, başarısızlıklarını ve yediği “ağır darbeyi” gizlediği belirtilmiştir. Aynı zamanda“ apar topar geri çekilmek

zorunda kaldı” şeklinde ibarelerle de İsrail’in alaycı bir tavırla küçümsendiği buna karşın Filistin askerlerinin kuvvetlerinin yücelttiği görülmüştür.

Gazetenin İsrail düşmanlığı haberlerinde ülkeyi sivilleri vurmakla suçlamasından anlaşılmaktadır. “Sivilleri vurdular”, “Toni-coni sivilleri katletti”, “İsrail’den sivil katliamı”, “Sadece bir köyde 200 şehid”, “Kundaktaki bebekleri ve hayvanları bile öldürüyorlar”, “İsrail yine sivilleri vurdu”, “Çocuk katliamı”, “İsrail vahşetinin Lübnan blançosu: 8000 ölü var, Yahudi-Hristiyan ortak vahşeti dün de devam etti” (11 Haziran), “Suçlu İsrail komutasıdır” (26 Şubat), “Batı Şeria halkına huzur yok” (31 Mart), “Yahudi-İsrail işi gittikçe azıtıyor!” (18 Nisan) “Yahudiler Filistin halkını imha ediyor” (1 Mayıs), “Sivil halkın katliamı alçakça sürdürüldü” (21 Haziran) başlıklı haberlerde İsrail operasyonda sivilleri öldürme, ahlaki ve hukuki sınır tanımamazlıkla itham edilmiş, hadise; katletmek, vahşet, hayasız saldırı, cinayet, terör, hayvanlaşmak” şeklinde şiddet ve aşağılayıcı ifadeler kullanılarak isimlendirilmiştir. Ayrıca “İsrail namazda vurdu” (10 Ekim), “İsrail yine cami vurdu” (24 Ekim), “İsrail yine namazda bombaladı” (6 Kasım) şeklindeki başlıklarda dini duyguların sömürülmesi öne çıkarılarak, İsrail’in imana olan saygı tanımazlığı ve terörle savaştığının da “tam bir palavra” olduğu savunulmuştur. Son olarak İsrail epk çok haberde de hastaneleri (17 Ekim, 23 Ekim), Kızılay’ı (11 Kasım) ve Kızıllaç binalarını (18 Ekim, 27 Ekim) vurmakla itham edilmiştir. Bu tür haberlerde de gazetenin bu kez de vicdani duygu sömürüsü yaptığı tespit edilmiştir (<http://acikarsiv.ankara.edu.tr>, Erişim Tarihi: 11.08.2017). İsrail’i sivilleri vurmakla suçlayan ve bunu kimi zaman hakaret içeren argo ifadelerle, küçük düşürücü, aşağılayıcı yollar kullanılarak, kimi zaman şiddet içeren unsurlara başvurarak, kimi zaman da dini ve vicdani duygu sömürüsünü kullanarak yapan gazetenin bu tarz haberlerinde de İsrail için eleştirel bir tavır benimsendiği ve bu şekilde karşıtlığı vurguladığı görülmüştür.

Araştırmanın haber başlığı ile alakalı elde edilen sonuçları, İnal’ın (1996: 102, 114) “Bir haberin manşetinin, sürmanşetinin, başlığının, altbaşlığının seçimi ve takdim biçimi, olaya konu olan durum veya kişiye verilen değer hakkında çok şey söylemektedir. Bu bakımdan hiçbir haber içeriği tarafsız ve yönsüz değildir. Her yayın kuruluşunun kendine ait bir sesleniş biçimi vardır.” biçimindeki teorisini

desteklemektedir. Ayrıca, O'Brien'in (1997) belirttiği gibi, başlığı da dahil olmak üzere haberin her ögesinin, bir tarafı savunma, doğal olarak propaganda yapma ve okuyucularına görüşlerini aktarma eğilimini ortaya koyan bir delil olarak kabul edilebileceği ve yine haberin her ögesinin iletişimcinin ideolojik ve kategorize etme kalıplarına dayandığı (İnal 1996: 204) tespit edilmiştir. Başlıklar, esas mevzuu tespit eden, okuyucuya ilk etapta içerikle alakalı genel bir perspektif sağlayan, haberin en mühim ögesidir. Fakat Milli gazetede yer alan başlıklar haberin özetinin bir iki sözcükle çıkarılması veya hızlı bilgi verme metotlarından birisi kullanılmaktan ziyade, editörün haberi düşüncelerini yansıtacak şekilde yorumlaması biçiminde kullanılmıştır. Gazetenin başlıklarında; duygu sömürüsü, yüceltme, aşağılama ve övgü, küçük düşürme ve dostluk ifadesi gibibirçok birbirine zıt yöntem kullanılmış, bu biçimde destek olunanya da onay verilen taraf aleni olarakgösterilmek suretiyle okuyucunun yönlendirilmesi sağlanmıştır. Bu yüzden çalışmamızda başlık ile alakalı bu tarz bir bölümün meydana getirilerek ayrıntılı bir şekilde ele alınması, haberin en mühim ögesi olan başlığın, Milli gazetenin ideolojisindeki, propaganda yönelimlerindeki ve okuyucularına sesini duyurma şeklindeki fonksiyonunu değerlendirebilmek, başlık ile ideoloji arasındaki bağlantıyı ve bu bağlamda gazetenin başlık hazırlamadaki farklılıklarına dikkat çekebilmek bakımlarından fonksiyoneldir.

Bu araştırmanın ikinci hipotezi de haber içeriği ile ideoloji arasında anlamlı bir ilişkiyi öngörmüştür. Çalışmanın başında haber, materyal hakkındaki anlamın farklı şekillerde seçilmesi ve inşa edilmesi süreci biçiminde tanımlanmış (Burton, 1995: 161), haber yapılan konuların seçeneklerin içinden seçilmesi gerekliliği, verilen kararların da nihayetinde ideolojik olduğu (Hall, 1998: 88; Hackett, 1997: 33) ve kısaca tarihsel süreçteki hiçbir devirde medyadaki hiçbir konu ile alakalı görüşlerin aynı olmadığı ifade edilmiştir (Chomsky, 2002a: 15). Erdoğan (1997: 248-282), bir iletişimcinin mesaj için henüz ilk kararı verir vermez tarafsızlığını kaybettiğini, "hangi iletiler seçilecek ve hangi önem ve sıraya göre sunulacak" suallerinin karara varmayı gerektirdiğini ve karara varmanın da taraf tutmak anlamına geldiğini söylemiştir. Bu doğrultuda, Milli gazetenin haberleri farklı bakış açısıyla ve anlamlandırmalarla sunduğu veya seçtiği, birbirinden değişik haberleri sunum ve şekillendirme tarzıyla hadisenin farklı taraflarını aleni olarak

destekleyici bir tavır sergilediği görülmüştür. Gazetenin haber hazırlama aşamasında verdiği bütün bu yanlı kararların temeli desavunduğu ideolojiyle alakalıdır. Bu tarz bulgular kitle iletişiminin mesajının bir tane olmadığı, bir mesajın basit iletilerleşimi olmadığı, farklı basın kuruluşlarının aynı hadiseyi farklı şekillerde ve ifade biçimleriyle anlam yüklediği tarzındaki eleştirel teorinin kültürel çalışmalar dalının esas faraziyelerini desteklemektedir. Milli gazete hadiseleri ideolojisine uygun şekle sokmasının ardından ekseriyetle karşıt tavırlar takınarak çıkartmıştır. Bu bağlamda Hall'un: "Tekil bir egemen ideoloji ya da boyun eğen ideoloji yoktur, ancak karmaşık bir karşılıklı ilişki içinde sürekli olarak içerilen komplike ideolojik söylem ve biçimlerin anlamsal bir örüntüsü vardır." sözleri bu araştırmada geçerli ve anlamlı bir hale gelmektedir (akt. Dursun, 2001: 37). Sonuçta basın, toplumdaki grupların menfaatlerinin meşru hale getirilmesi ve desteklenmesi sürecindeki söylemsel bir mücadele alanıdır (Gitlin, akt. Hackett, 1997:50) ve bu çalışmada da gazetelerin siyasal ve toplumsal meselelerde spesifik bir görüşe destek verdiği görülmüştür (Burton, 1995).

Milli gazetenin, Filistin meselesiyle alakalı haberleri yayınlarken konuyla alakası olan kişilerin, uzmanların, ileri gelen devlet ve siyaset adamlarının, önderlerin, bürokratların, ilim insanlarının veya onlara bağlı ya da onlardan bağımsız kurum, kuruluş ya da organizasyonların düşüncelerine mütemadiyen yer verdiği gözlemlenmiştir. Milli gazetenin ilk sayfa haberlerine göre, görüşlerine yer verdiği kişilerin/kurumların düşüncelerinin genellikle Amerika'ya ve İsrail'e karşı olduğu görülmüştür. Bu mesajlar ile gazetenin ideolojisi arasında uygunluk mevcuttur. Çünkü Amerika ile İsrail'e ve siyasetlerine muhalif düşünceleri olan kimselerin mesajlarını aktarmak katı bir İslamcılığı savunan gazete için ideolojiyi yayma, destek sağlama ve propaganda yapma bakımlarından faydalıdır. Bu düşüncelerde bilhassa İsrail'e yönelik eleştirme, suçlama, meydan okuma, itiraz etme, ikaz, kınama gibi unsurlar öne çıkmıştır. Buna göre Milli gazetenin haberlerinde yer verdiği mesajlar da üçe ayrılmıştır.

Haberler özenle ele alındığında ilk dikkat çeken, "diğer taraf"ın düşüncelerine sık sık yer verilmesidir. Çünkü daha önce de ifade edildiği gibi Filistin meselesinin

ortaya çıktığı günden başlayarak gazete İsrail'e muhalif bir tavır sergilemiş süreç boyunca da bu tutumundan vazgeçmemiştir. Hamas yöneticilerinin açıklamaları da genellikle aynı doğrultuda olmuştur. Buna göre İsrail'in Filistin'i suçlayabilecek herhangi bir delili yoktur, asıl suçu Müslümanlar nezdinde İsrailişlemektedir ve İsrail'in başlattığı savaşa karşı direniş sergilenecek ve karşılık verilecektir.

İkinci mesajlar, "Filistin ve Türkiye dışındaki ülke başkanlarının veya yetkililerinin ve uluslararası kurum, kuruluş veya örgütlerin yetkililerinin görüşleri"nden meydana gelmiştir. Ekseriyetle bu düşünceler Suriye, Mısır, Endonezya, İran, Pakistan ve Katar gibi İslam devletlerinin liderleri ve yetkililerinin mesajlarından oluşmuştur. Dolayısıyla görüşlerde Hamas yönetiminin desteklenmesi, "cihad" ilan edilerek İsrail'in herhangi bir askeri müdahalesine direnilmesi, ilan edilen suçlunun reddedilmesi gibi İsrail'e karşı olumsuz anlam ve iletitaşıyan öğeler dikkat çekmektedir.

"Çeşitli örgüt ve kurumlar adına veya bağımsız açıklamalar yapan kişilerin iletileri"nde de savaşın sona erdirilmesine dair ya da İsrail'in politikalarına karşı çıkan, suçlayıcı unsurlar vurgulanmıştır. Üçüncü mesajlar ise gazetenin, İsrail'in siyasetine muhalefet eden "Türk siyaset adamlarının, bilim adamlarının veya yetkili kişilerin görüşleri"nden meydana gelmiştir.

Özetle Milli gazetenin fikirlerini sütunlarına taşıdığı kişilerin/kurumların bulunduğu ortak nokta; sosyal yaşamlarındaki Müslüman kimlikleri, İslamcı bir ideolojiyi savunan bir partinin üyesi olması, İslamın kaideleri doğrultusunda göre yönetilen idare edilen bir devletin temsilcisi olmasıveya Amerika, İsrail ve bu iki ülkenin politikalarına hangi nedenle olursa olsunçok da sıcak olmayan hisler benimsenmesidir.

Gezetenin kişilerin/kurumların düşüncelerini yansıtmada farklı bir sunum şekli daha kullandığı dikkati çekmiştir. Şöyle ki, gazete İsrail'in tarafında olan şahısların beyanatlarına da sütunlarında yer vermiş fakat bu beyanatların formunu değiştirerek aktarmıştır, yani İsrail aleyhine kullanmıştır. Örneğin, "İsrail dilinin

altındaki baklayı çıkardı” denilerek eleştiri yöneltmiş, bunun Müslümanları “katletmek” amacıyla hazırlanmış “şeytanca plan” olduğu öne sürülmüştür.

Yukarıda örneklerle açıklandığı gibi gazete, haberin başlık ve içeriklerinde savunduğu fikre uyan kaynakların iletilerini seçmiş ve haber yapmıştır. Böylece bakış açısını kuvvetlendirmiş ve desteklemiştir. Yani haberin bu aşamasında dataraflı, denge ve adil olmayan bir yayın politikası uygulamıştır. Sonuç itibariyle çalışmanın başında, kaynağın ideolojisi ile gazetecinin haberi yapma ve okuyuculara iletmesi arasında anlamlı bir bağlantı bulunduğuna dair yürütülen tahminlerin doğruluğu nicel ve nitel bulgularla ispat edilmiştir. Bu bulgularda, haberde görüşlerinden bahsedilen kişilerin ve/veya kurumların mesajlarında ideolojik manâların saklı olduğu, bir haberin düzenleniş mekanizmaları göz önünde bulundurulduğunda bu mesajların rastlantı sonucu seçilmediği, bunun spesifik gayelere ulaşmayı amaçladığı biçimindeki teorik hipotezleri desteklemektedir.

Gazetenin haber üretimi kendisinin seçtiği spesifik kaynaklardan elde edilen bilgilere dayandırılmıştır. Bu yöntemasında “seçmeci kaynak kullanımı” olarak bilinen kavrama işaret etmektedir. Bu kavram, gazetelerin kendi görüşlerine uyan düşünce ve beyanatları haber yapmaları demektir. Bundan da yapısal yanlılık tezine ulaşılır. Bir basın kuruluşu tartışmalı bir meseleyi sütunlarına aktarırken onunla alakalı tarafların adilane bir şekilde temsiliyetini sağlamıyorsa tarafsız ve dengeli bir yol izlememektedir (İnal, 1996: 171; Erdoğan, 1997: 282). Yukarıda da Milli gazetenin haberlerini, düşüncelerine yer verdikleri çeşitli kişi ya da kurumların iletileriyle biçimlendirdiği fakat bunların çoğunluğunun içeriklerinin gazetenin Filistin meselesindeki görüşlerine uygun olduğu görülmüştür. Bu noktada varılabilecek temel sonuç; Milli gazetenin yansız ve dengeli sunum politikalarından uzak olduğudur.

SONUÇ

İslamcı basını temsilen ele aldığımız Milli gazetenin ilk sayfasındaki haberlerinin içerik analizi ile ele alınması ve bunun nicel ve nitel veriler bağlamında çözümlenmesinin amaç edinildiği çalışmada, “basın organı eğer farklı ideolojik yönelimlere sahipse, bu basın organının haber sunumunda da farklılık olacaktır” biçiminde söylenmiş temel varsayımdan hareket edilmiştir. Oluşturulan kuramsal çerçeveden hareketle hazırlanan söz konusu varsayımdan yola çıkılarak test edilmesi lazım olan üç hipotez sürülmüş ve bu hipotezler şöyle formüle edilmiştir:

Hipotez 1: Milli gazetenin haber sunumundaki farklılık ilk önce haberin başlığında zuhur eder.

Hipotez 2: Milli gazetenin haber sunumundaki farklılık ikinci olarak haberin içeriğinin şekillendirilmesiyle meydana gelir.

Hipotez 3: Milli gazetenin haber sunumundaki farklılık haberde düşünceleri aktarılan kişilerin/kurumların mesajlarının içeriğinde meydana gelir.

Bu hipotezlerin test edilebilmesi maksadıyla, Milli gazetenin başlıklarının, haber içeriklerinin ve haberlerde fikirlerine başvuru kişilerin/kurumların iletilerinin arasındaki ortak ilişki araştırılmıştır. Sonuçta üç hipotez için de, değişkenler arasında anlamlı ilişki bulunduğu ilişkin bulgular elde edilmiştir. Aynı zamanda çalışmada, gazetenin hadiseyi aktarıırken kullandığı başlıklardan, haberin içeriklerinden ve fikirlerine başvuru kişilerin/kurumların mesajlarından misaller verilmiş ve metinlerin içerikleri analiz edilmeye çalışılmıştır. Böylece gazetenin seçtiği haberleri sunum şeklinin, olaylara bakış açısının ve ileti yönünün farklı olduğu görülmüştür. Bulunan nicel veriler aracılığıyla ve nitel örneklerle Milli gazetenin Filistin meselesini sunması hususunda şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Gazetede ki haberlerin sunulmasındaki farklılık ilk önce Filistin olayı ile alakalı yapılan haberlerin başlıklarında tespit edilmiştir. Gazetenin haber başlıkları genellikle İsrail'in ve onun takip ettiği siyasetin karşısında olmuştur.
2. Gazetenin haberi çeriklerinin çoğunlukla İsrail'in ve politikalarının karşısında olduğu görülmüştür.
3. Milli gazetenin haber sunumundaki farklılık aynı zamanda fikirleri alınan kişilerin veya kurumların iletilerinde de tespit edilmiştir. Bu iletiler çoğu zaman İsrail'in ve politikalarının karşısında olmuştur.

Bu üç hipotezin doğrulanması ile ortaya çıkan sonuç, çalışmanın Filistin sorununu ve buna ilişkin olayları iletmede benimsediği ideolojileri nedeniyle haber sunumları arasında farklılık olduğu esas varsayımının kabul edildiğidir.

Bu çalışma ileiletinin, bir gayenin belirli bir şekilde paketlenmiş hali olduğu, kitle iletişiminin mesajının bir tane olmadığı gibi kitle iletişiminin ortaya koyduğu mesajın basit iletilerkümesi de olmadığı bir defa daha kanıtlanmıştır. Yansız ve değer yargıları bir kenara bırakılarak haber yapılmadığı, yanlılığın sebebinin ideolojide aranması gerektiği, ideolojik bir temsil alanının yaratıldığı, çıkarıldığı ve okuyucuya aktarıldığı anlaşılmıştır. Taraf tutan gazeteler hakikatleri değil onların yorumlanmış hallerini aktarmaktadır. Yani gazeteler halka ideolojilerini iletmektedirler. Öte yandan vaka aynı olmasına karşın mesajlar aynı anlamı taşımamaktadır. Bundan varılacak netice söz konusu gazetelerin ideolojik olduğu, toplumsal inşa ya hizmet ettiğidir. Bu inşa süreci seçme, sunma, vurgu, dışarıda bırakma, anlamlandırma aşamalarından oluşmuştur. Bu yanlı aktarım gazetenin yayın politikaları çerçevesinde şekillendirilmiş, bu yüzden farklı bakış açıları ile haber yapılmıştır.

Milli gazetenin, islamcı ideolojiyi temsilen, İsrail'den yana tutum belirleyen dönemin hükümeti ve hükümetin dış politikasına destek vermediği görülmüştür. Milli gazete de savunduğu görüş gereği yaptığı haberlerle veya konuyu iletişim şekliyle hükümetin bu tutumuna destek çıkmamıştır. Milli gazete İslam'a uygun

olmayan tüm oluşumlara şüpheyile yaklaşmakta hatta reddetmektedir. Filistin olayında da Amerika ve İsrail'in karşısında ve kendi ülkesinin siyasetini şiddetle eleştiren bir tutum takınmıştır. Bu, Amerika'nın daha önce bilhassa Müslüman ülkelere karşı takip ettiği politikaların bir neticesidir.

Benzer araştırmalara bakıldığında; bilhassa haberde ideolojinin tesiri konusunu inceleyen içerik analizi çalışmalarından elde edilen sonuçlarla, bu çalışmanın sonuçlarının birbiriyle tutarlılık arz ettiği görülmüştür. Tıpkı benzer çalışmalarla en çok alakadar olan Glasgow Üniversitesi Medya Grubu'nun yürüttüğü birçok çalışmada elde ettiği neticeler gibi bu çalışmada da, haberler ve toplumsal ideolojilerin birbiriyle tamamiyle bağlantılı olduğu düşüncesiyle hareket edilmiş ve bunu doğrulayacak bulgulara ulaşılmıştır. Buna karşın, Türkiye'de de yapılan çoğu ilmi araştırma sonuçlarında da görüldüğü üzere, belirli ideolojiye sahip yayın organının özellikleri dâhilinde kendine has şekillendirdiği ve anlamlandırdığı sunumlar yaptığına ilişkin veriler sağlanmıştır. Örneğin "Egemen basın"ın özelliklerini sergilemeyen basının, haberdeki olaya göre, bu olayı ideolojisine uygun şekle soktuktan sonraya yanında yakarışında konumlanarak aktardığı ya da olaylara herhangi bir ehemmiyet atfetmedikleri görülmüştür; tıpkı bu araştırmada "İslamcı basın" olarak tabir edilen Milli gazetesinin Yahudi terör olayını verişinde, İsrail karşıtı ve daha ziyade Müslümanları savunan bir tutum takınması gibi.

Bugünkü şartlarda Ortadoğu'da profesyonel, örgütlü ve etkilibir medya gücüne sahip olmadan herhangi bir savaş kazanılması mümkün değildir. Keza basının kuvveti olmadan herhangi bir biçimde ortak ve bilinçli bir Filistin kamuoyunu yaratmak da imkânsızdır. Medyanın gücü ile organize olarak vücut olacak Filistin halkının kurtuluş savaşımındagereken ikinci şey Arap ve Müslüman ülkelerinin desteğidir. İsrail, ABD ve Yahudi lobilerinin iktidarlar, ekonomik güçler, üniversiteler, kültür çevreleri ve basında kolaylıkla taraftar edindiği birçok Müslüman ülkesinde Filistin meselesini anlatmak ve bu davaya destek toplamak hiç de kolay değildir.

Dünya kamuoyu ise basın ve propagandanın tesiriyle işgale direnen Filistinlileri

“terörist”, İsrail’i ise bu “teröristlerin” saldırılarına uğrayan zavallı, barış yanlısı bir ülke olduğuna inanmaktadır. Arap ve Müslüman ülkelerin medyası ise Filistin halkının dramını anlatırken toprağının işgal altında olduğunu hatırlatmaktan bile aciz davranmaktadır. Yani, Arap ve Müslüman ülkelerin ve dolayısıyla medyanın içine düştüğü en büyük yanlış meselenin özünü görmemezlikten gelmesidir. Halbuki Arap ve Müslüman ülkelerinin medyasına düşen esas ve kesinlikle vazgeçilmemesi gereken görev her şartta Filistin’inin işgal altında olduğunu hatırlatmaktır. İkinci büyük yanlış ise Filistin Devleti’nden bahsederken yaşanmaktadır. Mesela, “Filistin Devlet Başkanı Mahmut Abbas” denilmektedir. Konu hakkında fikri olmayanlarda hakikaten ortada bir Filistin devletinin mevcut olduğu, Hamas’ın seçim kazanmak suretiyle hükümet kurduğu ve İsrail için büyük tehdit yarattığı algısı oluşmaktadır. Şüphesiz İsrail taraftarı medyada onlara bu konuda destek sağlamaktadır. Zaten İsrail’in bütün propagandası da bunun üzerinden yürütülmektedir. Halbuki ortada ne bir Filistin devleti ne de Filistin hükümeti vardır. Asıl var olan 1967’den beri işgal altında bulunan Filistin topraklarıdır ve bu topraklarda günlük işleri yürütmek üzere İsrail’in izin verdiği ölçüde hareket edebilen bir Filistin idaresinin varlığıdır.

Benzer biçimde başta Arap ve Müslüman devletler olmak üzere dünya ülkelerinin halklarına söylenmesi lazım olan ikinci esas gerçek İsrail halkını hemen hemen tamamının başka ülkelerden bu bölgeye göç eden Yahudilerin oluşturduğudur. Yani söz konusu savaş Siyonizme inanan ve bunun için yer geldiğinde Filistin’e göç ederek Filistin halkını öldüren Yahudilere karşıdır. İşte Filistin sorununun temeli de aslında budur. Antisemitizmi suçlamasından korkan Arap ve Müslüman devletlerin basını ve hükümetleri, partileri, kurumları ve aydınları bu hakikatiyüksek sesle dile getirmedikleri için bu davada bir adım yol alınamamaktadır. Halbuki İsrail “Ben bir Yahudi devletiyim”, “radikal Müslümanlar bu devleti ortadan kaldırmayı istiyor” iddiasını yayarak başta ABD olmak üzere Batı kamuoyununun desteğini sağlarken Arap ve Müslümanlar “Yahudi düşmanı” olarak yaftalanma endişesiyle gerçekleri dile getirmekten kaçınmaktadırlar. Daha açık bir ifadeyle önce Müslüman dünyasını, sonra da dünya kamuoyunu hedefleyen tek merkeze sahip bir Filistin medya gücü olmaksızın bu savaşın kazanılamayacağını farkında olan İslamcı basının

Türkiye'deki örneği olarak ele aldığımız Milli gazete sahip olduğu ideolojisinin etkisiyle tüm temel gerçekleri anlatmaktadır.

Önceden de belirtildiği üzere Filistin meselesi bugüne dek bilimsel açıdan detaylı bir biçimde incelenmemiş, fakat kendine has şartları, bağlamı, sebepleri ve neticeleriyle tarih, ekonomi, siyaset, psikoloji vb. birçok sahada önemli etkileri olan, bu yüzden deayrıntılı incelemelere degeceğine kanaat getirilen bir araştırma konusudur. Bu yüzden niceliksel veniteliksel incelemelerin yapılmasının gerekmektedir. Farklı yorumlama yolları, farklı yaklaşım ve bakış açılarıyla sistematik olarak yapılacak çalışmalar, daha fazla bulgu ve verinin bulunup açığa çıkarılmasına ve biriken bilgiye ilave edilmesine katkı sağlayacaktır.

Osmanlı'nın dağılma döneminde ortaya çıkan ve İslam'ı tam olarak tekrardan, hayatın her alanına hakim kılmak maksadıyla hareket eden İslamcılık ideolojisi, Osmanlı'nın çökmesine engel olmak, çatısı altında yaşayan Müslüman halkları bir arada tutmak için mücadele eden en mühim akımlardan birisi olmuştur. Halifenin yönetiminde bir arada ve uyum içerisinde yaşayan Müslüman halklar, Osmanlı'nın dağılmasıyla beraber büyük bir kaosa sürüklenmiştir. İslamcılar, Müslüman halkların bu kaostan kurtulabilmesi amacıyla tekrar İslamîleşmesi gerektiğine, İttihad-ı İslam etrafında tekrar birleşmesi gerektiğini savunmuş ve bu amaca ulaşmak için çalışmışlardır. Fakat Fransız İhtilali'nden sonra yaygınlaşan ve bütün dünyayı etkileyen milliyetçilik akımına yenik düşmüşlerdir.

Osmanlı Devleti'nin enkazından kurulan yeni Türkiye Cumhuriyeti, ulus devlet modelini ve laiklik ilkesini benimsemiştir. Milli Mücadele yıllarında İslamcılardan faydalanılmış, bilhassa İslamcılarının propaganda kanalları kullanılmıştır. Fakat İslamcılarının, Cumhuriyet dönemi ile beraber 1950'lere dek etkinliği azalmıştır.

Demokrat Parti iktidarının sağladığı kısmî hürriyetsonucunda İslamcılar da rahat bir nefes alabilme olanağına kavuşmuştur. Mısır, Pakistan, Tunus ve Bosna-Hersek merkezli yeni nesil İslamcı akımların da etkisi altında kalan Türkiye İslamcıları, 1969'dan sonradaha kuvvetli, kendine güvenen ve daha geniş

kesimleri içine alan bir şekilde siyasete atılmıştır. Necmettin Erbakan'ın bir grup arkadaşı ile beraber başlattığı hareketin ismi olan Milli Görüş, Türkiye'nin 45 yılına damga vuran bir hareket olmuştur. Dört partisi de mahkeme tarafından ya da askeri darbe sonucunda kapatılan bu hareket, 2000'li yıllarda kendi içinde bölündü ve bölünme sonucu ortaya çıkan bir grubun kurduğu Ak Parti, daha önce örneği olmayan bir biçimde üst üste dört defa tek başına iktidar olmuştur.

Politikada bunlar olurken, basında da ilkler, yenilikler, değişimler yaşanmıştır. Basın-yayın faaliyetlerinin ehemmiyetini kavrayan ilk İslamcılardan bugüne dek, İslamcılık akımına öncelik veren, geniş halk grupları arasında yaygınlaşmasına yol açan binlerce süreli yayın yayımlanmıştır. Her ne kadar pek çoğu kısa ömürlü olsa da, bazıları çok uzun süre çıkmalarıyla dikkat çekmiş, tıpkı bir okul görevi görmüştür. Bunlardan biri de şüphesiz Milli gazete olmuştur. Türkiye'de halâvarlığını devam ettiren en eski gazetelerinden Milli gazete, 45 yıllık yayın hayatı ile yalnızca İslamcı camianın değil, Türkiye'nin en mühim gazetelerinden birisi olmuştur.

Milli gazete, İslamcı basın tarihi içerisinde de ayrı bir yere sahiptir. Çünkü ondan sonra çıkmaya başlayan Yeni Akit, Yeni Şafak, Vahdet, Milat ve Diriliş Postası'nda yazarlık ve yöneticilik yapan pek çok kişi gazeteciliğe Milli gazetede başlamıştır.

Türkiye'nin son 45 yılına damga vurmuş, İslamcı basın üzerinden Filistin meselesinin ele alındığı bu çalışma, umarız ki bundan sonrakilere örnek teşkil eder.

KAYNAKÇA

Ağırakça A (1998) Kudüs'ün işgali üzerine İslam dünyasının oğünkü tavrı ile ilgili bir değerlendirme. *Haçlı Seferleri ve XI. Asırdan Günümeze Haçlı Ruhu Semineri*. İÜEF Tarih Araştırmaları Merkezi, İstanbul, 26-27 Mayıs.

Ağırakça A (1998) *İşgalden Önce Filistin Tarihinin Kavşak Noktaları*. doczz.biz.tr/doc./113073/tebligler-kitabi-uluslararası-filistin-sempozyumu (19.08.2017).

Ağırakça A (2003) *İslam Tarihi Boyunca Kudüs'ün İşgali*, Kudüs Dergisi, <http://www.haksozhaber.net/okul/> sitesi (05.01.2018).

Ağırakça A (2009) İşgalden önce Filistin tarihinin kavşak noktaları. *Uluslararası Yaşayan Filistin Sempozyumu*. İstanbul, 30-31 Mayıs.

Akbaş KM (2015) Milli Görüş hareketi'nin gazetesi Milli gazete bağlamında Türkiye'de İslamcı basın, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İletişim Anabilim Dalı, İletişim Bilimleri Bilim Dalı, Kocaeli.

Akgündüz A (2018). *II. Abdülhamid Han'ın Yahudiler'in Filistin'e Yerleşmesini Yasaklayan Bir İradesi*. www.osmanli.org.tr (04.01.2018).

Aksay H (1973) *Günün İçinden* (Fetih Yayınevi, İstanbul).

Aktaş C (2007) *Bir Hayat Tarzı Eleştirisi: İslamcılık* (Kapı Yayınları, İstanbul).

Aktaş C (2011) *Cemaatten Kamusal Alana İslamcı Kadınlar*, Haz: Tanıl Bora ve Murat Gültekingil (İletişim Yayınları, İstanbul).

Aktay Y, İslamcılık Ne Zaman Bitti, *Yeni Şafak*, s.18, İstanbul 28 Mart 2011.

Amedi F (2014). *İslamcılık Bir Öze Dönüş Hareketidir*.
www.ufkumuz.comhttp://www.ufkumuz.com/amedi-islamcılık-bir-oze-donus-
hareketidir-35730h.htm (20.10.2014).

Arabacı C (2017) *Mehmet Akif 'te İslam Birliği Düşüncesi*. http://www.canerarabaci. com
(20.08.2017).

Aras İ (2010) Filistin-İsrail arasındaki temel sorunlar ve uluslararası hukuk. Yüksek
Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Çanakkale.

Arıoğlu S (2008) İslamcı basının en çok satan gazetesi: Zaman örneği. Yüksek Lisans
Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Armaoğlu F (1989) *Filistin Meselesi ve Arap İsrail Savaşları 1948-1988*, (Türkiye İş
Bankası Kültür Yayınları, Ankara)

Aslan T (2011) Yahudilerin Filistin'e Göçü Üzerine Bazı Düşünceler, *Erdem 10* (59):
42.

Aydın Y (1993) Islahatçı Bir Alim: İbn Teymiyye. *Haksöz Dergisi* 26.

Best A, Hanhimöki JM, Maioro JA, Schulze KE (2012) *20. Yüzyılın Uluslararası
Tarihi*, çev. Taciser Ulaş Belge (Siyasal Kitabevi, Ankara).

Birleşmiş Milletler (1950) *General Progress Report And Supplementary Report Of The
United Nations Conciliation Commission For Palestine, Covering the period
from December 11, 1949 to October 23, 1950*, GA A/1367/Rev.1 23 October
1950. (04.01.2018).

Bora T (2003) *Türk Sağının Üç Hali: Milliyetçilik, Muhafazakârlık, İslamcılık* (Birikim
Yayınları, İstanbul).

Bora T (2014) Ruşen Çakır ile söyleşi: İslamcılık artık sistemin merkezinde. *Birikim* 303-304.

Burton G (1995) *Görünenden Fazlası*, çev. N. Dinç (Alan Yayınları, İstanbul).

Chomsky N (2002a) *11 Eylül*, çev. D. Körpe (Om Yayınevi, İstanbul).

Chomsky N (2002b) *11 Eylül ve Sonrası Dünya Nereye Gidiyor?*, çev. T. Doğan vd. (Aram Yayınları, İstanbul)

Curran J vd. (1989) İletişim Araçları Üzerine Çalışma: Kuramsal Yaklaşımlar, A.Ü.B.Y.Y.O *Yıllık*, çev. M. Özbek, 229-253.

Çağlayan S (2011) *Müslüman Kardeşler'den Yeni Osmanlılar'a İslamcılık* (İmge Kitabevi, İstanbul).

Çakır R (2002) *Ayet ve Slogan* (Metis Yayınları, İstanbul).

Çakır R (2011) *Milli Görüş Hareketi*, Haz: Tanıl Bora ve Murat Gültekingil. İslamcılık (İletişim Yayınları, İstanbul).

Çakır R (2013) *Milli Görüş Hareketi: Dün, Bugün, Yarın, Türkiye'de İslamcılık Düşüncesi ve Hareketi Sempozyum Tebliğleri*. Zeytinburnu Belediyesi, İstanbul, 17- 19 Mayıs.

Debus E (2010) *Türkiye Cumhuriyet'inde Fetva Müessesesi Çerçevesinde Milli Gazete'de Yayınlanan Fetvalar*. çev: A. Dirim (Libra Yayıncılık, İstanbul).

Demirkent I (1996) Haçlılar, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* 14.

Duruoğlu T (2003) Haber yapmada ideoloji etkeni: 11 Eylül terör olayı örneği üzerine bir inceleme, Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler

Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, Ankara.

Eagleton T (1996) *İdeoloji*, çev. M. Özcan (Ayrıntı Yayınları, İstanbul).

Edgar A (1988) Nesnellik, Yanlılık ve Hakikat, *Medya ve Gazetecilikte Etik Sorunları*, Der. A.Belsey, R. Chadwick (Ayrıntı Yayınları, İstanbul)151-160.

Encabo MN (1997) Gazetecilik Etiği ve Demokrasi, *Medya Kültür Siyaset*, S. İrvan (drf.), Ankara: Ark Yayınları 291-300.

Erdoğan İ (1997) *İletişim Egemenlik Mücadeleye Giriş* (İmge Kitabevi, Ankara).

Erdoğan İ (1998) *Araştırma Dizaynı ve İstatistik Yöntemleri* (Emel Yayınları, Ankara).

Erdoğan İ ve Alemdar K (1998) *İletişim Kuram ve Araştırmaları* (My Yayınları, Ankara).

Erdoğan İ ve Alemdar K (2002) *Öteki Kuram* (Erk Yayınları, Ankara).

Fahredden M, Çalışkan K (2000) Yeni intifada ve Filistin sorununun kısa tarihi, *Birikim Dergisi* 140.

Fildiş AT (2012) Birleşmiş Milletler'in taksim kararı ve İsrail devleti'nin yaratılışı. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 14(1):337-348.

Glasgow University Media Group (1995), *News Content Language and Visual*, Routledge, London.

Hackett RA (1997) Bir Paradigmanın Önemini Yitirışı Haber Medyası Çalışmalarında Yanlılık ve Nesnellik, A.Ü.İLEF *Yıllık*, 1997/1998, 31-69.

Hall S (1981) *The Structured Communication of Events*, U.P., Oxford.

Hall S (1997) “*İdeoloji ve İletişim Kuramı*”, Medya Kültür Siyaset, S. İrvan (drl.), Ankara: Ark Yayınları, 79-97.

Hall S (1999a) *İdeolojinin Yeniden Keşfi: Medya Çalışmalarında Baskı Altında Tutulmanın Geri Dönüşü*, Medya İktidar İdeoloji, M. Küçük (drl.), Ankara: ArkYayınları 77-126.

Hall S (1999b) *Kültür, Medya ve İdeolojik Etki*, Medya İktidar İdeoloji, M. Küçük (drl.) Ankara: Ark Yayınları, 199-244.

İnal A (1996) *Haberi Okumak* (Temuçin Yayınları, İstanbul).

İrvan S (1997) *Medya Kültür Siyaset* (Ark Yayınları, Ankara).

Kara İ (2014) *Türkiye’de İslamcılık Düşüncesi* (Dergah Yayınları, İstanbul).

Karaman H, İsme Değil Maksada Bakalım. *Yeni Şafak*, s.2, İstanbul 16.08.2012.

Karaman H, Kalemlerimiz 18 yıla şahit. *Yeni Şafak*, s.2, İstanbul 27.01.2013.

Karaman ML (2001) Siyonizm, Türkiye Diyanet Vakfı *İslam Ansiklopedisi*, 37: 331.

Karaman ML (2003) *Kudüs Dergisi*, Ortadoğu’da Barış İmkansız Hale Geliyor, <http://www.haksozhaber.net/okul/> sitesi (05.01.2018).

Karaman ML (2009) Filistin’den Filistin Sorunu’na: Yahudi Göçü ve Siyonist Hareketin Rolü, *Uluslar arası Yaşayan Filistin Sempozyumu Tebliğler Kitabı*, İstanbul, 30-31 Mayıs.

Karaman ML (1998) Kudüs’ün İşgali Üzerine İslam Dünyasının O Günkü Tavrı ile İlgili Bir Değerlendirme, *Haçlı Seferleri ve XI. Asırdan Günümüze Haçlı Ruhu Semineri*, İÜEF Tarih Araştırmaları Merkezi, İstanbul 26-27 Mayıs. <http://www.haksozhaber.net/okul/> sitesi (19.08.2017).

Kemiksiz N (2017) Filistin Sorunu. *Anka Enstitüsü Stratejik Araştırmalar Merkezi Yayını*, Ankara.

Kurtoğlu Z (2011) *Türkiye’de İslamcılık Düşüncesi ve Siyaset*, Haz: Tanıl Bora ve Murat Gültekingil. İslamcılık (İletişim Yayınları, İstanbul).

Lekesiz Ö, Üç Vakte Kadar İslamcılık. *Yeni Şafak Gazetesi*, s.14, İstanbul 28.07.2012.

Lekesiz Ö *İslami Türk Edebiyatı’nın Değişen Yüzü*, Haz: Tanıl Bora ve Murat Gültekingil. İslamcılık (İletişim Yayınları, İstanbul).

McCarthy J (1990) *The Population of Palestine* (Columbia University Press, New York).

McDannald AH (1945) *The Encyclopedia Americana in Thirty Volumes 1945 Edition*, New York, Chicago, Americana Corp. (WorldCat).

Mert N (2011) *Türkiye İslamcılığına Tarihsel Bir Bakış*, Haz: Tanıl Bora ve Murat Gültekingil. İslamcılık (İletişim Yayınları, İstanbul).

O’Brien CC (1997) *Özgürlük ve Terör, Medya, Devlet ve Ulus*, Der. Schlesinger (Ark Yayınları, Ankara)

Oral Ö (2011) *Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır*, Haz: Tanıl Bora ve Murat Gültekingil. İslamcılık (İletişim Yayınları, İstanbul).

Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (2010) *Türkiye-İsrail İlişkilerinin Evrim Süreci* (Orsam Yayınları, Ankara).

Özcan A İslamcılık. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. (TDV Yayınları, Ankara).

Pappe I (2007) *Modern Filistin Tarihi*, çev: Nuri Plümer (Phoenix Yayınları, Ankara).

Pehlivan Y, Arap-İsrail savaşlarının Türk kamuoyuna yansımaları (1948–1967). Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, İzmir.

Roy O (1995) *Siyasal İslamın İflası*, Çev. C. Akalın (Metis Yayınları, İstanbul). Roy O (2005) *Siyasal İslam'ın İflası*. (Metis Yayınları, İstanbul).

Roy O, *İslamcı Hareketlerin Sıradanlaşması*, Haz: Tanıl Bora ve Murat Gültekingil. İslamcılık (İletişim Yayınları, İstanbul).

Said E (1985) *Filistin Sorunu* (Nadir Kitabevi, İstanbul).

Şahin M (2010) Bitmeyen senfoni: Ortadoğu barış süreci, *Ortadoğu Analiz 2*: 22.

Tantik A (2009) İslamcılığa dair. *Özgün Düşünce Dergisi*, 1.

Tokgöz O (2000) *Temel Gazetecilik* (İmge Yayınları, Ankara).

Tür Ö (2007) Türkiye ve Filistin 1908-1948: milliyetçilik, ulusal çıkar ve batılılaşma, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi* 62(1): 223-251.

Türkiye Diyanet Vakfı (2001) *İslam Ansiklopedisi* (Türkiye Diyanet Vakfı Yayını, İstanbul).

Türkmen H (1991) İslami uyanıştan İslami harekete. *Dünya ve İslam Dergisi* 5.

Türkmen H (2008) *Türkiye'de İslamcılığın Kökleri* (Ekin Yayınları, İstanbul).

Türkmen H (2011) *Hareket Dergisi (1939-1982)*, Haz: Tanıl Bora ve Murat Gültekingil. İslamcılık (İletişim Yayınları, İstanbul).

Türkmen H (2014) *Türkiye’de İslamcılık ve Özeleştir* (Ekin Yayınları, İstanbul).

Van Dijk TA (1999) *Söylemin Yapıları ve İktidarın Yapıları*, Medya İktidar İdeoloji, çev. M. Küçük (Ark Yayınları, Ankara).

Yalçın S (2010) Siyasi İslamcılar İçin Gazze Neden Önemli, <http://www.hurriyet.com.tr/siyasi-islamcilar-icin-gazze-neden-onemli-15079630> (04.01.2018).

YenikayaS (2010) *Milli Mücadelenin Manevi Dergisi: Sebilürreşad*.
www.dunyabulteni.com.<http://www.dunyabulteni.net/haber/137313/millimucade-lenin-manevi-dergisi-sebilurresad> (15.10.2014).

Yorgancılar S (2012) *Cumhuriyet İslamcılığının Seyri* (Otorite Yayınları, Ankara).
Yorgancılar S (2012) *Milli Görüş: 1960-1980* (Pınar Yayınları, İstanbul).

Özel Görüşmeler

Abdurrahman Dilipak, 1949 doğumlu, Yüksekokul mezunu, 2017.

Mustafa Kurdaş, 1971 doğumlu, Lisans mezunu, 2017.

İnternet Kaynakları

<https://www.antoloji.com>, Erişim Tarihi: 11.08.2017

<http://www.milligazete.com.tr/kunye>, Erişim Tarihi: 19.08.2017.

<https://tr.scribd.com>, Erişim Tarihi: 15.01.2017

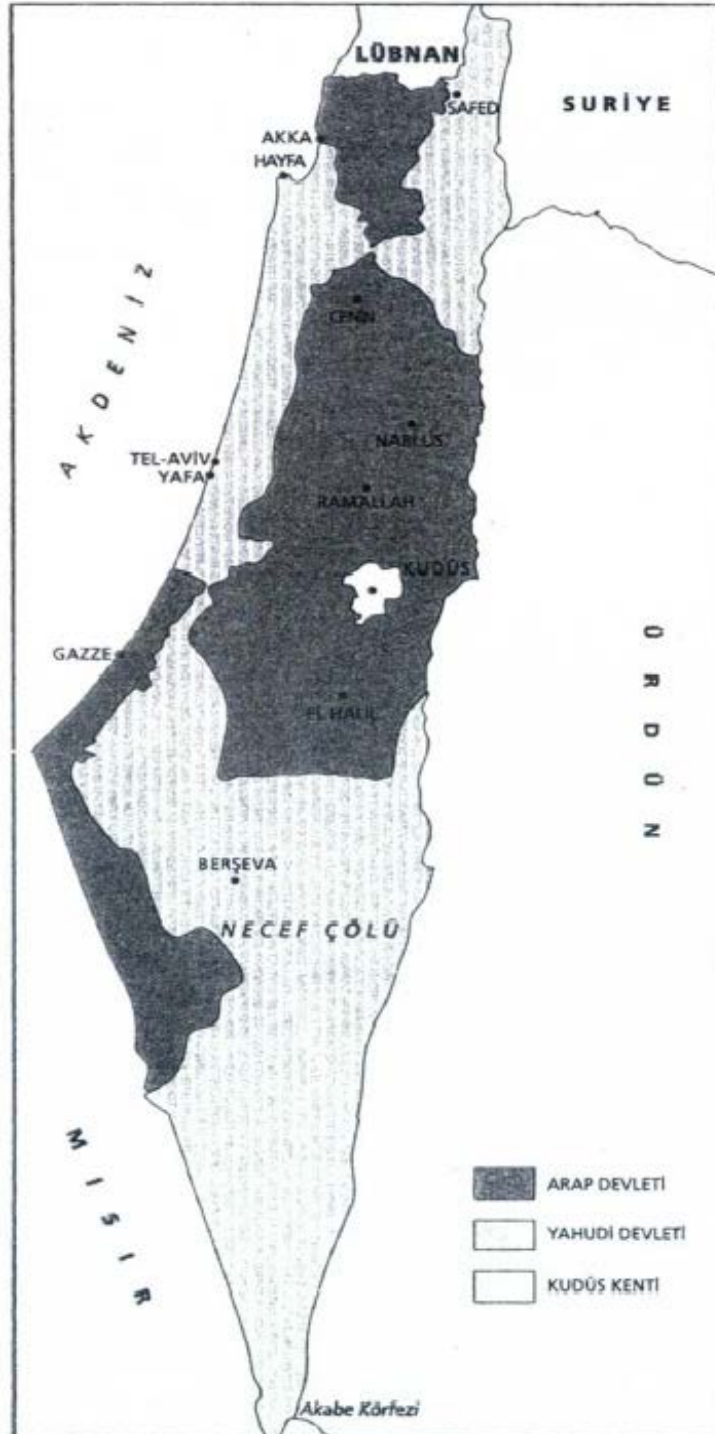
<http://www.vesiletunnecat.com>, Erişim Tarihi: 23.04.2017

www.islamkultur.com, Erişim Tarihi: 15.01.2017

EKLER

EK 1

Filistin'in Taksimi (1947)

Milli Gazete

Yeni Sayı 133 - Halk Geliri Bütçesi Olmuş

METİN K. CAĞLAYAN
MILLİ GAZETE
Yeni Sayı 133 - Halk Geliri Bütçesi Olmuş

Bu mektubu tarihi emanet olarak sizlere bırakıyorum

Abdülhamid Han'ın Tarihi Mektubu

Abdülhamid Han'ın Tarihi Mektubu

Beyrut savaş alanına döndü..

Yeni sayı, Beyrut savaş alanına döndü. Mektubun içeriği, Abdülhamid Han'ın o dönemdeki düşüncelerini ve emirlerini yansıtmaktadır. Mektubun baş kısmında, 'Bu mektubu tarihi emanet olarak sizlere bırakıyorum' ifadesi yer almaktadır.

Filipinlerdeki müslümanlar için af çıkarılıyor

MARTELA - Filipinler'deki Müslümanlar için af çıkarılıyor. Filipinler'deki Müslümanlar için af çıkarılıyor. Filipinler'deki Müslümanlar için af çıkarılıyor.

Izmirli esnafa göre, fiyat istikrarı zor halledilir

Izmirli esnafa göre, fiyat istikrarı zor halledilir. İzmirli esnafa göre, fiyat istikrarı zor halledilir. İzmirli esnafa göre, fiyat istikrarı zor halledilir.

Vefa kampa giriyor

Vefa kampa giriyor. Vefa kampa giriyor. Vefa kampa giriyor.

Yahudiler, Filistin'i ele geçirdiler?

Yahudiler, Filistin'i ele geçirdiler? Yahudiler, Filistin'i ele geçirdiler? Yahudiler, Filistin'i ele geçirdiler?

Mescid-i Akso ve Sionizm

Mescid-i Akso ve Sionizm. Mescid-i Akso ve Sionizm. Mescid-i Akso ve Sionizm.

ÇERÇEVE

ÇERÇEVE. ÇERÇEVE. ÇERÇEVE.

Orfi idare

Orfi idare. Orfi idare. Orfi idare.

Yahudiler, Filistin'i ele geçirdiler?

Yahudiler, Filistin'i ele geçirdiler? Yahudiler, Filistin'i ele geçirdiler? Yahudiler, Filistin'i ele geçirdiler?

Yahudiler, Filistin'i ele geçirdiler?

Yahudiler, Filistin'i ele geçirdiler? Yahudiler, Filistin'i ele geçirdiler? Yahudiler, Filistin'i ele geçirdiler?

Yahudiler, Filistin'i ele geçirdiler?

Yahudiler, Filistin'i ele geçirdiler? Yahudiler, Filistin'i ele geçirdiler? Yahudiler, Filistin'i ele geçirdiler?

FIKİR/MAKALE

TAKVİMDEN YAPRAKLAR

Bu Kafayla Kurtulup Olmaz

Bizzeki bir ayetle adlandırılan Avrupa Gümrük Birliği... Bu Kafayla Kurtulup Olmaz... Bu Kafayla Kurtulup Olmaz...

gibi büyük bir ötek kendine güvenemiyor... Avrupa Birliği'ne girip de bu kafayla ne yapacak... Avrupa Birliği'ne girip de bu kafayla ne yapacak...

Avrupa Birliği'ne girip de bu kafayla ne yapacak... Avrupa Birliği'ne girip de bu kafayla ne yapacak... Avrupa Birliği'ne girip de bu kafayla ne yapacak...

bu gerçek ve tam şekilde uygulanması gerekiyor... Avrupa Birliği'ne girip de bu kafayla ne yapacak... Avrupa Birliği'ne girip de bu kafayla ne yapacak...

İKİ FUNDAMENTALİST DEVLET VE BİR ZİYARET

Birinin de içinde yer aldığı Ortadoğu... İki fundamentalist devlet ve bir ziyaret... İki fundamentalist devlet ve bir ziyaret...

İHH TÜRKİYE TEMSİLCİSİ BÜLENT YILDIRIM MÜSLÜMANLARI UYARDI

YİNE ÇIKAR PEŞİNDELER... MÜSLÜMANLAR İLGİLENMELİ... Çeçenistan'ın yeraltı zenginliği ve nüfus yoğunluğu ile Kafkasya'nın en göze bölgesi olduğunu belirten Bülent Yıldırım...

Yahudiler gözleri Çeçenistan'a dikildi

Yahudiler gözleri Çeçenistan'a dikildi... Çeçenistan'ın yeraltı zenginliği ve nüfus yoğunluğu ile Kafkasya'nın en göze bölgesi olduğunu belirten Bülent Yıldırım...

MÜSLÜMANLAR İLGİLENMELİ

Müslümanlar ilgilenebilir... Çeçenistan'ın yeraltı zenginliği ve nüfus yoğunluğu ile Kafkasya'nın en göze bölgesi olduğunu belirten Bülent Yıldırım...

İKİ FUNDAMENTALİST DEVLET VE BİR ZİYARET

Birinin de içinde yer aldığı Ortadoğu... İki fundamentalist devlet ve bir ziyaret... İki fundamentalist devlet ve bir ziyaret...

İHH TÜRKİYE TEMSİLCİSİ BÜLENT YILDIRIM MÜSLÜMANLARI UYARDI

YİNE ÇIKAR PEŞİNDELER... MÜSLÜMANLAR İLGİLENMELİ... Çeçenistan'ın yeraltı zenginliği ve nüfus yoğunluğu ile Kafkasya'nın en göze bölgesi olduğunu belirten Bülent Yıldırım...

Yahudiler gözleri Çeçenistan'a dikildi

Yahudiler gözleri Çeçenistan'a dikildi... Çeçenistan'ın yeraltı zenginliği ve nüfus yoğunluğu ile Kafkasya'nın en göze bölgesi olduğunu belirten Bülent Yıldırım...

MÜSLÜMANLAR İLGİLENMELİ

Müslümanlar ilgilenebilir... Çeçenistan'ın yeraltı zenginliği ve nüfus yoğunluğu ile Kafkasya'nın en göze bölgesi olduğunu belirten Bülent Yıldırım...

İKİ FUNDAMENTALİST DEVLET VE BİR ZİYARET

Birinin de içinde yer aldığı Ortadoğu... İki fundamentalist devlet ve bir ziyaret... İki fundamentalist devlet ve bir ziyaret...

İHH TÜRKİYE TEMSİLCİSİ BÜLENT YILDIRIM MÜSLÜMANLARI UYARDI

YİNE ÇIKAR PEŞİNDELER... MÜSLÜMANLAR İLGİLENMELİ... Çeçenistan'ın yeraltı zenginliği ve nüfus yoğunluğu ile Kafkasya'nın en göze bölgesi olduğunu belirten Bülent Yıldırım...

Yahudiler gözleri Çeçenistan'a dikildi

Yahudiler gözleri Çeçenistan'a dikildi... Çeçenistan'ın yeraltı zenginliği ve nüfus yoğunluğu ile Kafkasya'nın en göze bölgesi olduğunu belirten Bülent Yıldırım...

MÜSLÜMANLAR İLGİLENMELİ

Müslümanlar ilgilenebilir... Çeçenistan'ın yeraltı zenginliği ve nüfus yoğunluğu ile Kafkasya'nın en göze bölgesi olduğunu belirten Bülent Yıldırım...

İKİ FUNDAMENTALİST DEVLET VE BİR ZİYARET

İHH TÜRKİYE TEMSİLCİSİ BÜLENT YILDIRIM MÜSLÜMANLARI UYARDI

Yahudiler gözleri Çeçenistan'a dikildi

MÜSLÜMANLAR İLGİLENMELİ

DE GEÇEN HAFTA

ADIM ADIM NEREYE?

ABD eski Dışişleri Bakanı Vekili Jorgerge Bool, Kissinger'in stratejisi ve Ortadoğuda belki de harbe doğru yönelen gizli oyunlar hakkında «News Weeks» dergisinde şu makaleyi neşretmiştir

Bundan ondört ay önce, Dr. Kissinger Mısır ve Suriye cepheleğinde iki ordunun birbirinden ayrılması konusunda ki anlaşmayı tasavvur etti. Bu man iki önemli yoldan birini tercih hususunda bocaladı.

a) Umumî bir tavsiye için Amerikalının koymuş olduğu müstekil esaslar ve bu esasların Sovyet Rusya ve Batı Avrupa tarafından desteklenmesini sağlamaya çalışmak bölgede daimî bir barış kurmak için müayyen çevrelerin mutadil liderlerinin varlığını fırsatı ga nimet bilmek Dışişleri Bakanının yapabileceği bir şeydi.

b) Diğer bir hususa gelince, Golan tepeleri, Filistin ve Kudüs sorunu gibi çözülmesi gereken güç olan problemlerle uğraşmayı bir yana bırakarak mümkün olan en kısa zaman da Mısır ile İsrail arasında bir anlaşma sağlamak da elinde idi. Nitekim Kissinger de böyle yaptı. Kissinger ikinci yolu tercih etmekle kendi deyimiyle vakit kazanmaya çalışıyordu. Böylece en kuvvetli Arap devletini Arap - İsrail savaşına sokmamaya gayret etti.

Çünkü halihazırda olduğu gibi, Mısırın savaşa girmesi ne kadar zarurî ise barışa girmesi de o kadar elzemdi. Biz, Mısır'ın savaşa sığınmadan usaklaşmaması için Arap cephesinden çıkacak en kuvvetli ses kesmiş olduk. İktisadî yönden çok ihtiyaç uğramış olan Sadat da diğer devlet liderlerinden daha fazla meyilliydi barışa. Eğer bir umumî tavsiye konusunda onun dediğini yapmış olsaydık, barış ihtimalleri şüphesiz daha da kuvvetlenmiş olacaktı. Meselâ Sınadan yeniden gelişme işi bu derece zorluklarla karşılaşılmadan halledilebilirdi. Fakat üç yıllık bir anlaşmanın yapılması mümkün değildi. Sadat pazarlık şartlarına atılmak istemedi. Bu

geli fakat kendisini destekleyecek bir ses bile çıkmadı. Oysa Kudüs'te pazarlık partilerine ek yapmak için herhangi bir tartışma olunuyordu. Gerçekte biz bu anlaşmada İsraili, Sina'dan 8 mil eninde 30 mil boyunda bir araziden çekilmesi gibi önemli bir karara boyun eğmemeye zorlamamız bir dahaki anlaşmada onu bu derece yüklenemeyeceğiz demektir.

Önümüzdeki haftalarda yapacağımız hareketler ne olur ne olsun diplomatik yoluyla adım adım ilkiye geçeceğimizi zannetmek olmaksızın başka birşey değildir. Bir kere Sina anlaşmasında kullanılan metodun Golan Tepeleri için yapılacak bir anlaşmada tatbik edilmesi mümkün değildir. Çünkü bu tepelere sahip olanlar şu anda İsraililerdir. Ki İsraililer, İsrailin güvenliği için son derece stratejik öneme sahip olan bu tepelerden ne de çıkaracaklar ne de bir karışım bozalmaya yaklaşıyorlar. Keza Kudüs ve Filistin meselesinin de bir tül anlaşma ile halletmek imkânsızdır. Çünkü bu iki mevzu da bütün Arap devletlerinin parmak bastığı bir konudur.

Böylece biz sonu bilip de hayırla bitmeyecek bir oyuna girmiş oluyoruz. Acaba âleminin dört bir yanına dağılmış bulunup, sayıları 3-5 milyon civarında olan Filistinlilerin İsrailin batı cephesinde ve Gazze

bölgesinde sızmalı ve iktisadî başarıya ulaşması karşısında Arap devletlerini rahat bırakacaklarını kim düşünebilir? Ya bu İsraili Golan tepelerinde yeni yeni istikbalkar kurarken Suriyenin yerinde rahat oturacağından dolayı rahat bırakabilir miyiz? Veyahut da düşünebilir miyiz ki, İslâm âlemi Kudüs'ü ebedî olarak İsrailin eline terkettin ve uğraştın vas geçtin?

Şüphesiz Arap devletleri yetenekleri, tekniği, acısıyla, dalma kuvvetlenmeye ve savaş güçlerini arttırmaya çalışacaklardır. Ürdün ve Lübnan gibi İsrailin saldırılarına karşı karşıya olan devletler de, İsrailin saldırılarına karşı karşıya olacaklardır. İsrailin saldırılarına karşı karşıya olacaklardır. İsrailin saldırılarına karşı karşıya olacaklardır.

İlerideki yıllarda da olacağı gibi İsrailin bu yıl bizzat aldığı yardım 3,3 milyon dolara ulaşmaktadır. Yani İsraildeki her erkek ve kadın için bin dolar civarında bir para demektir bu. Fakat yine de mali açıdan ortadaki tehlike kalkmış değildir. Bilâkis biz İsrailin Arap topraklarını işgal etmesini desteklemekle Amerika olarak barış garantörlüğü yapacağımız yerde istikrarız ve nazik bir durum meydana getirdik. Kısacası kaç yapalım derken gös çıkardık...

Bu durumda ne olacak? İsrailin Suriye sınırında sürekli bir silahlı anlaşmazlığın bulunmasına rağmen Mısırın Suriye cepheleğinde bir birlik ve müdahale yapmasına engelleyici bir unsur kurulmuş gibidir. Diğerleri bir bakara bırakılmıyorsa, sadece bu bir devletin süfusu İsrailin süfusu nun silâ müddetinde. İş bu bombalar için bizi derincede silah imalatçıları arasında meydana gelecek istikrarlı bir düşüncelerdir.

Amma bugün, ama yarın İsrail ile Arap devletleri arasında da bir harb olacaktır. Keza Rusya ile Amerika arasında da nükleer bir savaş çıkabilir. İsrail, Şam'ın tehdidi ettiği zaman Rusya mecburen parçası olacaktır. Ortadoğuda bopalsacaktır. Peki ya biz de cevap verince ne olacaktır? Skoot füseleri Hayfadaki petrol rafinerilerini bombaladığı ve Mina yataklarını mahvettiği zaman Amerika İsraili petrolü nerden temin edecektir? Bunun bir tek yolu vardır o da askeri müdahaledir. İsrail gelişmiş Arap silâhlarından gözü yıldı, zaman Amerika sâkin sâkin duracak mıdır? Ya peki İsrailin bizim tekniyenlerimizin Sina'da kalmasını istemesinin sebebi nedir? Bu Amerika'nın yardımını garantilemek için değil midir?...

Millî Gazete .nidası

kitap dağıtım servisi

HİZMETİNİZDE...

Aradığınız bütün kitapları temin edebilirsiniz. 10 adetten fazla siparişlere %15-30 tenzilat yapılır... Taşradan yapılan siparişler 3 günde ödemeli gönderilir...

**Çatalçeşme Sok. No. 29
ÇAĞALOĞLU - İSTANBUL**

10 ARALIK 1975 GARSAMBA

nyaya açılan pencere

Yahudi hamiliğine devam ediyor

AMERİKA İSRAİL'İ KINAYAN KARAR METNİNİ VETO ETTİ

(NEW YORK)

Amerika, İsrail'in Lübnana karşı giriştiği hava saldırılarını kınayan bir karar metnini Güvenlik Konseyinde veto etmiştir.

Amerikan Delegesi Patrick Moynihan, Orta Doğu'daki bütün şiddet eylemlerinin, özellikle masum insanların ölümlüyle sonuçlanan olayların kınanmasını öngö-

ren bir tadil teklifinin reddi üzerine sadece İsrail'i kınayan karar metni hakkında veto hakkını kullanmıştır.

Bloksuz ülkelerce hazırlanan ve İsrail'in Lübnan'a karşı planlı saldırılarda bu lundugunu ileri süren tasarı lehinde 13 üye oy kullanmıştır. Kosta Rika ise çekimser kalmıştır.

Amerika bu şekilde Güvenlik Konseyinde 12 veto-sunu kullanmış olmaktadır. Bunlardan beşi de, delegesi Moynihan tarafından İsrail'e aleyhtarı karar metninin kabul edilmesini önlemek için kullanılmıştır.

Oylamadan önce konuşan Amerikan delegesi, Orta Doğu'daki tedhiş olaylarından sadece bir tarafın sorumlu tutulamayacağını ileri sürmüştür.

Amerika'nın tadil önerisine karşı çıkan Suudi Arabistan Büyükelçisi Cemil Barudî, Moynihan'a hitaben, «Bu gibi önerilerle hem boşu boşuna zaman harcıyor,

hem de boş yere nefes tüketiyorsunuz. Araplar hiç bir vakit, Filistinlileri arkadan hançerliyecek bir komplonun içinde olamazlar» demiştir. (AA)

bugün

KOMÜNİSTLER

Eğer k...
sarımlı...
sımla...
«Diyi...
tılışma...
lık ve...
sıdır. T...
tinaden...
devam...
«Batı...
milleti...
ca, bu...
ihanet...
vanları...
mix güc...
«M...
bir tak...
kaybed...
içinde...
«De...
anılma...
manma...
vermiş...
«B...
de, b...
ayrıca...
veten...
pland...
lunde...
«Bakı...
zin...
dan...
baki...
zin...
bak...
yan...
dad...
ne...
Ba...
let...
ha...
m...
ç...
d...
t...
t...
İspanya'da ko

Dünyaya

in salan

oyguncuyu

Atina'dan

stanbul'a

etirdiler

İSTANBUL

73 yılı Kasım ayında on ötesinde kalmakta Cezveci çiftinin yamlyon liraya yaklaşan rdeki değerli eşya ve larını çaldıkları iddiası Türk polisi tarafından nakta İken Interpol tarafından Atina'da benzeri iç işledikleri iddiası ile anan soyguncuların is Dufoun ülkemize edilmiştir. Atina'daki nası devam eden di-nik ise daha sonra gön ektilr.

köy Hava Limanına ir Fransa alt 610 se-nalı uçakla yurdumuza n sanığa Ankara İn-de görevli Başkomi en Koçak ile Yılmaz en Koçak ile Yılmaz

İLİM YAYMA CEMİYETİ

KURBAN VE DERİ BAĞIŞI

KABUL EDİYOR

İlim Yayma Cemiyeti'nin bu Kurban Bayramında Kurban ve Kurban derisi bağışlarını kabul edeceği öğrenilmiştir.

Bilindiği üzere İlim Yayma Cemiyeti her yıl topladığı kurban ve kurban derilerinin ge liri ile geniş çapta öğrenci o-kutmakta öğrenci yurtları kur-makta, öğrencilere burs, yemek ve her türlü ihtiyaçlarını kar-şılamak vazifesinde bulun-

1967 — Dünyada ticari amaçla ilk nükleer patlama New Mexico'da (ABD) doğal gaz yatakları bulmak için yer altında meydana getirildi.

1963 — Zengibar, İngiliz Uluslar Topluluğu çerçevesinde bağımsız bir ülke oldu. (Daha sonra Tanganika ile birleşip bugünkü Tanzanya'yı meydana getirdiler).

1961 — Arnavutluk, ülke deki Sovyet diplomatlarının çekilmesi üzerine Moskova'daki temsilciliğini kapattı.

1899 — İngiliz birlikleri Stremberg'de (Güney Afrika) yenildi.

1898 — ABD ile İspanya arasındaki savaşı sona erdiren Paris anlaşması ile İspanyollar Küba, Patro Riko, Guam ve Filipinler'i 20 milyon dolar karşılığında ABD'ye bıraktı.

1896 — İsveçli Kimya Bilgini Alferd Nobel 63 yaşında öldü.

1877 — Gazi Osman Paşa'nın plevne savunması sona erdi. Rus birlikleri Plevne'ye girdi.

1967 — Dünyada ticari amaçla ilk nükleer patlama New Mexico'da (ABD) doğal gaz yatakları bulmak için yer altında meydana getirildi.

1963 — Zengibar, İngiliz Uluslar Topluluğu çerçevesinde bağımsız bir ülke oldu. (Daha sonra Tanganika ile birleşip bugünkü Tanzanya'yı meydana getirdiler).

1961 — Arnavutluk, ülke deki Sovyet diplomatlarının çekilmesi üzerine Moskova'daki temsilciliğini kapattı.

1899 — İngiliz birlikleri Stremberg'de (Güney Afrika) yenildi.

1898 — ABD ile İspanya arasındaki savaşı sona erdiren Paris anlaşması ile İspanyollar Küba, Patro Riko, Guam ve Filipinler'i 20 milyon dolar karşılığında ABD'ye bıraktı.

1896 — İsveçli Kimya Bilgini Alferd Nobel 63 yaşında öldü.

1877 — Gazi Osman Paşa'nın plevne savunması sona erdi. Rus birlikleri Plevne'ye girdi.

Nato ve Avrupa grubunda bağımsız silah üretim grubu kurulacak

BRÜKSEL

İyi haber alan bir Atlantik kaynağından öğrenildiği ne göre NATO ve Avrupa grubundan bağımsız bir silah üretim grubunun gelecek yılın başında kurulabilmesi için Fransa ile Atlantik ittifakının Avrupalı üyelerinden onu (Federal Almanya, İngiltere, İtalya, Belçika, Hollanda, Lüksemburg, Norveç, Danimarka, Türkiye ve Yunanistan) arasında diplomatik düzeyde görüşmeler sürmektedir.

Söz konusu grup, Brüksel dışında bir başkentte toplanacaktır. Ve Bonn hükümetinin toplantı için Londra'yı önerdiği anlaşılacaktır. Ancak toplantı için kesin yer tesbit edilmemiştir ve bu konuda Fransa'nın görüşü de dikkate alınacaktır.

Grup, hiç değilse ilk toplantısında Bakanlar düzeyinden ayr bir düzeyde toplanacak ve sadece ittifakın büyük silah üreticisi Avrupalı ülkeleri Fransa, Almanya ve İngiltere'yi değil, Belçika, Norveç, Danimarka, Türkiye ve Yunanistan gibi silah alıcısı ülkelerin temsilcilerini de bir araya getirecektir.

SALI
9 MART 1976
8 R. EVVEL 1396
150 kuruş
YIL: 4 — SAYI: 1136

Millî
Halk Gazetesi
Cağaloğlu, Candaşlar Sok. no. 29
Üretmen Han, Kat:2 İSTANBUL

İDARE

Bir İsrail Mahkemesinin maksatlı kararı
Kudüs'te karışıklıklara sebep oldu

El-Aksa Camiine girmek isteyen siyonist militanları Müslüman gençler püskürttü

(Dış Haberler Servisi)

Bir İsrail mahkemesinin, musevilerin El-Aksa Camii'nin bahçesinde musevi dini gereğince ayin yapmalarına izin veren kararı; Müslümanlarla musevi militanlar arasında çatışmaya sebep olmuştur.

Mahkeme kararına dayanarak El-Aksa Camiine gelen silâhlı siyonist militanları, camiide, «Havra»da olduğu gibi ibadet etmek istemişler, ancak durumu önceden öğrenerek camiyl korumak için tedbir alan Müslüman gençler tarafından siyonist militanları tutan İsrail polisine rağmen taş ve sopalarla püskürtmüşlerdir.

—ooOoo—

**Bir Fransız
savaş filosu
İzmir limanını**

Kudüs şehri Encümen Üyesi Gershon Salomon ve bazı siyonistlerin kışkırttığı militanlar, Müslüman gençlerin azimli bir müdafaası sonunda dağılmışlardır.

Gerskon Salomon olaydan sonra yaptığı açıklamada,

Müslüman gençleri itham etmiş, «El-Aksa Camii'nin ibadet etmelerinin engellenmeyeceğini söyleyerek kendilerinin El-Aksa Camiine girmek için ellerinden geleni yapacaklarını söylemiştir.

(Devamı Sa. 8. Sü. 5'de)

YEDİ LIBYALI İLE BİRLİKTE ESKİ TUNUS DIŞİŞLERİ BAKANI MİSİR'DA TUTUKLANDI

KAHİRE,

Eski Tunus Dışişleri Bakanlarından Muhammed Masmudi ve Libya ordusuna kayıtlı oldukları belirtilen yedi Libya Kahirede «Suikast adam kaçırmaya ve sabotajlar planladıkları» gerekçesiyle tutuklanmışlardır.

Mısır yetkililerinin yaptığı açıklamaya göre, Libya ile Tunus'un birleşmesinden yana olan ve bu yüzden de Tunus Devlet Başkanı Habib Burgiba

reketterle bulunmak gayesiyle ve gerekli malzemeleri de yanlarında getirerek Kahireye gelen sekiz kişi güvenlik yetkililerinin takibi sonunda yakalanmışlardır.

Diplomatik gözlemler Mas (Devamı Sa. 8. Sü. 2'de)

agandı açıkladı

taraf ettik, kendi federe devletimizi kurduk. Rumların öksesi altında ezilmekten kurtulduk. Eşit insanların huzuruna kavuştuk. Filistin Arapları ile aramızda bu açıdan paralellik vardır.»

Diğer taraftan Denктаş, Sovyetler Birliği adına Arap İsrail meselesi ile ilgili olarak yapılan açıklama hakkın da önceki sabah bir beyanat

vermiş, açıklamanın barışçı ve gerçekçi bir yaklaşım olduğunu söylemiştir.

Denктаş şöyle demiştir: «Arap - İsrail meselesi ile ilgili olarak yapılan açıklama barışçı ve gerçekçi bir yaklaşımdır.

Filistin Araplarına kendi topraklarında devletlerini oluşturmak hakkı tanınmalıdır. Meselenin süratle halle-

dilmesi gereklidir. Biz de kendi topraklarımızda 12 yıl bağımsızlığı yok etmek için uğraşanların siyaseti sebebiyle vatansız, hükümetsiz kalmak tehdidi ile yaşadık. 11 yıl haklarımızı almak için uğraştık, büyük bir mücadele verdik, en sonunda anavatanımızın tam zamanında müdahalesi ile bağımsızlığın yok edilmesini bertaraf et-

MÜSTAKİL FİLİSTİN KURULACAK

Uzun süreden beri, İsrail'in işgal ettiği topraklarının kendilerine iade edilmesi ve kendi topraklarında müstakil devlet kurabilmeleri için İsrail'e karşı mücadele veren Filistin Arapları, hak davalarını dünya kamuoyuna kabul ettirmek üzeredirler. Filistin Kurtuluş Teşkilâtının haklı davasını önce İslâm ülkeleri kabul ederek desteklemiş ve Birleşmiş Milletlerde de gerekli desteği sürdürmüştü. Şimdi FKT'nin müstakil devlet kurma çalışması ve isteği Kıbrıs Türk Federasyonu Devleti ile Sovyetler Birliği tarafından da desteklenmektedir. Fotoğrafta: Yıllardır kendi toprakları için İsrail ile kanlı mücadele veren Filistinlilerden bir hanım savaşçı görülüyor..

SURİYE'Yİ GAYRETLERİ DİYOR

KUVEYT,

BASK Milliyetçileri tedhiş hareketine giristi

MADRID İspanya'da Bask milliyet-

KONGRE İLANI

Gülpinar Mahallesi Alaca Çeşme Üstü Camii Yapıtma

yetçileri önceki gün yeniden tedhiş hareketlerine geçmişler ve bir sivil güvenlik men subunun ölümüne yol açmışlardır.

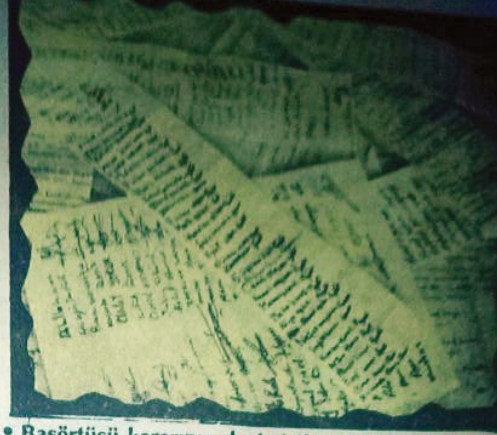
İspanyol Haber Ajansı

bir çok yayın organı, "basörtüsü yasası"na geniş yer avırdı.

HABER MERKEZİ

İmam-Hatip okullarında okuyan kız öğrencilerin basörtülerine müdahale edilmesinin yankıları bütün vurtta ve İslam dünyasında devam etmektedir. Kararın tashihi için yurt içinden Devlet büyüklerine dilekçe ve telgraflar gönderilirken, Avrupa'daki işçilerimiz de insan-

Devamı Sa 7. Su 1.

• Basörtüsü kararının degistirilmesi için gönderilen çok imzalı dilekcelerden bazılarının fotokopisi...

« Filistin halkının hakları tanınmazsa barış olmaz »

• Arafat: Kurulacak Filistin Devletinin baskenti Kudüs olacak..

BEYRUT, (THA) Filistin Kurtulus Örgütü (FKÖ) Lideri Yaser Arafat, "Orta Dogu için varılacak herhangi bir barış anlaşmasında, mutlaka, baskenti Kudüs olacak bir Filistin devleti kurulması maddesi bulunmalıdır." demistir.

Arafat, FKÖ'nün İsrail işgali altındaki topraklarda ilk kez eyleme girismesinin 18 nci yıldönümü münasebetiyle yaptığı konuşmada sözlerini şöyle sürdürmüştür. "Biz baska türlü bir anlaşılmaya da baska bir yurdu reddediyoruz: Hiç

• Filistin Kurtulus Teskilatı Lideri Yaser Arafat...

Devamı Sa 7. S07

Maliye Bakanlığı gübre için çelişik kararlar aldı

da triple süperfosfat üretimi için ge-

ete

KIRTASIYE
Abdullah Arslan - Eyüp Küçükcelik
BÜRO MALZEMELERİ
KIRTASIYE
ELEKTRONİK HESAP MAKİNELERİ
İMALAT VE TOPTAN
Tahtakale, Tomruk Sk. Kardeş Han No: 4 Tel: 28 29 99
İSTANBUL

Fiyatı: 20 TL.

ve
ken
day
nali
yor
DANA (AA)
ülkemizde
Sudan ve
gidilmesinin
önümüzdeki
Sa 7. Sü 7

İsrail, Sina'yı harabeye çevirip Mısır'a terketti

- Yaklaşık 15 yıldır İsrail'in işgali altında bulunan Sina'da Mısır - İsrail sınırını ayıran tampon bölgede çok uluslu barış gücü de göreve başladı.

KAHİRE (A.A.)

Yaklaşık 15 yıldır İsrail'in işgali altında olan Sina dün öğleden sonra yeniden Mısır'a geçmiştir.

Mısır Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek, Mısır bayrağının çekilmesinden sonra, altı buçuk ay önce öldürülen Mısır Devlet Eski Başkanı Enver Sedat'ın kabrine giderek çelenk koymuş ve saygı duruşunda bulunmuştur.

Bu arada dini törenler de yapılmıştır. Sina'nın yeniden Mısır'a geçmesinden dolayı Kahire'nin en eski camisi olan El -Ahzar camisinde bir şükran duası okunmuş ve namaz kılınmıştır.

Dün TSl 14'te Mısır ile Sina arasında tampon görevi yapacak olan çokuluslu barış gücü de görevine başlamıştır.

Sovyetler Birliğinin bu fikri veto etmesinden dolayı Amerika Birleşik Devletleri'nin girişimi ile gerçekleşti.

Devamı Sa 7. Sü 5

Belçika'da yangın sonucu çöken apartmanda ölü sayısı 14'e yükseldi

BRÜKSEL (A.A.) — Önceki gün sabah erken saatlerde yangınla birlikte çöken apartmanda oturan ve yaşamlarını yitiren 14 kişinin tamamının Türk uyruk-

ONOMİK VE SOSYAL YÖNLERİYLE

GÜNKÜ ALMANYA

İhsan Yazgan'ın kaleminden: NEFİS BİR İNCELEME YAZISI

1 MAYIS
C. TESİ
1982

Millî Gazete

Hak Gelir Batıl Zail Oldu

Çayhane sok. No: 1 Topkapı/İST. Tel: Y. İşleri: 76 67 76 İdare: 76 60 01 İlan: 26 88 18 Fiyatı: 20 TL

Sak'a «Bir soykırım ile karşı karşıya bulunuyoruz!..»

«YAHUDİLER, FİLİSTİN HALKINI İMHA EDİYOR»

Ümit mki
nda
liğimiz
ltında
z.

an
si,
ıbya
erinde
emlerin
nu

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Turgut Özal

■ Nablus Belediye Başkanı, "Siyonist düşman, halkımızı imha etme ve topraklarımıza yerleşme planlarını sürdürürken, Dünya kamuoyu buna seyirci kalıyor..." dedi.

BEYRUT(ANKA) İsrail işgali altındaki Nablus'un görevlerinden alınan belediye başkanı Bessam Sak'a Batı Şeria'da meydana gelen olaylar üzerine yaptığı açıklamada, Siyonist dönman halkımızı imha etme ve topraklarımıza yerleşme planlarını sürdürmektedir, dedi. Batı Şeria ve Gazze'de İsrail'in Filistinlilere karşı sürdürdüğü baskı ve sindirme hareketini eleştiren Sak'a, bir soykırımı ile karşı karşıya bulunduğlarını ve dünya kamuoyunun buna seyirci kaldığını belirtti. Sak'a İsrail'in bir halkı yok etme operasyonu sürdürdüğünü buna karşılık uluslararası kuruluşların kinamaları işi geçiştirdiğini öne sürdü.

Bilindiği gibi, batı Şeria'da olaylar önceki gün de sürmüştü ve gösterici arapları dağıtmaya çalışan İsrail Güvenlik Kuvvetleri ateş açarak 19 kişiyi ağır yaralamışlardı. Ayrıca arap halkının yoğun olduğu yerleşim merkezleri de abluka altına alınmıştı.

ANKARA (ANKA) MSP Genel Başkanı Prof. Necmettin Erbakan ve parti yöneticileri hakkında TCK'nun 163'üncü maddesiyle ihlali ettikleri iddiasıyla açılan davaya dün Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 numaralı askeri mahkemesinde devam edildi.

Prof. Necmettin Erbakan'ın katıldığı dünkü duruşmaya, sanık avukatları, ses bantları ile ilgili üç adet çeşitli yazırlarca kaleme alınmış bilimsel araştırmaları mahkemeye sundular. Prof. Çetin Özek ve Dr. Uygun Yarsuvat tarafından yapılan ses bantları hakkında "hukuki mütalaa"nın yanısıra elektrik mühendisleri tarafından hazırlanmış "ses bantları hakkında teknik ve ilmi gelişmeler" Türkiye'de

TAHRAN (A.A.) Dün Suudi Arabistan vekilleriyle görüşmeler yapmak üzere Tahran'a gelen Filistin Kuruluş Örgütü (FKÖ) Başkanı Yasser Arafat, İsrail Deniz Kuvvetlerinin Güney Lübnan'daki Filistin kamplarına saldırıya hazır durumda mevzilerini olduklarını belirtmiştir.

İsrail işgalindeki Batı Şeria'da 12 Eylül vekillerinin uygulandığı bu kez protestosunu protesto için Suudi Arabistan'da bir gün süreyle genel grev yapılmış olmasını övgüyle kaydeden Arafat, beklenen İsrail

Devamı Sa 7. 50 B

Devamı Sa 7. 90 B

Filipinli M
zalim Marc

Millî Gazete
10 YIL
KİYAMETE NADİR
NAMAZ VAKİTLERİ YAZDIRI

kland konusunda

KUVEYT (ANKA)

Güney Yemen ve Umman Sultanlığı'nın, aralarındaki anlaşmazlıkları ortadan kaldırma konusunda anlaşmaya vardıkları bildiriliyor.

Kuveyt hükümet çevreleri, iki ülkeden heyetlerin Cumartesi günü aralarındaki ilişkileri normalleştirmek konusunda görüşmelerde bulunmak üzere Kuveyt'te bir araya geleceklerini belirtiyorlar.

Toplantının, Kuveyt ve Birleşik Arap Emirlikleri Dışişleri Bakanlarının bir süre önce iki ülkeyi de ziyaret ederek 'giriştikleri arabuluculuk çabalarının sonunda yapılmasının kararlaştırıldığı' kaydediliyor.

Uzun süredir, Güney Yemen, Umman'da Sultan Kabus'u devirmeyi amaçlayan Dofar gerillalarını destekliyor ve topraklarında eğitiyordu.

alınan kararlar... telerde kaçın baş... rın büyük boy fotoğrafların... yayınlandığı haftalık filmler... özetlerinin yayınlanması... da yasaklanmıştır. Gazetele... rin haftalık renkli ek olarak... yayınladıkları bu filim özet... lerinin rekabeti de arttırdığı... vurgulanmıştır.

Bu kararın özellikle "Boyalı basın" olarak adlandırılan bazı gazetelerin tirajlarını büyük ölçüde etkileyeceği belirtilmiştir.

İsrail, nötron

Ortadoğu'nun
çıban başı

bombası yapmaya çalışıyor

● İsrail'li bir bilim adamı, yayınladığı kitapta, İsrail'in Güney Afrika ile "Cruise" benzeri bir füze üzerinde çalıştığını iddia etti...

LONDRA (ANKA)

İsrail'in elinde 200'ün üzerinde nükleer savaş başlığı bulunduğu öne sürüldü.

İsrail'li bilim adamı Amos Perlmutter Londra'da yayınladığı "Bağdat üzerinde iki dakika" adlı kitabında, İsrail'in Güney Afrika ile birlikte, "Cruise" füzesi benzeri bir füze yapımı üzerinde çalıştığını öne sürdü.

Amos Perlmutter'in yaklaşık dört yıl İsrail'in gizli tuttuğu nükleer santrali Dimona'da çalıştığı ve kitabında ortaya koyduğu bilgileri ABD Merkezi Haberalma Örgütü (CIA) kaynaklarından elde ettiği belirtiliyor. Yazar Perlmutter, İsrail'in nötron bombası yapma yolunda da çalışmalar yaptığını belirtti.

İran-İrak savaşı

İrak birliklerinin savaştan önceki sınıra çekildiği resmen açıklandı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Bir kaç gün önce, İran tarafından yapılan taarruz neticesinde, İran'ın eline geçen Hünüşehr kentinin Irak birlikleri tarafından boşaltıldığı ve Irak birliklerinin, savaştan önceki sınıra doğru çekildiği dün resmen, Irak askeri makamlarınca açıklandı.

Önceki gün İran'ın, Hünüşehr'i geri aldığı ve binlerce esir aldığı yolundaki haberler Irak tarafından yalanlanmış ve Hünüşehr'in Irak birliklerinin kontrolü altında olduğu açıklanmıştı.

İKİZ OSN

Millî Ge

Hak Geldi Batıl

Çayhane sok. No: 1 Topkapı/İSİ, tel: Y. içleri: 16 51 76 124

HİCRİ
1402
● 17 Şaban

9
HAZİRAN
ÇARŞAMBA
1982

Sayı 3378
Yıl 10

● Washington'dan gelen haberlere göre, ABD'nin İsrail'i cezalandırmayacağı ve Ortadoğudaki son gelişmelerden mesul tutmayacağı ifade ediliyor.

Lübnan, Yahudi işgali altında

MÜSLÜMANLAR CİHADDA DAVET EDİLDİ

Reagan: ABD'nin öncülüğünde Haçlı Seferi istedi

LONDRA (ANKA) ABD Başkanı Ronald Reagan tüm dünyayı özgürlik için ABD'nin önderliği içinde yürütülecek bir Haçlı Seferine katılmaya çağırdı.

Ronald Reagan, Avrupa gezisinin üçüncü durağı olan Londra'da İngiliz Parlamentosunda yaptığı ve büyük bölümü Sovyetler Birliği'nin ve Sovyet sisteminin eleştirisine hasretliği konuşmasında tüm diktatörlüklerden nefret ettiğini fakat özellikle totaliter rejimlerden tiksindiğini tekrarlayarak, Sovyetler Birliği ile ABD arasında fikirler ve değerlerin serbestçe rekabetinin barışta ve yapıcı temelde sağlanması için görüşmeler yapılması çağrısında bulundu.

ABD Başkanı, İngiliz Parlamentosunda yaptığı konuşmada, İsrail'i Lübnan'da

Devamı Sa 7. SÜ 7

● Cinileriyle meşhur olup, yabancı ülkelerde "Mavi Cami" diye bilinen Sultan Ahmed Camii'nin dıştan görünüşü...

Sultan Ahmed camii 365 yıl önce bugün ibadete açıldı

HABER MERKEZİ
Bütün dünya'da Blue Mosque (Mavi Cami) olarak bilinen Sultan Ahmet Camii

● mli 365 yıl önce bugün ibadete açıldı. Sultan Birinci Ahmet tarafından yapıldı.

Devamı Sa 7. SÜ 7

● Hümeyni: İsrail'in Lübnan'ı işgal etmesi insanlık dışı bir olaydır. Lübnan'a yardım için devrim muhafızları gönderiyoruz.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Birleşmiş Milletlerdeki Filistin Kurtuluş Örgütü genelci, Birleşmiş Milletler barış gücü askerlerinin İsrail'in yanında olduğunu ve Lübnan topraklarının işgal edilmesine göz yumulduğunu söylemiştir.

İsrail Zorlu Birliklerini beş ayı kırıldan Lübnan'ın içine doğru hızla ilerlettiği bildirilirken, Washington'dan gelen haberlere göre, ABD'nin İsrail'i cezalandırmayacağı ve Ortadoğudaki son gelişmelerden mesul tutmayacağı söylenmektedir.

Lübnan'a gönderdiği 25 000 piyadenin yerini doldurmak için "Kısmi Seferberlik" ilan eden İsrail'in Lübnan'ı tamamen ısrail'e katılmasında olduğu belirtilmiştir.

Devamı Sa 7. SÜ 4

Yeni Anayasa'da da "Karma Ekonomi" modeli yer alıyor

ANKARA (THA) Ankara'da dün toplanan 11. Milli Eğitim Şurası bugün başladı.

ANKARA (THA) Ankara'da dün toplanan 11. Milli Eğitim Şurası bugün başladı.

ANKARA (THA) Ankara'da dün toplanan 11. Milli Eğitim Şurası bugün başladı.

Devamı Sa 7. SÜ 4

10 HAZİRAN ERSEMRE 1982

Millî Gazete

Hak Geldi Bâtil Zail Oldu

Çayhane sok. No: 1 Topkapı/İST. tel: Y. işleri: 76 67 76 idare: 76 60 01 san: 76 61 01

İsrail Birlikleri, Beyrut'u topçu ateşine tutuyor

ABD, Yahudileri himaye ettiğini yine isbatladı

- Haig, "İsrail, saldırısının meşruluğunu kanıtlarsa ambargo ve müeyyide uygulamıyacağız" diyerek, yangına körükle gitme yolunu seçti. • Bölgedeki B.M. Barış Gücü'ne, İsrail birlikleri müdahale etmemesi için emir verildi.

ISRA EL

- Lübnan sokakları vahşi saldırı sonucu ölü ve yaralılarla dolarken, ABD, BM Güvenlik Konseyinde, İsrail'in Lübnan'dan derhal çekilmesi yolundaki karar tasarı-sını veto etti.
- Lübnan topraklarının dörtte birden fazlası İsrail birliklerinin elinde....
- İsrail, Suriye sınırında büyük ölçüde yaptığı askeri yı-gınağı takviye ediyor...

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Geçen pazar günü İsrail'in Lübnan'a karşı giriştiği işgal hareketi şiddetli kara ve hava çarpışmaları ile sürmektedir. Dün ve önceki gün

Devamı Sayı 7, Sayı 5

İşçi emekli, dul ve yetimlerinin maaşları iki ayda bir ödenecek

ANKARA (THA) Danışma Meclisi Üyesi Mustafa Alpdündar ve 23 arkadaşları tarafından verilen SSK Yasasında değişiklik önerilen yasa tasarıları dün bürce

En son tercih es

• 8 Haziran'da Ankara'da Evren ve MGK Üyeleri de

«Öğretme politika

ANKARA (AN) Milli Eğitim Bakanlığı, saptı- veni Milli Eğitim sistemine uygun- likte öğretmen yetiştirilecek.

Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terhiye Dairesi Başkanlığına hami- rik 11'inci Milli Eğitim Sorunları "Öğretmen sorunları ve eğitim araştırması" adlı raporda, uyulu

ingilizlerin 3

P KUPONU

HİCRİ
1402
• 26 Şaban
Sayı: 3387
• Yıl 10

18
HAZİRAN
CUMA
1982

Millî C

Halk Geldi Pa

Çayhane sok. No: 1 Topkapı/İST. Tel: 7 151 76

Yahudiler, Lübnan'ın başkentini hava, deniz ve karadan bombaladı

BEYRUT'TA ÇOK KANLI ÇARPIŞMALAR OLUYOR

- İsrail sıkışınca sık sık ateş-kes edip, kendini toparlamaya çalışıyor ve hemen ardından saldırıya geçiyor
- Türkmen: "İsrail uluslararası hukuktan okuyarak ölüm ve yıkım saçıyor"
- Arap ülkeleri İsrail'in işgal hareketiyle petrolü silah olarak kullanmayı planlıyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

İsrail işgal kuvvetlerinin Beyrut'un 3 kesiminde sür-

Devamı sa 7. SÜ 6

Arjantin: Mücadele henüz bitmiş değil

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Arjantin, Falkland adaları dolayısıyla bağışlanan savaşta İngiltere'nin bir zafer kazandığını kabul etti. Arjantin Askeri Komutanlığı tarafından yayınlanan bildiriye, ancak, zaferin anılır olduğu belirtilerek, savaşın İngiltere'nin silah bakımından üstünlüğü ve ayrıca ABD'nin desteği ile kazanıldığı öne sürüldü.

Devlet Başkanı Leopoldo Galtieri de yaptığı bir ko-

4 yıldır tezgâh bekleyen

Güçlü kadro, Güçlü yazılar

Milli Gazete

RAMAZAN SAYFA

21 HAZİRAN P. TESI 1982

Millî Gazete

Hak Geldi Bâtil Zâil Oldu

Çayhane sok. No: 1 Topkapı/İST. tel: Y. İşleri: 76 67 76 İdare: 76 60 01 İlan: 26 88 18 Fiyatı: 20 TL

Çin, FKÖ'ye 1 milyon dolar yardım yaptı

RUSYA, İSRAİL'İN ŞARTSIZ DERHAL ÇEKİLMESİNİ İSTEDİ

- Yahudi-Hristiyan ortak vahşeti dün de devam etti ve sivil halkın katliâmı alçakça sürdürüldü...
- B.M. Güvenlik Konseyi "Sivil halka saygı göstermesi ve kurtarma çalışmalarına engel olmaması" konusunda İsrail'e "Çağrı" yapmakla yetindi...
- İsrail Başbakanı'nın ABD'ye gideceği açıklandı...

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Becra'nın FKÖ ve Suriye kuvvetleri ile birlikte birliktir. arasındaki çatışmalar devam ederken, Siyevler Bölgesi Başbakan Andrej Gromiko, Kral'ın Lübnan'dan derhal sınırsız olarak çekilmesini istemiştir.

Devamı Sa 7, Sü 7

Evren: «Tarımı asla ihmal etmemeliyiz»

- Ankara'nın Bâlâ İlçesine bağlı bazı köylerde incelemelerde bulunan Devlet Başkanı, nadas yapmayanlara daha fazla kredi verilmesi görüşünde.

ANKARA (THA)
Devlet Başkanı Orgeneral Kenan Evren, Ankara'nın Bâlâ İlçesinde incelemelerde bulundu.

Devamı Sa 7, Sü 4

Filistin Kurtuluş Örgütü dayanıyor

**birlikleri,
an çekiliyor**

AÇIKLAMA

Bazentim "Kültür Hizmeti" ile "Sosyal Hizmet" kampanyalarının den aydalanmak üzere talepte bulunup para veya pul gönderdikleri halde bütçeye kadar ayrılmaları henüz karışmamış okuyucularımız ile "Hediye Bulmaca Yarışması"nda armâgan kazanımları için ödülleri de, hediyelerini bütçeye kadar teslim etmemiş olan veya teslimatın tamamlanmış olan ve reklam parasını verdikleri halde so-

İngilizler şimdi de Sandvich adalarına indirme yaptı...

DIŞ HABERLER SERVİSİ

İngiliz Kuvvetleri, Fildişi adalarından sonra, bu sefer de Güney Atlantik'teki Arjantin'e ait Sandvich adalarına indirme yaptı.

10 TEMMUZ 1982

Millî Gazete

Halk Gelirini Bütal Zail Oldu

Çaybani sok. No:11 Çopkapı/İstanbul Tel: 74 07 74 Adres: 74 50 01 İletişim: 74 00 01 Sayfa: 20

ABD, nükleer silah imalinde kullanılan elazır ihraç ediyor

WASHINGTON (AA) ABD Enerji Bakanlığı, 1. sınıf çelikten ve diğer emellerden oluşan Uranyumlu Plütonyum izotopları, hem de nükleer silah imalinde kullanılan elazır ihraç ediyor. Enerji Bakanlığı sözcüsü Jim Cannon, bu elazırın çoğunun Fransız, Almanya ve Brezilya ile ilgili işletmeler tarafından satın alındığını belirtti. Devamı Sa 7. Sü 9.

Bir Japon ve bir Norveçli doktor, Lübnan'daki yahudi vahşetini anlattı

İSRAİL, MÜSLÜMANLARA KARŞI YASAK SİLAH KULLANIYOR

• İslâm Cemiyeti de bir bildiri yayınlıyor. İsrail'in ABD destek ve himayesinde emellerini aşama aşama gerçekleştirmeğe çalıştığı belirtti.

FALANSA BASKACI

«Bati'da bir ticari savaş çıkabilir»

Kapatılan tarihi çeşmenin Tuğra'sı çamurla sıvalı

• Topkapı Sur dışındaki Takkeci İbrahim Çavuş Camii'nin tarihi çeşmesi kapatıldığı gibi, sanat eseri olan Tuğra'sı da mahvedildi.

Sanat anlayışımız bir başka deyişle diğer ülkelerde tarihi eserler her geçen gün daha şebekesiz ve korunmasız olarak yok oluyor. Camii'nin tarihi çeşmesi kapatıldığı gibi, sanat eseri olan Tuğra'sı da mahvedildi.

Rumlar bir Türk'ü casusluk iddiası ile mahkûm etti

• İZMİR (AA) Sektörün kâğıt ürünleri yapımı yapıyor son zamanlarda özel sektörde kâğıt mamulüne zam yapacağı bildirilmiştir. Zaman zamanları görülen emellerinin ortak bir işlevi yapılabilmektedir. Zam miktarının yüzde 30'ü geçmeyeceğinin sandığı kaydedilmiştir.

DIĞ HABERLER SERVİSİ

Amerika Birleşik Devletleri'nin Filistin Kurtuluş Örgütünü boykotta çıkarmak için Lübnan'a asker göndermek karardığı ve geçmeyeceği beklenmektedir. Lübnan'a asker göndermek ve geçmeyeceği beklenmektedir.

AMERİKAN PAZARI

Kredi faizleri % 80'in üstünde

«Fâizcilik, enflasyon gidise yol açacak»

GONUL SÖYLER

BUTUN MESELE

Halktan gayri her şey Öncü'den silebilecek. Müjdeli müjde bilerek, hilafet ile bilerek, Dünya'ya çirkinlik ve açlıklar getirdi. Bir katen gilyinip de giderken gülebilcek.

• Abdullâh Gülkemal

ülkelerine yaptığımız ihracat OECD'yi çok geçti..

• 1982'de en fazla ihracat yaptığımız ülke Irak olurken, Libya'ya yaptığımız ihracatta gerileme görüldü.

«Başarılarımı Allah'a olan inancıma borçluyum»

IHSAN SÖZERİ
İstanbul Teknik Üniversitesi Makine Fakültesi, Uçak mühendisliği bölümünü birincilikle bitiren Ahmed Ziyüddin Şahin, dün düzenlenen mezuniyet ve yemin merasiminde «Bütün başarımları Allah'a olan sarılmaz imanıma borçluyum» dedi.

Arkadaşları arasında «Elekttronik Beyin» lakabıyla çağırılan Şahin'in beş vakit namazını devamı

oda ettiği, hatta abdestsiz olarak yere dahi basmadığı öğrenildi.

Çok sayıda öğrenci velisi, öğretim üyesi ve basın mensuplarının katıldığı mezuniyet merasimi sırasında emekliye ayrılması nedeniyle bir konuşma yapan Prof.Dr. İlhami Karayalçın, YÖK'ü sert bir dille eleştirerek, YÖK'le gelen eğitim sisteminin, çağdışı bir sistem olduğunu belirtti.

Tüm ekonomik göstergeler gözden geçiriliyor

ANKARA (ANKA)
Maliye Bakanı Adnan Başer Kafaoğlu'nun daha önce açıklanmış bulunan tüm ekonomik göstergelerin yeniden gözden geçirilmesini istediği öğrenildi.

Edinilen bilgiye göre ekonomik göstergelerin gözden geçirilmesi çalışmalarına Kafaoğlu'nun yaklaşık 15 yıl

Devamı Sa 7, SÜ 7

Siyonist barbarlığına karşı tepkiler giderek artıyor

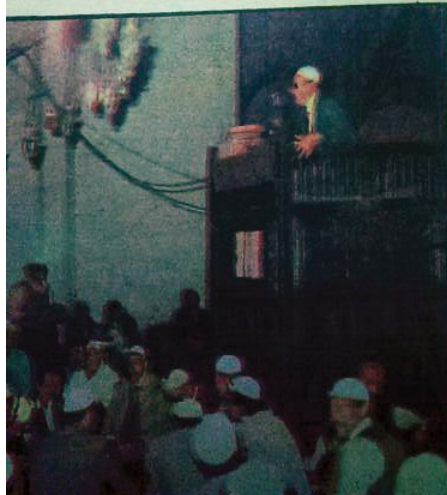
GÖNÜL
söyler

DİL
susar

TEK ÇARE KULLUK

İblis'ten binbeter Nefs-i emmare.
Evlad-iyal hepsi İman'a tuzak...
Allah'a kul'luktan yok başka çare;
İş ciddi, göç yakın, mesafe uzak...

○ *abdullah gülcemal*

● Kahire'de Filistinli Müslümanlar Birliğine bağlı çok sayıda kadın, İsrail'in başlattığı soykırım hareketini FKÖ'nün önünde beş saatlik oturma eylemi ile protesto etti.

● Paris'te de siyonist İsrail'in soykırım hareketi İsrail Bankalarının önünde konulan bombalarla protesto edildi.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

İsrail tarafından başlatılan Filistinlilere karşı «Soykırım» hareketinin ikinci bölümü Amerika'nın başkenti Washington'da devam etmektedir. İsrail tarafından kuşatma altına alınan batı Beyrut'da bir milyar İslâm âleminin suskunluğu karşısında mahsur kalan Filistinli Müslümanların bölgeden çıkartılması için başlatılan görüşmelerde durum daha sonra belli olacaktır. Başkan Ronald Reagan ile Arap Birliğinin iki temsilci-

Devamı Sa 7, SÜ 4

İran-İrak savaşı bütün şiddetiyle devam ediyor

TAHRAN ANKA)
İran ve Irak arasındaki

Bozer

Kap

HİCRİ
1402
● 4 Sevval
● Sayı 3422
● Yıl 10

25
TEMMUZ
PAZAR
1982

Millî G

Hak Geldi Batıl

Çayhane sok. No: 1 Topkapı/İST. Tel. İşleri 16 67 16

Yüksek Askeri Şûra 3 Ağustos'ta toplanacak

- Toplantıda, bir üst rütbeye yükselecek general ve amirallerle, general ve amiralliğe yükselecek albayların durumu ele alınacak.

ANKARA (AA) Yüksek Askerî Şûra'nın Ağustos ayı olağan toplantısı 3 Ağustos Salı günü saat 09:00'da Devlet Başkan ve Genelkurmay

Devamı Sa 7.

Bayram süresince Filistin'de matem vardı

Begin kana doymadı

- Vahşi saldırılarını sürdüren İsrail, Bayram süresince top ve bomba atışlarını sürdürdü...
- İsrail saldırıları sonucu 67 Filistin'li hayatını kaybetti... Yüzlerce sivil de yaralandı...

YAHUDİLER BAYRAM'DA DA SALDIRDI

- İran-İrak savaşı da bayram süresince devam etti... Her iki taraf da birbirlerine üstünlük sağladıklarını ileri sürerken, savaşın Basra etrafında şiddetlendiği bildiriliyor...

DIŞ HABERLER SERVİSİ

FİLİSTİNLİ Müslümanlara karşı vahşetle saldırıya geçti. Ramazan Bayramında'da Soykırımı sürdürmüştür. bayram süresince İsrail Hava Kuvvetleri'ne bağlı savaş uçakları Filistinlerin yaşadığı bölgede yoğun bir şekilde bombardımana tutmuştur. Çeşitli ajansların haberlerine göre Beyrut'u bir baştan bir baş saran bombardımanlar arasında 67 Filistinli Müslüman daha ölmüş ve yüzler sivil de yaralanmıştır.

Devamı Sa

Yahudi vahşeti Ramazaman Bayramı süresince de devam etti... Bir yandan toplar, bir yandan uçaktan atılan bombalar, Filistinli çocuğu anasız-babasız, Filis-

tinli savaşı evsiz-barksız bıraktı... Beyrut tam bir harabeye döndü. İsrail topçusunun acımasız gülleleri sonucu ... İşte bir harabe ve boynu bükük Filistinli...

laboratoryumdan sözetti

Papandreu

Org. Evren bugün Erdek'te halka hitap edecek

Üç fec

ARE

31
TEMMUZ
C. TESİ
1982

Millî Gazetesi

Hak Geldi Bâtil Kâil Oldu

Çayhane sok. No: 1 Topkapı/İST. tel: Y. işleri: 76 67 76 idare: 76 60 01 faks: 76 60 01 Fiyatı: 20 TL

Yahudi vahşetine karşı çıkmıştı

İsrailli albay ordudan atıldı

İzmir (THA) İle satış fiyatı kriz içerisinde devam etmesi idi.

Or! cils Başkanı tarar ettiğini elirterek, bir am teklifinin

• Filistin Kurtuluş Teşkilâtı şartları yerine getirilirse Beyrut'u terk edecek

■ B.M. Güvenlik Konseyi, İsrail'in Beyrut'ta uyguladığı ekonomik ambargoyu derhal kaldırması için verilen karar tasarsını kabul ederken, ABD temsilcisi oylamaya katılmadı..

DIŞ HABERLER SERVİSİ

BM Güvenlik Konseyi, İsrail'den Beyrut'a uyguladığı ekonomik ablukayı der-

Devamı sa 7. Sü 6

MSP Yöneticilerinin duruşması 13 Ağustos'a kaldı

• ANKARA BÜROSU

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı, 1 no'lu Askeri Mahkemede devam etmekte olan MSP'li yöneticiler hakkındaki davaya dün devam edildi.

Dünkü duruşmada, sanık vekillerinin soruşturmanın genişletilmesine ait isteklerinin reddine ve iddia makamındaki ani değişiklik sebebiyle dava hakkındaki esas mütalaanın hazırlanması için duruşmanın 13-8-1982 Cuma günü saat: 09.30'a ertelenmesine karar verildi.

Altın fiyatları tırmanış

• Selami ÇALIŞKAN

Faiz Kurumu, banka ve bankalara halkın itimadı sarılınca, altın ve gümüş medkull'e hücum yeniden başladı.

7 aylık sınırlı zarfında altın fiyatları en yüksek değere ulaştığı belirtilen ekonomistler, altın fiyatlarının Sektör ayından bu yana ilk defa Temmuz ayında ve ardından arız kaydedildiğini açıkladılar.

"Banker Kastelli Olayı"na Faiz

Ortadoğu Bulmacası

0 liralık bir ilaçtan,
3 lira kâr ediliyor

■ Piyasada satılan ilaçların fiyatları 5

Diğerleri Ordu ve

HICRİ
1402
● 22 Sevval
● Sayı: 3440
● Yıl 10

12
AGUSTOS
PERSEMBE
1982

Millî Gazete

Hak Geldi Batı

Çayhane sok. No: 1 Topkapı/İSİ. Tel. Y. İşleri: 76.67.76

7 ülke Filistinlileri kabul edebileceğini açıkladı

Yahudilerin vahşetine bütün dünya seyirci kaldı

- Yahudi vahşetinin destekleyicisi ABD, İsrail'e yardımlarına devam ediyor. Son olarak bir Helikopter Gemisi İsrail'e teslim edildi.
- Suriye bütün Filistinlileri kabul edeceğini bildirdi
- Beyrut'ta görülen yıkım ve vahşet 2. Dünya Savaşı'nda bile görülmedi

FİLİSTİNLİLER

İKİNCİ BİR GÖÇE ZORLANIYOR

Avusturya'nın Volksschule Okuluna devam eden Fatma Işık isimli Türk kız, kendisini son derece sevip takdir eden Okulun Müdüresi Bayan Christa ve sınıf arkadaşlarından bir kaçı ile birlikte, ders esnasında objektifimize poz verirken...

- Libya Lideri Kaddafi İslâm ülkelerine çağrıda bulunarak ABD'ye yapılan petrol sevkiyatının kesilmesini ve siyonistlerin hakim olduğu bankalardaki hesapların kapatılmasını istedi.

● DİŞ HABERLER SERVİSİ

FİLİSTİNLİLERİN Batı Beyrut'tan boşaltılması konusunda diplomatik çabalar ve İsrail saldırıları devam ederken, Filistinlileri 7 ülke kabul edeceğini açıkladı. Vahşet İsrail'in bütün dünyanın irzini önünde sürdüğü katliam sürecinde ikinci bir göçe zorlanan Filistinlilerin, Tunus, Ürdün, Sudan, Kuzey ve Güney Yemen ile Irak ve Suriye

Devamı Sa 7. 807

Ermeni kiliselerinde çok sıkı güvenlik tedbirleri alındı

Bir Türk kızı Avusturya'da okulunun gözbebeği oldu!

● Küçük Fatma'nın öğrenci arkadaşlarından farklı giyimi yadırganmıyor, aksine giyi ve takdir görüyor.

● AVUSTURYA (ÖZEL)
Avusturya'da Volksschule isimli bir okulda devam eden Fatma Işık adındaki bir

Önceki gün Taksim meydanında, binlerce kişinin gözleri önünde, Ermeni millîîanların Esenboğa havaalanında girişleri katliamı protesto etmek amacıyla kendisini yakan Ermeni asıllı Artin Penik'in havatı tehlikeyi atlattı.

● Taksim meydanı'nda kendini yakan Ermeni Artin Penik'in tedavisi sürüyor. Penik hayatı tehlikeyi atlattı.

● TGS bir açıklama yaparak teröre karşı bütün dünya gazetelerinin ortak tavır tesbit etmesini istedi.

● HABER MERKEZİ
Ermeni millîîanlar beldi olduğu ASALA Örgütü'nün Türk diplomat ve temsilcilerine karşı gırtlık katliamların dayanılmaz boyutlara ulaştığı, son Esenboğa olayına repikler deva

Devamı Sa 7. 807

ABD, Türkiye'ye 50 milyon

19 AGUSTOS - PERŞEMBE

Milli Gazete

□ 2 kişiyi öldürmek suçundan aranan bir kişi Adalet Bakanı'nun evinde bulundu.

DUBLİN (AA)

İRLANDA'da son on yılın en büyük siyasal skandalı olarak nitelenen iki kişiyi öldürmek suçundan aranan bir kişinin Adalet Bakanı'nun evinde bulunması olayının ardından Bakan Patrick Connolly'nun dün gece istifa ettiği açıklanmıştır. Başbakan Charles Haughey'in yakın dostların-

dan biri olan Connolly evinde bulunan kişilerin polise aranmakta olduğunu bildiğini söylemiştir. Polis, gece çapta aramalardan sonra 36 yaşındaki üniversite mezunu İrsiz çift cinayet şüpheli Daniel McArthur Connolly'nin boş evinde yakalamıştı.

Bu sıra 55 yaşında ve bekâr olan Connolly New York'ta bulunmaktaydı. Connolly kendisinin olaya cinayete hiç ilgili olmayan nedenlerle karıştırılmak üzere bulunduğunu göreve gelme dışı olarak için istifasını sunduğunu belirtmiştir.

McArthur'u iki ay önce iki ayrı olayda biri kadın olmak üzere iki kişiyi öldürmekle suçlanmaktadır.

İrlanda'da
siyasal skanda

Adalet Bakanı
istifa etti

ilk destek Kuzey ve

Güney Yemen'den...

Kaddafi'nin 'İsrail'e karşı ortak cephe' teklifi güçleniyor

- Kuzey ve Güney Yemen, Kaddafi'nin Suriye'ye kuvvet gönderilmesi çağrısını olumlu karşıladı...
- İki ülkenin devlet başkanları, Kaddafi'ye gönderdikleri ortak mesajda, İsrail'e karşı savaşmaktan başka çıkar yol bulunmadığını belirttiler...

TRABLUS (ANKA)

KUZAY Yemen Cumhuriyeti ve Güney Yemen Demokratik Cumhuriyeti, Libya Lideri Kaddafi'nin Suriye'ye 500 savaş uçağı ve 10 tümen-den oluşan Birleşik bir Arap Gücü gön-

yeri

- Gola İsrail yeni verili

İsrail'in kurmay İsrail tepeler Nablus te ayrıca

ABD hükümetinin olu
etkili olduğu ileri sürü
ya gitmesi siyasi gözlemler
ra sebep olmaktadır. 13 EKİM 1982

Beyrut katili Şaron

i SRAİL Savunma Bakanı Ariel Şaron'u kaniş cinsi iki siyah köpeği ile birlikte görüyorsunuz.

Beyrut'taki Şatila ve Sabra kamplarındaki katliamın baş mimarı Şaron'un, köpeklerine karşı müşfik tavrını resimleyen bir Arap dergisi, Şaronun kaybettiği, insan sevgisini, hayvan sevgisi ile telafi etmeye çalıştığını yazıyor..

Köpeklerine özel olarak hazırlanmış köpek mamaları veren Şaron, Köpeklerine ayırdığı zamanı bir dinlenme zamanı olarak görüyor.

Şaron vakitlerinin büyük çoğunluğunu, ya Filistinlileri yok etme planlarına, ya da köpeklerine hizmete ayırıyor.

Şaron'u köpeklerine sarılırken görüyorsunuz.

T
AB
kur
dör
gör
vay
tindir
ask
idd
Pos

M

Erb
lan
(1)
deva

bekl
zala
vete
dosy
lenn
hitte
zama
bulu
keme
tarih

b

Başk
'lı bi
suçun
keme
A
İği (1
si'nde
Asker
kondal

Guoğlu

18 EKİM 1982

Milli Gazete

ABD İslâm Ülkelerini tehdit etti

**İsrail çıkarılırsa
BM'den çekiliriz**

Deniz Baykal:

George Shultz, ABD'nin İsrail'in yanında olduğunu bir kere daha açıkça ilan etti.

ABD Dışişleri Bakanı George Shultz, üç hafta önceki toplantıda İsrail delegasyonunun tanınmadığı Uluslararası Atom Enerji Ajansı'na da artık mali kaynak aktarmayacaklarını açıkladı.

ABD Başkanı Reagan, yeni bir Camp David Antlaşma'sı önermeyi planlıyor.

VASHINGTON (AA)

Kim, kimin yanında?

Bu yıl Hacca gidenlerin sayısında azalma oldu

Bu yıl toplam 853 bin 555 kişi hacı oldu.

ANKARA BÜROSU

Bu yıl toplam 853 bin 555 kişi hacı oldu. Açıklamıştı. Suudi Arabistan resmi makamlarına yapılan açıklamada, geçen seneyle göre bu yıl hacı sayısında azalma olduğu bildirildi. 25 bin 813 kişilik bir azalma oldu.

UÇAK YAPIMI
YETKİLİ AĞI

Türkiye'deki uçak sanayiinin gelişmesi için...

Genel Yayın Müdürü Abdülkadir ÖZKAN	Yazı İşleri Müdürü Hasan KARAKAYA Teknik Müdür D. Ali AYDIN	TELEFON Yazı İşleri İdare İşleri Dağıtım ve Pazarlama
---	--	--

23 KASIM 1982

1 00 Amerikalıdan 76'sinin görüşü

«Bağımsız bir Filistin Devleti kurulmalı»

- Diğer yandan kamuoyu araştırmasının sonuçlarına göre, halkın yüzde 72'si İsrail'in işgal ettiği topraklarda yeni yerleşim merkezleri kurmasını onaylamadıklarını belirtti

NEW YORK (ANKA) Birleşik Amerika'da yapılan bir kamuoyu araştırmasının sonuçları halkın yüzde 76'sinin bağımsız bir Filistin Devleti kurulmasından yana olduğunu gösterdi. Ayrıca araştırmaya katılanların yüzde 72'si İsrail'in işgal ettiği Arap topraklarında yeni yerleşim merkezleri kurmasını onaylamadıklarını belirtti. Öte yandan İsrail'in Lübnan'ı işgal etmesini onaylamayanların oranı yüzde 69'ı buldu

ORTADOĞU

İsrail, Sur'daki patlamayla ilgili raporu görüşüyor

KUDÜS (AA) Gecen 11 Kasım günü Sur kentinde İsrail Askeri Karargahında meydana gelen ve 89 kişinin ölümüyle sonuçlanan patlamaya ilişkin soruşturma raporu Bakanlar Kuruluna sunulmuştur.

Bakanlar Kurulunun önceki günkü toplantıda söz konusu raporu görüşeceği öğrenilmiştir.

İsrail askeri yetkilileri tarafından hazırlanıp Bakanlar Kuruluna sunulan rapor görüşüldükten sonra, kısmen de olsa kamuoyuna duyurulacaktır. Basına ulaşan haberlere bakılırsa, patlama zemin kattaki bir gaz-ocağında ileri gelmiştir. Daha önce yapılan açıklamalarda olayın bir Sabataj olduğu savunulmuştu.

ALYA/ Akdeniz
ersitesi Senatosu ta-
dan yapılan açıklama,
Azerbaycan'da ciddi bir insan hak-
olayının yaşandığı
tilerek, "Sovyetler
ği'nin Azerbaycan'a
er göndermesiyle
ayan hareket, Erme-

ni - Azeri olaylarını bir
yana bırakıp, Azeriler'i
ezme yönünde gelişmiş-
tir" denildi.

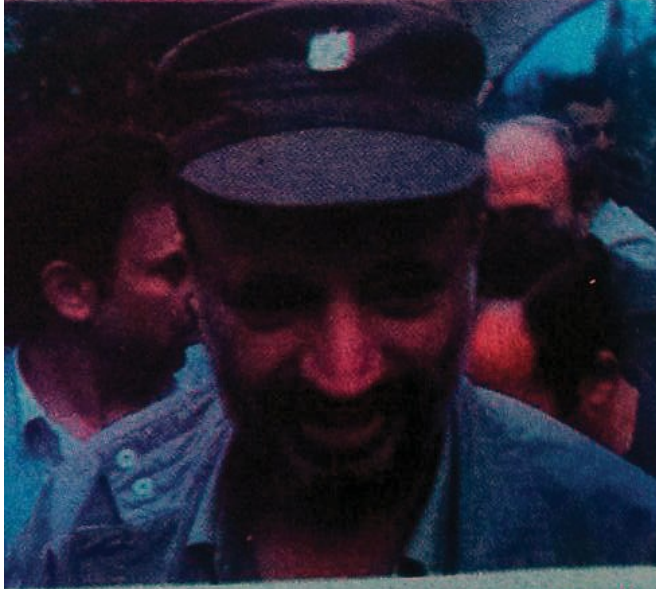
İnsan hakları ihlâli-
nin, nerede olursu olsun,
tüm ülkeleri ilgilendirdi-
ği vurgulanan açıklamada,
şu görüşlere yer verildi:

"Sovyetler Birliği'nin,
Litvanya'daki yumuşak
tutumuyla kabili telif bulun-
mayan acımasız tutumunu
kınıyoruz ve tüm yöneticileri,
Azerbaycan'dan kan dökülmesini
bir an önce durdur-

DEVAMI SAYFA 6'DA

27 Ocak 1990

Yahudi kimyasal silah kullanıyor

|| Arafat: "İsrail kimyasal silah kullanıyor. Bu
yüzden 300 bini aşkın kadın düşük yaptı"

MADRID/ Filistin Devlet Başkanı Yaser Arafat, işgal altında bulunan topraklardaki Filistinli göstericilere karşı, İsrail askerlerince kimyasal silahlar kullanıldığını ve bu yüzden 300 bini aşkın kadının düşük yaptığını söyledi.

İspanya'nın etkin gazetelerinden el Paris'e bir demeç veren Arafat, üçüncü yılına giren Filistin ayaklanmasının liderlerinden, İsrail askerlerine karşı silah kullanılmaya başlanması yolunda gelen baskıların giderek arttığını belirtti.

DEVAMI SAYFA 6'DA

vin. Belli aşamaları geçmiş bu öğrencilerin haklarını iade etme ihtiyacını duymayacak kadar sorumsuz olamazsınız.”

6 MART 1990 SALI

Onurlu bir insanın verdiği mücadele

Siyonist İsrail vahşetine karşı halkını örgütleyerek bütün dünyanın mecburen ilgisini çeken büyük Mücahit! Şeyh Ahmed Yasın. Felçli; gözleri ve dilinden başka hiç bir organı hareket edemiyor. Ama, onurlu; zulme karşı gür sesini haykırıyor, halkına öncülük ediyor. Dünyanın süper sahtekarları, süper insan hakları savunucusu onun adını duymak bile istemiyor. Çünkü, onlar da insan haklarını yalnızca kendilerine has kabul ediyorlar. Her türlü zulme karşı koymak bir insanlık onuru mücadelesiyken, süper insan hakları savunucuları Şeyh'i teröristlikle suçluyorlar. Suçu: silahlara, tanklara, toplara ve her türlü zulme karşı halkını harekete geçtirmekle sevgili vatanlarının kurtulması için bu dev gü-

ce karşı taşla mücadele etmesini öğretmek. Atılan her taşın, yalnızca vahşi İsrail'e karşı değil, aynı zamanda bütün zalimlerin beyrine indiğini ispatlamak; insanlık yoksunu vahşi siyonistlerin tükürülesi çirkin yüzlerini bütün dünyaya göstermek, dünyanın en soytarı, en acımasız devletinin ipliğini pazara çıkararak, en başta tüm dünya çocukları önünde rezil etmek. Göz ve dilinden başka bir organının hareket etmesine rağmen zalimlerin lekencesinden korkmayan bu büyük kahraman Mücahit İsrail vahşeti altında insanlığın onurunu koruyor. Bu öyle bir koruma ki, varlığı bile İsrail'i çileden çıkarıyor.

17 EYLÜL 1975
Sina anlaşmasının ardından

Arafat: Sina anlaşması Filistinlilerin hukukunu tanımıyor

Aşağı yukarı epey bir zamandır bu sütunlarda Mısır - İsrail Sina anlaşması ile ilgili haber ve yorumları tüküttünüz, ve epeydir ha yapıldı ha yapılacak denilen anlaşma nihayet iki hafta önce ara anlaşması hâlinde yapıldı ve Washington'da törenle imza atıldı. Fakat bu anlaşmadan memnun olmayan çevreler de vardı. Bunların başında da Filistin Kurtuluş Teşkilatı ve onun müeyyidi Sovyet Rusya geliyordu. Bir kere Arafat bu işe râzı değildi. Çünkü o Filistinlilerin lideri olarak halkını bir an önce ana yurdu na kavuşturmak istiyordu. Bunun tek bir yolu vardı o da İsrail'e savaşa girmekti. Kendisi tek başına bu işi başaramayacağından, Arafat Arapları topyekûn bir harbe sokmak fikrindeydi. Halbuki savaştan çıkılış üzerlerinden çok vakit geçmemiş olan Arap devletlerinin savaşa girmeleri akıllıca bir iş olacaktı. Çünkü 1973 Eylül harbinde pek fazla zayıflamış olmakla beraber yine de bu devletlerin beklemeleri zaruri idi. Zira henüz müslüman Arap devletleri arasında tam bir birlik söz konusu değildir. Bir yandan Mısır - Libya arasındaki gerginlik, diğer yandan Suriye - Irak arasındaki su kavgası, bir diğer taraftan Ürdün ve Yemende iç karışıklıkların son bulmamış olmasının da bu birliğin sağlanmamasında en büyük engel teşkil ettiği veya edeceği muhakkaktı. İşte bu ve benzeri sebeplerden ötürü beklemekte fayda vardı. Fakat Arafat gerçik bir şey yapamadı ama işi aceleye getirmek istiyordu. Belki o da kendi açısından haklıydı. Lâkin bütün siyonist güçleri tarafından desteklenen ve kaynakları dışardan beslenen İsrail'i haritadan silmek bir savaş veremedikten sonra şimdilik beklemenin daha faydalı olacağını düşünemiyordu Yaşer Arafat...

Arafat geçtiğimiz hafta yaptığı bir bildiri de Sina anlaşmasının Filistinlilerin hukukunu tanımadığını belirtti. Kolumbiya Radyosundan verilen habere göre de Arafat «Filistinlileri tanımayan bir barışı ihlal etmek mümkün değildir. Onlar Filistin sorununu, Filistinli mültecilerin ve Filistin halkının derhterini bilmiyorlar.» demiştir. Keza Arafat İsrailin 1967 harbinden önceki sınırlarına çekilmesi Gazze ve batı cephesinde bir Filistin devletinin kurulması halinde barışın gerçekleşip gerçekleşmeyeceği yolundaki bir soruya da «Ümidimiz budur.» diye cevap vermiştir. Ancak Arafat «Ne var ki İsrail hâlde hazırda sürdürdüğü genişletme siyasetini bırakmadıkça böyle bir barış da berdevam olamaz.» sözlerini de ilâve etmiştir. Arafat Sadat'ın yaptığı anlaşma ile Filistinlileri ihmal edip etmediği şeklindeki bir soruya da olumsuz cevap vermiştir.

Arafat hem anlaşmanın geçersiz olması için çalışıyor, hem de anlaşmadan azami ölçüde istifade etmeye gayret ediyor. Nitekim önümüzdeki günlerde bir Filistin hey'eti ile birlikte Rusyaya yapacağı ziyaret de böyle bir niyet taşımaktadır.

İslam ve çağdas ekonomik doktrinler
M. İsmail Çetin C. Karaoğaçlı
İstanbul yayınevi. pk. 129C
8.

İNŞAAT ZONGULDAK - A BAŞKANI

Belediyemize ait belediye sayılı kanun hükümlerine siltmeye çıkarılmıştır.
1 - İğn muhannen milyon dokuz yüz ell bin.
2 - İğn geçici teminatı ell liradır. Bu teminat nak ve banka mektubu olabilir.
3 - İhale 20/Eylül/1975 ya Encümeni bünyesinde ya

VİNE KARISTI

Dış Basından SEÇMELER

MISIR - İSRAİL BARIŞININ ZOR GÜNLERİ

Filistin Kurtuluş Teşkilâtı'nın (F-KT) Güvenlik Konseyi toplantısına davet edilmesi ve İsrailin Lübnandaki Filistin mülteci kamplarını bombardıman etmesi, iki tarafın da yeniden birbirine şâhlin nazarile bakmasına sebep olmuş ve hatta Orta-Doğu krizine müzakereli bir çözüm yolu bulmak için beslenen ümitleri almış götürmüştür.

Filistinlilere göre, FKT'nin ve Suriye Devlet Başkanı Hafız El-Esad'ın Güvenlik Konseyi toplantısında elde ettiği zaferden sonra, müzakereli bir çözüm yolu aramak ve İsraili devlet olarak resmen tanımak için bundan böyle çok az bir sebep kalmıştır ortada...

İsraililere göre ise, İsaac Rabin'in Amerikalılara güvenerek FKT'yi tanımama faraziyesi ve işgâl edilmiş olan topraklardan (bilhassa Ürdün-topraklarından) aşağı yukarı tamamen çekilme fikrini etrafa yaymak ve Araplarla gerçekten barışa yaklaşma mefkûresini geliştirmek için sınırlarda haddinden fazla müsamahakâr davranma politikası, davranışlarının paralel bir ölçüde sertleşmesine yol açmıştır.

Siyasi çevreler, bugün İsrail'de bu analizi te'yid eder gözükten üç hakikat tesbit etmektedirler:

a) Filistin mülteci kamplarına yapılan hava saldırıları, karşılaşılabilecekleri ağır diplomatik ve siyasi neticelerin neler olacağını bilmelerine rağmen, yine de İsrail hükümetinin emrile yapılmıştır.

b) «Maariv» gazetesinde yayınlanan bir mülakat yazısında, Başbakan İsaac Rabin, «Filistin faktörünün hiç de önemli olmadığını» (!) ayan beyan açıklamış ve sonki denizle cöl arasın da üçüncü bir Arap devleti için yer alabileceğimi gibi Filistin probleminin çözümünün Ürdün'le İsrail arasındaki anlaşmaya bağlı olduğunu be-

lirtmiştir. Bu durum, diplomatik yollarla içinden çıkılması hayli güç görünen bir çıkmaz karşısında Amerika ve Rusya'nın katıldığı ve FKT'nin de davet edildiği bütün Güvenlik Konseyi toplantılarına İsrail'in bundan böyle katılmayı reddetmesine yol açmıştır...

c) Mısır'ın, İsrail'in Lübnan'a yaptığı bombardıman yüzünden cezalandırılması için Güvenlik Konseyini toplantıya çağırması Kudüs çevresinde, daha önce yapılan anlaşma şartlarını çiğnemek olarak nitelendirilmiştir.

Rabin hükümetinin sözde barışçı hükümeti artık yeni olayların gereklerine cevap verecek gibi gözüküyor. İsrail'de yayınlanan Yediot Aharonot gazetesine bir açıklama yapan General Ariel Sharon, hükümetin tutumlarını neleştirilmesi ve memleketin içinde bulunduğu nazik durumun görüşülmesi için en kısa zamanda Millî Birlik Kabine'sinin yeniden kurulması zaruretinin ortaya çıktığını belirtiyor...

Yine siyasi çevrelere göre, Amerika, Mısır ve İsrail'in diplomasi alanında «küçük adımlar» atmasına rağmen, Rusya, Suriye ve Filistinlilerin İsrail devletinin güvenliğini garanti altına alan 242 ve 338' maddelerin uzun müddet ilgâ edilmesi, siyonist devletin varlığının resmen kabul edilmeyle, yerine Filistin tezinin konulmasını öngören faaliyetinin Güvenlik Konseyinde başarı kazanması halinin ortaya çıkardığı bir durumla karşı karşıya bulunduğu açıkça görülmektedir. En azından Moskova ile Washington arasında, bu durumun tüm kontrol sahası dışına çıkmaması konusunda anlaşmaya varılmaması, diplomatik yolların askeri hareketlere dönüşmesinin kaçınılmaz bir netice olacağını açıkça göstermektedir. (Le Monde)

1973 Ar
Pakistan, 1
Cumhuriyet
resmi dini
man olan
hürbaşkan
Başbakan
nın baş
Millet Me
meydana
Pakistan
Pencap ve
eyaletleri
cyaletten
tedir. Eyt
hürbaşkan
edilmekte
medialı b
halli meci
mm, Bağı
kanlarını

■ PARTİ
DURUMU
Pakistan
ndeki 144
partiler 4
paylaşıyor
Pakistan
Pakistan
İslâm
Pakistan
İslâm
Ulusal

Bağims
İslâm

■ İKT
DURUMU
İktidar
tan Hall
da Buta
mus Sos
partidir.
tandaya
vadedime

muştığını, bunun Ortadoğuda İsrailin
muhtemel bir çözümüne, ya

Dış Basından

3 ŞUBAT 1976

SEÇMELER

İSRAİL NETİCEDEN MEMNUN AMA..

İsrail'in Filistin'e yerleşmesinden beri Arap aleminde veya bir başka tabirle Arap Yarımadasında bir Filistin meselesi ortaya çıkmış ve devletler arası münakaşa ve müzakerelerde sık sık söz konusu edilmiştir. Nedir. Pekli bu Filistin meselesi?

Siyonizmin kurucusu ve babası sayılan Theodore Herzl, İngiltere Kolonizasyon İşleri Bakanı Joseph Chamberlain'in aracılığı sayesinde, ilk önce 1902'de Filistin yakınındaki Sina Yarımadası ve el-Arish bölgesine Yahudilerin kendi kendilerine yerleşmeleri konusunu görüştü. Bunun üzerine İngiltere Mısır'a böyle bir teklif götürdü. Fakat Mısır o zaman buna şiddetle karşı çıkınca, bu defa İngiltere Hükümeti, 1903'de Yahudilere, isterlerse Uganda'da (o zamanki adıyla Kenya) yerleşebileceklerini teklif etti. Böyle burada İngiliz Hükümetinin denetimi altında olan bir Yahudi devleti kurulacaktı Uganda'da. Fakat Yahudiler ne Uganda'ya, ne de bir başka yeri kabul etmeyeceklerini, aksine kabul edebilecekleri tek yerin Filistin olabileceğini belirttiler. Çünkü kendilerine ve kitaplarına göre Filistin onların ana vatanlarıydı. Ne var ki Mısır'ın mezkûr teklife şiddetle karşı çıkması halinde Herzl, bu defa da, Osmanlı Hükümetine baş vurarak, Yahudilerin Filistin'e göç edip yerleşmesi konusunda müsaade etmesini istedi. Tabii neticede Abdülhamid'in huzurundan da eli boş döndü Herzl.

Bu sıralarda siyonistlerin elinden tutan ve siyasi nüfusu ile oldukça dikkat çeken Chaim Weizmann, 1917'de İngiltere Dışişleri Bakanı Lord Arthur James Balfour'u kafa kola alarak, Balfour Declerasyonu adı ile maruf bildirinin yayınlanmasına vesile oldu. İşte Yahudilerin ikinci göçlerinin, başlatıldığı ve Filistinli yerliler için de kara günlerin doğduğu bir tarihtir 1917. Ve vukarda söz edilen Filistin meselesi de ta o tarihe gelip dayanır.

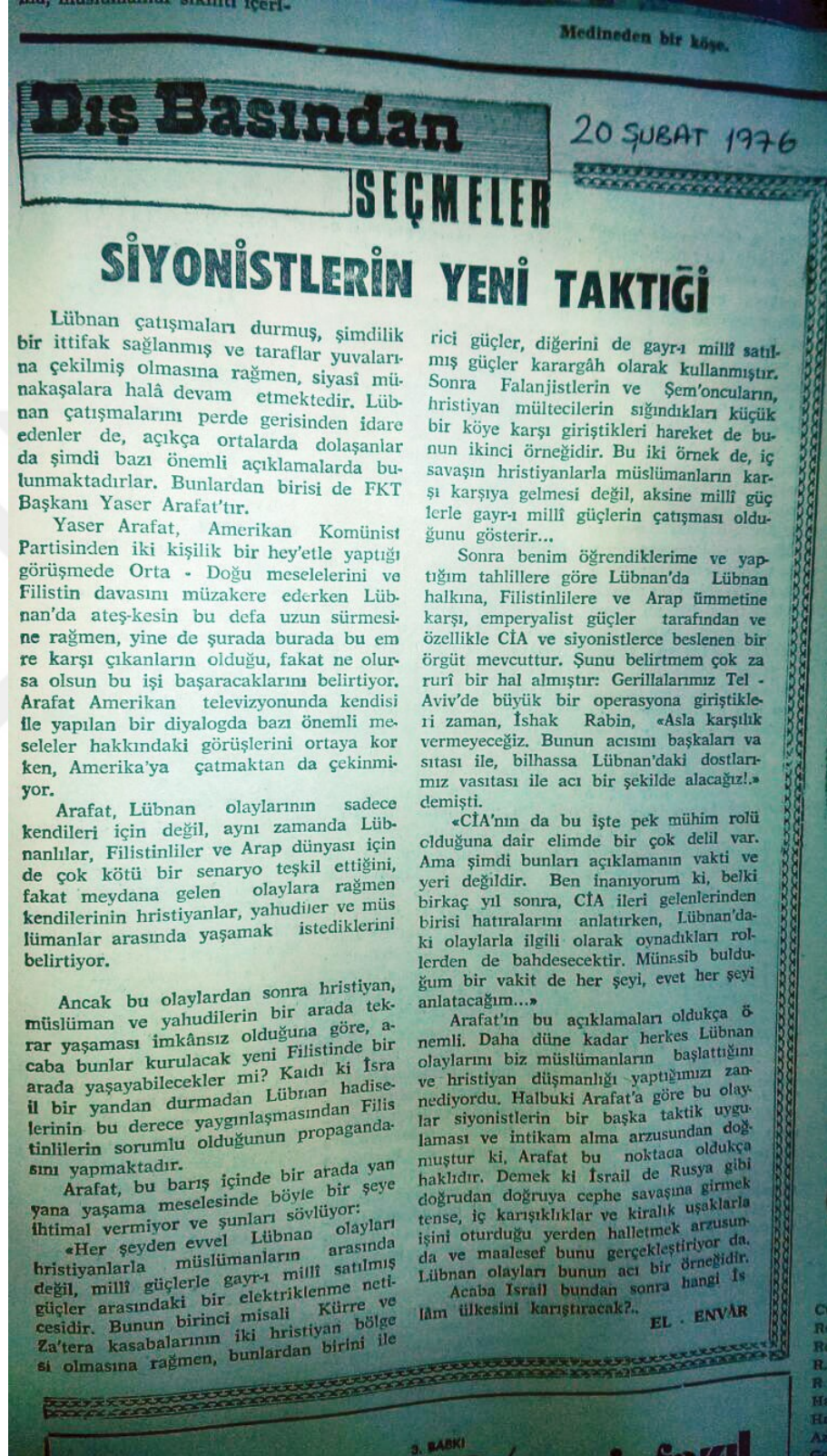
1956 yılında yapılan savaşlardan sonra vatanlarından çıkarılan Filistinlilerin büyük bir kısmı Lübnan'a,

bir kısmı Suriye'ye, bir kısmı da Ürdün'e sığındı. O zamandan bugüne kadar Lübnan'da yaşayan Filistinli savaşı mülteciler bir tek çatı bile çatmadılar ve hayatlarını çadırlarda geçirdiler. Ne var ki ana vatanlarından kovulmalarıyla iş bitmedi ve siyonistlerin zaman zaman şiddetli saldırıları altında yavaş yavaş erimeye başladı bu mülteciler. Arap devletlerinin de başı tam olarak sallanmadığı, bir yandan İsrail'le devamlı savaş halinde bulundukları için de İslâm ülkeleri Filistin davası ile tam olarak uğraşamadılar. Nihayet geçtiğimiz iki yıl zarfında mesele BM'ye götürülebildi ve üzerine ehemmiyetle gidildi. Bu yaz Cenevre'de yapılan barış görüşmelerinde Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat ve diğer liderlerin gayretleri de bir netice sağlamadı bu hususta. Ve mesele ta bugüne kadar geldi dayandı. Gerek İslâm ülkelerinin ve gerekse oy birliği ile BM teşkilatına üye olarak kabul edilen ve toplantıya davet olunan FKT, belki de bütün ümitlerini bu konferansa bağlamışlardı...

Ne var ki, şimdiye kadar hiçbir bey netimle toplantıda, hiçbir zaman İsrail'in aleyhine oy kullanmayan Amerika Birleşik Devletleri her zaman olduğu gibi bu defa da yine, Filistin halkının Orta-Doğu'da devlet kurması hakkını tanıyan ve İsrail'e işgal altındaki Arap topraklarından geri çekilmesi çağrısında bulunan karar tasarısını VETO etmiştir. Dokuz ülkenin tekte oy kullanması, İngiltere, İtalya ve İsveç çekimser kaldığı, Çin ve Libya da oylamaya katılmadığı için, ABD'nin kullandığı tek karşı oy veto sayılmış ve tasarı geri çevrilmiştir.

Tabii neticeden en fazla memnun olan millet İsrail'dir, bundan en fazla müteessir olanlar da Filistinliler. Araplar ve zahiren de Rusya'dır. Rusya'nın neden bu duruma İsraili gözetmediği mühtürdür... Ama görüldüğü kadarıyla bi

(Devamı 2. sayfa)

Dış Basından

21 ŞUBAT 1976

İSEÇMELER

KİM KİMİ TEHDİT EDİYOR?

(Filistin Kurtuluş Teşkilâtı İsrail münakaşası konusunda önemli bir diyalog.)

S — Filistin Kurtuluş Teşkilâtı'nın resmî bir temsilcisi, Güvenlik Konseyi'nin Manille'deki son toplantısında ortaya atılan son çözüm yolunun İsrail Devletini tanımaya yönelik olduğunu açıkladı. Acaba FKT'nin İsrail'i gerçekten tanıyıp tanımayacağını bize açıklayabilir misiniz?

C — «Meseleyi bu şekle sokmak, zâlim ve mazlumun durumu konusunda bir açık lamayı gerektirir. İsrail halkı her türlü millî hakkından mahrum edilmiştir. Asıl problem olan, bunlara kendi kendine yönetim ve bağımsızlık haklarının verilmesidir. Halbuki bugüne kadar İsrail, Filistin halkının mevcudiyetini bile tanımayı reddetmiştir. Rabin'in ABD'de yaptığı son açıklamalar da bu fikri ele alır. ABD de, ONU'nün çözüm tasarısına red oyu vermekle bu hususta İsrail'le hemfikirdir. Kesin olarak öğrendiklerimize göre, ABD İsrail ve Ürdün, Aşağı - Ürdün temsilcilerinin de bulunduğu Ürdün Senatosunu yeniden açmak, Filistin halkını baştan savacak bir çözüm yolu aramaya koyuldular. Bu Rabat'ta varılmak istenen çözüm şekline bir geri dönüştür. İşte cereyan eden olaylar gerçek olarak bundan ibârettir. Gerisi bir demagojiden başka bir şey değildir. Onun için Filistinlilerden çölde balık avlamalarını veya akıntıya kürek çekmelerini istemeyiniz.»

S — Fakat İsraililerden FKT'yi tanımalarını istediğimiz zaman, onlar, kendilerini silmek isteyen bir milleti tanıyamayacaklarını söylüyorlar. Acaba İsrail'i yerin dibine geçirmekten vaz geçtiniz mi?

C — «Böyle sloganlara bakmayın siz. Bütün dünya bilmektedir ki, Orta - Doğu güçlerinin raporunu, İsrail'i saf dışı etmek meselesini ele almayı yasaklamıştır. İsrail yöneticileri de bunu bilmektedirler. FKT ve İslâm ülkeleri, İsrail'in 1967'de işgal ettiği bütün bölgelerden çekilmelerini istemektedirler. Sonra Filistin halkının millî toprakları içinde kurulacak bir devlette kendi kendilerini idâre etme hakkının sağlanmasını da istemektedirler. Bunlar sağlandıktan sonra FKT, İsraililerin ve Filistinlilerin millî meselelerine çözüm getirecek bir barışa yönelecektir.»

O halde ne yapılacak? Bu hususta hiç bir şey bilmiyoruz. Şunun bunun oyun oynamasını da istemiyoruz. Şimdi gerçeklere bakalım: İsrail'in belli başlı partileri 1967'deki sınırlarına çekilmek istememektedirler. Halbuki işin hukukî yönüne bakalım olursak İsrail'in 1947'deki sınırlarına çekilmesi gerekiyor. Aradan 8 yıl geçmesine rağmen İsraililer hâlâ işgal ettikleri topraklardadır. Hatta bazı siyonistler Golan, Aşağı - Ürdün ve Sinâ'nın da İsraililere ait olduğunu ileri sürüyorlar. İsrail tepeden turnağa kadar silâhlıdır. Halbuki Filistin halkı bir kolonialist işgali altında yaşamaktadır veya dağılmaya yüz tutmuştur.

Siz bana, İsrail'i yıkmaktan vaz geçip geçmediğimizi soruyorsunuz; ben de size şunu sorayım: Gerçek ve pratik olarak kim kimi tehdit etmektedir? Bütün gerçekleri göz önünde bulundurmalıyız. Zira, İngilizlerin de dediği gibi hakikat insanı dik başlı yapar.»

S — Size başka bir soru soracağım. Filistin iki parça devlet halinde kurulması meselesine ne dersiniz? İsrail'den çıkartıldığınız yere yeniden dönecek misiniz?

C — «Filistinlinin siyasî programında kesinlikle belirtilmiştir ki, Filistin halkının gâyesi, topraklarının büyük bir kısmı İsrail tarafından işgal edilmiş olmakla birlikte, millî bir toprak üzerinde bağımsız bir devlet kurmaktır. B.M.'nin kararları da aynı yöndedir zaten. Halbuki henüz hiç bir şey icraat sahasına konulmadı. Halihazırdaki kuvvet dengesi açıkça göstermektedir ki, beynelmîlî kararlara boyun eğdiği müddetçe İsrail ekarte edilmeyecektir.»

S — FKT İsrail'le müzakere masasına oturmaya yanaştı mı?

C — «Bir kere bizler gerçekçiyiz. Çölde balık avlamıyoruz. Biz bulunduğumuz için Güvenlik Konseyi toplantısına katılmayı reddeden bizzat İsrail'dir.»

İşte bütün gerçek bunlardan ibârettir. Herde bazı yeni şeyler daha anlatacağım...

Le Nouvel Observateur)

İDARE

HİCRİ
1402
● 23 Ramazan

15
TEMMUZ
PERSEMBE
1982

● Sayı : 3414
● Yıl 10

Mi

Çayhane sok. N

Gazetemize özel demeç veren Tebrizi:

İran'ın Filistinli müslümanlara son güne kadar yardım yapacağını söyleyen milletvekili ve müderris Musavi Tebrizi açıklamasını yaparken (Foto: Milli Gazete)

«Müslümanlar, kâfir yönetimlere karşı ortak bir güç kurmalıdır»

● Enver BEŞİNCİ

İran İslam Cumhuriyeti'nin Kum şehri milletvekillerinden ve Feyziye Medresesi, Müderrislerinden Musavi Tebrizi gazetemiz muhabirine verdiği özel demeçte emperyalizmin ve siyonizmin baş temsilcisi olan İsrail'in ortadan kaldırılması için bütün dünya müslümanlarının ortak bir cephe oluşturmaları gerektiğini söyledi. Tebrizi, İran'ın politika gereği kâfir yönetimlere karşı başlatılan özgürlük hareketi

Devamı Sa 7. Sü 7

iz. Pey-
tanıma-
şlerdir.

Dün
yapı
istife
Öza
yeri
atar

T
E

● D
li
İ
S

şav
Baş
Öz
En
kar
ve
me
ka
fa
ka
nu
ağ

DAHE

HICRİ
1402
● 24 Zilkade
● Sayı : 3471
● Yıl 10

12
EYLÜL
PAZAR
1982

Millî
Halk Gazetesi

Çayhane, Sk. No: 1 Topkapı/İST.

Libya Halk Bürosu İstanbul
Temsilcisi Halil Halife:

«İslâm Dünyası İsrail'e karşı askerî tavır almalıdır»

«Ortadoğu için ufukta barış görünmüyor»

■ «İsrail gerçekleri tersyüz ederek Türk halkı ile Filistin mücahidlerinin arasını açmak ve birbirlerine karşı güvenlerini yıkmak için binbir türlü hileye başvuruyor.»

■ Halife: İsraili tanımak, İsrail ile diyalog kurmak ya da anlaşma yapmak konusunda hazırlanan hiç bir plana evet demeyeceğiz. Kimse de dememelidir.

■ Libya Halk Bürosu sözcüsü: Ortadoğuda önümüzdeki günlerde barış yok-

Avrupa Atletizm Şampiyonası der...

BİZDE CİRİT ATM

<p>Milli Gazete Yeni Neşriyat A.Ş. adına İmtiyaz Sahibi Murahhas Aza Selâhaddin ALIC</p>	<p>Genel Yayın Müdürü Abdulkadir ÖZKAN Haberlerden Sorumlu Müdür Hasan KARAKAYA</p>	<p>Yazılardan Sorumlu Mehmet İ... Teknik M... D. ARAY</p>
---	---	---

● Genel Sekreterin itirafı:

Cuellar: BM'nin itibarı büyük ölçüde sarsıldı

Sri Lanka

**Yoksullar
Çözümlere
Ulamayacak**

**Sri Lanka Devlet
Başkanlığı seçimle-
ne 6 partinin aday-
katılıyor...**

KOLOMBO (ANKA—DPA)
Sri Lanka'da 20 Ekim tarihinde yapılacak Devlet Başkanlığına altı siyasal partinin aday olacaktır.

Siyasiz aday olarak seçimlere katılmak isteyen üç kişi ise adaylıklara sahip olmadıkları için seçimlere katılmıyor.

Sri Lanka Devlet

Nepal'de kuraklık: En az 10 kişi öldü

KATMANDU
Nepal'de kuraklık nedeniyle başgösteren kıtlık nedeniyle en az 10 kişinin öldüğü bildiriliyor.
Nepal'de yayınlanan "Jwala" dergisinin bu konudaki haberinde Katmandu'nun 80 kilometre kuzeybatısındaki Dhadhung bölgesinde ölenlerin dışında binlerce kişinin açlıkla pençeleştiğini öne sürdü.

Nepal İçişleri Bakanlığının ise bu konudaki haberleri yalanlayarak Nepal hükümetinin ülkenin her tarafında yeterli yiyecek dağıttığını öne sürdü.

Nepal'de kuraklık nedeniyle ülkenin her tarafından yiyecek sıkıntısı çekildiği belirtiliyor.

BM Genel Kurulu'nun 37. oturumu yarın açılıyor.

NEWYORK (THA)
BİRLEŞMİŞ Milletler Genel Kurulu'nun 37. oturumu yarın açılıyor. ABD ve Sovyet Dışişleri Bakanları George Schultz ve Andrei Kozyrev ile Fransız ve Çin Dışişleri Bakanları Claude Cheysson ve Huang Hua'nın da katılacakları kurulun gündeminde, Afganistan, Kamboçya, Kıbrıs, Güneydoğu Afrika, İran-İrak savaşı ve Filistin meselesi yer alıyor.

BM Genel Sekreteri Javier Perez de Cuellar, Genel Kurul için hazırladığı raporda, "Dünyanın ürkütücü bir şekilde uluslararası anarşinin eşliğinde" olduğunu ileri sürdü.

Genel Sekreterin raporunda özellikle güvenlik konseptini oluşturan onbes ülkenin, kendilerini yeterince güçlü hissedip, BM kararlarını gözetmedikçe daha fazla dikkate almamalarından şikayet edildi.

Perez de Cuellar raporunda, "Sonuç olarak, gerek Birleşmiş Milletlerin gerekse barışı koruma çabalarının itibarı büyük ölçüde sarsılmıştır. dedi.

Hacettepe Üniversite-si'nden 100 dolayında öğretim üyesi-görevlisi adına yayınlanan bildiri-

Bildiride özetle şu görüşlere yer verildi:
"Amacı laik Türkiye DEVAMI SAYFA 6'DA

7 OCAK 1990

F. Koç Trablus'tan bildiriyor

Yahudiler Filistin'i terketsin!

Kaşmir sorunu giderek büyüyor

YENİ DELHİ/ Pakistan'ın Hindistan'ın Müslümanların yoğun olduğu Kaşmir
DEVAMI SAYFA 6'DA

Libya Lideri Kaddafi, Doğu ve Batı bloklarında insana hürriyet ve eşitlik vaadedilen sistemlerin iflâs ettiğini belirterek, kurtuluş "Üçüncü teori"dedir, dedi.

Değişmekte olan dünyanın, 2. Dünya Savaşı'ndan sonra alınan tedbirlerin kaldırılması ile huzura kavuşabileceğini söyleyen Kaddafi, bunun için de öncelikle iki Almanya'nın birleşerek (ABD - SSCB - İngiltere ve Fransa gibi) yabancı güçlerden kurtularak, Berlin'i başkent yapmaları gerektiğini söyledi.

DEVAMI SAYFA 6'DA

ANAP

Yasin Bozkurt, Akbulut kabinesinin, Özal tarafından hazırlanmış şekilde düşünüldüğü gerekçesiyle çok fazla eleştiriye uğradığını hatırlatarak, "Akbulut kabinesi, Özal kabinesinin aynısıdır. Sadece 2 bakan değişmiştir. Bu hükümet ANAP grubunu tatmin etmemiştir. Grupta kabine revizyonu yönündeki istekler vardır. Gruptaki bu rahatsızlık Akbulut'a iletilmiştir" diye konuştu

Bozkurt, Özal'ın ANAP üzerindeki etkisinin giderek azalıp azalmadığı şeklinde soruyu cevaplarırken, "Geçtiğimiz kongrede Sayın Özal yeni ayrılmıştı. Kendi halefinin seçiminde etkinliği vardı. Ancak artık Çankaya desteği değil, aday olanların şahsi becerileri, etkinliği ön plandadır" diye konuştu
SAYFA 6'DA

"Olayların arkasında ABD ve İsrail var"

Trabzon Milletvekili Aşık, "Güneydoğu'daki olayların arkasında Amerika ve İsrail var" dedi

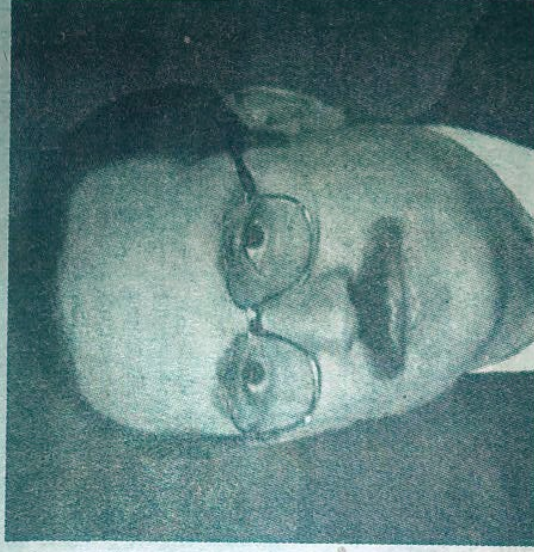
Eyüp Aşık, Türkiye ne zaman kendi ayakları üzerinde durmaya kalksa, Amerika'nın bu tür belâları, Türkiye'nin başına sardığını öne sürdü

Aşık 1991'de erken seçim olabileceğini, seçimlerde barajın kaldırılmasının ANAP'ın iflâsı anlamına geleceğini belirtti

ANKARA/ Anavatan Partisi (ANAP) Trabzon Milletvekili Eyüp Aşık Güneydoğu'daki son olayların arkasında Amerika ve İsrail'in bulunduğunu söyledi. Bu olaylar-

da iktidara fazla kusur bulmamak gerektiğini belirten Aşık, "Türkiye ne zaman kendi ayakları üzerinde durmaya başlasa, Amerika başmıza

DEVAMI SAYFA 6'DA

Kahveci Pakder vergi p beğeni

Maliye ve Güm "vergi paketi" için ne "hızlan" talim Kahveci, "Nis Mayıs başında T dan çıkabilir," de

planacak K terörü- ikopterle çıkarılır- sının bir- ikan ko- terler it- son dar-

KONFERANS TOPLU
4 SUBAT 1976

SIYONİZM

YESEVİZADE

Beynelmilel yahudiliğin emeli, kendi tahakkümünde bir dünya devleti kurmaktır. Bu dünya devletinin kalbgâhı Orta Şark'taki büyük bir İsrail devleti ve başşehri de Kudüs olacaktır. Bu arada, insanlığa, bütün dinlerin birleştirilip musevileştirileceği bir dünya dini kabul ettirilecektir. Yahudilik kurduğu gitgide büyüyen İsrail devleti, doğrudan doğruya veya çeşitli yan teşekkülleriyle pek çok devlete, memlekete, kavme hâkim olmasıyla ve «Oecumenismen Üniversal» çalışmalarlarıyla hedefine oldukça yaklaşmıştır.

İsrail, sadece ecdad toprağı değildir. İsrail, sadece 15 milyon mazlumun - hıristiyanların Roma ya veya Müslümanların Mekke'ye mevkil değildir. İsrail, aynı zamanda, bütün yeryüzüne yayılmış bir milletin siyasî merkezi ve seyyaremize hâkim olmayı doğru uzanan engin bir iktisadî ve malî imparatorluğun ileri karakoludur. Eski mühim tabiyetücceysi mahallini işgal etmektedir. Diğer taraftan, her memlekette kurduğu yüzlerce teşkilâtla, bunların yan kollariyle bir memlekete sahib olmak için lâzım gelen her sahaya hâkim olmuştur. Bittabii bütün bu teşkilâtlar tek bir merkezden idare olunmaktadırlar.

Dünya dininin idhası ve bu hayalî tahakkuk ettirilmesiyle de beynelmilel farmasonluk ve b'no' b'rith meşgul olmaktadır.

Beynelmilel yahudilik, dünya devleti gayesine varabilmek için dünya çapında bir takım merhaleler tesbit etmiştir. Bunun için, evvelâ, dünyanın çeşitli kıt'alarındaki pek çok devleti bir araya getiren «kıt'a devletleri» kurmaya çalışmaktadır. Kuzey Amerika Devleti, Güney ve Orta Amerika Devleti, Avrupa Devleti, Afrika Devleti, Doğu Avrupa Devleti, Güney Rusya Devleti, Okyanusya Devleti, v.b.

□ İSLAM
SIYONİZM
İŞBİ
KONFERANS
ŞİLİ
□ İ
SIYONİZM
LAN
24 Ü
ETİ.
□ K
TÜR
LİK
TEM

L
yonizm
İslâm
nin ya
esasları
ası form
rılduğ
Libya
da ya
rans»a
tiyan
den ç
damla
etler k
Konf
14 kiş
etmek
Konf
den Al
müğü
dır...
Topl
den bi
nizm

EK 51 (DEVAM)

SIYONİZM

(Başaraktı 1. Sayfada)

gibi bundan sonra veya bununla beraber BM Teşkilâtı gibi dünya çapındaki teşkilâtların aracılığıyla de dünya devleti safhasına geçilecektir.

Bütün bunların yanında kendisini kat'î olarak gayesine kavuşturacak muhtemel bir Üçüncü Cihan Harbi hazırlamaktadır ki merkezi Orta Şark olacaktır.

Bunun içindir ki Vietnam'daki Amerikan askerlerinin Orta Şark'a yığılması, tasarlanmaktadır. Diğer taraftan, İsrail Devleti, İran'da, Habeşistan'da ve ABD vasıtasıyla Türkiye'de üsler elde etmiştir. Böylece Nil'den Fırat'a kadar almak istediği muntıkada bulunan Suriye, Irak, Ürdün, Lübnan, Arabistan, Mısır, v.s. gibi devletleri çepeçevre kuşatmış bulunmaktadır. Arap memleketlerinin çoğu ise Baas, Nâsırcılık, Arap sosyalizmi ve komünizm gibi mezheplerle zaten içten çökertilmekte ve yahudiye kukla Bolşevik kuvvetleri bu memleketleri yavaş yavaş işgal etmektedir. Beynelmîlel yahudiliğin iki mühim ileri karakolu ABD ve SSCB'de gerçek emperyalizmin sinsî hâkimiyetini dünyanın her köşesine tedricen yaymaktadırlar.

Beynelmîlel yahudiliğin bu hedeflere varması da pek büyük bir yardımcı da Council on Foreign Relations isimli bir teşkilâttir. (CFR) ABD'nin en kudretli malî, iktisadî, siyasî şahsiyetlerinden 1400 kişinin azası bulunduğu dünya devleti kurmak gayesiyle çalışan korkunç bir teşkilât, beynelmîlel maliyecî müessisleri arasında en mühim iki şahsiyet, yahudi Jakob Schiff ve yahudi Paul Warbourg'dur. Kuruluş tarihi olan 1919'dan bu yana hemen bütün Amerikan Reis-i Cumhurları (en mühimleri Roosevelt, Kennedy, Johnson, Nixon). Çevrelerindeki iş arkadaşları (meselâ yahudi Henry Kissinger). İdare teşkilâtının yüksek memurları bu teşkilâtı aza olmuşlardır. Başkanı halen David Rockefeller'dir.

(B
kurmaya
Çukobir
dımcsı B
Prese Fa
gu illerle
korunaca
Silvian J
kar bir
tesislerle
zırlanmış
Yol, önü
yapım ta
ile Çırçır
milyon
çekleştiri
tir..

Diyar
polarda
lâzım, U
gelerinde
lünün k
se fab
bellrtm
Halen
bölgesi
raziye
talama
diği aç

14

nunla
kadro
intiba
narak
lenece
Yur
görev
taşıya
maaş
revli
tıtı a

14 MAYIS 1976 CUMA

Filistin meselesi

Şu son zamanlarda Filistin meselesi yeni gelişmeler kaydetmiştir. Bunun yanında diğer daha başka izlenimler de vardır ki, meseleye yakından ve uzaktan ışık tutmaktadır. Bu faktörler, ister Arap siyaseti çerçevesi içerisinde, ister Dünya siyaseti düzeyinde olsun, büyük başarılar kaydetmiştir.

Tabiidir ki, bu durum yeni şekliyle, siyaseti düzeyinde olsun, büyük başarılar kaydetmiştir.

Tabiidir ki, bu durum yeni şekliyle, siyasi stratejik, Arab ve Filistin askerî durumlarının önemi rol oynamıştır. Bu nedenle Filistin meselesinin akışı ve akisleri yön değiştirmiştir.

Tarihte benzeri görülmeyen bu gibi çirkin zulmü revâ görenler bile, şimdi dehşete düşmüş ve içlerini korku sarmıştır. Evet Filistin meselesi üzerindeki gelişmeler, bilhassa Birleşmiş Milletlerde ekseriyeti temsil eden hür blokların da desteklerinden, onlar ciddi bir korkuya ve kuşkuya düşmüşlerdir.

Rabîta, geçen Cidde'deki kongrede alınan kararları desteklemektedir. Zira karar Filistin halkına tam bir şekilde desteklemeyi öngörmekte ve meşrû mücadelesinin faaliyetini haklı bulmakta ve aşağıdaki Filistin'in milli haklarının ifadesini istemektedir.

İfadesi istenen milli haklar:

- Vatani olan Filistin'e dönmeleri ve emlakına sâhip olabilmeye hakkı,
- Harici müdahale olmaksızın, geleceğinin garantiye alınması hakkı,
- Bir toprak sahibi olarak kendi toprağını kullanabilme hakkı,
- Müstakil milli hâkimiyetini kurma ve ayakta tutabilme hakkıdır.

Alınan kararımızın (b) fıkrasında olduğu gibi, her yönüyle bu hakları tanımak için tek bir ceset gibi hareket edilmesi, bunun gerçekleşmesi için de, üye ülkelerin gereken bütün icraatın tatbiki cihetine gidilmesini öngörmektedir.

Yine bu kararın (5) beşinci fıkrasında da, olduğu gibi Filistin kurtuluş teşkilâtının halâ açılmamış olan bütün üye ülkelerde, yeni şubelerin açılmasının talep edilmesi. Geçen kongrede alınan bu kararların yürütülmesi ve infazı için, süratlandırılmasının istenmesidir.

Dünya İslâm Birliği, Ramazan Harbinde olduğu gibi, yine Arab devletlerini ve bütün İslâm ülkelerini, düşman ve şer kuvvetleri karşısında birlik ve beraberlik bağlarının kuvvet kazandırılmasını, Filistinli kardeş-

lerinin ellerinden zorla alınan ve üzerlerinde kurulan zulüm devleti yıkıntıları üstünde, kendi halkının bilfiil bağımsız devletini kurmaları hürriyet ve varlıklarını koruyabilmeleri için ve özellikle savaştıklarını takviyesi yönüne gidilerek, maddî ve manevî yardım edilmesine çağrıda bulunur...

3 — İSLÂMİ MESELELER:

Dünya İslâm Birliği Genel Sekreterliğinin, İslâmî Vatandaş dört bir köşesini dolması sırasında şu hususu bütün çıplaklığıyla anlamıştır ki; İslâm ile ona düşman Küfür kuvvetleri arasında çarpışma ve mücadeleler gittikçe genişlemektedir. Keza, İslâm saflarının bir araya gelmemesi ve karşılarına büyük bir kuvvetin çıkmaması için, müslümanları bölge bölge vurup, onları azınlıkta bırakmak gibi, pis ve kötü stratejik plânlarını tatbik etmekte oldukları da, açıkça ortadadır. Bu da gösteriyor ki, Dünyada İslâm varlığını temelinden silmeyi ve kökünden kazınmayı amaçlıyorlar.

Genel Sekreterlik: Filipin, Tayland, Borna, Çin Hindi, Kıbrıs, Eritre, Yabân, Hind, Somali, Bulgar ve daha başkaları gibi yerlerde cereyan etmiş ve etmeye devam edilenleri görmektedir ki, İslâm'a yönelen yıkıcı ve yok edici plânların gerçek tarafının bir küçültülmüş sureti ve fotokopisidir. Öyle ki, çok sinsice plânlanmış, çizilmiş, çeşitli zamanlarda denemesi yapılmış, ancak tatbikinin yapılabilmesi için elverişli bir zaman ve fırsat beklenmektedir.

Bu nedenledir ki, Müslümanları küçük ve cüz'î bölgesel çatışmalar ve çarpışmalarla oyalayıp, her İslâm ülkesini kendi başına bırakıp, kendi derdiyle meşgul etmeyi amaçlamakta, takî bu açılan küçük çaptaki yer yer uğraşmalardan, kendi etrafından daha uzakları göremesin, ileriyi düşünmeye fırsat bulmasınlar. Bu yüzden bir araya gelmesinler diye, Müslümanlara ilk düşmanlıklarından beri uyguladıkları stratejik plânlar tarih boyu bu olmuştur.

Dünya İslâm Birliği Genel Sekreterliği, ayrılmayan tek bir vücut gibi İslâm meselelerinin bu değerli kongrenizde etrafınca görüşülmesinin tam zamanının geldiğini görmekte, yeteri kadar bu dâvaya yer verileceğini görmekte, üye ülkelerin hep birlikte hareket ederek, müsbet ve sadra şifa verir bir derecede, düşmanların bu türlü tecâvüzlerine karşı alınacak tedbir ve direnişecek güç ve kudretin sarfedilmesi yönünde emirleri ve incelemeler üzerinde öylece harekete geçilmesinin sağlanmasını beklemektedir...

YARIN: FİLİPİNLER

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

AdıSoyadı:HasanKAYHAN

Uyruğu: TC

Doğum Yeri ve Tarihi: Pınarbaşı/KAYSERİ,

24.04.1964 Tel: 0505 223 10 62

E-posta: kayhanh7@gmail.com

Yazışma Adresi: İstiklal Mah. Meşrutiyet Cad.Lise Sk.Yıldızkent Sit.1C

Blok,No 14

Ümraniye / İSTANBUL

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
İlkokul	Melikgazi İlkokulu	1974
Ortaokul	Pınarbaşı Lisesi-Orta Kısım	1977
Lise	Kayseri End. Mes. Lisesi	1980
Üniversite	AÜ SBF Kamu Yönetimi	1985
Yüksek Lisans Tezsiz	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Tarih ABD	2016

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görev
1986	İç İşleri Bakanlığı	Kaymakam Adayı
1989	İç İşleri Bakanlığı	Kaymakam
1995	İç İşleri Bakanlığı	Vali Yardımcısı
1995	Van İl Özel İdaresi	A.Ş. Yönetim Kurulu Bşk.
2013-2017	İç İşleri Bakanlığı	Nevşehir Vali Yrd.(Emekli)

YABANCI DİL

İngilizce

YAYINLAR

- Osmanlı Devletinin 700. Yılında Kilis'te Osmanlı Eserleri
- Nevşehir'in Kuruluşu (Ciltli) Sadrazam Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'nın İmar Faaliyetleri

